

A RETÖRKI Könyvek eddig megjelent kötetei:

Simon János (szerk.):

Puccs vagy összeomlás?

(8 interjú a Kádár-korszakról volt MSZMP PB-tagokkal)

M. Kiss Sándor (szerk.):

Rendszerváltás 1989 (15 tanulmány)

Katona András – Kiszelly Zoltán – Salamon Konrád –

Simon János – Zachar Péter Krisztián:

Tüntetések könyve

Kahler Frigyes:

Az Igazság Canossa-járása

– avagy a rendszerváltoztatás és az igazságtétel történetéhez

Szekér Nóra – Riba András László:

A Nagy Imre-kód

Fricz Tamás – Halmy Kund – Orosz Tímea:

A politikai túlélés művészete

Lóránt Károly (szerk.):

A rendszerváltáshoz vezető út – gazdaságpolitikai visszaemlékezések

Halmy Kund: Cenzúra?

Az MSZMP KB Tudományos,

Közüktatási és Kulturális Osztályának

(TKKO) működése, 1982

Alexa Károly (szerk.):

Magyar Látóhatár – Borbándi Gyula Emlékkönyv

Szekér Nóra – Nagymihály Zoltán (szerk.):

Jeles napok, jeltelen ünnepek a diktatúrában

Kávássy János Előd:

Nyugati szélben

TAXISBLOKÁD

1–990–10–25–28

Egy belpolitikai válsághelyzet története II. –
források

Összeállította:

Riba András László és Házi Balázs

ANTOLÓGIA Kiadó
Lakitelek, 2015

RETÖRKI Könyvek 12/II.

Sorozatszerkesztő: **Bíró Zoltán**

*A könyv a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és
Archívum szakmai támogatásával készült*

Szakmai lektor:

M. Kiss Sándor

Összeállította:

Riba András László és Házi Balázs

A dokumentumok gyűjtésében közreműködött:

Sütő Ádám és Vajda Tamás

Sorozatterv: **Illés Zoltán**

Korrektúra: **Agócs Sándor**

© RETÖRKI, 2015

ISBN: 978 615 5428 36 4

ISSN: 2064-4531

KIADÓ: ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.

Tel.: 76/549-045, e-mail: antologia@lakitelek.hu

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: Háttér Stúdió Kft., Kecskemét

Tel.: +36 20 991-4286, e-mail: hatters@ezaz.hu

Tartalom

Tartalom

Lakitelek, Rendszerváltó Archívum Horváth Balázs-hagyaték

1. dokumentum:	Háttéranyag az MDF Elnöksége részére	13
2. dokumentum:	Volt-e tévedés? Összeállította: Tallós Emil	20
3. dokumentum:	Összefoglaló a Legfőbb Ügyész feladatkörével és a blokádtól vélelmezett bűncselekményekkel kapcsolatban	22
4. dokumentum:	Feljegyzés Lezsák Sándor részére, összeállította: Kutrucz Katalin	23
5. dokumentum:	Rendőrközlöny az országos blokádtól idején	26
6. dokumentum:	„A miniszterelnök úr határozott kívánsága”	31
7. dokumentum:	Feljegyzés a válság lehetséges megoldásairól	32
8. dokumentum:	Vázlat, feljegyzés	33
9. dokumentum:	Feljegyzés Horváth Balázs belügyminiszter úrnak az úttörő feladatok felszámolásával kapcsolatban	34
10. dokumentum:	A kormány határozata a honvédségi eszközök rendfenntartási célú igénybeviteléről	36

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára ORFK taxisblokáddal kapcsolatos iratai

11. dokumentum:	Jelentés a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet kialakulásáról és a tett rendőri intézkedésekről	39
12. dokumentum:	Nagy Sándor rendőr alezredes jelentése a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet tapasztalatairól	59
13. dokumentum:	Szili Pál rendőr alezredes jelentése az útlezárásokról a fővárosban és a megyékben	76
14. dokumentum:	Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről	82
15. dokumentum:	Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről	87
17. dokumentum:	Szabó Győző országos rendőr főkapitány közleménye a blokádról és a kormánypárti tüntetésekről	96
18. dokumentum:	Sajtótájékoztató, Szabó Győző országos rendőr főkapitány nyilatkozata ...	97
19. dokumentum:	Jelentés operatív információszerzésről	98

Budapest Főváros Levéltára BRFK taxisblokáddal kapcsolatos iratai

20. dokumentum:	Valenta László rendőr alezredes jelentése	107
21. dokumentum:	Szabó Győző országos rendőrfőkapitány levele	109

22. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes emlékeztetője	111
23. dokumentum: Szabó Győző feljegyzése	115
24. dokumentum: Szabó Győző intézkedése	116
25. dokumentum: Barna Sándor körlevele	121
26. dokumentum: Szabó Győző intézkedése az úttorlaszok lebontásáról	122
27. dokumentum: Szabó Győző intézkedése fokozott szolgálat elrendeléséről	123
28. dokumentum: Pörge Lajos és Plecskó Gyula feljegyzése a lehetséges intézkedésekről	125
29. dokumentum: Barna Sándor részletes jelentése a kiadott utasításokról	127
30. dokumentum: Barna Sándor jelentése	131
31. dokumentum: Barna Sándor jelentése	134
32. dokumentum: Barna Sándor jelentése az úttorlaszokról	137
33. dokumentum: Jelentés a sztrájk előkészületeiről	139
34. dokumentum: Túrós András feljegyzése	142
35. dokumentum: Szabó Győző feljegyzése az operatív értekezlet döntéseiről	144
36. dokumentum: Bodrácska János rendőr vezérőrnagy jelentése	146
37. dokumentum: Balatoni István rendőr ezredes feljegyzése a hidak eltorlaszolásának megszüntetéséről	148
38. dokumentum: Tüntető felhívása	150
39. dokumentum: Baloldali Ifjúsági Társulás javaslatai	152
40. dokumentum: Taxisok rádióforgalmának lehallgatása	153
41. dokumentum: Barna Sándor jelentése	156
42. dokumentum: Barna Sándor körlevele	157
43. dokumentum: Intézkedési terv javaslat	158
44. dokumentum: Lázár Imre rendőr alezredes jelentése intézkedési tervről	170
45. dokumentum: Balatoni István rendőrezredes levele	172
46. dokumentum: Merényi Sándor állampolgár levele	175
47. dokumentum: Nán Jenő rendőr százados: ORFK Tanácsadó Testület emlékeztető	176
48. dokumentum: Berkesi Ferenc rendőr ezredes feljegyzése	179
49. dokumentum: Tuza Sándor rendőr alezredes jelentése	183
50. dokumentum: Barna Sándor felterjesztése az útelzárásokról	186
51. dokumentum: BRFK Bűnüldözési Osztály jelentése az MDF irodák megkereséséről	189
52. dokumentum: MSZOSZ Konzultatív Testületének nyilatkozata a válság feloldására	190
53. dokumentum: BRFK, Feljegyzés	191
54. dokumentum: BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról	193
55. dokumentum: BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról	201
56. dokumentum: BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról	223

57. dokumentum: BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról	233
58. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető	254
59. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető	264
60. dokumentum: Barna Sándor körlevele	269
61. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes jelentése	270
62. dokumentum: Hodula Attila rendőr alezredes jelentése a taxis útblokád megelőzése érdekében tett intézkedésekről	271
63. dokumentum: Biztosítási terv a „Taxisblokádk” első évfordulója alkalmából várható események rendőri biztosítására	273

Sajtódokumentum-válogatás

1990. október 19.	283
<i>Furucz Zoltán: Árulás: jön az 56-62 forintos benzin. Nem rémhír. Népszava, 1., 4.</i>	283
1990. október 26.	283
<i>Éjfélkor életbe lépett a benzináremelés.</i>	
<i>Antall József kisebb műtete. (Magyar Hírlap, 1.)</i>	283
<i>Kerekes András: A krónika szerkesztőségének állásfoglalása</i> <i>(Magyar Rádió Déli Krónika)</i>	283
<i>Ablak (TV1), 17:15 (Műsorvezető: Feledy Péter, Szerkesztő: Gombár János)</i>	284
<i>Göncz Árpád nyilatkozata (MTV, 22 óra körül)</i>	289
1990. október 27.	290
<i>TV1, Híradó (Hajnali negyed 2)</i>	290
<i>Reggeli Krónika (Magyar Rádió, 4:30)</i>	290
<i>Callmeyer Ferenc: Tiltakozás 1990. október eseményei ellen</i>	291
<i>Szabó Győző sajtóközleménye (Éjfél)</i>	291
1990. október 28.	292
<i>Baló György: Telefonbeszélgetés Szabó Győzővel,</i> <i>éjjel fél egykor (TV2 Napzárta)</i>	292
<i>Az MDF Jogi Bizottságának szakvéleménye.</i>	
<i>Bűncselekmények és bűnök. Beszélő, 6.</i>	296
<i>Kőszeg Ferenc: Zápolya népe. Beszélő, 6.</i>	296
<i>Csurka István: Pincérnemzet? (Magyar Rádió Vasárnapi Újság)</i>	296
<i>Az Érdekegyeztető Tanács nyilvános ülése</i>	298
<i>Megállapodás az Érdekegyeztető Tanács ülésén</i>	319
<i>Feledy Péter: A „pizsamás” interjú. TV1</i> <i>[Beszélgetés Antall Józseffal]</i>	320
1990. október 29.	321
<i>Könczöl Csaba: „Tűz-ország”. Magyar Nemzet, 2.</i>	321
<i>Orbán Viktor: A kormány félrevezette a közvéleményt [Beszéd az Országgyűlésben]</i>	323

1990. október 30.	323
<i>Bodor Pál/Diurnus: Tisztelettel, Tőkés Lászlóhoz.</i>	
<i>Magyar Nemzet, 4.</i>	323
<i>Antall József: A taxisblokáds válságának tanulságairól és az alkotmányos parlamenti rendszer jelentőségéről</i>	
1990. október 31.	325
<i>Lőcsei Gabriella: Drámai hét vége, Magyar Nemzet, 4.</i>	
<i>Kristóf Attila: Egy korty tea. Magyar Nemzet, 5.</i>	
<i>Gyarmati Dezső: Sorsfordító pillanatban. Magyar Nemzet, 5.</i>	
1990. november 1.	327
<i>László Ágnes: „Ilyen indulatokra nem számítottam...”.</i>	
<i>Beszélgetés Siklós Csaba miniszterrel. Esti Kurír, 6.</i>	
1990. november 2.	328
<i>Handlery György: Weimar? Magyar Hírlap, 5.</i>	
1990. november 3.	328
<i>„Tisztító vihar...?” Közvélemény-kutatás a blokádról.</i>	
<i>Népszabadság, 1., 8.</i>	
<i>Nagy W. András: „...te szülj nekem rendet...”.</i> Beszélgetés a kormánypárti	
<i>tüntetések egyik szervezőjével [Interjú Bégány Attilával]. Beszélő, 11-12.</i>	
<i>Kenedi János: Az „emelkedő nemzet”. HVG, 82.</i>	
1990. november 5.	332
<i>Tőkés László: A féltés és a segíteni akarás készített szólásra.</i>	
<i>Válasz Diurnusnak. Magyar Nemzet, 4.</i>	
1990. november 7.	332
<i>Fodor György: A szóvivő szerint a kormányok véleménye a fontos.</i>	
<i>A Spiegel nem jól „tükröz”. Magyar Hírlap, 3.</i>	
1990. november 8.	333
<i>Kamarás Péter: Hogyan született a Der Spiegel-cikk?</i>	
<i>A szerző Libiában, az Olvasó bizonytalanságban van. Pesti Hírlap, 3.</i>	
1990. november 10.	334
<i>Bauer Tamás: Gazdaváltás? Beszélő, 3.</i>	
1990. november 334	
<i>Kakuk György: Így látták ők... Orbán Viktor, a Fidesz</i>	
<i>parlamenti frakciójának vezetője (Blokád, avagy... i. m. 30-33.)</i>	
<i>Tamás Tibor: Így látták ők... Dr. Barna Sándor,</i>	
<i>Budapest rendőrkapitánya (Blokád, avagy... i. m. 34-38.)</i>	
1990. december 15.	337
<i>Horváth Pál: „Szóval, ha lehet, akkor soha ne lövöldözzünk egymásra”. (A</i>	
<i>Nyilvánosság Klub konferenciája – A nyilvánosság próbája: a taxisblokáds)</i>	

1990. december 23.	338
<i>Kristóf Attila: Méltóságot, önbizalmat, emberibb életet kíván Antall József 1990</i>	
<i>karácsonyán [Interjú a miniszterelnökkel]. Magyar Nemzet, 5.</i>	
<i>Iglódi Csaba: Pókerarc és önuralom. A taxisblokáds „erős embere”</i>	
<i>a belügyminiszter? [Interjú Boross Péterrel]. Pesti Hírlap, 1., 5.</i>	
1991. március 9-10.	340
<i>Halmi Gábor: Engedetlenség – morál – jog (Előadás a Bibó István Szakkollégium</i>	
<i>konferenciáján: A polgári engedetlenség helye az alkotmányos demokráciákban)</i>	
<i>Varga Csaba: Polgári engedetlenség. Jogfilozófiai megfontolások s amerikai tanulságok</i>	
<i>a jog peremvidékéről. (Előadás a Bibó István Szakkollégium konferenciáján: A polgári</i>	
<i>engedetlenség helye az alkotmányos demokráciákban)</i>	
1991. november	342
<i>Kiss Zsolt Péter: A taxisok hetvenvalahány órája. Valóság, 68-78.</i>	
1992. június 6.	343
<i>Hőmérő (MTV)</i>	
1992. június 17.	343
<i>R. Székely Julianna: Ki lövet a végén? Magyar Hírlap, 7.</i>	
1992. június 23.	344
<i>Czakó Gábor: A gyűlölet eskalációja. Magyar Hírlap, 7.</i>	
1993. február 13.	345
<i>Kőszeg Ferenc: Úrhajóink a világűrben.</i>	
<i>Beszélgetés Palotás Jánossal. Beszélő, 8-11.</i>	
1994. december 28.	347
<i>Rádai Eszter: Horváth Balázs története. Ma már mondhatja. 168 Óra, 15-17.</i>	
1995. október	348
<i>„Természetesen nem lövöttem volna...” (Barna Sándor)</i>	
<i>(Volt egyszer egy blokáds... i. m. 102-107.)</i>	
<i>Bánkúti Gábor: „...lélek az ajtón se be, se ki”</i>	
<i>(Volt egyszer egy blokáds... i. m. 163-169.)</i>	
<i>„Most még ingerültebbek az emberek...”</i>	
<i>(Lengyel László politológus). (Volt egyszer egy blokáds... i. m. 183-186.)</i>	
<i>„...a taxisblokáds nem a taxisokról szólt” (Hegedűs Zsuzsa szociológus).</i>	
<i>(Volt egyszer egy blokáds... i. m. 187-197.)</i>	
<i>Aczél Endre: Semmi rokonszenv a kormánnyal – avagy: miként látta</i>	
<i>a külföld az eseményeket? (Volt egyszer egy blokáds... i. m. 197-200.)</i>	
1997. március 24.	355
<i>Pálfi G. István: Hazudnak, rendületlenül. Új Magyarország, 3.</i>	
1997. április 12.	355
<i>Kende Péter: Nemzetrontók. Magyar Hírlap, 7.</i>	

1998. szeptember	356
<i>Rádai Eszter: Olyan ez, mint az autóvezetés.</i>	
<i>Beszélgetés Rabár Ferencsel, az Antall-kormány</i>	
<i>első pénzügyminiszterével. Beszélő, 8-22.....</i>	
2006. június 23.	357
<i>Stefka István: A titkok tudója. Horváth Balázs: A teljes értékű rendszerváltást nem volt</i>	
<i>kivel véghezvinni. Magyar Nemzet, 4.....</i>	
2007	358
<i>Bába Iván: Békés átmenet. Adalékok a kialakított rendszerváltoztatáshoz, 177-190. ...</i>	
2010. október 27.	363
<i>Antall György: A rendszerváltozás blokádja (Konzervatórium)</i>	
2010. október 30. 364	
<i>Pethő Tibor: Ki ült a taxiban? Göncz Árpád: Nem lehet mit tenni.</i>	
<i>Forradalom van. Magyar Nemzet, 26.....</i>	
Névmutató.....	367

A forrásközlő kötet első, hangsúlyosabb egységét az alább közreadott dokumentumok *facsimile* közlése alkotja. A dokumentumokat őrzési helyüknek megfelelően három egységre különítettük el. Az első egység a lakiteleki Rendszerváltó Archívumban található Horváth Balázs-hagyatékából vett iratokat tartalmazza, a második a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában őrzött, ORFK-tól bekerült dokumentumokat, a harmadik pedig a Budapest Főváros Levéltárában lévő, a BRFK Központi Irattárából beérkezett iratokat.

A forrásokat ezeken az egységeken belül válogatva, tematikusan csoportosítva tesszük közzé. Az iratokhoz minden részegység előtt egy rövid jegyzék is kapcsolódik, mely elősegíti a könnyebb keresést. A jegyzékekben csak a dokumentumokból kinyerhető adatokat tüntettünk föl, azok többletinformációt nem tartalmaznak.

A dokumentumokat formahűen közöljük, azokon – az átlósan átfutó vízjelen és a digitális utómunkán kívül – semmit nem változtattunk. Az eligazodást segítő képaláírás minden esetben csupán az adott irategyüttes első oldala alatt található.

Lakitelek, Rendszerváltó Archívum Horváth Balázs-hagyaték

1. Háttéranyag az MDF Elnöksége részére, 1990. 11. 02. összefoglaló és helyzetértékelés, elemzés a taxisblokáddal kapcsolatban, 7 oldal
2. Volt-e tévedés? összeállította: Tallós Emil, 1990. 11. 29. után, a blokád jogszerűségével kapcsolatos: Tallós Emil feljegyzése a tévedés lehetőségéről Györgyi Kálmán legfőbb ügyész nyilatkozatának tükrében, 2 oldal
3. Összefoglaló a Legfőbb Ügyész feladatkörével és a blokád alatt vélelmezett bűncselekményekkel kapcsolatban, összeállította: Kelecsényi Erzsébet, Varga Győző, 1990. 11. 23. jogszabályi helyek kigyűjtése, 1 oldal
4. Feljegyzés Lezsák Sándor részére, összeállította: Kutrucz Katalin, Állásfoglalás a jogi szakvéleményről, 1990. [?? ??], 3 oldal, kézírásos feljegyzés
5. Rendőrök nyilatkozatai az országos blokád idején, készítette: BM Sajtó, Közművelődési és Tájékoztatási Titkárság, 1990. 10. 30. összeválogatott nyilatkozatok különböző médiumokból, 5 oldal
6. „A miniszterelnök úr határozott kívánsága”, 1990. 10. 25 és 10. 28. között, Antall József iránymutatása a tárgyaló delegációhoz, 1 oldal
7. Feljegyzés a válság lehetséges megoldásairól, összeállította: Ferencz Csaba (MTT), 1990. 10. 26., Ferencz Csaba feljegyzése a kormány előtt álló lehetőségekről, 1 oldal
8. Vázlat, feljegyzés, Antall József (?) 1990. [?? ??] érdekegyeztető bizottság felállítása, energia ellátás bizottság, energia ellátás felülvizsgálata, 1 oldal

9. Feljegyzés Horváth Balázs belügyminiszter úrnak az úttorlaszok felszámolásával kapcsolatban, összeállította: Korinek László – BM, Rendészeti helyettes államtitkár, 1990. 10. 26. helyzetelemzés, teendők, 2 oldal
10. A kormány határozata a honvédségi eszközök rendfenntartási célú igénybe vételéről, kiadta: Horváth Balázs, 1990. 10. 26. 1 oldal

As. Tóth

H Á T T É R A N Y A G

A Magyar Demokrata Fórum Elnöksége részére

Az 1990. október 25-én este kezdődő és október 28-án éjszakaig tartó eseményekkel kapcsolatos állásfoglalás ma sem veszített időszerűségéből, hiszen a megismétlődés potenciális veszély és a történetekre való reagálás precedensképző jelentőségű.

A jogállamiság elvéből az következik, hogy egy alkotmányos, törvényesen működő társadalomban egyetlen emberi magatartás sem maradhat jogi megítélés nélkül. A magatartások vagy jogszerűek, vagy a joggal ellentétesek lehetnek. A jognak éppen az a feladata, hogy a társadalom működőképességét megteremtse, a természetszerűleg ütköző érdekek konfliktusát feloldja és az anarchia bekövetkezését megakadályozza. Ebből az is következik, hogy a joggal ellentétes magatartások esetében a társadalom védelme, az egyének biztonsága érdekében a jogot alkalmazni kell.

Az alkotmányosan működő jogállamiság keretei Magyarországon jórészt megteremtődtek. Mindazok a jogszabályok, amelyek az állampolgárok és szervezeteik szabadságjogait biztosítják véleménynyilvánítási, sőt tiltakozási lehetőségeiket megteremtik, rendelkezésre állnak. E jogszabályokat széles társadalmi konszenzus alapján alkották meg, azokat valamennyi magyarországi politikai erő alapszabályában is deklaráltnak elfogadta, önmagára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az elmúlt 43 év történetében a diktatórikus hatalom rendszeresen visszatérő érve volt súlyos társadalmi kérdések megítélése során, hogy az nem jog kérdése, hanem politikai kérdés. Éppen ez az érvelés adott számukra látszólagos felmentést ahhoz, hogy a jogos és törvényes eszközöket figyelmen kívül hagyva, önkényes és a társadalom egészének érdekeit súlyosan sértő döntéseket hozzanak.

1. dokumentum: Háttéranyag az MDF Elnöksége részére

- 2 -

Egy jogállamban azonban tisztán politikai döntés nem létezik, mert az nem legitim és nem demokratikus. A politikai döntéshozók hatásköre, a politikai pártok tevékenysége kizárólag az alkotmányosság és a törvényesség által megszabott keretek közötti területre korlátozódhat. Mandátumukat a hatalmi ágak gyakorlóit erre kapták, a választóktól kapott felhatalmazásuk erre szól.

Élesen el kell különíteni, hogy mikor történt hiba és mikor jogsértés, vagy áll fenn polgári jogi felelősség.

Ma ugyanis a látszólagos társadalmi béke megteremtése után teljesen természetesen hangzik el, írják le, hogy a Belügy-miniszter e r ő s z a k o t akart alkalmazni: a fuvarozók nagylelkű gesztusaként, hogy átengedte a mentőket és az élelmiszer-szállító kocsikat, s a Kormány által bejelentett benzin-áremelés nem vitásan vitatható módját összemosás az azt követő eseményekkel, hogy utóbbiak jogszerűsége már ne is legyen megkérdőjelezhető.

Ennek semmi köze a jogállamhoz: az állampolgárokat egyrészt felbátorítja, másrészt védtelenné teszi: végső soron bizalmatlanná az alkotmányos rend és annak letéteményeseivel szemben.

Amikor az egykori Ellenzék és köztük a Magyar Demokrata Fórum a szabadság és a demokrácia mellett kötelezte el magát és ennek zászlaja alatt szerzett híveket, egyben elkötelezett kell, hogy legyen a szilárd jogrend mellett, mert ez utóbbi az előbbieket biztosította.

Ezért szükséges ma is, hogy a történetek minősítése pontos és világos legyen, a politika dolga, hogy mit kezd vele.

- 3 -

1./ A benzin-áremelés bejelentésének előkészítése, módja hiba volt, de nem volt jogszerűtlen, hiszen a Kormány hatáskörében eljárva jogszabályt nem sértett.
/A kormányzati ármegállapító aktus nem jogalkotás, nem esik a jogalkotásról szóló törvény hatálya alá./

2./ A fuvarozók kiszélesedő reagálásának módja egyértelműen jogellenes volt, holott a tiltakozásnak megvoltak az intézményes keretei és gyakorlásának lehetősége.

Ilyenek: az 1989. VII. tv-ben szabályozott sztrájk /kétségtelen, hogy fuvarozók, különösen a személyszállítók esetében kevésbé célravezető/

az 1989. évi III. tv-ben szabályozott tüntetés, ami állampolgárok más csoportjainak s z a b a d belátása alapján kiszélesedhetett volna, érdekképviselői szerveken keresztüli tiltakozás, valószínű állampolgári engedetlenség.

Ezzel szemben a fuvarozók a tiltakozás t ö r v é n y - t e l e n módját választották és nem elsősorban azzal, hogy nem jelentették be 3 nappal korábban demonstrációjukat /bár ennek is megvan a valamennyiünk érdekében álló indoka/, hanem azzal, hogy úttorlaszok felállításával az ország egészének működését lebénították, mely magatartás számos bűncselekmény törvényi tényállását valószínűsítette meg, ezzel magát a gyülekezési jogról szóló 1989. III. tv. 2.§ /3/ bek.-ben foglaltakat sértették, mert a bűncselekmények megvalósításán túl is sértette mások jogait és szabadságát.

Mindezek mellett hatalmas anyagi károkat okozott.

3./ A törvénytelen állapot megszüntetése, az arra való felhívás, a törvényes eszközök kilátásba helyezése n e m e r ő s z a k k a l v a l ó f e n y e g - t ő z é s, hanem az arra hivatott szervek k ő t e - l e s s é g e.

4./ A jogtalan állapot fenntartására való biztatás, vagy a jogszerű eszközök elmaradásának kilátásba helyezése vagy helyzetetése politikai erők részéről minimum meggondolatlan, felelőtlen magatartás.

5./ A fuvarozók és az őket védelmezők kizárták a jogszerű eszközök alkalmazását, ezzel kész helyzetet teremtettek. Az akció jogtalansága teremtette meg annak lehetőségét, hogy az ellenakció jogosságát már nem is vizsgálhatjuk.

Néhány szó a polgári engedetlenségről:

A polgári engedetlenség nem bénítja meg a társadalom egészének működését, hanem a hatóságok intézkedését lehetetlenné teszi.

Jellemző a személyesség, az erőszakmentesség és az önkéntesség.

Beismeri a jogsértést, mintegy felkínálja magát, hogy járjanak el vele szemben.

Indoka általában politikai.

A "bűnösség" megkérdőjelezése fel sem merül, a bírósági eljárás esetén - adott esetben jelentősen mérsékli a büntetést a közönséges jogsértéshez képest.

Az október végi taxis sztrájk valódi természetéről a társadalmi megbékélésre való hivatkozással hallgatni: beláthatatlan veszélyekkel jár.

Közhely, de igaz: időzített bomba ketyeg, van egy "erő", amely eszközeivel órákon belül szervezhető, s akár tudtán kívül, tetszetős demagóg vagy igaz jelszavakkal, felhasználható az alkotmányos rend megdöntésére.

Ha legalább nem tudatosítjuk a jogsértést, elbizonytalanítjuk a törvénytisztelő polgárt, cinizmusra ítéljük a törvényhozót és törvény alkalmazót, elurallik a kiszámíthatatlanság és a félelem, ez pedig a szabadság és demokrácia elvesztését jelenti.

A hatályos magyar jogban természetesen megvan az a lehetőség is, hogy a jogellenes magatartások olyan esetekben, ha azok jogi szankcionálása a társadalomra veszélyes konfliktushelyzetet, tehát még súlyosabb társadalmi érdeksérelmet eredményezne, jogkövetkezmények nélkül maradjanak. Ennek jellegzetes eszköze a közkegyelem gyakorlásának lehetősége azokban a büntetőjogi megítélés körébe tartozó esetekben, amelyekben egyébként felelősségrevonást kellene alkalmazni. A közkegyelem gyakorlása éppen a megtörténtekhez hasonló esetekben tölti be valódi funkcióját, szemben az elmúlt évek gyakorlatával, amikor a kegyelem gyakorlására egy-egy diktátor születésnapja adott alkalmat. A demokratikus jogállamok gyakorlata bizonyítja, hogy a kegyelmezés éppen a hasonló esetekből keletkező társadalmi feszültségek levezetésének legjobb eszköze.

A blokádnak anyagi kárai is tetemesek. A károk nagysága, a károsultak köre, a károkozó magatartások fajtái ma még pontosan nem jelölhetők meg. A kártérítési jog szempontjából a világ kártérítési jogi történetében példátlan helyzettel állunk szemben.

Az eseményeket károsultak, kárfajták szerint csoportosíthatjuk.

Kárt szenvedhettek magánszemélyek milliói, jogi személyek, a Magyar Állam. A károsultak körén belül elkülöníthetők a külföldi természetes és jogi személyek.

A magyar magánszemélyek a következő károkat szenvedhették: utazási és szálloda költségek, magántermelők és kereskedők árukárai, kereskedelmi forgalom kiesése, elmaradt rendezvények költségei, gépkocsikárok, meghiúsult szerződések kárai, a betegek állapotrosszabbodásából, halálából eredő károk.

- 6 -

A magyar jogi személyek kárai: elmaradt rendezvények bevételi költségei, a szállodák kárai az elmaradt turistavendégek, s a többletköltségeket esetleg nem fizető külföldiek miatt. Az utazási és fuvarozási cégek elmaradt útjaiból, kieső járataiból eredő károk. Kényszerútvonalak miatti földkárók, árukárók. A gyorsan romló termékek megromlásából eredő károk. A termelő üzemek termelési kiesései, alapanyag hiány, s a dolgozók hiányzása miatt. A kényszerűségből nem dolgozók munkabérének viselése. Elmaradt üzemek miatti károk. A szállítási késedelmekből itthon és külföldön keletkező károk.

A külföldi magán- és jogi személyek kárai sok szempontból egyeznek a magyar károsultakéval azzal a különbséggel, hogy valószínűleg devizában jelentkeznek.

A Magyar Államot a tranzitútvonalak lezárásából ért károk, s a kieső költségvetési bevételek érintik.

A kárigények elbírálása a Ptk. 339. §-a alapján történhet. A taxis blokádnak egyértelműen jogellenes volt, a mentesülés valószínűleg kizártnak tekinthető. Ugyanis nem "általában elvárható" magatartás a blokádnak. A felelősséget esetleg csökkentheti a Ptk. 4 § /4/ bek.-ben foglalt alapelv.

A blokádban résztvevő taxivállalatok mint jogi személyek felelősek a kárért teljes vagyonukkal. Felelőségük egyetemes.

A kormány / s így a költségvetés/ polgári jogi felelősségének kérdésénél a Ptk. 349. § jöhet szóba. A taxisokat a benzináremelés miatt ért esetleges "kár" - de ezt polgári jogilag "kár"-ként nem lehet felfogni - elhárításának semmiféleképpen nem "rendes jogorvoslati eszköze" a blokádnak. Így a kormány anyagi felelőssége a történetekért nagy valószínűséggel kizárt.

- 7 -

A felmerült károk a vagyoni kár minden elemét tartalmazhatják /vagyoncsökkenés, elmaradt haszon költség./ Valószínűleg felmerülhet nem vagyoni kár is.

A károk viselése alól senkinek semmilyen jogcímen mentesítést adni nem lehet, azok a károsultak egyéni döntése alapján az elévülési időn belül /5 év/ bármikor érvényesíthetők. Javasoljuk, hogy 1-2 demokratikus jogállamból haladéktalanul hívjon meg az MDF 1-2 tekintélyesebb jogászt, vezető rendőrtisztviselőt, aki a TV nyilvánossága előtt minősítse, hogy egy hasonló blokádnak /kísérletnek/ milyen büntetőjogi, polgári jogi, alkotmányjogi, rendőri következményei lehetnek egy demokratikus jogállamban.

Budapest, 1990. november 2.

VOLT-E TÉVEDÉS?

Errare humanum est! Györgyi Kálmán legfőbb ügyész a magánfuvarozók megmozdulásának jogi értékelése kapcsán éppen a tévedés lehetőségét említette, mint olyan körülményt, amely a megmozdulásban résztvevők büntethetőségét kizárja. A legfőbb ügyész sajtóban közzétett nyilatkozata szerint - legalábbis abban a formában, ahogyan a Magyar Nemzet november 6-i számában megjelent - "nem zárható ki, hogy azokban a napokban több felelős személy nyilatkozata alapján a blokád résztvevői abban a hiszemben cselekedtek, hogy tettük jogszerű."

Nyilvánvaló, hogy a legfőbb ügyész nem a jogban való tévedésre, hanem a Btk. 27. §-a /2/ bekezdésében meghatározott arra a tévedésre gondolt, - ami valóban büntethetőséget kizáró ok - amikor az elkövető abban a téves feltevésben cselekedett, hogy cselekménye a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka volt. A büntetőjognak ez a rendelkezése azonban egy nagyon fontos feltételt is tartalmaz, nevezetesen a tévedés alapos okát, amelyet az idézett nyilatkozat szerint a legfőbb ügyész felelős személyek megnyilatkozásaiban jelölt meg.

Ez a feltétel azonban a magánfuvarozók megmozdulása esetében nincs meg. Egyetlen felelős személy, kormánytisztviselő, rendőrtisztviselő sem jelentette ki a nyilvánosság előtt, hogy a megmozdulás jogszerű, vagy törvényes volna, sőt következetesen hangsúlyozták annak jogellenességét még akkor is, amikor a rendteremtés erőszakos eszközeit elvetették.

Az események kronológiai sorrendje is kizárja a társadalomra veszélyességben való tévedés alapos okát, hiszen csütörtökön este, illetve csütörtökről péntekre virradó éjszaka, a blokádok felállításakor a megmozdulást támogató kijelentések

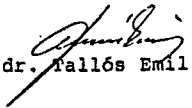
- 2 -

még nem hangzottak el, és a későbbiekben is - október 26-án pénteken - nem közhivatalt viselő személyek, hanem társadalmi szervezetek és politikai pártok adtak "erkölcsi támogatást" a magánfuvarozóknak.

Azok a magánfuvarozók, akik hivatásos gépjárművezetői jogosítvánnyal rendelkeznek, tehát szakemberként kell ismerniük a hivatásukra vonatkozó szabályokat, semmiképpen sem tévedhettek abban, hogy a blokádok felállítása, gépjárművek keresztbeállítása autópálya-csomópontokban, vagy más közutakon, főleg éjszaka balesetveszélyes, tehát a társadalomra veszélyes. De ugyanígy társadalomra veszélyes, és erre nézve a Btk. is eligazítást nyújt/ minden olyan cselekmény, amely az állam polgárainak személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.

A Végvári ügy kapcsán a legfőbb ügyész a társadalomra veszélyességben való tévedés törvényi szabályozását úgy értelmezte, hogy ilyen tévedést csak büntetőeljárásban és csak a bíróság állapíthat meg. Nyilvánvaló, hogy jogértelmezésünk akkor következetes, ha más bűncselekmények esetében is ugyanígy foglalkunk állást. Ez azonban feltételezné a megmozdulásban résztvevőkkel szemben a büntetőeljárás megindítását, az eljárásnak magának tehát nem lenne jogi akadálya.

Messzemenően egyetértve a főügyész úr egyéb értékeléseivel és következtetéseivel, az MDF jogi szakértői éppen ezért már november 29-én a közkegyelem alkalmazását javasolták azért, hogy büntető eljárások ne indulhassanak, a feszültségek növekedése megelőzhető legyen.

dr. Tallós Emil

Csengey Dénesnek

Budapest, 1990. nov. 23.

Az 1972. évi V.tv. 1 § (1) bek. szerint: "a 3. legfőbb ügyész ... gondoskodik a társadalom törvényes rendjét, az állam biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről, az állampolgárok jogainak védelméről." (2.) bek. "Az ügyészség felügyeletet gyakorol a nyomozás törvényessége fölött, képviseli a vádat a bírósági eljárásban"

Az 1973. évi I.tv. 122. § (1) bek. "Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést; a feljelentés kötelező azokban az esetekben, amelyekben a feljelentés elmulasztása bűncselekmény. (2) bek. Minden hatóság és hivatalos személy köteles a hivatali hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelenteni"

139. § (1) bek. "A nyomozást határozattal meg kell szüntetni, ha
a) a cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a gyanúsított követte el;
b) a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, az elkövető kiléte, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény;"

A blokádnál a következő bűncselekmények megvalósulása vélelmezhető:

Btk 260. § (közérdekű üzem működésének megzavarása)
Btk 184. § (közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény)
Btk 174. § (kényszerítés)
Btk 175. § (személyi szabadság megsértése)
Btk 268. § (törvény, vagy hatóság elleni izgatás)

A már hivatkozott 1972. évi V. törvény 20. § (1) bek. szerint "... a legfőbb ügyész az Országgyűlésnek felelős..."

Dr. Kelecsényi Erzsébet

Dr. Varga Győző

3. dokumentum: Összefoglaló a Legfőbb Ügyész feladatkörével és a blokádnál vélelmezett bűncselekményekkel kapcsolatban

Feljegyzés Lezsák Sándor részére

Politikai problémákat nem lehet büntetőjogi úton kezelni.

Bűncselekménynek is minősülhet az a blokádnál elkövetett cselekmény, amely megengedhetetlen magának, hogy több ezer vagy több tízezer ember ellen bűncselekményt követjen el.

A kormány - mert mást a korrupció, vagy a korrupcióval szemben nem tehetett - tárgyalta, és tárgyal a képviselőkkel. Sajátos ennek kimondani, hogy a kormány büntetőjogi tárgyal.

Különösen nem tehet meg ezt egy párt, és főleg nem a kormánypárt.

Yogi hibák a szakvéleményben.

Kevésbé a véleményben azok a vélemények, amelyek az utak elborlásából adódnak, és azok amelyek egyéni akciókban valósítottak meg, - ha megvalósítottak.

Az utak elborlásából adódik a közlekedési szabadságtól való megfosztás, ami a Btk 175. §-ba ütköző személyi szabadság megsértése. 230g

Az anyagban szereplő bűncselekmények közül általában megvalósultnak mondható (ot) azok a tömegközlekedési bűncselekmények, amelyek a közlekedési üzem működésének megzavarása, mert a közlekedési tömegközlekedési üzem közlekedési üzemek

4. dokumentum: Feljegyzés Lezsák Sándor részére, összeállította: Kutrucz Katalin

minden, a nem csak a gazdaság, hanem
a "szociális" is a nem lehet elvárás.

A gazdasági életben a szociális és a
gazdasági életben a szociális nem azonos a
szociális élettel, hanem a szociális élet a
gazdasági életben.

A többi - az anyagban felsorolt köztársaság-
mely nem tekintendő a társadalomban megvalósuló
szociális legteljesebb egyenlőséghez, - ha nem ilyen.

Így pl. a közéleti rendszert - amely nagyon
nagyon megvalósuló bürokráciával - csak akkor
állapítható meg, ha valaki az élet és a társadalom
közvetlen rendszertételekkel szembeállítva belekötött
az emberiségbe. Személyről nem tudok.

A közéleti rendszert, ha valaki az ember
közvetlen erőszakkal, vagy felekezettel alakíthatja.
Az utóbbi országban nem orvosi és nem
közvetlen.

Összefoglalva: az anyag jórészt hibákat tartalmaz,
melyek között a közéleti rendszert is.

1, Választhatóságban nem lehet döntőnek
kiválasztani. Ezt társadalmi nézetet (melyet a
közéleti rendszert)

2, A sajtó nem vezet nekünk a közélet,
hanch az emberi hibát véssük, mert az a
közéleti rendszert és elvén egyéb irányú
társadalmi élet.

- 3 -

3. Az élet minden, hogy az élet
közvetlen rendszertételekkel szembeállítva
közvetlen - az a közéleti rendszertételekkel szembeállítva
közvetlen a közéleti rendszertételekkel szembeállítva.

Kifejezve a felsoroltakból a közéleti rendszertételekkel szembeállítva
közvetlen rendszertételekkel szembeállítva, az a közéleti rendszertételekkel szembeállítva
közvetlen rendszertételekkel szembeállítva, az a közéleti rendszertételekkel szembeállítva
közvetlen rendszertételekkel szembeállítva.

Közvetlen közéleti

BELÜGYMINISZTERIUM
Sajtó, Közművelődési és
Tájékoztatási Titkárság

RENDŐRÖK NYILATKOZATAI AZ ORSZÁGOS BLOKÁD IDEJÉN

Dr. Túrós András országos rendőrfőkapitány-helyettes csütörtök éjjel, a taxis demonstráció kezdetén tartott szemleútján, a parlament előtt az Esti Hírlapnak a következőket nyilatkozta:

"- Terveznek valamilyen intézkedést?

- Most éjfélkor - úgy vélem - nincs rá szükség. Persze a rendőrök a helyükön vannak."

Esti Hírlap 1990. X.26.

Pongor Sándor ezredes, BRFK közrendvédelmi vezetője:

"- Erre a tüntetésre senki nem kért engedélyt. Mit tesz a rendőrség?

- Spontán tüntetés alakult ki, ám a várost megbénító megmozdulás felszámolása nem közvetlenül a budapesti rendőrség feladata. Az állomány felkészült a feladatai végrehajtására, de a döntés nem a mi kezünkben van. Tudomásom szerint ülészik a kormány, a válságos helyzet megoldásának módjáról nekik kell dönteniük."

Esti Hírlap 1990. X.26.

Gyulai Péter százados, BRFK karhatalmi zászlóaljának parancsnoka:

"A budapesti rendőrfőkapitány utasítása szerint a rendőrök nem alkalmaznak erőszakot a fővárosban/.../ a rendőrök személy szerint nagyon nehéz helyzetben vannak, mert az üzemanyagárak drasztikus emelése magánemberként őket is érinti, ugyanakkor mint rendőrök, kötelesek a közrendet és közbiztonságot a törvényes eszközökkel fenntartani."

(MTI)

Vörösmarty Mihály ezredes, Rendőri Ezred parancsnoka:

"...megpróbáljuk mindenképpen békés eszközökkel megoldani a helyzetet. Valahogy fel kell oldani azonban ezt az óriási forgalmi dugót a városban."

Pesti Hírlap 1990. X.27.

- 2 -

Dr. Barna Sándor vezérőrnagy, BRFK vezetője:

A Pesti Hírlap október 27-i száma szerint Barna Sándor 09.57 órakor bejelentette, hogy a rend helyreállításának intézkedési terve elkészült, amely első-sorban a kulcsfontosságú csomópontokon kezdi a rendcsinálást. Ehhez a megfelelő rendőri erőkkel rendelkezik, a továbbiakban kijelenti, hogy a magán-fuvarozók cselekménye több jogszabályt is sért, így a tervezett rendőri beavatkozás mindenképpen jogszerű.

"A lakossággal szemben semmilyen fellépést nem tervezünk, csupán a gépkocsik elszállítását, az utak megtisztítását szeretnénk megoldani. Ez azonban attól függ, hogy a miniszter úr és a taxisok tárgyalása milyen eredménnyel jár." (délelőtt 11 óra előtt)

Pesti Hírlap 1990. X. 27.

A Pesti Hírlap, de más lapok szerint is dr. Barna Sándor győzte meg pénteken déltájt a Göncz Árpádnál tartózkodó belügyminisztert a rendőri fellépés szükségességéről.

Újságírók előtt kijelentette, nem avatkoznak be erőszakosan, ha olyan utasítást kap, ami erőszak alkalmazására hív fel, lemond beosztásáról. Pénteken délután dr. Barna Sándor Göncz Árpád köztársasági elnök előszobájából kilépve interjút adott az MTI tudósítójának:

"...ami Budapesten ezekben az órákban történik, az nem rendőrségi és közlekedési, hanem politikai problémát jelez. A magántaxisok és fuvarozók demonstrációja ugyanis a kormány által hozott döntés megváltoztatását akarja kikényszeríteni. Igaz ugyan, hogy a megmozdulás túlnőtt az egyszerű közlekedési blokádon, ám a rendőrség továbbra is csupán az alapvető közlekedési lehetőségeket igyekszik biztosítani, továbbá azt, hogy a mentők, a tűzoltók s a többi közszolgálati jármű eljusson céljához." A köztársasági elnököt tájékoztatta arról a tényről, hogy a rendőrség nem fog erőszakot alkalmazni Budapesten.

Magyar Nemzet 1990. X. 27.

A Magyar Hírlap interjút készített Barna Sándorral a kormány péntek délutáni ülése előtt, amit 27-i számában közölt.

"Bizakodom természetesen abban is, hogy a kormány ezt a problémát képes lesz megoldani, véget vet a további konfrontálódásnak és bizonyos kompromisszum készség birtokában keresi a megegyezést.

- Főkapitány úr! A belügyminiszter nyilatkozata szerint rendelkeznek a kialakult helyzet törvényes eszközökkel való felszámolására, ami az én értelmezésemben erőszakos fellépést jelent. Ön viszont kijelentette: nem alkalmaz erőszakot, de ezzel mintha ellent mondana miniszterének.

- Nincs itt semmiféle ellentmondás, a rendőrség valóban felkészült arra, hogy megtisztítsa a hidakat. Úgy döntöttünk azonban, hogy a felkészülés szintjén maradunk és nem hajtunk végre erőszak alkalmazását feltételező intézkedéseket. A miniszter úr egyébként kora délutánig több nyilatkozatot is tett, mindenkor az aktuális helyzetnek megfelelően. Egy politikai vezetőnek egyébként alkalmazkodnia is kell a körülményekhez, s azoknak megfelelően változhat a döntés. Amennyiben mégis az erőszakos megoldást választanák, én nem hajtom végre a parancsot, hanem abban a pillanatban lemondok. Most kérem, ez szolgálja a közérdeket..."

- Amennyiben mégis erőszakos beavatkozásra kerülne sor, egyáltalán képesek lennének a hatékony fellépésre?

- Legfeljebb meg tudnánk kezdeni a helyzet felszámolását. De korántsem vagyok meggyőződve róla, hogy sikerrel be is fejeznék az intézkedést. De ismét hangsúlyozom: én el sem kezdeném, ez már a végleges döntésem.

Illés István, BRFK szóvivője:

Pénteken délután öt órakor nyilatkozatot adott ki:

"Mérhetetlen a kormány felelőssége a tekintetben, hogy az elkövetkező lépéseivel ne taszítsa katasztrófába az országot. Azt viszont mindenkinek látnia és tudnia kell, hogy a rendőrség immár nem használható fel politikai kérdések megoldására, azokat politikai eszközökkel kell megoldani/.../

Még nincs szükségállapot, de ha záros határidőn belül nem oldódik meg a helyzet, lehet, hogy arra is szükség lesz./.../

...türekedni kell a helyzet kompromisszumos megoldására, mert a jelenlegi válság már túlnőtt a rendőrség - de pusztán a rendőrség - kompetenciáján."

Népszabadság 1990. X. 27.

Több újság interjút készített a hidaknál szolgálatot teljesítő rendőrökkel. Neveket sehol nem említünk.

Népszabadság 1990. X. 27.

"A rendkívüli délelőtti" című cikkben Gyurkó László idéz egy beszélgetést: 11.00 óra Szabadság hid... Rendőrautó. Egy százados száll ki. Nyugodt, barátságos.

- Mi lesz százados elvtárs?

- Hogy mondjuk úr vagy elvtárs?

- Nekem mindegy. De inkább úr. Ha magánemberként kérdeznék, ezt a meccset maguk nyerik meg.

Majdnem vállra kapják."

Kurír 1990. X. 27.

Cím: Hiába kapnak parancsot (2. old.)

"- Most mondjam azt, hogy megtagadom a parancsot?" válaszolta kérdésünkre az Erzsébet hid pesti hídfőjénél álló URH-kocsi vezetője, amikor azt kérdeztük tőle, vajon mit csinálnának, ha vezetőik kiadnák a parancsot a hidtorlasz áttörésére.

- Még rágondolni is rossz, hogy ilyen esetleg bekövetkezhet - toldja meg társa a volánnál ülő rendőr-vezető szavait."

"- Reméljük hamarosan megnyugtatóan rendeződik a helyzet. - teszik hozzá végezetük beszélgetőtársaink egyhangulag -, képtelenség hogy a népet szembe állítsák a rendőrséggel."

A BRFK Sajtóirodájának közleménye:

"A fővárosi rendőrség vezetője, Barna Sándor vezérőrnagy megköszöni a tömegkommunikációs eszközök munkatársainak azt a segítségét, amelyet tollal, mikrofonnal és kamerával eddig nyújtottak a rendőri tevékenység objektív bemutatásával. Az újságírók hiteles tájékoztatása nélkül nehezebb lenne úrrá lenni a krízisen. A rendőrség és a demonstrációban résztvevők párbeszédéhez, a bonyolult helyzet békés megoldásához eddig sikerrel járult hozzá a sajtó. Ám a számos publikációk között akadt egy, amiért nem jár köszönet. Nevezetesen: az október 26-i Mai Nap rendkívüli kiadása, amelyben megkísérlik szembe állítani a belügyminisztert és Budapest rendőrfőkapitányát. A "Nekem a miniszter nem adhat utasítást" című írás szerzője - feltehetően a szenzáció keltés érdekében - önkényesen megváltoztatta

a rendőr-tábornok nyilatkozatát. Már címében is olyan kijelentést tulajdonított az újságíró Barna Sándornak, amely elsem hangzott szájából. Bizonyított erre az a magnófelvétel, amely az újságíró és a főkapitány párbeszédét rögzítette. Az ilyen és hasonló ferdítések csak árthatnak ebben a feszült, kritikus helyzetben. "

Magyar Hírlap 1990. X. 29.

Esti Kurír 1990. X. 29.

Cím: A rendőrség már demokratikus...

"Köszönjük, hogy nem avatkoztak be erőszakosan - szólt egy asszony tegnap este a Pénzügyminisztérium előtt várakozó tömegből Barna Sándor vezérőrnagy-nak, Budapest rendőrfőkapitányának. - Végre valóban az állampolgárokat védte a korábban olyan sokat szidott szervezet a hét végi események alatt. A főkapitány az esti MDF-tüntetés után ment ki a Roosevelt térre, itt találkozott az emberekkel. Beszélgetett, elszívott egy cigarettát, majd ismét beült a csíkos autóba és eltűnt a szemünk elől. Ién nemcsak mi véljük, hogy a 72 órás krízis egyetlen nyugodt - s esetünkben ez a jelző igen fontos - résztvevője a rendőrség volt. Fontos lépéseket tettek a nálunk még soha nem létezett polgárbarát rendőrség megteremtése felé."

Az időszak vidéki napilapjait átnézve megállapítható, hogy a nyilatkozó rendőrök kivétel nélkül csupán a közlekedési helyzettel kapcsolatos tényeket közölték, egyszer sem minősítették politikailag a kialakult helyzetet.

B u d a p e s t, 1990. október 30.

A Miniszterelnök Úr határozott kívánsága :

A tárgyaló delegáció számára

1.) A leendő megállapodásba bele kell foglalni, hogy ha a világpiaci ár változik, akkor a kompenzáció is változik. Tehát, ha a világpiaci ár feljebb megy, akkor a kompenzáció is emelkedhet, ha esik, akkor a kompenzáció is csökken.

2.) Az érdekegyeztető tárgyaláson miniszter is legyen jelen (de legalább Szabó Tamás).

3.) A nyilatkozatban elhangzottakhoz viszonyítva semmiféle további engedményről nem lehet szó!

Téendők:

1.) Kidolgozni, hogy a kompenzáció mit jelent.

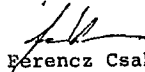
2.) A hétfőn érkező német delegációval való tárgyaláshoz elkészíteni - mit kérünk, mit akarunk, mi a stratégiánk!

FELJEGYZÉS

A mostani nehéz helyzetben választható utakról, mely alternatívákat célszerű lenne az ország lakosságával ismertetni:

1. Visszavonulás, visszatérés a régi árhoz, vagy valamilyen közbülső, de számottevően olcsóbb üzemanyagárhoz. Ez esetben részben a változás elmaradása, részben a változások megakadályozására mutakozó precedens következtében országunk tovább halad a régi úton a teljes összeomlásig! Az összeomlás utánra még az sem garantálható, hogy legalább olyan viszonyok lesznek mint Lengyelországban. Ezért ez a lépés most már a változás próbaköve lett.
2. Tartjuk magunkat a döntéshez és kivárunk. Ennek során az ország lakossága is és a tüntetők is remélhetőleg megértik, hogy a lépés szükségszerű, beleillik a piacgazdaságra való átállásunkba és a jelenlegi általános energia helyzetben kiképülhetetlen is. Ez a lépés nem súlytja az ország legszegényebb rétegeit, csak kis mértékben, különböző áttételeken keresztül. A várható általános inflációs hatást mások 4-6 %-ra becsülik, mi csak kb. 3 %-ra, de ez így is, úgy is általánosan még elviselhető. Viszont a hosszú kivárás terheli a lakosságot különösen a nagyvárosokban.
3. A blokádnak erőt is alkalmazó megszüntetése. Az erőszak mindig sok bizonytalanságot tartalmaz. De előállhat olyan helyzet, hogy az ország, a lakosság egésze érdekében ez is szükségessé válhat.

Budapest, 1990. október 26.

Ferenc Csaba
a Tanácsadói Testület nevében

7. dokumentum: Feljegyzés a válság lehetséges megoldásairól

— Folyamatos "corderjartás"
biztonságot állítunk fel.

— Bogár Labda'-féle energia-
~~és~~ ellátás érdekében
— feldolgozott biztonság

Energia-ellátásunk
egészen - felkészülte

8. dokumentum: Vázlat, feljegyzés

RENDÉSZETI HELYETTES ÁLLANTITKÁR

F E L J E G Y Z É S

dr. HORVÁTH BALÁZS belügyminiszter úr részére,
az országban kialakult úttorlaszok felszámolásával
kapcsolatban

1./ Csak áttételes információink vannak arról, hogy az országban hol, milyen méretű útlezárások történtek. Nem ismertek, hogy az útlezárások spontán módon alakultak ki, hogy az útlezárók szervezeten tevékenykednek, vannak-e vezetőik és a pontos követeléseik sem ismertek. Ennek tisztázása érdekében soron kívül az alábbi feladatok végrehajtását javaslom:

- az összes megyei rendőrfőkapitányság központi ügyelete motortros és közlekedési járőrökkel pontosan állapítsa meg, hogy hol milyen útlezárások vannak, az adott útlezárásnak vannak-e vezetői.

- A felderített útlezárásokhoz civilruhás, fegyvertelen bűnügyi járőrt küldjenek, aki mérje fel az elzárásban résztvevők hangulatát, tömegét, tárgyalási készségét. Amennyiben módja és lehetőség van rá állapítsa meg a hangadókat. Intézkedést semmilyen módon ne kezdeményezzen. Feladat végrehajtásáért legyen felelős a megyei rendőrfőkapitány, határidő a kiadástól számított 1 óra.

2./ Létre kell hozni az útlezárások vezetőivel egy lehetőséget a tárgyalásra. A tárgyalófelek között a Kormány és a Belügyminisztérium csak "másodlagos" szerepet töltsön be, a fő tárgyalással lehetőleg az ÁFOR-tól vagy más gazdasági területről döntési jogosultsággal nem rendelkező személyt kell megbízni.

- A végrehajtásához tárgyalószobát kell kialakítani, a tárgyalószoba "hangosítását" előre meg kell oldani.

- beutazni | - Tárgyaló szoba → megrendelni.
- pol. | - Információ elrendeztet → közli - a beutaz

9. dokumentum: Feljegyzés Horváth Balázs belügyminiszter úrnak az úttorlaszok felszámolásával kapcsolatban

- 2 -

3./ Fel kell venni a kapcsolatot társszervekkel, elsősorban a Nemzetbiztonsági Hivatal beosztottaival az információbővítés érdekében.

4./ A karhatalmi alegységbe szervezett állomány összetartására intézkedést kell hozni. Készenlétbe kell helyezni a Rendőr Ezred teljes személyi állományát, beleértve a kommandor szolgálatot is.

5./ Készültségbe kell helyezni a tűzoltóegységeket.

6./ Fel kell venni a kapcsolatot az MTI-vel, a rádióval a televízióval és a tárgyalások megindításának lehetőségéről, illetve megkezdéséről soron kívüli közleményt kell kiadni.

7./ A tárgyalásra a Kormány részéről, illetve a Belügyminisztérium részéről a megfelelő személyeket előre ki kell jelölni. (Természetesen ezen személyeknek a lebeszélő és nem a tárgyalásvezető szerepet kell biztosítani.)

8./ Hírközlőn egységeket, postai telefonközpontokat, a Kormány döntési göcseit védő épületeket soron kívül megfelelő védelemmel kell ellátni.

B u d a p e s t, 1990. október 26.

Dr. KORINEK LÁSZLÓ

A K O R M Á N Y

3420/1990.

határozata

katonai-technikai eszközöknek rendfenntartási célra
történő igénybevételéről

A Kormány elrendeli, hogy a rendőri eszközök kiegészítéseként a Magyar Honvédség parancsnoka a szükséges technikai eszközöket a kezelő személyzettel együtt a rendfenntartó erők parancsnokainak soron kívül bocsássa rendelkezésére, ezeket az eszközöket és személyzetet a rendőrségnek átálárendeli.

Budapest, 1990. október 26-án délelőtt 9 órakor.

a miniszterelnök helyett:

dr. Horváth Balázs s.k.
bizalmi osztály

10. dokumentum: A kormány határozata a honvédségi eszközök rendfenntartási célú igénybevételéről

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára ORFK taxisblokáddal kapcsolatos iratai

[MNL OL XIX-B-14 ORFK 1992. évi iratai 3. doboz]

11. Jelentés a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet kialakulásáról és a tett rendőri intézkedésekről, kiadta: országos rendőrfőkapitány, 20 oldal
12. Nagy Sándor rendőr alezredes jelentése a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet tapasztalatairól, 1990. 11. [??] 17 oldal
13. Szili Pál rendőr alezredes jelentése az útlezárásokról a fővárosban és a megyékben, 1990. 10. 28. 8:00, 6 oldal
14. ORFK, Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről, 1990. 10. 28. 14:00, 4 + 1 oldal
15. ORFK, Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről, 1990. 10. 28. 18:00, 4 oldal
16. ORFK, Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről, 1990. 10. 28. 20:00, 5 oldal
17. Szabó Győző országos rendőr főkapitány közleménye a blokádról és a kormánypárti tüntetőkéről, 1990. 10. 28. 18:30. 1 oldal
18. Sajtótájékoztató, Szabó Győző országos rendőr főkapitány nyilatkozata, 1990. 10. 27. 24:00, 1 oldal
19. Jelentés operatív információszerzésről, Dobos János rendőr ezredes, Bodrácska János rendőr ezredes, Láposi Lőrinc rendőr vezérőrnagy, 1990. 10. 28. 5 oldal

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

J E L E N T É S

a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet kialakulásáról
és a tett rendőri intézkedésekről

Fővárosi események alakulása

A nagymértékű benzináremelés elleni tiltakozásul különböző, személyszállítással foglalkozó szervezetek felhívására 1990. október 25-én 18.00 órától előzetesen be nem jelentett, jogellenes demonstráció kezdődött Budapesten.

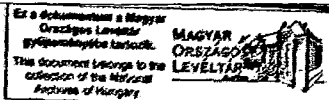
A XIV. kerület Dózsa György úton mintegy 400-500 taxi jelzéssel ellátott személygépkocsi gyűlt össze, és onnan járműveikkel a Parlament elé vonultak.

Képviselőik Siklós Csaba miniszter úrral tárgyaltak, majd egy csoportjuk a tárgyalásokat eredménytelennek tartva, 20.40 órától megkezdte a fővárosi hidak, a kivezető közlekedési főútvonalak és fontosabb csomópontok gépkocsikkal történő elzárását, CB rádión segítségül hívták taxis társaikat, így a demonstrációban résztvevők száma folyamatosan nőtt.

Felhívásukra viszonylag rövid időn belül magánfuvarozók, vállalati

11. dokumentum: Jelentés a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet kialakulásáról és a tett rendőri intézkedésekről

- 2 -

gépkocsivezetők és polgári személyek is csatlakoztak járműveikkel, így a demonstráció már szélesebb polgári elégedetlenséget fejezett ki. Az Erzsébet hídon és a Lánchídon 20.45-, a Petőfi hídon 20.53-, a Margit hídon 20.54-, a Szabadság hídon 20.59 órakor állt le a forgalom.

A taxisek egy másik csoportja tiltakozásul a Parlament előtt maradt. Elsősorban itt, de más helyszíneken is rövid időn belül megjelentek a parlamenti képviselőkkel nem rendelkező pártok képviselői, akik a gazdasági követelésű demonstrációnak politikai színezetet is igényeztek adni, sztrájkfelhívásokkal, röpcédulák szórásával kormányellenes hangulatot kívántak teremteni.

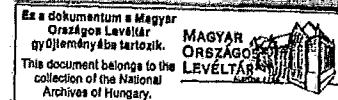
Időközben a szervezők mintegy 50 taxi gépkocsit kíséretében a Magyar Televízió épülete elé vonultak azzal a szándékkal, hogy egy közlemény felolvasását kérik, amelyben a lakossággal ismertetik követeléseiket.

A személyszállítók a hídak zárását 22.30-kor részlegesen felfüggesztették, majd rövid időn belül ismét teljesen zártak. A rendőrséggel folytatott tárgyalások eredményeként 26-án hajnalban a Lánchídon véglegesen megszüntették a forgalom akadályozását és időszakosan feloldották az Erzsébet híd blokádját.

Október 26-án az útelzárások száma folyamatosan növekedett, egyre több főútvonalra, közlekedési csomópontokra terjedt ki. A kialakult helyzet a főváros közlekedését, árúellátását nagymértékben megnehezítette, felvásárlási hullámot indított el, az alapvető élelmiszereknél ellátási problémák jelentkeztek.

A demonstrációhoz mind nagyobb számban csatlakoztak járműveikkel teherfuvarozók, erőgépezések. Délre ez a helyzet stabilizálódott és változatlan maradt 27-én az esti órákig. A Parlament előtt délutánra krízis-szituáció alakult ki. A Kossuth téren a kormány mellett tüntetve néhány ezer fős, fegyelmezett tömeg gyűlt össze, majd közülük 100-150 fő vonult a Televízió épülete elé, de a tüntetők és ellentüntetők között atrocitásra nem került sor.

- 3 -

Október 27-én este a kormány és a fuvarozók képviselőinek küldöttsége közötti megállapodás eredményeként - a demonstráció szervezőinek felszólítására - megkezdődött az úttorlaszok részleges bontása. A forgalmat egy-két sávon engedték, de minden helyszínen készen álltak az újbóli teljes zárásra. Kijelentették, mindaddig a helyükön maradnak, amíg a kormány a válsághelyzetet politikai eszközökkel nem rendezi. Október 28-án 08.30 órára a forgalom korlátozottan, de mindenütt megindult. Tapasztalható volt azonban, hogy kedvezőtlen döntés esetére felkészültek az útelzárás minden eddiginél nagyobb mértékű visszaállítására.

Október 28-án 14.00 órától ismételten krízis-szituációk alakultak ki. A kormány mellett tüntető 10-12 ezer fős tömeg a televízió épülete előtt gyülekezve a Nádor utca, a Parlament, a Duna-part, a Margit híd, a Bem-rakpart, a Batthyány tér - ahol nagygyűlést tartottak - a Clark Ádám tér, a Lánchíd, a Roosevelt tér útvonalon a Munkaügyi Minisztérium elé vonult, ahol az egyeztető tárgyalások folytak. Az áremelés ellen tüntetők mintegy 3-4 ezer fős csoportja ugyancsak ide érkezett. Főleg itt, de más helyeken is, ahol a két ellentétes indíttatású tömeg találkozott, közel került egymáshoz, fennállt a konfrontáció veszélye.

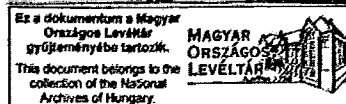
Este 20.00 órára az ott tartózkodó rendőrtisztekkel folytatott tárgyalások eredményeként először a kormány mellett tüntetők, majd az áremelés miatt tiltakozók hagyták el a helyszínt.

A kormány és a demonstrációban résztvevők képviselőinek megegyezése után megkezdődött a blokádnak feloldása és október 28-án 23.00-24.00 óra között befejeződött.

II.

Vidéki események alakulása

A budapesti események kezdetekor a fővároson kívül sehol nem került sor demonstrációra. Október 26-án 00.00 órától a fővárosi személyszál-

- 4 -

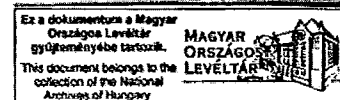
lítók CB rádióon keresztül történt felhívására országosan megkezdődött az utak lezárása. A megyei szervezetek csatlakozását követően egyre több városban bénították meg a forgalmat, utakadályok létesítésével. Több megyében - így pl. Baranyában, Borsodban - kezdetben nem csatlakoztak a felhíváshoz. Más megyék példáját követve azonban álláspontjukat megváltoztatták és megkezdtek az útzárak kialakítását.

A megyéknél is tapasztalható volt, hogy egyre többen vettek részt a demonstrációban teherautókkal és mezőgazdasági erőgépekkel. Október 26-án délutánra az országos méretűvé vált tiltakozás megbénította az ország közötti közlekedését, válsághelyzet alakult ki. A vidéki személyszállító, teherfuvarozó kisiparosok és a hozzájuk csatlakozók - néhány kivételtől eltekintve - a fővárosi eseményekhez igazodtak, azt követték. Kivételt azok jelentettek, akik a fuvarozók képviselőinek megállapodását nem fogadták el és nem nyitották meg az útzárakat. Ez főleg október 28-án hajnalban volt tapasztalható, amikor pl. Győrött és az M-1-es főútonál Hegyeshalom felé vezető szakaszán, Eger belföldi területén, Oroslányban nem szüntették meg az útzárakat. A budapesti taxis központok mindenütt aktívan közreműködtek ennek megszüntetésében, mely többségben eredménnyel járt, így sikerült részben az ORFK közvetítésével Győr-Ménfőcsanak-Sopron megyében is megindítani a forgalmat.

Vidéken is az volt tapasztalható, hogy az útzárakat nem teljesen szüntették meg, a forgalmat lassították, illetve a helyszínen maradtak, felkészülve újabb, a korábbinál nagyobb méretű zárásra. Több helyről érkezett olyan információ is, hogy a résztvevők számára kedvezőtlen döntés esetén a vasúti közlekedést is megbénítják.

A rendőri szervek által jelentett adatok szerint országosan, a fővárossal együtt mintegy 600 helyen állítottak útzárat és ez 105 helységet érintett. Valószínűsíthetően a valóságban ennél sokkal több útzár volt.

Október 28-án a kormánnyal történt megállapodást követően a közötti közlekedést bénító úttorlaszok felszámolása országosan megkezdődött. Október 29-én 0.00 órára az ország egész területén - beleértve a határátkelő helyeket is - mindenütt megindult a forgalom és 06.00 órára helyreállt a közötti közlekedés általános rendje.

- 5 -

III.

A rendőri intézkedések

A Budapesti Rendőr-főkapitányság tudomást szerezve a fővárosban kezdődött demonstrációról, az elsődleges intézkedéseket azonnal megtette. Rendbiztosok közreműködésével tárgyalást kezdeményezett a Ódza György úton gyülekező taxikkal és a Parlament elé történő vonulásukat közlekedési járőrökkel biztosította.

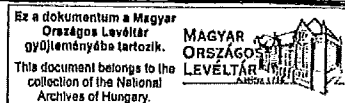
A rendőrség a demonstráció kialakulásának ezen szakaszában nem kellő határozottsággal lépett fel. Kísérletet sem tett arra, hogy a jogellenes demonstrációt megszüntesse, ehelyett felvállalta a résztvevők Parlament elé vonulásának rendőri biztosítását.

Tudom utólag spekulációnak tűnik, hogy esetleg itt még eredményesen lehetett volna beavatkozni, de minden esetre meg kellett volna kísérlni. Ebben a szakaszban még a spontán elemek voltak túlsúlyban, amit az is alátámaszt, hogy többen a Parlament előtt dolgozni mentek később. A tüntetők Parlament elé vonulásának rendőri biztosítását nem kellett volna felvállalni. Ez mintegy érzelmi azonosulást, a demonstráció eredményességének előmozdítására irányuló rendőri törekvést is kifejezett, akaratunk ellenére, ami a későbbiek során is negatívan befolyásolhatta a rendőri intézkedések határozottságát.

A BRFK a Parlament és a Magyar Televízió előtt saját és a Rendőri Ezred állományából vezényelt megerősítő erőkkel kordonszolgálatot biztosított, hogy oda illetéktelen személyek ne jussanak be.

Megbízott tisztjei a tiltakozás szervezőivel folytatott tárgyalásokkal kísérletet tettek a demonstráció kiszélesedésének megakadályozására, felhívták figyelmüket cselekményük jogellenességére is. A BRFK vezetője elrendelte a más biztosítási feladat miatt létrehozott Karhatalmi Operatív Törzs további működését.

Az eseményekről azonnal jelentést tettek a Belügyminisztérium és az Országos Rendőr-főkapitányság vezetésének.

A BRFK a rendelkezésére álló erőkkel, eszközökkel - tekintettel a Parlament és a Magyar Televízió előtti kordonszolgálatra - nem volt képes arra, hogy a személyszállító kisiparosokat megelőzve a Duna hidakat biztosítsa, megakadályozza a közúti közlekedés előli elzárást.

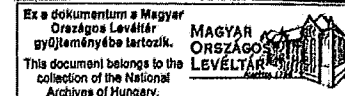
A demonstrációban résztvevők mobilitása, jó hírrendszere, a hozzájuk csatlakozók széles köre kizárta annak a lehetőségét, hogy megelőzzük a bekövetkezett eseményeket.

A közlekedési járőrök hídfőkhöz vezénylése szakszerű intézkedés volt, mely a kialakult helyzetben már csak azt célozhatta, hogy megakadályozza a taxisok és a közlekedni kívánók között az atrocitásokat, az összecsapásokat.

Október 25-én 22.30 órakor a fővárosi hidak zárásának rövid időre történő részleges felfüggesztésekor sem tanúsított a rendőrség kellő operativitást. Az ott lévő erők megerősítésével meg kellett volna kísérelni a kezdeményezést átvenni és az ismételt zárást megakadályozni. Hangsúlyozom: semmi sem bizonyítja, hogy az intézkedések eredményre is vezettek volna, mégis szükségesnek tartottam ezeket megemlíteni.

A BRFK-ra érkezett Dr. Szabó Győző országos rendőrfőkapitány, valamint általános és szakmai helyettese Dr. Túrós András r. vezérőrnagy a helyzetelemzést követően meghatározták a feladatokat és részt vettek a személyszállító és teherfuvarozó kisiparosok képviselőivel folytatott tárgyalásokban, melynek eredményeként sikerült elérniük, hogy a lánc hídon a torlaszokat eltávolítsák és a folyamatos forgalmat biztosítsák.

Számolva a demonstráció országos méretűvé válásával, figyelemmel a benzin felvásárlásokra, utasították a megyei és a budapesti rendőrfőkapitányságokat a benzinkutaknál a rend fenntartására, a pénzbevételek biztonságos szállításában való közreműködésre. Utasítást adtak arra, hogy kísérik figyelemmel a közlekedési helyzet alakulását, az esetleges forgalmi akadályokat, az úttorlaszokat a rendelkezésükre álló erőkkel, békés módszerekkel próbálják megszüntetni és a tett intéz-

kedésekről, a kialakult helyzetről folyamatosan tegyenek jelentést.

A Budapesti Rendőr-főkapitányságra vonatkozó főbb döntéseink:

- a rendelkezésre álló erők és eszközök felhasználásával a Lánc hídon megindult forgalom zavartalanosságának biztosítása;
 - többváltozatos terv kidolgozása a budapesti krízishelyzet feloldására;
 - speciális lebeszélő csoportok létrehozása, a helyszínekre küldése, tevékenységük videóval történő rögzítése;
 - erendelt személyi állomány karhatalmi zászlóaljba való szervezése, felkészítése, feladatmeghatározása a békés és az erőszakos blokádfeloldásra;
 - folyamatos tárgyalás a személy és teherfuvarozók képviselőivel és erről az ORFK tájékoztatása;
 - minden törvényes eszközzel - kivéve a fegyverhasználatot - megakadályozni, hogy a különböző csoportok egymással szemben erőszakosan fellépjenek, biztosítani a krízishelyzetben a főváros közrendjét, közbiztonságát és a minimális közlekedés rendjét;
- megszervezni az együttműködést a mentőkkel, tűzoltókkal, a BKV diszpécser szolgálatával. Megerősített biztosítással ellátni a főváros METRÓ-hálózatát, mivel egyetlen tömegközlekedési rendszer, amely folyamatosan működött;
- szükség esetén besegíteni a BRFK járműveivel a főváros ellátásába, URH-s gépkocsikkal és motoros rendőrökkel segíteni a lezárt pontokon a beérkező élelmiszer szállító járművek bejutását a városba;
 - a tömegtájékoztatási eszközök fokozott bevonása a kialakult válság enyhítésébe;

- folyamatos együttműködés kialakítása a Rendőri Ezreddel.

Az országossá váló tömegdemonstráció következtében kialakult válság kezelésére az országos rendőrfőkapitány saját vezetésével operatív bizottságot hozott létre a rendőri intézkedések koordinálására, mely a főváros kiemelt szerepére a BRFK-n kezdte meg működését. A bizottság és a törzs intézkedett az operatív helyzet folyamatos figyelemmel kísérésére, elemzésére, megkezdte az események várható alakulását figyelembevévő elgondolások, tervek kimunkálását. A budapesti helyzetkép pontos megismerése érdekében intézkedett helikopterről légi videófelvételek készítésére, a legfrekvenciáltabb közlekedési csomópontoknál - Margit-, Lán- és Erzsébet hidak pesti hídfőinél - közvetítő (video) kamerák telepítésére, melyek segítségével az ott zajló események vizuálisan is megfigyelhetők. Kezdetből fogva szándékozta annak lehetőségét, hogy Budapesten erőszakos megoldást alkalmazzon.

A rendelkezésére álló információk a taxisok szervezettsége, irányítottsága, mobilitása, kiváló hírendszere részükről a rendőri állomány mozgásának figyelemmel kísérése és a rendőri rádióforgalmazás valószínűsíthető lehallgatása egyértelműen azt mutatták, hogy eredményes erőszakos beavatkozásra a rendőrség önmagában nem alkalmas, mivel a szükséges létszámmal és felszereléssel nem rendelkezik. Azt is figyelembe kellett venni, hogy azok a polgári szervezetek, melyek gépjárművek elszállításához eszközökkel rendelkeztek az együttműködést nem vállalták. A vezetés helyét nagyon megnehezítette, hogy a taxisok köréből megbízható operatív információval nem rendelkezett. Terveik, elképzeléseik megismerésére lehetőségként felhasználtuk CB rádióforgalmazásuk figyelemmel kísérését és az abból nyert adatok hasznosítását. Az országosan kialakult válsághelyzet kezelésére az Országos Rendőrfőkapitányság az alábbi intézkedéseket tette:

Segítségét kért:

- a rendőrségi gépjárművek üzemanyag utánpótlásához a Honvédségtől. Ennek eredményeként 26-án 11.00 órától a rendőrségi gépkocsik a katonai objektumban lévő benzinkutakat igénybe vehették.

Igényelte:

- A Honvédségtől szállítójárművek rendelkezésére bocsátását a fővárosi hidakon lévő járművek esetleges eltávolításához.

Elrendelte:

- A rendőrtiszthelyettes-képző iskolák és zászlós-képző iskola hallgatói és oktatói állományának szolgálati helyén való tartózkodását. A Zászlós-képző Iskolát a Budapesti, a Miskolci Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei, a Szegedi Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát a Csongrád megyei Rendőrfőkapitányság, a Budapesti Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát a Rendőri Ezred alárendeltségébe utalta.

A Kerepestarcsei Tiszthelyettes-képző Iskola állománya részére a Kerepestarcson elhelyezett jogserítő külföldiek őrzését határozta meg feladatul.

Elrendelte:

- Valamennyi rendőrfőkapitányság és a Rendőri Ezred teljes személyi állományának szolgálati helyén való tartózkodását.

Elrendelte:

- A rendőrfőkapitányok és helyetteseik, valamint a rendőrkapitányok szolgálati helyén tartózkodását, a Karhatalmi Operatív Törzsek felállítását és működtetését, a személyi állomány felkészítését a tömeges demonstráció esetleges rendőri intézkedésekkel történő megszüntetésére.

Utasította:

- A rendőrfőkapitányokat, és rendőrkapitányokat, hogy a helyi önkormányzatokkal együttműködve folyamatosan tárgyaljanak a demonstrációban résztvevőkkel, igyekezzenek rábírní őket az úttorlaszok, akadályok megszüntetésére. Minden lehetséges módon segítsék elő a lakosság élelmiszerrel történő ellátását.

Létrehozta:

- Az országos rendőri irányító, válságkezelő bizottságot, meghatározta feladatát, jogkörét, a rendőri szervek és a bizottság kapcsolatát, a megyei szervek jelentési kötelezettségeit.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Intézkedett:

- Az üzemanyag árusítóhelyek, töltőállomások és lerakatok rendőri biztosítására, védelmére, figyelemmel arra, hogy jelentős mértékben megnőtt az erőszakos cselekményekkel, robbantással, gyújtogatással való fenyegetés, melynek valószínűsíthető célpontjai a benzinkutak, lerakatok voltak.

Meghatározta:

- A rendőri feladatok ellátását a kialakult válsághelyzetben, részletes feladatmeghatározásokat adott, melyeket a változások függvényében rendszeresen felülvizsgált, módosított.

Útasítást adott:

- A válsághelyzet megoldását szolgáló több variációs rendőri tervek kidolgozására, végrehajtását folyamatosan figyelemmel kísérte. Elsődleges feladatnak tekintette a fővárosi közlekedés megindítását, az itt kialakult torlaszok megszüntetését. A kidolgozott terv főbb variációi, melyek csak részben kerültek végrehajtásra:

- a) Az Árpád-híd és Petőfi-híd forgalmának helyreállítása oly módon, hogy a torlaszokat képező gépjárművek vezetőit békés eszközökkel, aktív pszichikai ráhatással, nyílt, őszinte hangvételű tárgyalással meg kell kísérelni rábírni az önkéntes távozásra.

Az ebben résztvevő állomány feladatainak meghatározása, pszichikai felkészítése megtörtént. Előkészítettük intézkedés kiadását az ilyen jellegű tárgyalások országos lefolytatására.

- b) Az Árpád-híd és Petőfi-híd forgalmának részleges helyreállítása tárgyalások útján, hogy a fél hídpályát átadják, majd az átadott hídpályák rendőri erőkkel való birtokbavétele.

- c) A hidak forgalmának helyreállítása erőszakos eszközökkel. Ennek a végrehajtása kizárólagos rendőri erőkkel nem hajtható végre, ezért számolnunk kellett a tervezésnél a Honvédség eszközeinek és erőinek igénybevételével. Kimunkáltuk a végrehajtás erő-, eszköz szükségletét. A terv készítését és felkészülést jelentős mértékben nehezítette, hogy a Honvédségtől több-szöri kérés ellenére a szakértelemmel rendelkező összekötőt

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

nem kaptuk meg.

- d) Közúti járművek cunai átkelésének biztosítása érdekében alternatív megoldási lehetőségként a Magyar Honvédség műszaki csapatai által építendő pontonhíd és komp-átkelőhelyek létesítése.

Meghatározta:

- A rendőri erők igénybevételének, illetve pihentetésének rendjét, melyet a helyzet alakulásának függvényében változtatott. A fővárosi krízis szituációban a teljes közrendvédelmi és közlekedési állomány összetartását rendelte el Budapesten és Pest megyében.

Meghatározta:

- A rendőri erők igénybevételének, illetve pihentetésének rendjét, melyet a helyzet alakulásának függvényében változtatott. A fővárosi krízis szituációban a teljes közrendvédelmi és közlekedési állomány összetartását rendelte el Budapesten és Pest megyében.

Elrendelte:

- Operatív csoport felállítását 40 fővel - bűnügyi állományból - a demonstrációban résztvevők magatartásának figyelemmel kísérésére, terveik megismerésére.

Intézkedett:

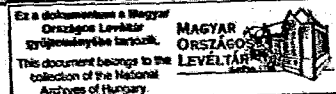
- A Ferihegyi Repülőtérre a Budapestre érkezett, már a repülőtér biztonságát veszélyeztető utastömeg elszállításáról. Tárgyalások alapján sikerült elérnie, hogy az utasokat szállító autóbuszokat a torlaszokon átengedjék.

- A szovjet zsidó emigránsok repülőtérre való szállításának fokozott biztosítására, mivel egy esetleges terrortámadás valószínűsíthető-sege megnövekedett.

Felfüggesztette:

- A Magyarországon tartózkodó és jogsértő cselekményeket elkövető külföldiekkel kapcsolatos rendőri akciókat, valamint a nyugati határszélen elfogottak szállítását. A Határőrséggel együttműködve gondoskodott az addig elfogottak elhelyezéséről, őrzéséről.

Jól felkészült rendőrtisztet vezényelt a Belügyminisztériumba az ott tevékenykedő törzshöz szakértőként, illetve a kölcsönös információcserélés biztosítására.

- 12 -

Önkritikusan el kell mondanunk, hogy az ORFK vezetése is több hibát követett el, illetve esetenként késedelmesen intézkedett. Ezek ugyan az eseményeket nem befolyásolták, mégis szólni kell róluk.

Számoltunk ugyan a demonstráció országos méretűvé válásával, mégis elsősorban a helyzet figyelemmel kísérését határoztuk meg a rendőrkapitányságok feladatául, és csak másodsorban azok megszüntetését.

Kezdetben nem tartottuk szükségesnek és így mellőztük az Országos Karhatalmi Törzs berendelését, működtetését; a rendőr-főkapitányságokon a Karhatalmi Törzsek, az alegységbe szervezett állomány berendelését, összehozását, feladatra való felkészítését.

Október 26-án reggel mintegy 10 óráig információk zavarokat okozott, hogy az ORFK vezetése a BRFK-n tartózkodott, intézkedései onnan adták ki, és így azokat kezdetben az ORFK Karhatalmi és Biztosítási Osztály késve ismerte meg. Az intézkedések kiadása gyorsítható lett volna az OKT működtetésével és átmenetileg a BRFK-ra telepítésével.

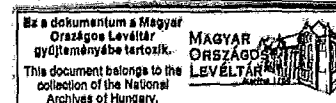
Az országos rendőri irányító, operatív válságkezelő bizottság felállításával, tervszerűbbé vált az adatgyűjtés, a tájékoztatás, a jelentések rendje. Hiba volt, hogy a bizottság létszámát kezdetben a feladatokhoz szükségesnél lényegesen kisebbben határoztuk meg, így a pihenés váltás nem volt megoldható.

Rendezetlen és ez általános tapasztalat az ügyelet és a bizottság, illetve a Karhatalmi Törzsek és ügyelet együttlüközése. Igen sok jelenleg a pertuzenosság a munkában. Egyértelműen szabályozni kell, hogy az ügyelet dolgoz a rendes napi működés, a karhatalmi feladattal kapcsolatos teendőket pedig - beleértve az információk feldolgozását is - a Karhatalmi Törzseknek kell végezniük.

Zavarólag hatott és esetenként késleltette az intézkedések kiadását a titkárság beavatkozása a konkrét irányításba.

Célszerűbb lett volna már kezdetben nagyobb erőket bevonni az ORFK-n és egy-egy főt kijelölni meghatározott főkapitányságokkal való kapcsolattartásra, az információk feldolgozására.

Megevezítette a vezetés munkáját, operativitását a megfelelő technikai ellátottság hiánya (keves telefax, telefon, a géptáviró anyagokat csak a 84 épületből lehetett leadni, stb.).

- 13 -

Az ORFK és a főkapitányságok közötti információáramlás sem volt megfelelő szintű, sok esetben a határidőt elmulasztva felterjesztett jelentésekből az érdemi információt úgy kellett kihámozni, illetve az azt nem tartalmazott.

IV.

ORFK Irányító Operatív Válságkezelő Bizottság és az ORFK Főügyelet működése.

A Bizottság az ORFK Főügyeletével együttműködve folyamatosan, aktívan résztvevő a rendőrség tevékenységének irányításában, végrehajtotta a feladatok koordinálását.

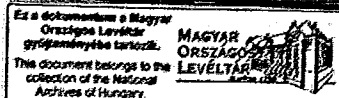
Folyamatosan gyűjtötték, elemezték, értékelték a beérkezett adatokat és következtetések levonásával, helyzetértékelések, számbavételek elkészítésével előkészítették az előjáró döntéseket, illetve azok meghozatalára javaslatot tettek.

A Bizottság az előjáró döntéseket követően kimunkálta és jóváhagyásra előterjesztette a szükséges okmányokat, gondoskodott arról, hogy azok a végrehajtói állományhoz (rendőri szervekhez) időben eljussanak.

A Bizottság és a Főügyelet a feladat végrehajtását folyamatosan ellenőrizte, szükség esetén operatív beavatkozással elősegítette annak eredményességét. Szervezte és koordinálta a soronkívül jelentkező, a rendőri erők alkalmazását szükségessé tevő személy, és áruszállítási feladatokat. Szorosan együttműködött a különböző főhatóságok, szervezetek válság-stábjaival. A Bizottság vezetője a főkapitány úr által meghatározott intézkedési és utasítási jogkörénél fogva szükség esetén konkrét feladatokat határozott meg.

A Bizottság munkáját figyelemmel kísérte, illetve abban résztvevő a Belügyminisztérium kijelölt munkatársa, aki gondoskodott arról is, hogy a szükséges információkat a BM illetékes vezetése időben megkapja.

- 14 -

V.

Együttműködés a Belügyminisztériummal és más szervekkel

A Belügyminisztérium az ORFK tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérte. Konzultációs lehetőség biztosításával, a tapasztalatok kicserélésével, a hozzá más forrásból beérkező információ- adással elősegítette a rendőri vezetés informáltságát, hozzájárult a döntések megalkotásához. A döntések meghozatalához, a végrehajtás szervezéséhez támogatást adott.

Az államtitkár által tartott megbeszélésekben a rendőrségi feladatok tervezett végrehajtásának elemzésével, illetve az együttműködés koordinálásának napirendre tűzése, megvitatása elősegítette a rendőri vezetés döntéseinek hatékonyságát, célirányosságát.

Komoly problémát okozott ugyanakkor, hogy esetenként a minisztérium vezetése közvetlenül adott utasításokat a végrehajtó szolgálatnak.

Kapcsolatot tartottunk a miniszterelnöki hivatalban működő, DR KAJOL JÓZSEF államtitkár vezette bizottsággal, a Határőrség Országos Parancsnokság ügyeletével, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium válság-stábjával.

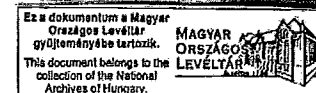
Az információkat egymással kölcsönösen kicseréltük, tájékoztatást adtunk az egymás intézkedési kompetenciájába tartozó esetekről. Így például: az ORFK bizottsága a KÖHVM-el pontosította az ország közlekedési helyzetképét. Koordinálta azokat az eseteket, amikor a rendőri szervezetek segítséget nyújtottak a főváros élelmiszer ellátásában, veszélyes áruk szállításának biztosításában, állami vezetők, diplomáciai testületek képviselői közlekedésének megszervezésében.

VI.

Az állomány harckészültsége, helytállása

A rendőrség parancsnoki és személyi állománya mindvégig aktívan és dinamikusabban kezelte az eseményeket és minden tőle telhetőt megtett a

- 15 -

válság kezelésére. A meghatározott feladatokat - annak ellenére, hogy megfeszített, esetenként 20 órát is meghaladó folyamatos szolgálat után, pihenés nélkül - fegyelmetten, kultúrálisan hajtotta végre. A parancsokat ellenvetés, zúgolódás nélkül minden esetben maradéktalanul végrehajtották.

Nyugodt, higgadt, kultúrált magatartásuk elnyerte a lakosság, köztük a különböző demonstrációban résztvevők elismerését. Megfelelő kultúráltsággal tolerálták azokat az eseteket is, amikor a demonstrációban résztvevők magatartásuk miatt intézkedéseiket nem tudták megfelelően befejezni. Konfrontációra, a demonstrációban résztvevőkkel szemben kényszerítő eszköz alkalmazására, fegyverhasználatra soha nem került sor. A lakosság a rendőrség tevékenységéről, magatartásáról elismerően nyilatkozott ugyan, de ezt mi nem tudjuk ilyen pozitívan értékelni. Elfogadhatatlan a rendőr érzelmi azonosulása a jogellenes cselekményben résztvevőkkel. A rendőrnek ha tetszik, ha nem, a kormány iránt kell lojálisnak lennie.

Ezzel együtt meggyőződésünk, hogy az állomány készen állt bármilyen törvényes parancs végrehajtására, annak ellenére, hogy egyes rendőri vezetők félreérthető és ellentmondó nyilatkozatai zavarólag hatottak, nem tudták mi lenne a helyes cselekvés.

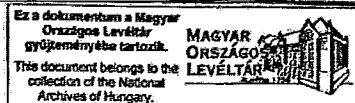
A területi és helyi rendőri vezetés mindenütt szorosan együttműködött a helyi önkormányzatokkal, ami az eredményességet elősegítette.

Egyedi esetektől eltekintve nem volt érzékelhető hatása annak az egyszisztenciális bizonytalanságnak, amelyben a rendőr-főkapitányok és más rendőri vezetők jelenleg vannak.

VII.

A sajtóval kialakult kapcsolatokról

A benzin áremeléssel összefüggésben kialakult válsághelyzet során a sajtó rendkívül gyors és széleskörű tájékoztatást adott az eseményekről. A Belügyminisztériumban megtartott sajtótájékoztatók jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a rendőrség tevékenységéről kedvező

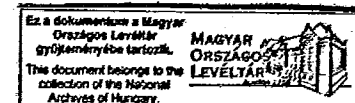

volt a sajtóvisshang. Néhány esetben komoly gondot okozott az újságírók agresszivitása, hogy minden információhoz soronkívül és elsőként igyekeztek hozzájutni. Ez többször zavarólag hatott a rendőri vezetésre, munkájában, döntéseiben hátráltatta.

Üsszességében megállapítható, hogy kapcsolatunk a sajtóval anarchikus volt, ötletszerű elemeket tartalmazott. Ennek alapvető oka, hogy sem az Országos Rendőr-főkapitányságon, sem a Budapesti Rendőr-főkapitányságon nincsenek olyan megfelelően felkészített szakemberek, akik a sajtóval a folyamatos kapcsolattartást, az információk átadását a rendőri munka érdekeinek veszélyeztetése nélkül tudják végezni. Hiba volt, hogy nem teremtettük meg a sajtó számára azokat a körülményeket, amelyek biztosították volna a vezetési ponttól elkülönítve történő tájékoztatásukat. A BRFK-n az események során több esetben előfordult, hogy a döntések előkészítésénél jelen voltak a sajtó képviselői, így olyan információkhoz is hozzájutottak, amelyek kiszivárgása megnehezítette és veszélyeztette feladataink eredményes végrehajtását.

A BM Sajtó-, Közművelődési és Tájékoztatási Titkársággal az együttműködést nem tartjuk megfelelőnek. Az események során elmulasztottuk rendszeres tájékoztatásukat, mert számunkra evidens volt, hogy a Belügyminisztériumba továbbított információinkat, jelentéseinket a minisztériumban kialakított belső tájékoztatási rendszer alapján megkapják, így az eseményeket figyelemmel kísérik. Ezt a feltételezésünket az a tény is megerősítette, hogy konkrét hírigénnyel csak október 28-án jelentkeztek.

Tanulsgként levonható, hogy soronkívül szabályozni kell a rendőrség és a sajtó kapcsolatát, a rendőrség tájékoztatási kötelezettségeit, lehetőségeit. Egyértelműen meg kell határozni azoknak a szervezeti egységeknek és személyeknek a körét és felelősségét, amelyek, illetve akik a sajtóval kapcsolatos tevékenységet végzik. Meg kell teremteni a sajtótájékoztatók lebonyolításánál azokat a tárgyi feltételeket, amelyek biztosítják a rendőri vezetés számára a sajtó nyilvánosságától mentes döntéselőkészítést és döntéshozatalt.

VIII.

Néhány következtetés

A feladatok kellő hatékonyságának végrehajtását számos objektív és szubjektív tényező hátráltatta, nehezítette, melyek egy részéről már szóltam.

Egyértelművé vált, hogy ilyen jellegű országos demonstráció megszűntetésére a rendőrség létszámánál, hiányos felszereltségénél fogva, saját erejével képtelen. Nem állnak rendelkezésre azok a járművek, technikai eszközök, melyekkel a járművekből vagy más tárgyakból álló torlaszok felszámolhatók lennének.

A jogszabályi feltételek hiánya, kimunkálatlansága megnehezítette a rendőri fellépés következetességét, illetve a végrehajtáshoz feltétlenül szükséges honvédségi eszközök rendelkezésre bocsátását, katonai erők bevetésének alkotmányos és más jogszabályi akadályai vannak.

A technikai feltételek hiánya megnehezítette, jelentős mértékben késleltette az információáramlást, a parancs kiadást. Sürgősen meg kell teremteni a hasonló krízis szituációk esetére a vezetési pontok működésének tárgyi, személyi és jogi feltételeit.

Nem megfelelő a rendőri szervek mobilitása, hírrendszere. A Rendőri Ezred kivételével nincs megfelelő módon kiképzett állomány a karhatalmi feladatok ellátására. Ennek kirívó, negatív példája, hogy a Rendőrtiszti Főiskola 316 fős állományából - mely tartalékként igénybevételekre az országos rendőrfőkapitány hatáskörébe került - csak 122 főnek van szolgálati helyén hadiruházata, mivel jelenleg egyenruha (gyakorló ruha) viselésére nem kötelezettek. Tűregosztatáshoz rendszeresített eszközök használatát kiképzettség hiányában csak egy részük ismeri. A főiskola szállítási kapacitással nem rendelkezik.

A rendőri állomány nincs felkészítve ilyen jellegű feladatokra, új típusú karhatalmi feladat megoldására kell a parancsnokoknak is felkészülni és az állományt is felkészíteni.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

A törzsek között is - mint ahogy a feladatot irányító vezetők esetében - hierarchikus rendszernek kell lenni. Az Országos Karhatalmi Törzs vezetője - az országos törzs tevékenységének irányításán túl - a megyei karhatalmi törzsek tevékenységét is irányítja, a törzsvezetőkön keresztül.

Követelmény, hogy a feladatot irányító vezető döntésének előkészítését végző törzs vezetőjének megfelelő ismeretekkel kell rendelkeznie a törzsmunka irányításához.

Sem a múltban, sem a mostani válsághelyzetben a törzsek vezetői nem rendelkeztek ehhez a feladatokhoz megfelelő ismerettel. A rendőrtisztképzés jelenlegi rendszerében, erre a tisztek nem kapnak felkészítést. A törzsmunka irányítására, a törzsek felkészítésére vonatkozó ismeretekről a jelenlegi rendőri iskolai képzésben nem, csak a honvédség Zrínyi Miklós Katonai Akadémiáján az összefegyvernemi (parancsnoki) szakon lehet szert tenni.

A megyei karhatalmi törzsek vezetői közül ilyen felkészültséggel senki nem rendelkezik. De nem rendelkezik ilyen ismeretekkel az Országos Válságkezelő Karhatalmi Törzs vezetésével ideiglenesen megbízott vezető sem.

Magyarországon 1975-ben megszűnt a karhatalmi szaktisztképzés. A Rendőrtiszti főiskolán képzett közrendvédelmi tisztek - mint ahogy az már többször rögzítve lett - nem kapják meg a megfelelő felkészítést. (A Kossuth Lajos Katonai Főiskolán a 4 évig tartó képzés keretében évi 300 óra körül volt a karhatalmi szakképzés óraszám, plusz az ilyen irányú parancsnoki, vezetéselméleti felkészítést segítette elő - a hasonló óraszámú - harcászati ismeretek, a katonai vezetéselmélet a pedagógiai tantárgyak, stb.) A RTF-en a közrendvédelmi ismeretek keretében oktatják a karhatalmi ismereteket a fentiekhez képest elenyésző óraszámban.

A vezető döntése a mostani helyzetben nehezen jutott el a területi szervekhez. Egyrészt a technikai okok miatt a telefax hálózat hiányos

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

ségai, leterheltsége miatt, másrészt mert több alárendelt, területi szerv részéről - most is és a korábbi feladatoknál is - tapasztalható volt, hogy csak írásos utasítást hajlandó elfogadni. Ugyanakkor a helyzet dinamikája azt eredményezte, hogy mire az írásos intézkedés eljutott az alárendeltékhöz az már túlhaladott volt, vagy az intézkedésben meghatározott feladat határidőre nem volt teljesíthető.

Az információáramlást nehezítette, hogy a feladat időszakában az ORFK telefonközpont nem működött. Így például az OKT hadtűveleti csoportot csak egy BM vonalon, egy városi vonalon és a telefax vonalon lehetett elérni a területi szerveknek.

A rendőri szervek nem voltak felkészülve ilyen nagy létszámú állomány élelmezésére, a raktári készleteik kimerültek, néhány esetben külön-kérésre is sor került.

Hasonló helyzetben veszélyes lehet a rendőri erők ilyen jellegű együtt-tartása, az objektumok könnyen körülzárhatók, mindezt kijárat eltorlaszolható:

Pl: Kerepesi úti objektum: Rendőri Ezred 1.024 fő,
Tiszthelyettes-képző Isk. 250 fő

Mivel előbb együttműködést kell kidolgozni az ORFK-nak a honvédséggel:

- a/ olyan esetre, amely technikai segítséget nyújt és nincs szükség a köztársasági elnök döntésére, pl. a hadtűp területen, technika- és műszaki eszközök (dróthenger, úttorlasz, szállító eszköz, rádió beérő és zavaró),
- b/ olyan együttműködést, amely a honvédségi erők alkalmazását is lehetővé teszi.

Egy ilyen országos krízis szituáció, amikor a fellépésnek egyaránt kell személyek és tárgyak ellen is irányulnia, csupán rendőrségi erők és eszközök bevetésével megoldhatatlan. Olyan példát a nemzetközi gyakorlatból nem ismerünk, amikor ez eredményre vezetett.

Ex a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR

Az ORFK vezetése részletesen elemezni fogja - és ez a munka már megkezdődött - az elmúlt válsághelyzet tapasztalatait, hogy azok felhasználásával konkrét javaslatokat terjesszen elő a rendőrségi létszám és technika fejlesztésére, a más szervekkel való együttműködés szabályozására. Megkezdjük általános és konkrét tervek kidolgozását is a hasonló krízis szituációk kezelésére.

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
KARHATALMI ÉS BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY

Ex a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR

J E L E N T É S

a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet tapasztalatairól

I.

0. _____

A tett rendőri intézkedések értékelése:

1. 1990. október 25-én 16.30 órakor, amikor a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) vezetése tudomást szerzett a taxisok Dózsa György uti gyülekezéséről, akkor kellett volna a rendőrség részéről határozottan fellépni. Hivatkozni az 1989. évi III. törvényre.

1990. október 25-én 18.35 órakor a BRFK vezetőjének utasítására Bártai István r. alezredes tárgyalta a taxisok képviselőivel, majd rendőri biztosítással kb. 400 taxi vonult a Parlament elé - 19.20-19.40 óra között.

Ezt a feladatot nem kellett volna a rendőrségnek magára vállalni. A szervezőket figyelmeztetni kellett volna a törvény megsértésére, és fel kellett volna szólítani a szervezőket, hogy a rendezvényt oszlassák fel. Tájékoztatni őket a törvényes eljárásról.

A határozott rendőri fellépés eredményes lehetett volna, ekkor még a taxisok is spontán gyülekeztek, nem szervezetszerűen.

Megítélésem szerint a taxisok által a hidak lezárását a rendőrség nem tudta volna megakadályozni - 20.45 óra:

A Kossuth téren lévő kb. 400-450 taxi, a maga jó hírösszeköttetésével szinte percek alatt mozgósítható volt, kb. 20 perc alatt zárták az összes Duna hidat.

12. dokumentum: Nagy Sándor rendőr alezredes jelentése a benzináremeléssel összefüggő válsághelyzet tapasztalatairól

- 2 -

Ha a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik,
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Pl. Erzsébet és a Lánchídát 20.45, Petőfi hídát 20.53, Margit hídát 20.54, Szabadság hídát 20.59 órákor zárták le. Tíz óra 14 perc alatt megbeszítették az intézkedések Budapest felé irányuló közlekedését. Ezután került sor közlekedési járőrök átkelvényezésére a hídokról, ezzel a feladattal, hogy megakadályozzák az atrocitásokat.

Ezen intézkedés annyiban volt helyes és indokolt, hogy elkerült megakadályozni a hídaknál a taxikok és a lakosság közötti atrocitást.

A Magyar Televízió védelmére tett intézkedés helyesnek és eredményesnek bizonyult, elkerült megakadályozni az oda való buszok és taxikok riasztását.

1990. október 25-én 22.30 óra körül, amikor rendezetten felüggesztették a Duna hídak zárását, akkor kellett volna az ott lévő rendőröknek a közlekedést átvenni és a későbbi zárdat megakadályozni.

1990. október 25-26-án éjszaka jött a BRFK vezetője és helyettese több órát is eredménytelenül tárgyalt a taxikok képviselőivel.

1990. október 25-én csak a fővárosban került sor demonstrációra és tiltakozásra. A vidéki rendőri szerveknek nem kellett intézkedni hasonló helyzetben.

Sem a Belügyminisztérium vezetője, sem az ORFK vezetője nem beszélt arról, hogy rövid időn belül országos megmozdulásba fogjon a budapesti taxikok demonstrációja.

Megállapítható, hogy a taxikok nagyon jó hírcsatornával - CB - rendelkeznek, mert 1990. október 26-án 00.00 órától 06.00 óráig szinte az egész országban megindult a közúti közlekedés. Varsányba került a lakosság állása, országos válságállapot alakult ki. A taxikokat lámpáikkal a telerúvvezették és más megmozdulásokról értesítették.

- 3 -

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

2. A BRFK a fővárosban kezdődött demonstrációról tudomást szerezve az elsődleges intézkedéseket azonnal megtette, de szerintem nem kellett határozottsággal. A kezdet kezdetén erősebben kellett volna érvényt szerezni az 1989. évi III. törvény szellemének.

Helyes döntés volt a főkapitány részéről, hogy tovább működött a más feladatokból adódóan működő Karhatalmi Operatív Törzs (KOT), folyamatosan tájékoztatták az Országos Rendőr-főkapitányság vezetését és a belügyminisztert.

Az ORFK vezetőinek a BRFK-n való tartózkodása - 1990. október 26-án reggel -, intézkedések kiadása kezdetben zavart okozott, a megyék az ORFK-án érdeklődtek a kiadott intézkedésekkel kapcsolatban. A kiadott intézkedéseket az osztály állománya nem ismerte. Ez a probléma kb. 10.00 óra körül oldódott meg azzal, hogy a Karhatalmi és Biztonsági Osztály is megkapta az intézkedéseket, ezzel bekapcsolódott az érdeklődési munkába.

Az elsődlegesen kiadott ORFK vezetői intézkedések kiadása indokolt volt, meghatározta azokat az újonnan jelentkező feladatokat, amelyekre azonnal intézkedni kellett.

Véleményem szerint nem formailag kell megítélni a kiadott intézkedéseket, hanem aszerint, hogy a rendőri szervek megértették belőle a tennivalókat.

3. Az országos rendőri irányító, operatív válságkezelő bizottság (a továbbiakban: bizottság) felállításával tervszerűbbé vált az adatgyűjtés, a tájékoztatás, a jelentések rendje.

Gondként jelentkezett, hogy a gazdasági főigazgatóság nem tudta biztosítani a működési feltételeket: pl. az épületen belüli pihentetés, tisztálkodás feltételei nincsenek meg.

A bizottság ténykedése mindaddig eredményes volt, amíg a titkárság és egyéb szakszolgálatok nem avatkoztak be a konkrét irányításba. Ekkor nagyon sok párhuzamos munkafolyamatot kellett végezni. Pl: létszámjelentés, helyzetértékelés, BM-ben működő törzs, a SZÁBOR tájékoztatása, amelyek az érdemi munkától vonta el az erőket.

Az országos válsághelyzet kialakulásakor célszerűbb lett volna az értékelő csoport azonnali létrehozása, pl. 3-4 meggyében történt eseményeket 1-1 fő dolgozta volna fel.

A budapesti helyzetképet a BRFK-n jobban figyelemmel lehetett kísélni, mint az ORFK objektumában, mivel telepített VIDEO kamerákkal közvetlenül követhetők voltak az események.

A bizottság elgondolást készített a budapesti Duna hidak (Árpád és Petőfi) eltorlaszolásának felszámolására, ennek alapján intézkedési terv az Árpád hídra.

A terv megvalósítása szerintem kivitelezhetetlen lett volna:

a/ a rendelkezésre álló információk a taxisok szervezetsége, irányítottága, mobilitása, kiváló hírrendszere részükről a rendőri állomány figyelemmel kísérése és a rendőri rádióforgalmazás valószínűsíthető lehallgatása egyértelműen azt mutatták, hogy eredményes erőszakos beavatkozásra a rendőrség önmagában nem alkalmas, mivel a szükséges létszámunk és technikai eszközökkel nem rendelkezik;

b/ a honvédséggel, határőrséggel, tűzoltósággal nincs együttműködés semmilyen téren a deregulációs folyamat befejezése óta;

c/ azzal is számolni kellett, hogy azon polgári gazdasági szervezetek, akik megfelelő szállító eszközökkel rendelkeznek, az együttműködést nem vállalták volna, mivel nagy volt a lakosság szimpatiaja a demonstrálókkal;

d/ a rendőri vezetői és a beosztotti állományra demoralizálólag hatottak a különböző vezetői nyilatkozatok - (belügyminiszter, köztársasági elnök, BRFK vezető, ORFK vezető, kormányfő) - nem tudták mi lenne a helyes cselekvés;

e/ a rendőri állomány, akik a blokádoknál teljesítettek szolgálatot, élvezték a demonstrálók és a lakosság bizalmát, nehéz lett volna őket egy erőszakos jellegű feladatra igénybe venni.

f/ a rendőrtiszthelyettes-képző iskolák és zászlós-képző iskola valamint az RTF hallgatói állománya rendőri létszámot növelte, de kiképzettségük szintje, technikai ellátottsága miatt szűkkörű feladatok végrehajtására tette volna őket alkalmasná.

4. A területi rendőri szervek vezetői szinte mindenhol felvették a kapcsolatot az önkormányzati szervek vezetőivel (tanácsokkal) és segítséget nyújtottak az élelmiszer ellátásban, az egészségügyi munka biztosításában.

A tevékenységet a lakosság mind pozitívan fogadta. A rendőri vezetőket partnernek tekintették az új önkormányzati vezetők.

Következtetés:

1. A rendőrség a demonstráció kezdetén erősebben lép fel, a gyülekezési törvénynek érvényt szerezve, talán úra maradt volna a helyzetnek;

2. A rendőri állomány nincs felkészítve ilyen jellegű feladatokra, új típusú katasztrofális feladat megoldására kell a parancsnokoknak is felkészülni, és az állományt is felkészíteni.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 6 -

3. A rendőrök bevetése az úttorlaszok erőszakos felszámolására belát-
hatatlan következményekkel járt volna.

4. Minél előbb együttműködést kell kidolgozni az ORFK-nak a honvédség-
gel:

a/ olyan esetre, amely technikai segítséget nyújt és nincs szükség
a köztársasági elnök döntésére,
pl. - hadtáp területen,
- technika- és műszaki eszközök (dróthenger, úttorlasz,
szállító eszköz, rádió bemérő és závaró),

b/ olyan együttműködést, amely a honvédségi erők alkalmazását is
lehetővé teszi.

5. Egy ilyen jellegű feladat ellátásához kevés rendőri erő áll rendelkezésre. Jelen helyzet országos jellegű volt így lehetetlenné vált az átcsoportosítás. Minél előbb szükséges a központi jellegű csapaterő létrehozása. A helyi rendőrség az önkormányzatok erősödésével egyre kevésbé lesznek központi feladatra igénybevehetők.

6. Az USA-ban kapott képzés és az 1990. október 31-én a Magyar Köztársaság Információs Hivatalában tartott előadás is bizonyította, hogy ilyen jellegű feladathoz szükséges egy irányító törzs létrehozása, a legjobb szakemberekből. A belügyminiszter úrnak is jobban kellett volna támaszkodnia a rendőri véleményre a nyilatkozata előtt.

7. A fenti információk alapján az ilyen krízishelyzetek megoldására csak tárgyalásos módszerrel oldható meg. Csak a legvégső eset lehet az erőszakos jellegű megoldás.

8. Minél előbb szükséges az ORFK épületében az irányító törzs részére kialakítani egy helyiséget /az elképzelés leírása a KOT fejezetben/.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 7 -

II.

Az 1990. október 26-28-ai taxis demonstráció kapcsán a törzs tevékenységével kapcsolatban a következők az észrevételeim:

Az ORFK 21/1990. intézkedése a csapattvékenységek végrehajtásának az Országos Karhatalmi Törzs, valamint a megyei Karhatalmi Törzsek létrehozásának ideiglenes szabályozását tartalmazza.

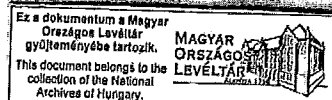
Az intézkedés 2. pontja meghatározza az irányítás rendjét. Az a/ pontjában a megyei szintű feladat esetén a RFK illetve az általa kijelölt és jogkörében helyette eljáró vezető irányítja a csapattvékenységet. (A korábbi szabályozás szűkebb volt, mert a főkapitányon kívül csak a helyettesei irányíthatták a feladatot.)

Az intézkedés b/ pontjában rögzítettek szerint. (Korábbi szabályozásban a BM illetve a kijelölt BM-H. irányíthatta volna a feladatot, azonban ilyen nem volt az utóbbi időben).

A több megyét érintő, vagy országos jelentőségű események bekövetkezésekor az országos rendőrfőkapitány vagy általános és szakmai helyettese illetve az intézkedési jogaikkal felruházott vezető irányítja a feladatokat.

A csapattvékenység irányítása szigorúan hierarchikus egyszemélyi vezetést igényel. A szakmai (rendőri) vezetésnek és döntésnek egy személyhez kell kötődnie. Célszerű, ha a politikai vezetők döntéseik előtt - főleg ha a rendőrség tevékenységét érintő kérdésben döntenek - kikérik a szakma véleményét. A politikai vezető nyilvánosan ne döntsön, ne adjon utasítást a rendőrségnek, hanem bizza meg a szakmai vezetőt a szükséges intézkedések kiadására, a feladat megoldásával. Az egyszemélyi vezető pedig a politikai döntés után felel a feladat szakmai rendőri végrehajtásáért.

Az egyszemélyi vezető természetesen nem tudja mind azt a feladatot végrehajtani, amely szükséges a helyes és jó döntés meghozatalához. Ezért, a döntés előkészítő folyamatban szüksége van segítőkre, ez pedig a törzs.

A már említett ORFK intézkedés 4. pontja meghatározza, hogy az országos- és a helyi megyei feladatot irányító vezető mellett Országos Karhatalmi Törzslet illetve Karhatalmi Törzslet kell működtetni, hogy a törzseknek a vezetője, az OKT-nél az ORFK Közrendvédelmi és Közlekedési Főosztály vezetője, rendőrfőkapitányságok Karhatalmi Törzse esetén az RFK közrendvédelmi és közlekedési osztály vezetője, BRFK-on a főkapitány közbiztonsági helyettese.

A törzs a rendőri vezető döntésének előkészítő, elősegítő szerve. De nem a törzs hozza a döntést nem ő vezeti a tevékenységet.

A törzs vezetője nem a feladatot irányítja, hanem csak a törzs tevékenységét.

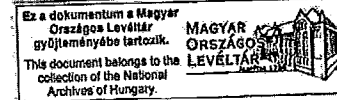
A törzsek között is - mint ahogy a feladatot irányító vezetők esetében - hierarchikus rendszernek kell lenni. Az Országos Karhatalmi Törzs vezetője - az országos törzs tevékenységének irányításán túl - a megyei karhatalmi törzsek tevékenységét is irányítja, a törzsvezetőkön keresztül.

Követelmény, hogy a feladatot irányító vezető döntésének előkészítéséi végző törzs vezetőjének megfelelő ismeretekkel kell rendelkeznie a törzsmunka irányításához.

Sem a múltban, sem a mostani válsághelyzetben a törzsek vezetői nem rendelkeztek ehhez a feladatokhoz megfelelő ismerettel. A rendőrtiszt-képzés jelenlegi rendszerében, erre a tisztek nem kapnak felkészítést.

A törzsmunka irányítására, a törzsek felkészítésére vonatkozó ismeretekre a jelenlegi rendőri iskolai képzésben nem, csak a honvédség Zrínyi és Katonai Akadémiáján az összefegyverreml (parancsnoki) szakon lehet szert tenni.

A megyei karhatalmi törzsek vezetői közül ilyen felkészültséggel senki nem rendelkezik. De nem rendelkezik ilyen ismeretekkel az Országos Válságkezelő Karhatalmi Törzs vezetésével ideiglenesen megbízott vezető sem.

A törzsek összetételét az intézkedés 5. pontja tartalmazza. A törzs a feladatának elvégzéséhez hadműveleti-, felderítő, híradó, anyagi-technikai-egészségügyi és összekötő-futár csoportokból állhat.

A törzs alapvető feladata az információ gyűjtése, a beérkezett adatok elemzése, majd a levont következtetések alapján javaslattétel a feladatot irányító vezetőnek.

A vezető döntése után az intézkedés, parancs, utasítás kidolgozása, formába öntése.

Az előljáró parancsának eljuttatása az alárendeltékhez.

A feladat végrehajtásának segítése, ellenőrzése.

A feladat végrehajtása közbeni változásokról újabb információ gyűjtése, feldolgozása elemzése, értékelése újabb javaslattétel a feladatot irányító vezetőnek.

Az újabb vezetői döntés után a folyamat ismétlődik.

A törzsekbe megfelelő felkészültségű (szakmai karhatalmi felkészítésbe) részesített rendőrtiszteket kell beosztani.

Magyarországon 1975-ben megszűnt a karhatalmi szaktisztképzés. A Rendőrtiszti Főiskolán képzett közrendvédelmi tisztek - mint ahogy az már többször rögzítve lett - nem kapják meg a megfelelő felkészítést. (A Kossuth Lajos Katonai Főiskolán a 4 évig tartó képzés keretében évi 300 óra körül volt a karhatalmi szakképzés óraszám, plusz az ilyen irányú parancsnoki, vezetéseméleti felkészítést segítette elő - a hasonló óraszámú - harcászati ismeretek, a katonai vezetésemélet a pedagógiai tantárgyak, stb.) A RTF-n a közrendvédelmi ismeretek keretében oktatják a karhatalmi ismereteket a fentiekhez képest elenyésző óraszámban.

A vezető döntése a mostani helyzetben nehezen jutott el a területi szervekhez. Egyrészt a technikai okok miatt a telefax hálózat hiányosságai, leterheltsége miatt, másrészt mert több alárendelt, területi szerv részéről - most is és a korábbi feladatoknál is - tapasztalható volt, hogy csak írásos utasítást hajlandó elfogadni. Ugyanakkor a helyzet dinamikája azt eredményezte, hogy mire az írásos intézkedés eljutott az alárendeltékhez az már túlhaladott volt, vagy az intézkedésben meghatározott feladat határidőre nem volt teljesíthető.

A tapasztalatunk az volt, hogy a vezető nem az erre legoptimálisabban felkészült szervezetre - a karhatalmi és biztosítási osztályra - támaszkodott a feladat végrehajtása során, hanem az ő tevékenységét normál munkarendben segítő - de a mostani feladat végzéséhez ismeretekkel nem rendelkező - titkárságokra!

1990. október 29-én déltől már csak a titkárságokon különböző beosztásban lévő munkatársak igényeinek kiszolgálására volt lehetőségünk. A területi szervek felé kiadott intézkedések, és jelentés kérésekben csak a végrehajtó tevékenység hárult ránk.

A mostani feladat során az Országos Karhatalmi Törzs nem lett működtetve. Az OKT-ből a hadművelleti csoportból 6 fő vett csak részt a feladatban. Megítélésünk szerint ebből a 6 főből csak 4 fő rendelkezett a törzs tevékenységben elfogadható jártassággal. A főosztályunkról delegált 2 fő KOT tag még nem vett részt ilyen feladatban és még a feladatra való felkészítést szolgáló továbbképzésen sem vett részt. A KOT hadművelleti csoportjának irányítását a KOT ideiglenes megbízott vezetője végezte. Az erre a feladatra legalkalmasabb - és egyébként a hadművelleti csoport vezetőjét - csak 28-án délben rendelték be.

Az információ áramlást nehezítette, hogy a feladat időszakában az ORFK telefonközpont nem működött. Így pl. a hadművelleti csoportot csak egy BM vonalon, egy városi vonalon és a telefax vonalon lehetett elérni a területi szerveknek.

Következtetés: vagy több közvetlenül hívható BM vonal kell vagy működtetni kell a telefonközpontot.

A rendőr-főkapitányságok ügyeleteiről csak érintőleges tapasztalataink vannak, mivel nem a törzsekkel tartották a kapcsolatot. Általában ismerték az előjárók tartózkodási helyét.

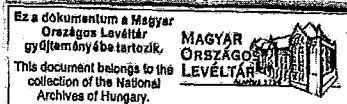
Az ORFK központi ügyelettel 28-án délig megfelelő bár "egyoldallú" kapcsolata volt a Bizottságnak. A törzshöz érkező anyagokat mi megküldtük a főügyeletnek fordítva ez nem volt egyértelmű és rendszeres.

A feladat végrehajtásakor az első gondolatok egyike az volt, hogy működtetni kell az Országos Karhatalmi Törzset. A későbbiek során ezt módosították. Megalakult és intézkedésben az alárendeltékkel is tudatták a Országos Rendőri Irányító, Válságkezelő Bizottság létrehozását, melynek vezető dr. Nagy ezredes urat jelölték ki, tagjait nem a konkrét szakértelem alapján jelölték ki, hanem a Közrendvédelmi Főosztály állományából. A jövőben az ilyen jellegű bizottságok összetételénél a feladat jellegéből kell kiindulni és abból adódóan kell a személyeket megválasztani.

Feltétlenül szükséges lenne a rendőrségről szóló törvény, hogy a rendőrség feladatait a törvény és ne a mindenkorai politikai hatalom határozza meg.

A krízis első napján - 26-án - reggel a vezetés úgy döntött, hogy az Országos Karhatalmi Törzs működésére szükség van. Később ezt megváltoztatva megalakította a BIZOTTSÁGOT. Az Országos Törzs tagjainak zöme a lakására távozhatott. Ez a döntés a későbbiekben befolyással volt a tevékenységre.

- 12 -

III.

A sajtóval kapcsolatos tapasztalatok:

A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az elektronikus és az írott sajtó jelentősen tudja befolyásolni a lakosságot. A demonstrációval kapcsolatban a sajtó nem objektívan és nem semlegesen tájékoztott. A sajtó a szenzációt kereste, sok esetben zavarta a munkát a "fontoskodásával".

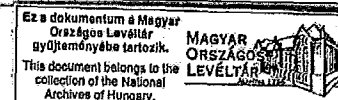
Az pedig megengedhetetlen, hogy a döntéshozókészítés időszakáról "egyes adásban" közvetítsen a TV (belügyminiszter-BRFK vezetője párbeszéde).

A sajtó ilyen jellegű tevékenysége hatással volt a rendőri állományra, egyszerűen nem tudták az "igazságot", a valós helyzetet.

Következtetés:

1. Hasonló helyzetekben a kinevezett sajtó szakemberek - ORFK-n sajtóiroda, a BRFK-n sajtó osztály működik -, vagy ahol nincs ilyen szervezet, a vezető bizzon meg egy hozzáértő személyt, aki a sajtóval tartja a kapcsolatot, meghatározott időszakonként sajtótájékoztatót tart.
2. A nemzetközi gyakorlat - USA, NSZK - is bizonyítja, hogy a sajtót irányítani kell, segítse elő a rendőrség tevékenységét - pl. a forgalom segítése, a lakosság tájékoztatása, kérés a lakossághoz stb. - és ne fordítva legyen, hogy a sajtó határozza meg a rendőrség feladatát.
3. A sajtónak csak olyan információt szabad kiadni, amely a végrehajtás időszakában van és az a nagyközönséget érinti, nem veszélyezteti a feladat végrehajtását.
4. A fentiek alapján indokolt, hogy az irányító törzs tagja legyen a sajtófelelős és ő készítse a sajtóközleményeket.

- 13 -

IV.

Az ügyeleti munka értékelése:

Ez az országos válsághelyzet olyan időszakban következett be, amikor folyik a társadalomban a rendszerváltás, a különböző főhatóságok át-szervezés alatt állnak.

Az ORFK Ügyeleti Főosztálya (Főügyelet) is ideiglenes ügyrend alapján működik, a más hasonló szervezetekkel kapcsolatban a jogköre, hatásköre tisztázatlan. Az volt a tapasztalat, hogy nagyon sok párhuzamos feladatot kellett végezni.

- pl. - a főügyelet is kérte a létszámot és helyzetértékelést, mivel töle a Belügyminisztérium kérte.
- a bizottság is kérte a megyéktől a fenti információkat.

Tehát a megyék részéről egy-egy jelentést kétszer kellett leadni.

A főügyeletnek "tájékoztatás jellegű" együttműködése van:

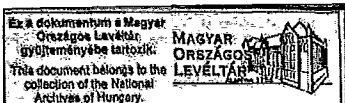
- Polgári Védelem Országos Parancsnoksággal,
- Kormányőrség Országos Parancsnoksággal,
- Tűzoltóság Országos Parancsnoksággal,
- Határőrség Országos Parancsnoksággal.

Szinte semmilyen együttműködés nincs a MK Nemzetbiztonsági Hivatal és a MK Információs Hivatalával.

A főügyelet elhelyezését, létszáma, technikai felszereltsége nem felel meg a mai követelményeknek, illetve a jelen feladatba való bevonásnak.

Következtetés:

1. A főügyelet rendkívüli helyzetben is csak az általános feladatát végezze, más jellegű feladattal ne legyen megterhelve. (helyzetértékelés, létszámgyűjtés, stb.)

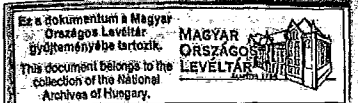

- 14 -

2. A létrehozott irányító törzs adjon tájékoztatást a főügyelet részére, hogy a helyzet ismeretének birtokában legyen.
3. A főügyelet részére érkező rendkívüli eseményekről viszont ő tájékoztassa az irányító törzset.
4. A diszpécser központban napok óta nem működik a magzó, nem működik a konferencia üzemmód.
5. Van távgépíró /TG/, de kezelőszemélyzet nincs rendszeresítve hozzá, tehát csak vételi üzemmódban van kihasználva.

Anyagi-technikai ellátottság:

1. A Gazdasági Főigazgatóságot is váratlanul érte a válsághelyzet, a bent lévő állomány pihentetését, tisztálkodását csak a Továbbképzési Módszertani Igazgatóságon tudta megoldani. Ezt a lehetőséget a bent lévő a feladat miatt nem tudta kihasználni, 1-2 órai pihenésre volt lehetőség.
2. A rendőri szervek nem voltak felkészülve ilyen nagy létszámú állomány ételmezésére, a raktári készleteik kimerültek, néhány esetben kölcsönkérésre is sor került.
3. A Rendőrtiszti Főiskola állományának szállítása, hírszközőkkel való ellátása nem volt megoldva. Az összetartás idejére a BM 68/1990. utasítás az ORFK hatáskörébe utalta az állományt.
4. A Gazdasági Főigazgatóság vizsgálja meg a lehetőséget, hogy az épületen belül hol lehetne kialakítani az irányító törzs részére egy megfelelő munkaszobát és az ehhez szükséges technikai feltételeket megteremtteni.

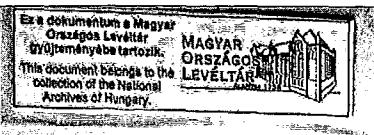
- 15 -

5. A jövőben az irányító törzsbe be kell vonni olyan gazdasági szakembert, aki kompetens az ügyek intézésében.

VI.

Általános következtetés:

1. A feladatok kellő hatékonyságának végrehajtását számos objektív és szubjektív tényező hátráltatta, nehezítette.
2. Jogszabályi feltételek hiánya, kimunkálatlansága megnehezítette a rendőri fellépés következetességét, illetve a végrehajtáshoz feltétlenül szükséges honvédségi eszközök rendelkezésre bocsátását, katonai erők bevetésének alkotmányos és más jogszabályi akadályai vannak (együttműködés nincs).
3. A technikai feltételek hiánya megnehezítette, nagymértékben késleltette az információ áramlást, a parancs kiadást (az ügyelet működésének feltételei, az irányító törzs munkavégzésének feltételei nincsenek meg). Sürgős: kell teremteni ezen vezetési pontok társi és személyi feltételeit.
4. Nem megfelelő a rendőri szervek mobilitása, hírrendszere, technikai ellátottsága. Budapesten tarthatatlan a helyzet, csak a 4-es csatornán való forgalmazásra. Csak a Rendőri Ezred képes - illegális módszerrel - a CB rádióforgalom figyelésére. Nincs rádió bémérő, rádiózavaró technika; hasonló jellegű feladatok esetében nagy szükség lenne rá.
5. Az ORFK-nak nincs egységes hírrendszere.

- 16 -

6. Hasonló helyzetben veszélyes lehet a rendőri erők ilyen jellegű együtt tartása, az objektumok könnyen körülzárhatóak, mindkét kijárat eltorlaszolható:

pl: Kerepesi úti objektum: Rendőri Ezred 1.024 fő,
Tiszthelyettes-képző iskola 250 fő,
Mosonyi utcai objektum

7. A jövőben minden törvénytelen demonstrációra a törvény szellemében azonnal reagálni kell és kiterjedése előtt meg kell szüntetni.

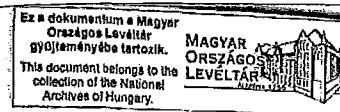
8. A főváros és a megyeszékhelyi városok fontos útvonalairól, tereiről, intézményeiről a Rendőri Ezred és főkapitányságok pontos vázlatokkal rendelkezzenek.

9. Fel kell deríteni a különböző táxivállalatok diszpécser-központjait és rádió átjátszó állomásait, hogy adott esetben a rádióforgalmukat zavarni vagy megbénítani tudjuk.

10. Az ORFK saját objektumából irányítsa az eseményeket, olyan szakértői törzs felállításával, akik képesek a döntéshozókészítő, értékelő-elemző munkában hatékonyan dolgozni. A szervezetszerű szervek ilyenkor ne avatkozhassanak be a munkába, mert szakértelmük hiányával csak zavart okoznak, párhuzamos munkavégzést valósítanak meg.

11. Az irányító törzs mellett legyen készenlétben egy ellátó-kiszolgáló csoport, ha a feladat végrehajtása több napossá válik, gondoskodni tudjanak az ellátásról.

12. A vezetői döntés ne előzze meg a szakértői munka csoport kialakított véleményét, javaslatát. A munkacsoport vezetője szakkérdésekben az ORFK vezetőjének tanácsadója legyen - a külföldi tapasztalatok is ezt bizonyítják.

- 17 -

13. A BM Adatfeldolgozó és Tájékoztatási Csoportfőnökség Sajtóosztálya által kiadott 233/1988. Tájékoztató a "RENDŐRSÉGI STRATÉGIA ÉS TAKTIKA TUNTETÉSEKNÉL" c. szakanyag tanulmányoztatása a parancsnoki állománnyal.

Budapest, 1990. november -n.

Nagy Sándor r. alezredes

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
ÜGYELETI FŐOSZTÁLY

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR

J E L E N T É S

Budapest, 1990. október 28-án.

A taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyzetről az 1990. október 28-án a 08.00 órai időpontnak megfelelően az alábbiakat jelentem:

Budapest:

A fővárosban folyamatban lévő taxis demonstráció közlekedési blokádjának enyhülése következtében a közúti forgalom a mai napon a 06.30 órai helyzet alapján a következő:

A fővárosi Duna hidak közül az Árpád hid nem járható, a többi hidon a forgalom - egy-egy sávban - megindult. Villamos csak Szabadság hidon közlekedik. A főváros forgalmi szempontból fontos eltorlaszolt csomópontjain szintén egy-egy sávban megindult a forgalom.

A Csömöri uti felüljáró, a Flórián tér és a Baross tér kivételével.

A Ferihegyi repülőtér jelenleg a gyorsforgalmi úton megközelíthető.

A blokádnak résztvevői a megszállt csomópontokat nem hagyták el, így a megindult forgalom általuk ismét lezárható.

A 8.30 órakor tapasztalt helyzet alapján a zárások mindenhol megszűntek, így az Árpád hidon is, azonban továbbra is ezeken a záróponatokon tartózkodnak a taxisok személygépkocsijaikkal így azok ismételtelen, percekben belül lezárhatók.

A XV. M3-as autópálya kivezető szakaszának 82-es számú közvilágítási oszlopa közelében GRÁNICZ ISTVÁN LÁSZLÓ 41 éves, gépkocsivezető, gyöngyösi lakos, az általa vezetett VOLÁN autóbusszal nekiütközött az utazásban résztvevő HIBER TIBOR 26 éves gépkocsivezető, budapesti lakos a felügyelete alatt az uttesten keresztbe álló a FŐTAXI tulajdonát képező személygépkocsinak, amely továbbhaladt és nekiütközött NYESTE ISTVÁN ZSOLT 47 éves gépkocsivezető, budapesti lakos felügyelete alatt, az uttesten keresztbe álló BKV autóbussznak.

13. dokumentum: Szili Pál rendőr alezredes jelentése az útlezárásokról a fővárosban és a megyékben

- 2 -

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR

A baleset következtében 85.000 R anyagi kár keletkezett.

A baleset oka: Gránicz István László figyelmetlenül közlekedett.

Baranya megye:

A demonstrációban résztvevők a megye közutjainak valamennyi záróponóján jelen vannak, azonban 02.00 órakor mindegyiket szabaddá tették, megteremtve ezzel a folyamatos közlekedés lehetőségét.

27-én 20.30 órakor Pécs külterületén az 58-as főút és a Sarohin T. ut kereszteződésében a taxisok által felállított-uttoriasznál OROSZ ISTVÁN 27 éves, gépkocsirakodó, helyi lakos felelősségre vonta a taxisokat, velük szemben, támadólag lépett fel. A támadás elhárítására a taxisok rendőri segítséget kértek. A kiérkező VARGA ÁRPÁD r.törm-t /beo: pécsi rkap./ Orosz egy esetben gyomron ütötte. A támadást bilincs használatával a rendőr elhárította. Az eljárást -örizetbe/vétel nélkül - megkezdték.

Bács-Kiskun megye:

Az uttoriaszokat mindehol megszüntették ez alól kivétel Baja, ahol 09.00 órakor tervbe vették a Duna hid ismételt lezárását. Az utak újabb lezárását a mai napi tárgyalások eredményétől teszik függővé. Az utazásban résztvevők mindenütt a helyszínen tartózkodnak.

A kecskeméti rkap. hivatalos személy akadályoztatásának szabálysértése miatt 4 fő ellen eljárást kezdeményezett, mert Kecskeméten az E75-es sz. úton megkísérelték a rendőri intézkedést megakadályozni ami az utcák megnyitása után a forgalom megindítását segítette volna elő. A 4 személyt a kecskeméti rkap-ra előállították.

Békés megye:

Az utakat a megye területén járhatók, egy-egy sávban megindult a forgalom, azonban az utelzárásban résztvevők mindenütt a helyükön maradtak a gépkocsijaikkal.

Borsod megye:

A megyében szintén egy-egy sávban megindult a forgalom, a demonstrációban résztvevők mindenütt a helyükön vannak nem távoztak el.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményéhez tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Miskolc város területén beindult az 1-es villamos és autóbusz járat, amely a város hossz tengelyén keresztül közlekedik.

Ónód belterületén egy ISMERETLEN ittas állapotú gyalogos személy, jogtalanul egy Lada személygépkocsit akart igazoltatni. Mivel a személygépkocsi nem állt meg annak szélvédő ablakát baltával betörte és a személygépkocsi utasa BORDÁS NÉ KALOCSAI MARIA 46 éves, háztartásbeli, helyi lakos könnyű sérülést szenvedett.

Csongrád megye:

A megyében az utak egy-egy sávban járhatók és úgy mint a többi helyen itt is a helyszínen maradtak a zárásban résztvevő személyek.

Fejér megye:

A megye utjai egy-egy sávban mindenütt járhatók, ez alól kivétel Dunaujváros, ahol a zárás folytatódik és csak időszakosan engedik át a forgalmat. A résztvevő személyek itt is a helyszínen tartózkodnak, a tárgyalások eredményétől teszik függővé a megye közutjairól történő elvonulást.

Győr-Ménfőcsanak-Sopron megye:

A megyeszékhelyen az utelzárás teljes, itt változás nem tapasztalható. Mosonmagyaróváron és Sopronban az utak egy-egy pályán járhatók, a többi útvonal szabad a helyszínen tartózkodnak a zárásban résztvevők.

A megyei jelentés alapján a blokádban résztvevők hangulata romlott, nem bíznak a tárgyalások eredményében, hajthatalanok és bizalmatlanok, budapesti társaikkal telefonon tartanak kapcsolatot. Egyes helyeken autóbuszokban /pl. Győr 83-as ut, Mosonmagyaróvár 1-es ut/ hosszabb időre rendezkedtek be. A lakosság egyre türelmetlenebbül várja a helyzet megoldását. A megyéhez tartozó határátkelőhelyeken Hegyeshalom Rajka Kórház mindkét sávban szabad, Sopron egy sávban, a Vámosszabadián levő határátkelőhely szabad, de a Győri zárás miatt nem megközelíthető.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményéhez tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Hajdu-Bihar megye:

A megye közutjai és a városok egy-egy sávban megközelíthetők, kivétel Egyeg ahol mindkét sávban lehet közelkedni.

A zárásban résztvevő személyek mindenütt a helyszínen tartózkodnak és a tárgyalások eredményétől teszik függővé távozásukat.

Heves megye:

Az utelzárások megszüntetésére az abban résztvevő magánfuvarozók és fuvarozó vállalatok az éjszaka folyamán intézkedéseket tettek. Kijelentették, mivel az Kormány engedményeket tett és a további tisztességes tárgyalások folytatására is kész, ők is engedményeket tesznek - elősegíteni és akárva a megegyezést - a blokát folyamatos feloldásával.

A megyében minden ut szabad, kivétel Hatvan és Szolnok közötti, illetve a Debrecen felé vezető ut, ahol egy-egy sávban lehet közlekedni.

A legújabb információk szerint Debrecen felé 09.00 órakor teljes egészében felszabadították a közutat.

Eltökélt szándékuk az akció újakezdése, amennyiben a Kormánnyal a tárgyalások nem megfelelően alakulnak illetve kijátszák őket.

Komárom-Esztergom megye:

Mindenütt szabadok az utak, kivéve Oroszlány városát, ahol teljes a zárás, a személygépkocsikat és az egyéb járműveket 10-15 percre engedik át.

A Komárom városából a zárást végrehajtott eltávoztak, azonban a többi helyeken készenlétben várnak.

Nógrád megye:

Az utak mindenhol egy-egy sávban szabadok, a zárásban résztvevők félre álltak készenlétben várnak. A lakosság hangulata és a zárásban résztvevő személyek között konfliktusra nem került sor, a hangulat békés.

- 5 -

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Pest megye:

A megye utjain jelenleg uttorlasz nincs. Jelenleg 29 helyen tartózkodnak az elzárásban résztvevő személyek, várakozva a tárgyalások eredményére. Az M7-es ut egy sávban járható.

Somogy megye:

A megye utjai felpályán járhatók, Barcsnál mindkét pálya itt a határátkelőhely is szabad.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye:

A megyében minden ut mindkét sávban szabad, kivétel a 41-es ut Mátészalka-Rohodi elágazás és Nyíregyháza-Vásárosnaményi ut-szakasz ahol az utak félsávban járhatók. A zárásban résztvevők itt is a helyszínen tartózkodnak.

Jász-Nagykun-Szolnok megye:

A megyében az utak mindenütt félsávban járhatók, a Tisza hidat is beleértve, ahol váltakozó irányban megindult a forgalom. A blokádban résztvevő taxisok és fuvarozók részvételi aránya csökken. A lakosság örömmel vette a gépjárművek legalább egy forgalmi sávban történő haladását, biznak a demonstráció mielőbbi befejezésében. A zárásban résztvevő személyek a helyszínen maradtak.

Tolna megye:

A megye közutjai a városokat is beleértve egy-egy sávban járhatók. A dunaföldvári híd is egy sávban járható. A zárásban résztvevők a helyszínen maradtak és tárgyalások eredményeitől teszik függővé távozásukat.

Vas megye:

Az utak mindenütt egy sávban járhatóak. A határátkelőhelyeken Rábafüzes egy sávban, Szombathely, Bucsú, Kőszeg teljes szélességében járható. A demonstrációban résztvevők a helyszínen várakoznak.

- 6 -

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

Veszprém megye:

Az utak egy sávban mindenütt járhatók, a zárásban résztvevők itt is várakoznak. A hangulat bizakodó.

Zala megye:

A megye utjai 08.22 órától egy sávban járhatóak, kivéve Alsópáhok térségében a 75-ös uton befelé Keszthely irányába lezárták az utat 09.40 órakor. A zárásban résztvevő személyek a helyszínen várják a tárgyalások eredményét. Letenye és Rédics határátkelőhelyek szabadok.

A PVOP-n operatív csoport alakult 27-én 15.00 órakor, vezetője Dr. Gál József mérnök-ezredes. Az operatív csoport feladata a helyi önkormányzatokkal való együttműködés, a lakosság élelmiszer, egészségügyi és egyéb szükségleteinek biztosítása, valamint veszélyhelyzetek elhárítása érdekében.

Jelentésemet tájékoztatásul felterjesztem.

Dr. Szili Pál r. alezredes
főosztályvezető-helyettes

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR

FELJEGYZÉS

a taxisok által szervezett demonstrációval
összefüggő helyzetről az 1990. október 20-án 14.00 órai
időpontnak megfelelően

RRFK:

A hidak közül folyamatos a forgalom a Lánchídon,
a villamos sínekre, illetőleg egy forgalmi sávra kor-
látozódik a forgalom a Petőfi-, Erzsébet-, Margit-,
Szabadság- és Árpád hidakon.

A bevezető főközlekedési utak és Budapest egyes csomópontjai közül
egy sávra korlátozódik a forgalom az M3-as úton Felszabadulás út -
Szerencs utnál; a Fehéregyházi úton; a Bosnyák téren; az Őrs Vezér té-
ren; a Zalka Máté téren; a Sibirik uti felüljárónál; a Steimetz szo-
bornál; a NagyKörösi út - Matár út kereszteződésénél; az Osztyapenkó
szobornál.
Ezen kívül több csomópontonál a forgalom zavartalan ugyan, de az el-
záró járművek készenlétben állnak.

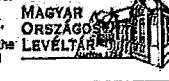
Bácskányi megye: a megye területén Pécsen, Komlón, Mohácsen, Siklós-
on és Szigetváron összesen 24 zárópont van. A zárópontokon egy sávban
azonban megindult a forgalom. Teljes utelzárás tehát sehol nincs.

Bács-Kiskun megye: a megyében jelenleg utelzárás sehol nincs, de az
utelzáró gépkocsik több helyen készenlétben állnak.

Békés megye: a megyében egyetlen utat sem zártak le, 23 helyen azon-
ban az utelzáró járművek készenlétben állnak.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye: a megyében teljes utelzárás jelenleg se-
hol nincs.
Miskolc város kivezető útjain azonban a forgalom csak egy sávban in-
dulhatott meg. A belvárosban a tömegközlekedés megindult.
A megyében az utelzáró gépjárművek több helyen készenlétben állnak.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 2 -

Csongrád megye: valamennyi útvonal járható.

Csak egy sávban járható az út Szegeden nyolc helyen, Szentesen három
közlekedési csomópontban, Hódmezővásárhelyen hat helyen, Makón.

Fejér megye: teljes utelzárás a megyében sehol nincs.

Egy sávban indult csak meg a forgalom több útvonalon és Székesfehérvár-
váron, Dunaujvárosban, valamint Sárkeresztúron.

Győr-Sopron megye: az utelzárás mindenhol megszűnt.

Győrben a 83-as számú út mentén és Mosonmagyaróváron az M1-es út
mentén az utelzáró gépjárművek nem vonultak el, hanem készenlétben
állnak.

Hajdu-Bihar megye: a megye területén valamennyi útvonal járható.

Debrecen belvárosában, valamint a becsatlakozó útvonalakon továbbra
is félpályás utelzárások találhatók.

Hajduböszörmény területén öt helyen egy sávra szűkült a forgalom,
ezen közül három torlasz a 4-es számú főútvonalon helyezkedik el.
Püspökladány belterületén a 4-es és a 42-es számú főutak keresztező-
désében nagyobb létszámú taxis csoport várakozik és a tárgyalások
függvényében az esti órákban esetleg teljes lezárásra is sor kerül-
het.

Heves megye: a megye területén teljes utelzárás nincs.

Eger kivezető útjain és belvárosában, Györgyös környékén a 3-as fő-
úton, továbbá Hatvan határában több félpályás úttorlasz van, jelen-
tős erők tartózkodnak a korábban elzárt útvonalak mentén.

Komárom-Esztergom megye: a megye területén teljes utelzárás nincs,
azonban Oroszlány határában csak óránként nyitják meg az úttorlaszo-
kat. A bányász járatoknak szabad utat biztosítanak. A demonstráció-
ban korábban résztvevők jelentős hányada jelenleg is a korábban le-
zárt csomópontokban tartózkodik, különösen nagy erők tartózkodnak
Tatabánya külterületén az M1-es főútvonalon.

Nógrád megye: a megyében teljes utelzárás sehol nincs.

Egy sávban indult csak meg a forgalom Salgótarján, Balassagyarmat és
Pásztó belterületén.

Pest megye: a megye területén jelenleg nincs teljes utelzárás, azon-
ban közel 30 csomóponton - a korábbiakban lezárt területeken /Szent-
endre, Pomáz, Dunaharaszti, Cegléd, Vác, Szeghalom/ - mintegy 300
gépkocsi és vezetője tartózkodik az utak szélén. További magatartá-
sukat az egyeztető tárgyalásoktól teszik függővé.

14. dokumentum: Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval ösz-
szefüggő helyzetről

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 3 -

Somogy megye: a megye területén jelenleg nincs teljes utelzárás. Kaposvár, Nagyatád, Marcali és Siófok településeken több zárópont található, mindenhol felpályán folyik a forgalom. A zárópontokon viszonylag nagyobb létszámú teher-, személygépkocsi és autóbusz tartózkodik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Kisvárdán több csomóponton lezárták az átmenő forgalmat, s csak óránként 10-10 percre nyitják meg. A megye egyéb közutjain a forgalom zavartalan, de néhány helyen az elzáró gépjárművek készenlétben állnak.

Jász-Nagykun-Szolnok megye: teljesen lezárták a forgalmat a 4-es számú főúton Szolnok, Kisujszállítás és Karcag térségében, ugyancsak teljesen lezárták a 46-os számú utat Mezőtúr és Szolnok belvárosában. A zárásokat óránként néhány percre megnyitják.

Tolna megye: a 65-ös utat Iregszencse irányából teljesen lezárták, két óránként 10 percre indítják csak meg a forgalmat. Egy sávon indult meg a forgalom Dombóváron és a dunaföldvári hidon. A megyében több helyen is készenlétben állnak az utelzáró járművek.

Vas megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs. Egy sávon indult csak meg a közlekedés a 84-es főúton Jánosháza és Vasvár térségében, a 87-es útnál a Rába hídnál, a 8-as útvonalon Rábafüzes térségében. A megye területén az utelzáró gépkocsik több helyen is készenlétben állnak.

Veszprém megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs. Fél sávon indult csak meg a forgalom Balatonfüreden, Tapolcán, Várpalotán és Veszprémben. E helyeken, valamint a megye többi városában is készenlétben állnak a lezáró gépkocsik.

Zala megye: teljes utelzárás sehol nincs. Felpályás utelzárás van a Zalaegerszegről, Nagykanizsáról és Keszthelyről ki-, illetve bevezető utakon.

A délutáni órákban Debrecen belvárosában, illetőleg a fővárosban a Parlament és az érdekegyeztetés helyszínén a Kormány álláspontjának elfogadását célzó szimpátia tüntetésekre került sor. A demonstrációban résztvevőkkel szemben rendőri intézkedés nem vált szükségessé.

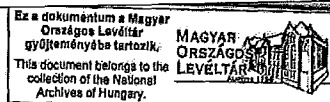
Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 4 -

ÖSSZEFOGLALVA:

Megállapítható, hogy az országos közlekedési helyzet a korábbi állapotokhoz képest lényegesen javult; már csak három megye egyes részein vannak utelzárások. Megállapítható azonban az adatok elemzéséből az is, hogy több mint 400 helyen /megyenként átlag 20 helyszínen/ különböző nagyságú erők készenlétben állnak arra, hogy teljes utelzárásokat alkalmazzanak. A jelentés mellékletét képező, rendelkezésre álló rendőri létszámot figyelembe véve erősen kétséges, hogy valamennyi elzárt hely ellen a rendőrség eredményes akciót tudna kezdeményezni.

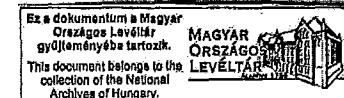
ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
IRÁNYÍTÓ, OPERATÍV VALSÁGKEZELŐ BIZOTTSÁG

K I M U T A T Á S

1990. október hó 28-án 14.00 órakor
a rendőri erők létszámáról

Szerv meg.	Létszám				Megjegyzés
	szolg.	kész.	pihen	össz.	
Baranya	155	87	204	446	bű48/136/141
Bács-Kiskun	131	70	295	496	
Békés	94	78	101	273	
Borsod-A.-Z.	199	98	318	615	
Csongrád	124	65	213	402	
Fejér	110	64	218	392	
Győr-M.-S.	98	131	229	458	
Hajdú-Bihar	87	24	379	490	
Heves	75	63	68	206	
Komárom	65		75	140	
Nógrád	30	29	94	153	áll.bevonul törzs10+10
Pest	96	140		236	
Somogy	56	60	300	416	
Szabolcs	63		98	161	
Szolnok	99	72	152	323	
Tolna	31	30	158	219	
Vas	95		72	167	
Veszprém	93	86	213	392	
Zala	88		191	279	
BREK	601	180		781	áll.bevonul
RE	169	855		1024	
RBF	43	36		79	
Összesen:	2602	2188	3149	7919	
RTF		379		379	
RZLS		108		108	
RTTSH Bp-i		250		250	
miskolci		167		167	
szegedi		106		106	
Összesen:	0	1010	0	1010	
Mindösszesen:	2602	4188	3149	9939	

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

FELJEGYZÉS

a taxisok által szervezett demonstrációval
összefüggő helyzetről az 1990. október 28-án 18.00 órai
időpontnak megfelelően

BRFK: 18.00 órakor változást nem jelentett.

A hidak közül folyamatos a forgalom a Lánchídon,
a villamos sínekre, illetőleg egy forgalmi sávra kor-
látozódik a forgalom a Petőfi-, Erzsébet-, Margit-,
Szabadság- és Árpád hidakon.

A bevezető főközlekedési utak és Budapest egyes csomópontjai közül
egy sávra korlátozódik a forgalom az M3-as úton Felszabadulás ut -
Szerencs utnál; a Ferihegyi úton; a Bosnyák téren; az Őrs Vezér té-
ren; a Zalka Máté téren; a Sibrik uti felüljárónál; a Steimetz szo-
bornál; a Nagykőrösi út - Hátár ut kereszteződésénél; az Osztyapenko
szobornál.
Ezen kívül több csomópontnál a forgalom zavartalan ugyan, de az el-
záró járművek készenlétben állnak.

Baranya megye: a megye területén Pécsen, Komlón, Mohácson, Siklóson
és Szegeden összesen 24 zárópont van. A zárópontokon egy sávban
azonban megindult a forgalom. Teljes utelzáras tehát sehol nincs. A
18.00 órára kitűzött utelzárást 19.00 órára módosították.

Bács-Kiskun megye: a megyében jelenleg utelzáras sehol sincs, de az
utelzáró gépkocsik több helyen készenlétben állnak. Kecskeméten az
E75-ös számú főútvonal Budapest felé eső részét lezárták, a szegedi
kivezető szakasz fél sávban járható. A 44-es számú főútvonalat le-
zárták, Kiskőrösön, Kalocsán, Kiskunhalason és Kiskunfélegyházán
félsávós utelzárást alkalmaztak. Városházán és Kiskunfélegyházán kö-
zött a vasúti sínekre 15 méter hosszban közútszalékot szórta.

Békés megye: a megyében egyetlen utat sem zártak le, 23 helyen azon-
ban az utelzáró járművek készenlétben állnak. Három ISZ nehézgépek-
kel, a lakosság többszáz aláírással támogatja a tiltakozást. Isme-
retlen személyek a kormány lemondását követelő feliratot helyeztek
el az uttesten.

15. dokumentum: Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval ösz-
szefüggő helyzetről

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 2 -

Borsod-Abaúj-Zemplén megye: a megyében teljes utelzárás jelenleg sehol sincs.

Miskolc város kivezető útjain azonban a forgalom csak egy sávban indulhatott meg. A belvárosban a tömegközlekedés megindult.

A megyében az utelzáró gépjárművek több helyen készenlétben állnak. A mai napon 16.45 órakor bejelentés érkezett: a miskolci bányáuzeméből nagyobb mennyiségű robbanóanyagot tulajdonítottak el és a tárgyalások eredménytelensége esetére robbantással fenyegetőzték.

Csongrád megye: valamennyi utvonallal járható.

Csak egy sávon járható az út Szegeden nyolc helyen, Szentesen három közlekedési csomópontban, Hódmezővásárhelyen hat helyen, Makón.

Fejér megye: teljes utelzárás a megyében sehol sincs.

Egy sávon indult csak meg a forgalom több utvonalon és Székesfehérváron, Dunaujvárosban, valamint Sárkeresztúron. Dunaujvárosban a lakosság gyülekezik, a rendőrkapitányság állományát teljes készenlétben tartják, beavatkozásra eddig nem került sor.

Győr-Sopron megye: Győrnél az M1-es utat lezárták, a 83-as számú ut mentén és Mosonmagyaróváron az M1-es ut mentén az utelzáró gépjárművek nem vonultak el, hanem készenlétben állnak.

Hajdu-Bihar megye: a megye területén valamennyi utvonallal járható.

Debrecen belvárosában, valamint a becsatlakozó utvonalakon továbbra is felpályás utelzárások találhatók.

Hajdúböszörmény területén öt helyen egy sávra szűkült a forgalom, ezen közül három torlasz a 4-es számú főutvonalon helyezkedik el. Püspökládány belterületén a 4-es és a 42-es számú főutak kereszteződésében nagyobb létszámú taxis csoport várakozik és a tárgyalások függvényében az esti órákban esetleg teljes lezárásra is sor kerülhet. 18.00 órakor változást nem jelentett.

Heves megye: a megye területén teljes utelzárás nincs.

Eger kivezető útjain és belvárosában, Gyöngyös környékén a 3-as főúton, továbbá Hatvan határában több felpályás uttorlasz van, jelentős erők tartózkodnak a korábban elzárt utvonalak mentén. 18.00 órakor változást nem jelentett.

Komárom-Esztergom megye: a megye területén teljes utelzárás nincs, azonban Oroslány határában csak óránként nyitják meg az uttorlaszokat. A bányász járatoknak szabad utat biztosítanak. A demonstrációban korábban résztvevők jelentős hányada jelenleg is a korábban lezárt csomópontokban tartózkodik, különösen nagy erők tartózkodnak Tataháza külterületén az M1-es főutvonalon. A demonstrációdhoz a VOLÁN Vállalat dolgozói is csatlakozni kívánnak, a lakosság hangulata a feszült várakozással jellemezhető. Az egész megyére tervezik a zárást és szóba került a vasut eltorlaszolása is.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

- 3 -

Nógrád megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs.

Egy sávon indult csak meg a forgalom Salgótarján, Balassagyarmat és Pásztó belterületén.

Pest megye: a megye területén jelenleg nincs teljes utelzárás, azonban közel 30 csomóponton - a korábbiakban lezárt területeken /Szentendre, Pomáz, Dunaharaszti, Cegléd, Vác, Szeghalom/ - mintegy 300 gépkocsi és vezetője tartózkodik az utak szélén. További megatartásokat az egyeztető tárgyalásoktól teszik függővé. Részleges uttorlaszt hoztak létre a 11-es számú ut szentendrei és pomázi szakaszán, 20.00 órára a megyében teljes zárást terveznek.

Somogy megye: Balatonszéknél a 7-es és a 70-es ut csomópontját lezárták, a 7-es úton áll a forgalom.

Kaposvár, Nagyatád, Marcali és Siófok településeken több zárópont található, mindenhol felpályán folyik a forgalom.

A zárópontokon viszonylag nagyobb létszámú teher-, személygépkocsi és autóbusz tartózkodik. 18.00 órától Kaposvár teljes zárását tervezték, a városban a lakosság több helyen a tiltakozók támogatására gyülekezik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Kisvárdán több csomóponton lezárták az átmenő forgalmat, s csak óránként 10-10 percre nyitják meg.

A megye egyéb közutjain a forgalom zavartalan, de néhány helyen az elzáró gépjárművek készenlétben állnak.

Jász-Nagykun-Szolnok megye: teljesen lezárták a forgalmat a 4-es számú főúton Szolnok, Kisújszállás és Karcag térségében, ugyancsak teljesen lezárták a 46-os számú utat Mezőtúron és Szolnok belvárosában.

A zárást óránként néhány percre megnyitják.

Tolna megye: a 65-ös utat Iregszencse irányából teljesen lezárták, két óránként 10 percre indítják csak meg a forgalmat. A 65-ös ut Siómontránya felőli részén öt perc alatt jelentős nagyságú torlaszt hoztak létre és az utat teljesen lezárták.

Egy sávon indult meg a forgalom Dombóváron és a dunaföldvári hidon. A megyében több helyen is készenlétben állnak az utelzáró járművek.

Vas megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs.

Egy sávon indult csak meg a közlekedés a 84-es főúton Jánosháza és Vasvár térségében, a 87-es útnál a Rába hídnál, a 8-as utvonalon Rábafüzes térségében. Szombathely város területén kilenc helyen van zárópont.

A megye területén az utelzáró gépkocsik több helyen is készenlétben állnak. Felkészültek a további teljes utelzárásokra.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR
Budapest

- 4 -

Veszprém megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs. Fél sávon indult csak meg a forgalom Balatonfüreden, Tapolcán, Várpalotán és Veszprémben. E helyeken, valamint a megye többi városában is készenlétben állnak a lezáró gépkocsik. Csopakon és Zircen részleges utelzárást vezettek be. Az MDF veszprémi szervezete által déli utakra tervezett tüntetés elmaradt. A Szombathely és Budapest között közlekedő expressz vonat 19.20 órakor indult Ajkáról. A vonat indulása után ismeretlen telefonáló bejelentette, hogy a vonat fel fog robbanni. A vonatot Városlődön megállapították, a szükséges rendőri intézkedést /utások leszállítása, csomagátvizsgálás, stb./ folyamatba helyezték. A taxisok azt híresztelik, hogy a Dunántúli VOLÁN és a MÁV dolgozói 29-én reggeltől csatlakoznak hozzájuk.

Zala megye: teljes utelzárás sehol nincs. Félpályás utelzárás van a Zalaegerszegről, Nagykanizsáról és Keszthelyről ki-, illetve bevezető utakon.

A délutáni órákban Debrecen belvárosában, illetőleg a fővárosban a Parlament és az érdekegyeztetés helyszínén a Kormány állaspontjának elfogadását célzó szimuláció tüntetésekre került sor. A demonstrációban résztvevőkkel szemben rendőri intézkedés nem vált szükségessé.

ÖSSZEFOGLALVA:

Megállapítható, hogy az országos közlekedési helyzet a 14.00 órai állapotokhoz képest romlott, néhány megyében a lakosság gyülekezik a tiltakozók támogatására. Valamennyi megyéből olyan információkat kaptunk, hogy amennyiben a kormánnyal nem tudnak megegyezésre jutni, rövid idő alatt teljesen blokáddá alakulhat a területük közlekedése. Egyes helyeken /pl. Veszprém-, Borsod-, Bács-Kiskun megye/ szélsőséges megnyilvánulás, fenyegetés is történt. Megállapítható azonban az adatok elemzéséből az is, hogy több mint 400 helyen /megyenként átlag 20 helyszínen/ különböző nagyságú erők készenlétben állnak arra, hogy teljes utelzárásokat alkalmazzanak. A rendelkezésre álló rendőri létszámot figyelembe véve erősen kétséges, hogy valamennyi elzárt hely ellen a rendőrség eredményes akciót tudna kezdeményezni. A tiltakozó megmozdulásban résztvevőkkel kapcsolatban rendőri intézkedésre eddig nem került sor.

Ez a dokumentum a Magyar
Országos Levéltár
gyűjteményébe tartozik.
This document belongs to the
collection of the National
Archives of Hungary.

MAGYAR
ORSZÁGOS
LEVÉLTÁR
Budapest

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

FELJEGYZÉS

a taxisok által szervezett demonstrációval
összefüggő helyszínről az 1990. október 28-án 20.00 órai
időpontra megkezdődött

BRFK: 18.00 órakor változást nem jelentett.

A hidak közül folyamatos a forgalom a Lánchídon, a villamos sínekre, illetőleg egy forgalmi sávra korlátozódik a forgalom a Patófi-, Erzsébet-, Margit-, Szabadság- és Árpád hídon.

A bevezető főközlekedési utak és Budapest egyes csomópontjai közül egy sávra korlátozódik a forgalom az M3-as úton Felszabadulás ut - Szerencs utnál; a Ferihegyi úton; a Bosnyák téren; az Őrs Vezér téren; a Zalka Máté téren; a Sibrik uti felüljárónál; a Steimetz szobornál; a Nagykörűsi ut - Határ ut kereszteződésénél; az Osztyapenkó szobornál.

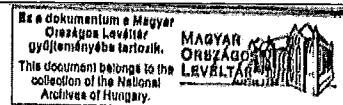
Ezen kívül több csomópontnál a forgalom zavartalan ugyan, de az elzáró járművek készenlétben állnak.

A 20.00 órai helyzet: az októbert 27-i III. kerületi bejelentés valószínűleg alapján /A lakosság felfegyverzésére való felszólítás./

Baranya megye: a megye területén Pécsen, Komlón, Mohácson, Siklósra és Szigetváron összesen 24 zárópont van. A zárópontokon egy sávban azonban megindult a forgalom. Teljes utelzárás tehát sehol nincs. A 18.00 órára kitűzött utelzárást 19.00 órára módosították. 20.00 órakor nem jelentett változást.

Bács-Kiskun megye: a megyében jelenleg utelzárás sehol sincs, de az utelzáró gépkocsik több helyen készenlétben állnak. Kecskeméten az E75-ös számú főútvonal Budapest felé eső részét lezárták, a szegedi kivezető szakasz fél sávban járható. A 44-es számú főútvonalat lezárták, Kiskörösnön, Kalocsán, Kiskunhalason és Kiskunfélegyházán fél sávú utelzárást alkalmaztak. Városlőd és Kiskunfélegyháza között a vasúti sínekre 15 méter hosszban közútlékot szőrtak. 20.00 órakor: Kecskeméten a 75-ös útnál fél pályán engednek, a 44-es utat is félpályán megnyitották.

16. dokumentum: Feljegyzés a taxisok által szervezett demonstrációval összefüggő helyszínről

- 2 -

Békés megye: a megyében egyetlen utat sem zártak le, 23 helyen azonban az utazló járművek készenlétben állnak. Három TSZ nehézgépkocsi, a lakosság többszáz aláírásával támogatja a tiltakozást. Ismeretlen személyek a kormány lemondását követelő feliratot helyeztek el az uttesten.

20.00 órákor nem jelentettek változást.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye: a megyében teljes utelzárás jelenleg sehol sincs.

Miskolc város kivezető útjain azonban a forgalom csak egy sávban indulhatott meg. A belvárosban a tömegközlekedés megindult.

A megyében az utelzáró gépjárművek több helyen készenlétben állnak. A mai napon 16.45 órákor bejelentés érkezett: a miskolci bányászmelekből nagyobb mennyiségű robbanóanyagot tulajdonítottak el és a tárgyalások eredménytelensége esetén robbantással fenyegetőztek.

20.00 órákor változatlan a helyzet.

Csongrád megye: valamennyi utvonál járható.

Csak egy sávon járható az út Szegeden nyolc helyen, Szentesen három közlekedési csomópontban, Hódmezővásárhelyen hat helyen, Makón.

20.00 órákor változatlan a helyzet.

Fejér megye: teljes utelzárás a megyében sehol sincs.

Egy sávon indult csak meg a forgalom több utvonalon és Székesfehérváron, Dunaujvárosban, valamint Sárkeresztúron. Dunaujvárosban a lakosság gyülekezik, a rendőrkapitányseg állományát teljes készenlétben tartják, beavatkozásra eddig nem került sor.

20.35 órákor Dunaujváros Tanácsához téren 200 fős /taxiakkal rokon-szenyező/ tömeg.

Győr-Sopron megye: Győrnél az M1-es utat lezárták, a 83-as számú ut mentén és Mosonmagyaróváron az M1-es ut mentén az utelzáró gépjárművek nem vonultak el, hanem készenlétben állnak.

20.13 órákor Győr határában M1-es ut ki- és bevezető, 81-es, 82-es, 83-as mindkét sáv folyamatosan zárva. Vámoszabadinál határátkelő helyénél a kamionok torlódása miatt szűnhet a forgalom.

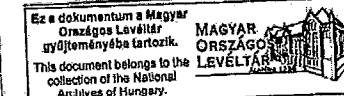
Hajdu-Bihar megye: a megye területén valamennyi utvonál járható.

Debrecen belvárosában, valamint a becsatlakozó utvonalakon továbbra is felpályás utelzárások találhatók.

Hajduböszörmény területén öt helyen egy sávra szűkült a forgalom, ezen közül három torlósáv a 4-es számú főútvonalon helyezkedik el.

Püspökladány belterületén a 4-es és a 42-es számú főutak kereszteződésében nagyobb létszámú taxi csoport várakozik és a tárgyalások függvényében az esti órákban esetleg teljes lezárásra is sor kerülhet. 18.00 órákor változást nem jelentett.

20.00 órákor változatlan a helyzet.

- 3 -

Héves megye: a megye területén teljes utelzárás nincs.

Eger kivezető útjain és belvárosában, Gyöngyös környékén a 3-as főúton, továbbá Hatvan határában több felpályás uttorlasz van, jelentős erők tartózkodnak a korábban elzárt utvonalak mentén. 18.00 órákor változást nem jelentett.

20.00 órákor változatlan a helyzet.

Komárom-Esztergom megye: a megye területén teljes utelzárás nincs, azonban Oroszlány határában csak óránként nyitják meg az uttorlaszokat.

A bányász járatoknak szabad utat biztosítanak. A demonstrációban korábban résztvevők jelentős hányada jelenleg is a korábban lezárt csomópontokban tartózkodik, különösen nagy erők tartózkodnak Tatabánya külterületén az M1-es főútvonalon. A demonstrációdhoz a VO-LÁN Vállalat dolgozói is csatlakozni kívánnak, a lakosság hangulata a feszült várakozással jellemezhető. Az egész megyére tervezik a zárást és szóba került a vasút eltorlaszolását is.

Esztergom vonatkozásában négy helyen felpályás zárás, Tatán két helyen felpályás zárás.

Nógrád megye: a megyében teljes utelzárás sehol sincs.

Egy sávon indult csak meg a forgalom Salgótarján, Balassagyarmat és Pásztó belterületén.

20.00 órákor nincs változás.

Pest megye: a megye területén jelenleg nincs teljes utelzárás, azonban közel 30 csomóponton a korábbiakban lezárt területeken /Szentendre, Román, Dunaharaszti, Cegléd, Vác, Szeghalom/ - mintegy 300 gépkocsi és vezetője tartózkodik az utak szélén. További magatartásukat az egyeztető tárgyalásoktól teszik függővé. Részleges uttorlaszhozrtak létre a 11-es számú ut szentendrei és pomázi szakaszán, 20.00 órára a megyében teljes zárást terveznek.

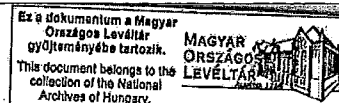
20.00 órákor a zárást elhalasztották.

Somogy megye: Balatonszamárdinál a 7-es és a 70-es ut csomópontját lezárták, a 7-es úton áll a forgalom.

Kaposvár, Nagyatád, Marcali és Siófok településeken több zárópont található, mindenhol felpályán folyik a forgalom.

A zárópontokon viszonylag nagyobb létszámú teher-, személygépkocsi és autóbusz tartózkodik. 18.00 órától Kaposvár teljes zárását tervezték, a városban a lakosság több helyen a tiltakozók támogatására gyülekezik.

20.00 órákor: Barcsnál készenlét az utzárhoz, Nagyatádon hat helyen teljes zárás, 24.00 óráig óránként rövid időre nyitást terveznek, ha nincs megegyezés.

- 4 -

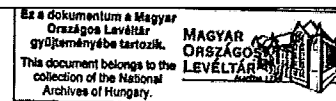
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Kisvárdán több csomóponton lezárták az átmenő forgalmat, s csak óránként 10-10 percre nyitják meg. A megye egyéb közutjain a forgalom zavartalan, de néhány helyen az elzáró gépjárművek készenlétben állnak. 19.43 órakor Nyíregyházán a taxik tömegesen vonulnak a korábbi felállási helyükre. Nyíregyházán a 36-os úton helységjelző táblánál tömeg gyülekezik gyerekekkel.

Jász-Nagykun-Szolnok megye: teljesen lezárták a forgalmat a 4-es számú főúton Szolnok, Kiszujszállítás és Karcag térségében, ugyancsak teljesen lezárták a 46-os számú utat Mezőtúron és Szolnok belvárosában. A zárásokat óránként néhány percre megnyitják. 20.00 órakor nincs változás.

Tolna megye: a 65-ös utat Irgszencse irányából teljesen lezárták, két óránként 10 percre indítják csak meg a forgalmat. A 65-ös út Simontornya felőli részén öt perc alatt jelentős nagyságu torlaszt hoztak létre és az utat teljesen lezárták. Egy sávon indult meg a forgalom Dombóváron és a dunaföldvári hidon. A megyében több helyen is készenlétben állnak az utelzáró járművek. 20.00 órakor nincs változás.

Vas megye: a megyében teljes utelzárás sehol nincs. Egy sávon indult csak meg a közlekedés a 84-es főúton Jánosháza és Vasvár térségében, a 87-es útnál a Rába hídnál, a 8-as útvonalon Rábafüzes térségében. Szombathely város területén kilenc helyen van zárópont. A megye területén az utelzáró gépkocsik több helyen is készenlétben állnak. Felkészültek a további teljes utelzárásokra. 20.00 órakor nincs változás.

Veszprém megye: a megyében teljes utelzárás sehol nincs. Fél sávon indult csak meg a forgalom Balatonfüreden, Tapolcán, Várpalotán és Veszprémben. E helyeken, valamint a megye többi városában is készenlétben állnak a lezáró gépkocsik. Csopakon és Zircen részleges utelzárást vezettek be. Az MDF veszprémi szervezete által dél-utánra tervezett tüntetés elmaradt. A Szombathely és Budapest között közlekedő expressz vonat 19.20 órakor indult Ajkáról. A vonat indulása után ismeretlen telefonáló bejelentette, hogy a vonat fel fog robbanni. A vonatot Városlődön megállították, a szükséges rendőri intézkedést/utasok leszállítása, csomagátvizsgálás, stb./ folyamatba helyezték. A taxik azt híreztelik, hogy a Dunántúli VOLÁN és a MÁV dolgozói 29-én reggeltől csatlakoznak hozzájuk. 20.00 órakor Sümegyen és Pétfürdőn felpályás zárást képeztek.

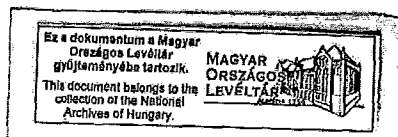
- 5 -

Zala megye: teljes utelzárás sehol nincs. Felpályás utelzárás van a Zalaegerszegről, Nagykanizsáról és Keszthelyről ki-, illetve bevezető utakon. 20.00 órakor a helyzet változatlan.

A délutáni órákban Debrecen belvárosában, illetőleg a fővárosban a Parlament és az érdekegyeztetés helyszínén a Kormány álláspontjának elfogadását célzó szimpátia tüntetésekre került sor. A demonstrációban résztvevőkkel szemben rendőri intézkedés nem vált szükségessé.

ÖSSZEFOGLALVA:

Megállapítható, hogy az országos közlekedési helyzet a 18.00 órai állapotokhoz képest alapvetően nem változott, néhány megyében a lakosság gyülekezik a tiltakozók támogatására. Valamennyi megyéből olyan információkat kapunk, hogy amennyiben a kormánnyal nem tudnak megegyezésre jutni, rövid idő alatt teljesen blokádnak alá vonják a területük közlekedését. Egyes helyeken /pl. Veszprém-, Borsod-, Bács-Kiskun megye/ szélsőséges megnyilvánulás, fenyegetés is történt. Megállapítható azonban az adatok elemzéséből is, hogy több mint 400 helyen /megyénként átlag 20 helyszínen/ különböző nagyságu erők készenlétben állnak arra, hogy teljes utelzárásokat alkalmazzanak. A rendelkezésre álló rendőri létszámot figyelembe véve erősen kétséges, hogy valamennyi elzárt hely ellen a rendőrség eredményes akciót tudna kezdeményezni. A tiltakozó megmozdulásban résztvevőkkel kapcsolatban rendőri intézkedésre eddig nem került sor.

KÖZLEMÉNY

Napok óta be nem jelentett, mások szabadságjogait lényegesen korlátozó, s így törvénytörtő demonstrációk sorozata folyik az országban, súlyos politikai, anyagi és gazdasági károkat okozva.

A ma délutáni kormánypárti tüntetést annak szervezői előzetesen bejelentették, s mindezidáig a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően zajlik.

Felhívom az ország és különösen Budapest polgárait, hogy nyugalmaikat megőrizve, a törvényes rend tisztálathoz tartásának szellemében járjanak el. A Magyar Köztársaság rendőrségének kötelessége a rendelkezésre álló eszközeivel biztosítani mindazoknak az állampolgároknak a védelmét, akik a jelenlegi nehéz helyzetben törvényeinknek megfelelő magatartást tanúsítanak.

Bizunk abban, hogy az emberek higgadt magatartása az elkövetkezendő időszakban is útját állja a rendzavarásnak, a köznyugalom súlyos megzavarását célzó törekvéseknek.

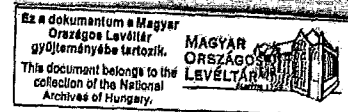
Budapest, 1990. október 28-án 18.30 óra.

Dr. Szabó Győző
országos rendőrfőkapitány

Készült: 6 példányban

Kapják: belügyminiszter,
MTI,
Magyar Rádió,
Magyar Televízió
Danubius Rádió

17. dokumentum: Szabó Győző országos rendőr főkapitány közleménye a blokádról és a kormánypárti tüntetőkrol

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

SAJTÓ TÁJÉKOZTATÓ

A kormány és a fuvarozók képviselőinek tárgyaló küldöttsége közötti megállapodás eredményeként a fuvarozók képviselői felszólították munkatársaikat az úttorlaszok elbontására. Erre figyelemmel a torlaszok fenntartásának sem politikai, sem gazdasági oka nem lehet, törvényi alapja nincs.

Az országos rendőrfőkapitány ezért felszólítja a torlaszok kialakításában részt vevő gépkocsivezetőket, hogy ezeket azonnal szüntessék meg, ellenkező esetben a rendőrség a rendelkezésére álló törvényes eszközök alkalmazásával jár el velük szemben.

Budapest, 1990. október 27-én 24.00 órakor.

Dr. Szabó Győző

Készült: 3 példányban

Kapják: 1. pld. TV Híradó
2. pld. Magyar Rádió (kérem a közleményt 30 percenként megismételni)
3. pld. MTI

18. dokumentum: Sajtótájékoztató, Szabó Győző országos rendőr főkapitány nyilatkozata

DRFK BÜNYÜLÖZÉSI OSZTÁLY

JELENTÉS

Jelentjük, hogy a mai napon 40 fő operatív munkással a fővárosban az eltorlaszolt csomópontokon 16.00-21.00 óráig operatív információ szerzést folytattunk.

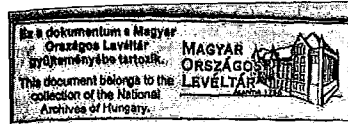
Ennek során az alábbiakat állapítottuk meg.

Árpád hid.:

A hid mindkét irányból egy-egy sávon átjárható, forgalom a villamos-síneken zajlik, mindkét hídfőben nagyszámu személy és tehergépkocsi tartózkodik a tehergépjárművek többsége kavicsok, homokkal megrakodva. A hid Pesti-hídfőjénél tartózkodik nagyobb tömeg, kb. 500 fő. Központból CB-rádió keresztül irányítottak viszont a hidnál Pesti oldalon található a torlaszt szervezők helyi központja. Mindkét hídfőben a kormány tárgyalásainak rádió adása kihangsúlyozva hallható, a hangulat békés, erőszakos megmozdulást nem terveznek, azonban a kormány 20 óra körüli deklarációját nevetve elégedetlenül fogadják, azt kevésnek találják. A Pesti hídfőben mellékelt DEMISZ szórólapot osztottak ismeretlen személyek. Kb. 17.30-kor tömeg egyrésze a helyszínről eltávozott.

Margit Hid.:

Mindkét irányból átjárható közepén villamos síneken kevés személygépkocsi és kisszámu tehergépkocsi várakozott mindkét hídfőjáróban az esetleges torlasz újból zárása céljából, amit eredménytelen tárgyalás esetén 20 óra körüli időre terveztek. Pesti oldalon kb. 20 órakor egy Kamaz típusu tehergépkocsi elzárta a forgalmat, azonban ajelenlévő taxisok a kormány tárgyalásaira figyelemmel újra megnyitották a forgalmat. A hidnál már említett DEMISZ szórólapot osztottak. A hangulat békés, nyugodt volt, a hidnál lévők kifejezetten jó kapcsolatban voltak az egyenruhás rendőrökkel.

2

Erzsébet hid.:

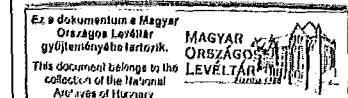
Mindkét irányból egy-egy sávból átjárható volt. Budai oldalon egy-egy személygépkocsi és a hid mellett kettő tehergépkocsi várakozott, kb. 50 fő tartózkodott a hídfőben. A Pesti oldalon kisebb létszámmal tartózkodtak, CB rádió keresztül irányítottak, a hidtorlaszok szervezését a Pesti oldalról irányították 20.00 órára tervezték az újabb eltorlaszolást. A hídfőben tartózkodók békés, semmiféle erőszakos cselekedetet nem terveztek. A helyszínen tartózkodó egyenruhás rendőrökkel kifejezetten jó kapcsolatban vannak. Sz

Szabadság hid.:

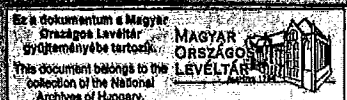
Mindkét irányból egy-egy sávból átjárható. Budai oldalon 10-15 gépkocsi Pesti oldalon 25-30 személygépkocsi és hat teherkocsi tartózkodott. A hídfőben 50-60 fő volt, de az ott tartózkodók összetétele folyamatosan változó volt. Központ CB rádió keresztül irányítottak, a hidtorlaszokat Budai oldalról szervezték. Mindkét irányból 20.00 órára tervezték a zárást, amely azonban a kormány delakrációja miatt elmaradt. Kb. 18. óra körüli időben NN-25-47 frsz. sárga színű Mercedes típusu taxival egy férfi és egy nő aláírást gyűjtött "Vádolom a kormányt" című nagyobb terjedelmű irathoz, amely tartalmáról pontosabb értesülésünk nincs. CB-rádió keresztül un.koordináló csatornán /frekvencia ismeretlen/ "3 Brék most zárás" jelmondatra történt volna a zárás.

Petőfi hid.:

Egy-egy sáv átjárható, nagyszámu és teherkocsi tartózkodik mindkét hídfőben az ott található személyek a gépkocsik vezetőiből állnak. Eredménytelen tárgyalások esetén 20 órára zárást terveztek. Központból irányítottak, az ott tartózkodók hangulata nyugodt, szándékuk békés, azonban kormány ellenes kijelentéseket tettek.

19. dokumentum: Jelentés operatív információszerzésről

3

Baross Tér.:

A Baross Téren a hidra vezető utak torkolatánál 30-40 gépkocsi várakozik, egy-egy sáv ezeken az utakon is átjárható, a forgalmat a taxikok irányítják. A hangulat békés 20 óra körüli időre tervezték a zárást. Központi irányítás alatt állnak.

M 7-es autópálya.:

Az Úsztyapenkő szobornál létesült torlasz egy-egy sávnál átjárható ott kb. 20 tehergépkocsi 15-20 személygépkocsi tartózkodik vezetőjükkel együtt. Az ott tartózkodók hangulata erősen kormány ellenes. Azonban békés fellépésre készülnek eredménytelen tárgyalások esetére a forgalom elzárását tervezik.

Soroksári ut-Kvassai-zsilip.:

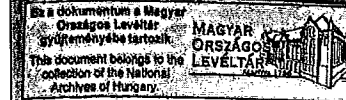
A Soroksári ut Csepeli elágazásánál található a 8-10 személygépkocsiból, és 1 buszból álló amely egy-egy sávon átjárható. A helyszínen csak a gépjárművek vezetői tartózkodnak, hangulatuk békés, de eredménytelen tárgyalások esetén újból zárást terveznek.

Soroksári ut-Gubacsi kereszteződés.:

Nagyszámu tehergépkocsi több kamion és tehergépkocsi és tartózkodik a kereszteződésben. A tehergépjárművek között acélsodrony vontatókötél volt kifeszítve. Csak a gépjárművek tartózkodnak a helyszínen, kb. 50 fő.

XX. kerület Nagy Sándor utca.:

Több helyen az Ady Endre utnál a Török Flóris utnál és a Mártírok útjánál lévő kereszteződésekben 6-10 személygépkocsival és kettő-három tehergépkocsival parkolnak ismételt zárás esetére, amelyet 18.00 majd 19.00 órára terveztek. Nem központból irányítottak, azonban a lakosság közül senki nem vett részt a megmozdulásban.

4

Határ ut-Vöröshadsereg utja sarok.:

Kisszámu személy és tehergépkocsiból álló torlasz volt a kereszteződésben, amely 18.00 óra körül teljesen átjárhatóvá vált, majd 21.00 órakor teljesen megszüntettek.

XIX. kerület Kőssuth Tér.:

Kevés számu gépjárműből álló átjárható torlasz volt a téren található kereszteződésben, amely 21.00 órára megszünt.

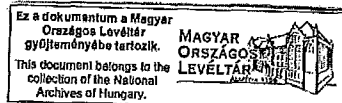
Ferihegyi Repülőtér.:

A repülőtér közelében a gyorsforgalmi és a Szerviz ut találkozásában létesített torlasz amely személy és tehergépkocsikból állt, átjárható volt, eredményes tárgyalások esetére teljesen megszüntetni kívánták. A Repülőtér egyes-kettes állomása teljesen szabad volt, a gépjárművek forgalma biztosított.

Rendkívül erős torlasz volt kialakítva a Stejmetz szobornál, amelyben munkagépek, erőgépek nagyszámu taxi, sőt szippantógépkocsi is tartózkodott, melynek tartálya vízzel volt feltöltve és esetleges rendőri fellépés során a vizet rendőrök ellen kívánták felhasználni. Terveik szerint 22.00 órára eredménytelen tárgyalás esetére teljes zárást terveznek, amelyhez a Gyömrői ut Sibri, utca kereszteződéséből is az ottani gépjárműveket átcsoportosítják. CB-rádióon keresztül irányítás alatt állnak, a fiatalokat és a lumpen elemeket eltávolították maguk közül.

Ürsvezér Tere.:

Mindkét irányból átjárható. Személy és tehergépkocsik parkolnak a kereszteződésben, eredménytelen tárgyalás esetén zárást terveznek.

5

Zalka Máté Tér-Éles Sarok.:

Nagyszámu teher- és személygépkocsi tartózkodik a helyszínen minden irányból átjárható, eredménytelen tárgyalások esetére újbóli zárást terveznek. Csak a gépjárművek vezetői tartózkodnak a közterületen.

-Kerepesi ut-Kereszturi ut kereszteződés.:-Kerepesi ut-Hungária körút sarok.:-Gyömrői ut-Sibrik ut sarok.:-Gergely utca-Petrőczy ut sarok.:-Fogarassy ut-Füredy ut sarok.:-Nagy Lajos Király utja-Thököly ut sarok.:-Csömöri uti felüljáró.:-M 3-as autópályára vezető Kacsóhpongrác uti felüljáró--:

A fent említett helyeken kis számu személy- és tehergépkocsiból esetenként egy-egy kamionból álló torlasz van, melyek átjárhatóak. A közterületen csak a gépjárművek vezetői tartózkodnak, eredménytelen tárgyalások esetére újabb zárást terveznek.

Jelentésünket tudomásulvétel végett felterjesztjük.

B u d a p e s t, 1990. október 28.

Dr. László Lőrincz r. vör. gy.
főosztályvezető

Dr. Dobos János r. ezredes

Dr. Bodrácska János r. ezredes

Budapest Főváros Levéltára

BRFK taxisblokáddal kapcsolatos iratai

[BFL XXIV.1 BRFK Központi irattára (n. j.)]

20. Valenta László rendőr alezredes, főkapitány-helyettes Kozár László rendőr alezredesnek írt vélemény a „jelentés az 1990. október 25-28 között a fővárosban történt eseményekről a jövőbeni válsághelyzettel kapcsolatos rendőri feladatokról, 1990. 11. 26. 2 oldal
21. Szabó Győző országos rendőrfőkapitány levele valamennyi rendőr-főkapitányság vezetőjének és a Rendőri Ezrednek, 1990. 10. 26. 2 oldal
22. Kozár László rendőr alezredes emlékeztetője az 1990. 10. 26-án éjjel 3 óra-kor tartott értekezletről, 1990. 10. 26. 4 oldal, Barna Sándor jóváhagyásával
23. Szabó Győző feljegyzése az 1990. 10. 26-án reggel 8:30-kor Horváth Balázs belügyminiszterrel történt telefonbeszélgetésről a taxisokkal szembeni intézkedésekről, 1990. 10. 26. 1 oldal
24. Szabó Győző intézkedése a rendőri feladatok ellátására a kialakult válsághelyzetben, 1990. 10. 27. 5 oldal
25. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány körlevele a közvélemény tájékoztatásáról, 1990. 10. 27. 1 oldal
26. Szabó Győző intézkedése a megállapodást követően az úttorlaszok lebontásáról, 1990. 10. 28. 1 oldal
27. Szabó Győző intézkedése fokozott szolgálat elrendeléséről, 1990. 10. 28. 2 oldal

28. Pörge Lajos és Plecskó Gyula feljegyzése a lehetséges intézkedésekről, 1990. 10. 26. 2 oldal
29. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány részletes jelentése a kiadott utasításokról Korinek László BM helyettes államtitkárnak, 1990. 10. 27. 1 + 3 oldal
30. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány jelentése a ma hajnalban kialakult helyzetről, 1990. 10. 27. 3 oldal
31. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány jelentése Szabó Győző országos rendőrfőkapitánynak az elmúlt 24 óra intézkedéseiről, 1990. 10. 28. 6:30, 3 oldal
32. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány jelentése az útorlaszokról, 1990. 10. 28. 19:50, 2 oldal
33. Jelentés, nincs aláírás, Jelentés a sztrájk előkészületeiről, 1990. 10. 25. 3 oldal
34. Túrós András rendőr vezérőrnagy feljegyzése az 1990. október 26-án 9:10-kor kezdődő értekezletről, akcióterv, 1990. 10. 26. 2 oldal
35. Szabó Győző feljegyzése, az operatív értekezlet döntéseiről, 1990. 10. 16. 9:10, 2 oldal
36. Bodrácska János rendőr vezérőrnagy jelentése a Beszélőben megjelent „Talált tárgy” című írásról Pintér Sándor altábornagy országos főkapitánynak, 1994. 01. 20. 2 oldal
37. Balatoni István rendőr ezredes feljegyzése a hidak eltorlaszolásának megszüntetéséről, a tárgyalásra való felkészülésről, 1990. 10. 28. 2:20, 2 oldal
38. Tüntető felhívása a hidaknál rendezett esti gyertyagyújtáson való részvételre, dátum nélkül, 2 oldal
39. Baloldali Ifjúsági Társulás javaslatai az Országos Érdekegyeztető Tanácsnak, 1990. 10. 26. 11:00, 1 oldal
40. Vörösmarti Mihály rendőr ezredes: taxisok rádióforgalmának lehallgatása, 1990. 10. 26. 3 oldal

41. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány jelentése Szabó Győzőnek, melyben megköszöni az ORFK segítségét, 1990. 10. 29. 1 oldal
42. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány körlevele, melyben minden rendőrnek és polgári alkalmazottnak köszönetét fejezi ki, 1990. 10. 29. 1 oldal
43. Intézkedési terv javaslat, Balogh János rendőr őrnagy javaslata a kialakult válsághelyzet felszámolására, részletes adatokkal, 1990. 11. 10. (?) 12 oldal
44. Lázár Imre rendőr alezredes jelentése intézkedési tervről egy esetlegesen kialakuló válsághelyzet kezelésére és felszámolására, 1990. 12. 21. 2 oldal, látta Kozár László rendőr alezredes
45. Balatoni István rendőrezredes levele Kozár László rendőr alezredesnek a taxisblokáddal kapcsolatban felmerült tapasztalatokról, problémákról, 1990. 11. 08. 3 oldal
46. Merényi Sándor állampolgár levele Budapest rendőrfőkapitányának, melyben lemondásra szólítja fel, dátum nélkül, 1 oldal, kézzel írt
47. Nán Jenő rendőr százados: ORFK Tanácsadó Testület emlékeztető az 1990. 11. 07-i üléséről, 3 oldal, hiányos
48. Berkesi Ferenc rendőr ezredes feljegyzése a taxis demonstrációval lezajlott ügyeleti tevékenységről, 1990. 11. 08. 4 oldal
49. Tuza Sándor rendőr alezredes jelentése a Karhatalmi Zászlóalj működéséről, 1990. 11. 12. 3 oldal
50. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány felterjesztése az útelzárásokról, 1990. 10. 27. 3 oldal
51. BRFK Bűnüldözési Osztály jelentése az MDF irodák megkereséséről, 1 oldal, aláírás, dátum nélkül
52. MSZOSZ Konzultatív Testületének nyilatkozata a válság feloldására, dátum nélkül, 1 oldal
53. BRFK, Feljegyzés 7:00 órától 8:35-ig, 1990. 10. 26. 2 oldal
54. BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról, 1990. 10. 26. 8 oldal

TAXISBLOKÁD II.

55. BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról, 1990. 10. 27. 22 oldal
56. BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról, 1990. 10. 27. 20:00, 10 oldal
57. BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról, 1990. 10. 28. 21 oldal
58. Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető az 1990. 11. 06-án megtartott főkapitányi értekezletről, 1990. 11. 09. 10 oldal
59. Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető az 1990. 11. 08-án megtartott főkapitányi értekezletről, 1990. 11. 09. 4 oldal, + hozzátűzve postázási elosztó, 1990. 11. 15.
60. Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitány körlevele főkapitányi berendelésről, 1990. 11. 08. 1 oldal
61. Kozár László rendőr alezredes jelentése Barna Sándor rendőr vezérőrnagy budapesti főkapitánynak a taxis demonstrációval kapcsolatos eligazítás megtartásáról, 1990. 11. 15. 1 oldal
62. Hodula Attila rendőr alezredes jelentése a taxis útblokád megelőzése érdekében tett intézkedésekről, 1991. 01. 04. 2 oldal
63. Balogh János rendőr alezredes: Biztosítási terv a „Taxisblokád” első évfordulója alkalmából várható események rendőri biztosítására, 1991. 10. 25. 7 oldal

Budapest Főváros Levéltára BRFK taxisblokáddal kapcsolatos iratai

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
ANYAGI ÉS PÉNZÜGYI HELYETTES

Szám: 126-0134/1990.

Tőrszem!
Szigorúan titkos!
(selejtezésig)
Gazd. Jg.
126-0134/1990. sz.
Hív.sz.: 111-0216/1990.
2008. márc. 12.
Ami

Budapest Főváros Levéltára

Látogatójegy száma: 2068/1990

Kozár László r. alezredes Úrnak

BRFK Titkárság Vezetője

B u d a p e s t

Kedves Kozár Úr!

A "Jelentés az 1990. október 25-28-a között a fővárosban történt eseményekről, a jövőbeni válsághelyzettel kapcsolatos rendőri feladatokról" c. anyagot megkaptam. Tanulmányozás után az azzal kapcsolatos véleményem a következő:

A rendőrség a kormány szerve, magatartása, mozgása, tevékenysége - az Alkotmány és más jogszabályok keretei között - a kormány politikájának, politikai lépéseinek és intézkedéseinek a függvénye.

Következésképpen, amint a miniszterelnök urat helyettesítő belügyminiszter úr a kormány és a taxisok képviselői között indítandó tárgyalásokat az illetékes rendőri vezetők tudomására adta, a BRFK részére - miként más rendőri szervek részére is - elsősorban az a feladat jelentkezett, hogy a tárgyalásokat segítse, ténykedéseivel semmiképpen se zavarja. Továbbá, hogy lehetőségeihez, adottságaihoz képest a lakosság napi életének bizonyos nélkülözhetetlen feltételeit - élelmezés, kommunális üzemek működése, orvosi ellátás, mentők, tűzoltóság, honvédség, rendőrség mozgása - biztosítsa.

E feladatoknak mind a fővárosi, mind a vidéki rendőri szervek is megfeleltek: a kormány tárgyalási pozícióját erősítették, a lakosságban a tárgyalásos rendezés iránt bizalmat keltettek.

Ugyanakkor látni kell, hogy nem rendelkezünk olyan erővel, technikával és ide kapcsolódó felkészültséggel sem, amelynek alkalmazásával, vagyis erővel a hasonló súlyú és kiterjedésű megmozdulás(ok) megelőzhető, megakadályozható vagy leküzdhető lenne. Ez költségvetési és ezen belül politikai kérdés, ami fokozatos megoldást igényel.

20. dokumentum: Valenta László rendőr alezredes jelentése

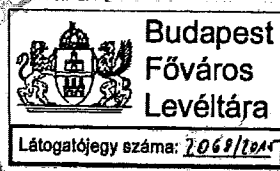
- 2 -

Indokolja ezt, hogy a főváros nem maradhat a mainál erőteljesebb, kellő tartalék képzésére is alkalmas rendőri erő nélkül; még akkor sem, ha "csak" olyan biztosítási feladatokra gondolok, mint a nagy tömegeket megmozgató események (pl. a pápa 1991-ben várható látogatása, az egyidőben és több helyszínen zajló különféle politikai demonstrációk, vagy a sportpályákon egyre jobban elfajuló - a megjelentek testi épségét veszélyeztető - botrányok stb.)

Budapest, 1990. november "26"

Szívélyes üdvözléssel:

Valenta László
Valenta László r. alezredes
főkapitányhelyettes

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

50 - 15 / 11 - 1990.

L. K.

Kérem csak a

11-08/78-1990. 12. hó 26.

19. november 5.

HATÁLYTALAN

34/19. 11. 1990.

BRFK

11-08/101-30

11-08/101-30

SÜRGÖSI

GÉPTÁVIRÓN KÉRJÜK, AZONNAL

LEADNII!

FŐKAPITÁNYNAK AZONNAL BEMU-

TATANDÓ!!!

Valamennyi rendőr-főkapitányság vezetőjének,
és a Rendőri Ezred parancsnokának

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG	
TITKARSÁG	
Szám: 11-08/78-1990	
Dátum: 1990. október 26.	Lapok száma: 2
Ügyintéző:	

Székhelyeiken

A benzínáremelést követően kialakult országos válságra tekintettel a rendőrség személyi állományának szolgálati helyen való tartózkodását rendelem el további intézkedésig. Eltávozás csak rendkívüli esetben, betegség, nyomós családi ok esetén engedélyezhető. A szabadságon lévőket nem kell visszarendelni.

Főkapitány urak a demonstrációban résztvevőkkel közvetlenül, vagy rendbiztos útján vegyék fel a kapcsolatot. Igyekezzenek rábírní őket az úttorlaszok, akadályok megszüntetésére.

Szorosan működjenek együtt a helyi önkormányzatokkal és a lehetséges módon segítsék elő a lakosság élelmiszerrel való ellátását.

A személyi állományt készítsék fel arra, hogy ez a válságos helyzet hosszabb ideig tarthat. Erre figyelemmel körültekintően gazdálkodjanak az élő erővel, szervezzék meg az állomány váltását, pihentetését, ellátását, élelmiszerét. A demonstráció helyén ne legyen túlbiztosítás, csak a szükséges rendőri erőket vezényeljék.

Készítsék fel az állományt a demonstráció esetleges rendőri intézkedéssel történő megszüntetésére. Ha a demonstráció sérti a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározottakat, úgy intézkedjenek a szervezők ellen az eljárás megindításáról.

Vegyék fel a kapcsolatot a megyében állomásozó honvédségi alakulatok parancsnokaival, tájékoztassák őket a kialakult helyzetről. Szükség szerint igényeljék és vegyék igénybe a honvédség terepjáró és teherjárműveit. Ha a rendőrségi

- 2 -

gépjárművek benzinellátása másképp nem megoldható, úgy a Magyar Honvédség parancsnokának, Lőrincz Kálmán altábornagynak az engedélyével a honvédség alakulatainál vételeznek a rendőrségi gépkocsik benzint.

Tájékoztatom főkapitány urakat, hogy a helyzet országos figyelemmel kísérésére, a rendőri intézkedések koordinálására, vezetéssel operatív bizottságot hoztam létre, mely a főváros kiemelt szerepére figyelemmel a Budapesti Rendőr-főkapitányságon tartózkodik. Az operatív bizottság telefonszámai:

BM vezetői: 12-091 rendőri: 21-010 telefax: 22-933
K: 111-41 21-013
fk. vezetői: 130 városi: 1176-690

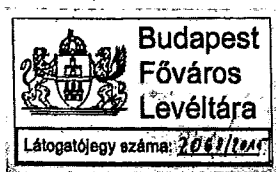
További utasításomig a rendőrfőkapitányok és helyettesek, valamint a rendőrkapitányok szolgálati helyeiken tartózkodjanak. Főkapitány urak intézkedjenek a szűkített karhatalmi operatív törzs felállítására és működtetésére.

Az állományt visszatérően igazítsák el, hogy a rendőri intézkedések során határozottan, de a feszült helyzetet figyelembe véve törvényesen, udvariasan, kulturáltan járjanak el. Nyomatékosan hívják fel az állomány figyelmét a kényszerítő eszközök és a fegyverhasználat szabályainak betartására.

A demonstrációk megszüntetése érdekében rendőri csapattevékenységre, valamint kényszerítő eszközök alkalmazására csak utasításomra, illetve engedélyemre kerülhet sor.

Budapest, 1990. október 26.

Dr. Szabó Győző
országos rendőrfőkapitány

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKÁRSÁGA

111-0190/1990.

EMLEKEZTETŐ

Készült: a Budapesti Rendőr-főkapitányságon a főkapitányi tárgyalóteremben
1990. október 26-án 03.00 órákor kezdődött rendkívüli parancsnoki megbeszélést követően.

Jelen vannak:

Dr. Szabó Győző úr,
országos rendőrfőkapitány,

Dr. Túrós András r. vezérőrnagy úr,
BRFK vezetőjének általános és szakmai helyettese,

Dr. Barna Sándor r. vezérőrnagy úr,
BRFK vezetője,

Vörösmarti Mihály r. ezredes úr,
Rendőri Ezred parancsnoka,

Dr. Balatoni István r. ezredes úr,
fk. bünyügyi helyettes,

Valenta László r. alezredes úr,
fk. anyagi-pénzügyi helyettes,

Dr. Balogh János r. őrnagy úr,
mb. fk. közrendvédelmi helyettes,

Berkesi Ferenc r. ezredes úr,
BRFK Központi Ügyeleti Osztály vezetője,

Dr. Hódula Attila r. alezredes úr,
BRFK Közlekedésrendészet vezetője,

B. Szabó Ernő r. alezredes úr,
Rendőri Ezred törzsfőnöke.

22. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes emlékeztetője

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma: 2062/1985

- 2 -

A jelenlévők jelentéseinek, javaslatainak meghallgatása után dr. Szabó Győző úr egyetértésével, dr. Túrós András r. vezérőrnagy úr az alábbi **döntésekről** tájékoztatta a rendkívüli parancsnoki megbeszélés résztvevőit.

- Mivel a Lánchídon megindult a forgalom, kérésem, a Lánchídot a rendőrség vegye birtokába jelentős rendőri erőkkel, hogy a mindkét irányú forgalom biztosítva legyen. A Lánchíd biztosításának megszervezéséért dr. Balogh János r. őrnagy úr a felelős.
- Az Árpád hídon és a Margit hídon jól felkészült, képzett rendőrtilsztek hangszórós gépkocsiból jól hallhatóan szólítsák fel a taxisokat magatartásuk abbahagyására, a helyszín elhagyására azzal a szöveggel, amit dr. Balogh János r. őrnagy úr készített.
- Ezt a felszólítást ki lehet egészíteni azzal, hogy elmondják, a közlekedést mennyire zavarják és másoknak milyen jelentős érdeksérelmet okoznak magatartásukkal. Nemcsak az 1989. évi III. törvényre kell hivatkozni, hanem az érzelmekre is. A kiegészítésben legyen szó a mentőkről, a tűzoltókról, az iskolákról, iskolabuszokról is.
- Többször fel kell szólítani a résztvevőket udvariasan és nem fenyegetőzően próbáljunk hatni rájuk.
- Felszólítás után legyen készenlétben mindkét videokamera és fényképezőgép. (Az eszközök használatára balesethelyszínelőket vagy bűnügyi technikusokat vonjunk be.)
- A videózást, fotózást végző személyek megfelelő védettséget élvezzenek.
- Amikor ez is elkészült, akkor ismételt felszólítás következzen.
- A jelentésekből úgy tűnik, hogy az Árpád híd megtisztítható lenne, legalább is a jelenlegiek szerint.
- Kevés gépjármű tartózkodik az Árpád hídon, melynek megtisztításáért a Rendőri Ezred a felelős, a szükséges erővel, apparátussal, felszereltséggel, megfelelő öltözetben.

- 3 -

- Gépjárművek erőszakos eltávolítása csak miniszteri parancsra történhet.
 - Ez áll arra az esetre is, ha Horváth Balázs miniszter úr ragaszkodik eredeti döntéséhez és megerősíti a gépjárművek erőszakos eltávolítására vonatkozó korábbi parancsát.
 - Az eltávolítás részben kézi erővel, másrészt pedig szállító járművekkel történjen.
 - Felmerült, hogy a Margit hídon ugyanezeket kell végrehajtani, azonban ehhez nincs jelenleg megfelelő apparátus. Tehát az Árpád híd és a Lánchíd megtisztításain túl többet ne vállaljunk.
 - Dr. Barna Sándor r. vezérőrnagy úr közbeszólása a Lánchíd biztosításáért dr. Tuza Sándor r. alezredes úr, a BRFK KÖP parancsnoka a felelős.
 - Dr. Balogh János r. őrnagy úr a felszólítás szövegét egészítse ki a taxisokhoz intézendő felhívás szövegével is.
 - Főkapitány úr kiegészítése dr. Balogh János r. őrnagy úr pontosan rögzítse írásban, hogy ki, hol a parancsnok.
 - Horváth Balázs úrnak reggel javasoljuk, hogy találkozzon a taxisok képviselőivel - vállalta, de rá kell erősíteni -, amennyiben nem oldódik a feszültség a fővárosban és országszerte, úgy hívják össze a kormányulást és azt hozzák nyilvánosságra a sajtó, rádió útján. Ez már önmagában is feszültséget oldó tényező.
 - Fegyverhasználat egyértelműen és nagyon határozottan tilos.
 - Felmerült, a tárgyaló parancsnokok - francia mintára - a vállukra teríthetnének nemzeti színtű szalagot. Erre készüljünk fel, mert lehet, hogy többször kell tárgyalni. Ennek jó hatása lehet és a tárgyalás természetesen fegyver nélkül legyen.
- Mindezekre azonnal intézkedni kell.

Látogatójegy száma: 2062/1985

- 4 -

- A Lánchidat azonnal, az Árpád hidat 6 és 7 óra között foglaljátok el. Felszólítás, videózás azonnal, a gépjárművek erőszakos eltávolítása csak külön utasításra történhet.
- Csak ezzel a két híddal foglalkozunk, a többi nem tudjuk felvállalni.
- Ha a miniszter úr ragaszkodik az erőszakos eltávolításhoz, készenlétbe kell helyezni a szállító járműveket. Ehhez megvárjuk a miniszteri döntést.
- Az elhangzottakról készüljön írásos emlékeztető.

Megbeszélés bezárva: 04 óra 10 perckor.

B u d a p e s t, 1990. október 26.

Kozár László
r. alezredes
titkárságvezető

Jóváhagyom:

Dr. Barna Sándor
n. vezérőrnagy
főkapitány

MINISZTERI RENDEZÉS-FŐKAPITÁNYISÁG

III-0191/1990.

FELJEGYZÉS

Gyűjtés a III-0191/1990-
hgyr.

Lk!

Művein csatlakozni a
III-0191/1990. sz. rendhöz
1990. október 5.

titkárságvezető mb. 4.

Készült: 1990. október 26-án 08.30 órakor főkapitány úr szobájában a
dr. Szabó Győző úr, országos rendőrfőkapitány és dr. Horváth
Balázs belügyminiszter úrral történt telefonbeszélgetésről.

Belügyminiszter úr az országos rendőrfőkapitány úr részére az alábbi
utasítást adta:

A Minisztertanács döntése, hogy a jogellenesen fellépő és tilosban par-
koló taxisokkal szemben határozott intézkedéseket kell hozni. Annus tábor-
nok úrtól a honvédség szállító járműveit el kell kérni, amelyek bevonásá-
val, rendőri erővel fel kell lépni a szabálytalanul és jogellenesen a
közlekedés rendjét akadályozó gépjárművek vezetőivel szemben.

Az akciót a Rendőri Ezred igénybevételeével, szükség esetén a Miskolci Zász-
lólaj felrendelésével, annak bevonásával hajtásá végre.

A szabálytalanul az utat elzáró taxisokkal szemben szabálysértési eljárást
kell kezdeményezni.

Tartsuk a kapcsolatot Korinek helyettes államtitkár úrral, aki az intézke-
dés jogszabályi hátterét fogja kidolgozni, megvizsgálni.

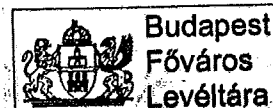
Készítsünk intézkedési tervet, beszéljük meg a feladat végrehajtásának rend-
jét. Az értékelés után 10 órakor, de legkésőbb 11 órakor kezdjük el az intéz-
kedés végrehajtását, amelyet határozottan hajtunk végre.

A szervezőkkel szemben határozott, kemény eljárást kell kezdeményezni.

Dr. Nagy ezredes úr intézkedett a főváros közlekedési helyzetének megfigye-
lésére és videón történő rögzítésére.

B u d a p e s t, 1990. október 26.

Dr. Szabó Győző
országos rendőrfőkapitány

23. dokumentum: Szabó Győző feljegyzése

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

GÜRGÖSI

7254

Szám: 50-14/15/1990.

GÉPTÁVÍRÓN AZONNAL TOVÁBBÍTANI!
VEZETŐKNEK AZONNAL BEMUTATANDÓ!

AZ ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

INTÉZKEDÉSE

a rendőri feladatok ellátására
a kialakult válsághelyzetben

Budapest, 1990. október hó 27-én

Az országban kialakult válsághelyzetben a közrend, közbiztonság fenntartása fokozott felelősséget ró az egész rendőri állományra. A rendőrség működőképességeinek fenntartása, a keletkezett válsághelyzetben a rendőri feladatok eredményes végrehajtása érdekében kiadom az alábbi

intézkedést:

I.

- 1./ A rendőrfőkapitányok, a rendőrkapitányságok vezetői és minden rendőri parancsnok kötelessége és felelőssége a faszított szolgálatot ellátó állományról történő messzemenő gondoskodás. Az illetékes parancsnokok - a helyi lehetőségek felhasználásával - folyamatosan biztosítsák a szolgálatot ellátó és készenléti szolgálatban lévő állomány ellátását, pihenését. A közrend, közbiztonság fenntartásának konkrét feladatai végrehajtásához csak a szükséges mértékű erőt vezényeljük, kerüljük a túlbiztosítást.

27/10 '90 21:20

2 14 470 BRFK 11

02

- 2 -

- 2./ A rendőrfőkapitányok és helyetteseik, illetve a rendőrkapitányok és helyetteseik, a Karhatalmi Operatív Törzsek vezetői és helyettesei, továbbá tagjai egymást váltva teljesítsenek a rendőri épületekben szolgálatot, illetve lakásokon készenléti szolgálatot.
- 3./ A közrendvédelmi és közlekedési állományból a konkrét szolgálati feladatot el nem látó, pihentetettek 50 %-át, a szolgálati helyen készenléti szolgálatusként kell pihentetni, a másik 50 %-a pedig lakására távozzon, ahol újabb szolgálatba vezénylésig készenléti szolgálatot teljesít. Az állomány pihenését a fenti módon úgy kell biztosítani, hogy a lakásra távozott készenléti szolgálatok azonnal értesíthetők és szolgálati helyre bevonulathatók legyenek.
- 4./ A Rendőri Ezred teljes hivatásos állományának együttartását továbbra is fenntartom. Részükre a pihenést készenléti szolgálatként kell biztosítani.
- 5./ A rendőrfőkapitányok és rendőrkapitányok intézkedjenek a rendőri állomány a szolgálatot feszesen, politikailag semlegesen lássa el. Nem engedhető meg, hogy egyes vezetők vagy beosztottak szolidaritásukat, együttérzésüket nyilvánítsák vagy intézkedéseiket érzelmeiktől befolyásolva hajtsák végre.
- 6./ A rendőrség feladata a közrend és közbiztonság, valamint a közlekedés rendjének lehetséges mértékű fenntartása. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy a rendőri állomány szolgálatát fegyelmezetten, példamutatóan, törvényesen és kultúráltan lássa el. A szolgálat ellátásában semmilyen lazaság nem engedhető meg. Szigorúan tiltsák meg és ellenőrizték a szolgálatos állomány italfogyasztását.

Látogatójegy száma: 2063/1994

- 3 -

7./ Az ORFK Közrendvédelmi és Közlekedési Főosztály, valamint a rendőrfőkapitányságok közrendvédelmi és közlekedési osztályai ellenőrzési kötelezettségüket - a jelen helyzetben különösen - folyamatosan teljesítsék. Ez terjedjen ki a végrehajtásra vonatkozó különböző szintű intézkedések, rendelkezéseink megtartására is.

II.

8./ A rendőrfőkapitányok és rendőrkapitányok gondoskodjanak arról, hogy a rendőri szervek ügyeleti jelentési kötelezettségüknek maradéktalanul és gyorsan eleget téve továbbítsanak, jelentsenek minden vezetői döntéshez illetve annak előkészítéséhez szükséges információt. Nem engedhető meg ami az elmúlt két nap általános tapasztalata, hogy az operatív helyzettel kapcsolatos ismeretek hiányosak, rendszerezetlenek, ellenőrizetlenek, elmaradnak illetve nem kielégítő színvonalú az események alakulásának figyelemmel kísérése, elemzése. Az Országos Rendőr-főkapitányság az irányító és koordináló feladatát, csak úgy tudja hatékonyan teljesíteni és az optimális végrehajtást biztosító döntéseket meghozni, ha minden lényeges információval folyamatosan rendelkezik.

9./ Nyomatékosan utasítom a rendőrfőkapitányokat, hogy valamennyi, a válsághelyzettel kapcsolatos eseményt, információt soron kívül jelentsék az ORFK Ügyeleti Főosztályának. Elfogadhatatlan, hogy a rendőri vezetés külső hírforrásokból, vagy a tömegtájékoztatási eszközök révén kapjon először információt az eseményekről.

10./ Utasítom a rendőr-főkapitányságok ügyeleit, hogy a ma (október 27.) 20.00 órai helyzet felméréséről 22.00 óráig tegyenek jelentést az alábbi szempontok alapján az ORFK Ügyeleti Főosztályának a 14-025 telefax számon:

27.10. '90 21:21

2 14 470 DRFK II

84

- 4 -

- a megye (főváros) területén városonként és főútvonalonként hol vannak úttorlaszok;
- az útlezárásban hozzávetőlegesen mennyi és milyen típusú gépkocsit használnak fel (személygépkocsi, teherautó, kamion, autóbusz, stb.);
- milyen összetételű a taxisok mellett a demonstrációban résztvevők köre;
- milyen atrocitások, rendkívüli események történtek a demonstrációval kapcsolatban;
- milyen a blokádban résztvevők, illetve a lakosság hangulata.

11./ A 10. pontban meghatározott szempontok szerinti jelentési kötelezettséget az ügyeletek azt követően naponta két alkalommal 08 óráig illetve 20 óráig teljesítsék.

III.

12./ A tömegtájékoztatási eszközök munkatársaival kialakított jó kapcsolatot meg kell őrizni. A hiteles tájékoztatás érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság és a Budapesti Rendőr-főkapitányság az eseményekkel kapcsolatban csak kivételesen adjon közvetlen tájékoztatást. Az információkérőket irányítsák a BM Sajtó-, Közművelődési és Tájékoztatási Titkársághoz, ahol más szervektől kapott információk is rendelkezésre állnak.

A megyei rendőrfőkapitányok saját hatáskörükben szervezzék meg a sajtó törvényszerű tájékoztatását.

Látogatójegy száma: 2063/1994

- 5 -

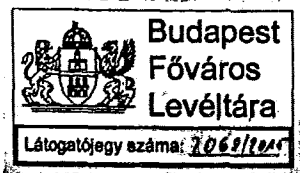
13./ Felhívom a rendőrfőkapitányok, kapitányok figyelmét, hogy a helyi önkormányzati szervek vezetőinek bevonásával is folytassanak tárgyalásokat a demonstrációban résztvevők képviselőivel. Tegyenek meg mindent az útlezárások időnkénti feloldása érdekében. Igyekezzenek meggyőzni a demonstrációban résztvevők vezetőit arról, hogy a Halottak Napjára tekintettel - a kegyeleti szempontokat figyelembe véve - a hétvégén indokolt a blokád részleges feloldása. Kezdeményezzék a külföldi áruszállító gépkocsik továbbhaladása, biztosítási lehetőségeinek közös vizsgálatát és ennek érdekében együttműködve kíséreljék meg a cselekvést.

IV.

14./ Ezen intézkedés kézhezvétellel lép hatályba és rendelkezéseit további utasításig alkalmazni kell. A korábban kiadott 50-15/11/1990. számú intézkedésem és kiegészítései jelen intézkedésemnek ellentmondó, rendelkezései hatályukat veszítik.

Az 50-14/14/1990. számú intézkedésemben az országos rendőri irányító, operatív, válságkezelő bizottság felállításáról meghatározott 8 óránkénti jelentési kötelezettség csak a szolgálatos és pihentetett állomány létszámviszonyára terjed ki.

Dr. Szabó György

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

111-018/30-1990.

111-015/28-1990

Lkt.

Kérem csatolni

111-C-15/8-1990. 12. máj. 22.

1990. november 5.

A BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNY

22 30/1990. számú

KÖRLEVELE

Budapest, 1990. október 27.

A közlekedési "blokád" következtében a fővárosban kialakult helyzet megoldására megfontolt és összehangolt intézkedések folynak.

A helyzet pontos megismerése és a közvélemény tájékoztatása céljából a Belügyminisztérium vezetése - helyesen - úgy látja jónak, hogy a közvélemény tájékoztatását megalapozott és ellenőrzött információk szolgálják. Ezért minden olyan eseményt, és rendkívüli intézkedést amely összefüggésbe hozható a blokád létevel és kialakulásával, az intézkedésben résztvevők a szolgálati út beartásával nyomban és írásban kötelesek jelenteni a BRFK Központi Ügyeleti Osztályának, amely azt soron kívül továbbítja az ORFK Főügyeletére. A beérkezett információk alapján a BM Sajtó Osztálya gondoskodik a közvélemény tájékoztatásáról.

A kialakult helyzetben kérem mind a vezető, mind a beosztotti állományt, hogy a fentiekben írt célok maradéktalan megvalósulása érdekében különösen tartozkodjanak a nyilatkozattételtől és a magánvélemények hangoztatásától.

Mindezek nem jelentik a sajtó tájékoztatói lehetőségeinek korlátozását, csupán a szakmai tájékoztatás központosítását.

Készült: 61 példányban

Kapják: Főkapitánysági szervek
kerületi Vízirendészeti kapitányságok

DR. BARNA SÁNDOR r. vezérőrnagy
rendőrfőkapitány

25. dokumentum: Barna Sándor körlevele

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

SÜRGŐS!

Szám: 50-14/16/1990.

TÁVGÉPIRÓN AZONNAL TOVÁBBÍTANI!
VEZETŐKNEK AZONNAL BEMUTATANDÓ!

AZ ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNY

INTÉZKEDÉSE

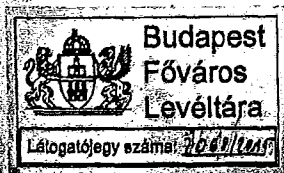
Budapest, 1990. október 28-án.

A rendőrfőkapitányok szervezzék meg, hogy pontos és megbízható információval rendelkezzenek az útelzárások alakulásáról, az 1990. október 28-án 06 órára kialakult helyzetről.

Az 50-14/15/1990. szám alatt kiadott - a rendőri feladatok ellátására a kialakult válsághelyzetben tárgyú intézkedés 10. pontjában meghatározott szempontok alapján. A jelentést legkésőbb 06.45 óráig kell felterjeszteni az alábbiak szerint:

- Baranya, Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Fejér, Győr-Sopron megyei Rendőr-főkapitányságok 15-094 hívószámú;
- Hajdu-Bihar, Heves, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest, Somogy megyei Rendőr-főkapitányságok a 15-900 hívószámú;
- Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok, Tolna, Vas, Veszprém, Zala és a Budapesti Rendőr-főkapitányságok a 14-470 hívószámú telefonon.

A feladat határidőre történő pontos végrehajtását a rendőrfőkapitányokat teszem felelőssé. A jelentéssel hivatkozott intézkedés 11. pontjában meghatározott október 28-án 08 órai határidőre vonatkozó jelentési kötelezettséggel is teljesítették.

Dr. Szabó Győző

26. dokumentum: Szabó Győző intézkedése az úttorlaszok lebontásáról

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám: 50-14/10/1990.

Lk!
Kérem csatolni a
41-019/9-1990. számú
Bp. 1990. október 5.
Fővárosi Rendőrfőkapitány

Az Országos Rendőrfőkapitány.

INTÉZKEDÉSE

fokozott szolgálat elrendeléséről

Budapest, 1990. október 28.

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG	
TITKOS	
Szám: 111-08/86-1990	Idő: 1990. október 28.
2	

Az országban kialakult válsághelyzet nem enyhült, sőt súlyosbodott. A közlekedést megnehezítő, esetenként teljesen lehetetlenné tevő út eltorlaszolások számátlan és fokozottan jelentkeznek, a kísérő jelenségeként egyre több felhívás hangzik el tömegmértékű rendbontásokra.

A kialakult helyzetre figyelemmel elrendelem:

- 1./ A Budapesti Rendőr-Főkapitányság, a Pest megyei Rendőr-Főkapitányság teljes közrendvédelmi és közlekedési állománya, továbbá a Rendőri Ezred teljes hivatásos állománya részére a szolgálati helyen történő tartózkodást./összetasítás/ Az érintett parancsnokok a visszatartott állományt készték fel karhatalmi csapattevékenység végzésére.
- 2./ A Budapesti Rendőr-Főkapitányság bűnügyi állományából és az BRFK Bűnügyi Főosztály apparátusából 30 fős operatív csoport felállítását, melynek feladatait külön határozom meg. A csoport vezetője: Dr. László Lőrinc r. vezérőrnagy, helyettese: Dr. Bodácska János r. ezredes.

27. dokumentum: Szabó Győző intézkedése fokozott szolgálat elrendeléséről

- 2 -

A kijelölt vezetők intézkedjenek a csoport felállítására és a feladatok végrehajtásának megkezdésére.

Határidő: október 26-án 14.00 óra.

- 3./ A Budapesti Rendőri Ezred, a Budapesti Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola, valamint a Zászlósképző Iskola parancsnokai tekintsék át a rendelkezésre álló rendőri állomány helyzetét. Készüljenek fel korhatalmi csapattevékenységre.

Korábbi rendelkezésemet, mely szerint a Budapesti Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola a Rendőri Ezred alárendeltségébe, a Zászlósképző Iskola pedig a Budapesti Rendőrfőkapitányság alárendeltségébe van fenntartom és megerősítem.

Dr. Szabó György

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKARSÁGA

III-0172/1990.

FELJEGYZÉS

Budapest, 1990. október 26.

12 02

A benzin áremelés következtében a közlekedés helyi és országos méretű megbénítását eredményező demonstrációkkal és a kialakult helyzet megszüntetésével kapcsolatos véleményünket az alábbiakban összegezzük:

I.

A tömegtájékoztatási eszközök útján közölt hivatalos értékelés a demonstrációk törvényellenességét elsődlegesen a bejelentési határidő be nem tartásával, illetve a bejelentés hiányával indokolja. A bejelentés hiánya ill. a határidő be nem tartása azonban csak formai okok tekintetében alapozza meg a törvényellenességet.

Ezzel szemben véleményünk szerint a tartalmi okokra kell hangsúlyt helyezni:

1. A gyülekezési jog gyakorlása ez esetben megvalósítja mások jogainak és szabadságának sérelmét (1989: III. tv. 2.§.(3) bek.) azzal, hogy
 2. A demonstrációk "a közlekedés rendjének aránytalan sérelmét" eredményezte (1989: III. tv. 8.§. (1) bek.)
- Ez utóbbi tartalmi oldalról alapozhatta volna meg a tiltást, bejelentés hiányában ugyanakkor-mivel tiltásra sor sem kerülhetett - a tv. 2. §. (3.) bek.-ben foglaltak megsértése miatt jogosult a rendőrség a demonstrációk felosztatására. A törvény szövegezése ezt az okot - mások jogai és szabadságának sérelmét - előbb említi mint a bejelentés hiányát.

II.

A válsághelyzet megoldásának lehetőségei:

A/ Kormányzati szintű döntés

- 1./ A sérelmezett intézkedés visszavonására
- 2./ A demonstrációk felosztatására

B/ Kormányzati szintű politikai meggyőzés, mely biztosítja a közlekedés zavartalanulását.

28. dokumentum: Pörge Lajos és Plecskó Gyula feljegyzése a lehetséges intézkedésekről

- 2 -

A/1. és B pontokban írtak szerint a kérdés megoldottnak tekinthető.

A/2. szerinti döntés esetén a gyülekezési törvény alapján rendőri erőkkel (és csak azokkal) kerülhet sor a demonstrációk felosztatására. E megoldás azonban politikai, szakmai megfontolásokból egyaránt csak akkor vehető számításba, ha a rendőri erők feladat megoldására bizonyosan elegendőek és képesek. Ennek megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a demonstrációkban résztvevők közötti élő CB rádió kapcsolat és az útelzárások mobil módja folytán a rendőri erők és a tüntetők között "csiki-osuki játék" alakulhat ki.

Az állampolgárok élet- és vagyonbiztonságát tömeges méretekben veszélyeztető fegyveresen vagy felgyógyverkezve elkövetett súlyos erőszakos cselekmények hiányába a szükségállapot kihirdetésének és így a fegyveres erők alkalmazásának alkotmányos alapjai jelenleg nincsenek.

A fentiek alapján legcélszerűbb megoldás módjaként a kormányzati szintű tárgyalásokat tartjuk.

Arra az esetre, ha a tárgyalások elhúzódása - akár a "kifárasztásos taktika" alkalmazásának következtében - az alapvető ellátást illetve a közüzemek működését stb. húzamosan korlátozná, illetve akadályozná, szükséges annak azonnali vizsgálata, hogy tartalékos rendőri (de továbbra is csak rendőri) erők bevonásával ezek miként biztosíthatóak.

Dr. Pörge Lajos r.szds

Dr. Flecskó Gyula r.szds

BELÜGYMINISZTERIUM
BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
VEZETŐJE

111-0193/1990.

DR. KORINEK LÁSZLÓ
BM Rendészeti Helyettes
Államtitkár Urnak!

B U D A P E S T

13-N Csalóka a 111-0193/-
-1990. év.

Lk!

Kérem csatolni a
111-0193/-1990. évben
0p. 1990. november 5.

Dr. Pörge Lajos
főkészletvezető mb. n.

DR. VEREBÉLY IMRE Államtitkár Urtól kapott utasítás szerint
felterjeszttem a mellékelt feljegyzést és 2 db video kazettát.

B u d a p e s t , 1990. október 27.

Papgyörgy F. Lk.

DR. BARNA SÁNDOR r. vez. gy.
rendőr-főkapitány

86-1877 - FNYV 1.

29. dokumentum: Barna Sándor részletes jelentése a kiadott utasításokról

DR. KORINEK LÁSZLÓ Urnak,
BM Helyettes Államtitkár

BUDAPEST

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Jelentem, hogy a Fővárosban 1990. október 25-én 20.00 órától a Fővárosi és vidéki taxisek és teherfuvarozók által kezdeményezett demonstráció során kialakult közlekedési bűnkád pontos felmérése érdekében, a bűnügyi szolgálatot az alábbi feladatok végrehajtására utasítottam:

- 25-én 20.00 órától a központi és kerületi nyomozók bevonásával a blokádtól levő területekre operatív csoportokat küldtettem, akik 26-án 08.00 óráig bádión keresztül folyamatos tájékoztatást adtak, az adott területen kialakult hangulatról, tevékenységről és az ott történt esetleges atrocitásokról.

1990. október 26-án 08.00 órától a taxis blokádtól az alábbi rendkívüli események történtek:

- 10.00 óra II. kerület Margit híd budai hídfő: KERESZTEM IMRE 32 éves autószerelő UN 26-26 frsz. személygépkocsival elűtötte FEHÉR LAJOS 32 éves gyalogost. (A baleset a járművekkel eltorlaszolt területen történt.)

- 2 -

- 10.00 óra XIX. Gyömrői u. Sibirik Miklós felúljáró: FALCSIK ISTVÁN 32 éves géplakatos SI 87-99 Barkas tehergépkocsijával összeütközött LOVNYAK JÓZSEF 38 éves gépkocsivezető felügyelete alatt álló JD 19-00 taxival, majd továbbhaladva 4 fő gyalogost gázolt, akik könnyű sérülést szenvedtek. FALCSIK megkülönböztetett jelzést használó mentő autó után haladt, meghibénna felúljáróhoz érve, az azt záró taxisek megpróbálták megakadályozni.
- 14.10 óra XIV. Kerepesi u. Hongári körút: egy külföldi állampolgár személygépkocsijával egy blokkoló magántaxist elűtött, aki továbbhaladásában akadályozta. A rendőrfőnök mentette ki a tömegből a külföldi állampolgárt.
- 18.00 óra Budaörsi u. Osztyapenkó szobor ismeretlen rendszámú Mercedes tolatva fellökte a kocsijának támaszkodó magántaxist. Miután a rendőrfőnök a gépkocsivezetőt ki akarta menteni a tömegből, a tömeg haragja ellene fordult, fel akarták borítani a rendőrségi gépkocsit.
- 19.00 óra XIX. Méta út Nagykörűsi út kereszteződés vasúti átjáró minden árra áthaladó vasúti szerelvényt 10 perc időtartamra feltartóztatták.
- 26-án 08.00-tól 20.00 óráig váltásos rendszerben a központi és a kerületi bűnügyi állomány nemcsak az inkriminált területekről, hanem a Főváros hangulatának folyamatos figyelemmel kísérése végett a közterületekről, a közlekedés helyzetéről, valamint az állampolgárok hangulatáról küldött folyamatosan információkat.
- A mai napon a központi és kerületi új erők bevonásával 12.00 órától megkezdtek a taxisek által lezárt területek fotózását szükségig.

- 3 -

Ösmételten feladatul adtam a kialakított operatív csoportoknak, hogy folyamatosan kísérjék figyelemmel a blokád alatt lévő csomópontok és a Főváros kiemelkedő közterületein megjelenő emberek hangulatát s erről folyamatosan a kialakított rádió-láncban keresztül tájékoztassanak.
Intézkedésemmel arra, hogy az előre nem látható rendkívüli feladatok végrehajtása érdekében a bűnügyi szolgálat képezzen tartalékot.

Jelentésem, elfogadás végett felterjesztem.

B u d a p e s t , 1990. október 26.

DR. BARNA SÁNDOR r. vezérőrnagy
rendőr-főkapitány

Exp: Berkesi endr.
Kü v. vez.

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
VEZETŐJE

III-0194/1990

J e l e n t é s

III-0194/1990
b. sz.
III-0194/1990
b. sz.
Hórnai cs. b. sz. a
III-0194/1990 b. sz.
Bp 1990. október 5.
J. R. R.
Hórnai cs. b. sz. a.

A taxis demonstrációval kapcsolatban ma hajnalban kialakult helyzet az alábbiak szerint foglalható össze.

A rádióban elhangzott és a bizonyos jellegű megállapodást tartalmazó közlemény, amely a hivatalos szervek és a demonstrációt szervező szervek között létrejött, nem érte el a kívánt hatást. A taxisoktól beszerzett információk szerint, illetve a rendőröktől vett információk szerint megállapítható volt, hogy nem fogadták el a konkrét eredményt nem prezentáló megállapodást és demonstrációjukat mind a fővárosban, mind az ország többi részén folytatni kívánják.

A hozzánk érkezett információk szerint Horváth Pál a taxisok egyik volt képviselője rádión keresztül informálta a történetekről - hogy nem történt konkrét megállapodás - a demonstrációt irányító egyik hírközpontot, de közölte azt is, hogy megítélése szerint a demonstrációt fel kell függeszteni a megállapodás létrejöttéig. Úgy nyilatkozott azonban, hogy nem tud megállapodást elérni, így a továbbiakban az ügyel nem foglalkozik, abból kilép.

A szolgálatot teljesítő rendőri jelentések alapján megfigyelhető volt, hogy a hajnali órákban minden záró helyen és ponton, ami a fővárosban kb. 25-28 hely, a zárást megerősítették és a demonstrációt tovább folytatták.

Egyes külső helyeken megszüntettek zárási pontokat, azonban újabb helyeken másokat létesítettek, ezért a zárási pontok helyett kis számban, de változó.

- 2 -

A főkapitányság karhatalmi operatív törzsének Ügyeletét Antal Mihály a Budapesti Közlekedési Vállalat forgalomigazgató igazgatóhelyettese telefonon megkereste és jelezte, hogy a felszíni tömegközlekedés megindítására nincs lehetősége, mivel a bűsgarázsokat, valamint a villamosremizéket a taxisok elállták és a járművekkel így nem tudnak kiállni. Kérték, hogy próbáljuk a velük szemben alkalmazott zárást feloldani.

Ezt követően megkerestük a fővárosi nagy magán taxik Ügyeleleit és információt kértünk tőlük, hogy mi ez az akció, mivel mi úgy értesültünk, hogy ők a tömegközlekedés megindítását támogatják. Az egyes taxivállalkozások diszpécerei úgy nyilatkoztak, hogy az ügyet meg kívánják vizsgálni, ezért a személyfuvarozók vonatkozásában egy válságtábot hoznak létre a citytaxi központjában. A válságtáb részéről annak megbízottjával Eszli Lászlóval tartottuk a kapcsolatot. Nevezett személyt arra próbáltuk rábírni, hogy a halottak napjára való tekintettel segítsék elő a fővárosi felszíni tömegközlekedés mozgását, azt ne akadályozzák. Hivatkoztunk arra, hogy a két milliós főváros lakosainak alapvető joga a tömegközlekedés joga, használata. Kértük továbbá, hogy rádiónyilatkozatban a kérést továbbítsák a demonstrációban résztvevők felé, illetve, hogy a tömegközlekedési járművek garázsai előtt a tömegtorlaszokat szüntessék meg.

A megbeszéléseket követően a BKV diszpécser szolgálata jelezte, hogy a taxisok a telephelyek előtt a közvetlen zárást megszüntették, ennek következtében a felszíni közlekedést megindították. Később azonban jelzést kaptunk szintén a BKV-től hogy a kiindult villamosokat elsősorban tehergépkocsik akadályozzák a haladásban. A válságtáb képviselőit nyilatkozatra szólítottuk fel, hogy a tömegközlekedés biztosításával kapcsolatos ígéretüket miért nem teljesítették.

Először arra hivatkoztak, hogy a teherfuvarozók egy külön válságtábot alakítottak, melyekre ők nem tudnak befolyást gyakorolni, azonban megkísérlik. Egyébként tájékoztattak bennünket,

- 3 -

hogy a kért nyilatkozatot a rádióban hajnali riport keretében megtették. Igyekeztünk további kapcsolatot kiépíteni, most már mindkét válságtábbal, azonban a reggeli órákra megállapítható volt, hogy egyértelműen sem a személy, sem a teherfuvarozók által létrehozott válságtáb nem urak a helyzetnek és nem tudják egyértelműen befolyásolni az utcán demonstrálókat.

Kísérletet tettünk - melyre az elmúlt fél órában volt is fogadókészség, a két válságtáb egyesítésére; hogy együtt próbáljanak hatni az utcán demonstrálókra. A válságtábok hatása a főváros közlekedési lehetőségeire csak nagyon kismértékben hatott pozitívan és pillanatnyilag úgy néz ki, hogy a válságtáb egyrésze felszámolódott, a megmaradt személyek tapasztalataink szerint igyekeznek valamilyen hatást gyakorolni az utcán lévő kollégáira, azonban ennek még kevés eredménye látható.

A jelentéskészítés időpontjában a fővárosi felszíni tömegközlekedése a HÉV kivételével csak nagyon akadozva és csak egyes külső kerületekben funkcionál, továbbra is az egyéb közlekedés elől teljes zárás van a Duna hídján a Lánchíd kivételével, valamint a fővárosból kivezető utakon, illetve egyes főcsomópontokon.

A helyzeten úrrá lenni kívánó és a felszíni tömegközlekedés megindítását támogató most már többedíziglen újjá alakuló válságtábbal kapcsolatban állunk és a helyzet végleges megoldására igyekezzük őket rábírni.

Megjegyezni kívánjuk azonban, hogy a pillanatnyi helyzet szerint ezen válságtábok hatása az utcán demonstrálókra nagyon kétséges.

Budapest, 1990. október 27.

Dr. BARNÁ SÁNDOR
rendőr vezérőrnagy

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG
VÁRSZÉK

11-019/8-1990. november 5.

DR. SZABÓ GYÖZÖ úrnak,
országos rendőr-főkapitány

B u d a p e s t

Jelentem, hogy az elmúlt 24 órában a budapesti közlekedés biztosítása érdekében a főkapitányság az alábbi intézkedéseket tette, illetve a főváros közlekedési helyzete az alábbiak szerint alakult.

A reggeli órákban a zárást biztosítók között a korábbi egység megbomlott, közöttük lumpenek is megjelentek. Közrendvédelmi, közlekedési és bűnügyi tisztekből lebeszélő-tárgyaló csoportokat alakítottunk, akik a zárások helyén felvették a tüntetőkkel a kapcsolatot és őket pozitív irányba próbálták befolyásolni.

Intézkedtem, hogy a kirívó jogsértéseket - biztosítandó a későbbi intézkedést - fényképezéssel rögzítsék.

A Blokádnál legnagyobbat eredményként értékelem, hogy mindvégig biztosítani tudtuk a Lánchídon való kétirányú áthaladást.

Tárgyalásaim során határozottan felhívtam a demonstráció szervezőinek figyelmét arra, hogy akciójuk - amennyiben a történések feletti ellenőrzést elveszítik, beláthatatlan következményekkel és jelentős kártérítési kötelezettséggel járhat.

Megbeszéléseink eredményeként sikerült elérni, hogy 14.00 óra után elindulhattak a temetői búsjáratok, s ezzel a zárást, ha kisebb mértékben is, de sikerült lazítani.

Fnyv 4 00 2893

31. dokumentum: Barna Sándor jelentése

- 2 -

A koradélutáni órákban a Magyar Demokrata Fórum kerületi irodái ellentüntetést szerveztek a Parlament elé, intézkedéseinkkel sikerült a tüntető és ellentüntető tábor egymástól elválasztani.

Az ellentüntetés 18.30 órára gyakorlatilag végetért, s nem bizonyultak valósnak azok a hírek, mely szerint a tüntetők tömegesen a rádióhoz kívántak volna vonulni.

20.30 órakor jelzést kaptunk, miszerint az Őrs vezér ténél a Metró működésének akadályozását, illetve a Lánchíd zárását tervezik. Határozottan felhívtam a taxis válságstáb figyelmét, hogy mind a Metró, mind a Lánchíd tabu, s közvetlen rendőri fellépést helyeztem kilátásba arra az esetre, ha ezeknél a forgalmat, közlekedést akadályoznák.

A válságstáb határozottan állást foglalt, garantálták a területeken a közlekedést.

A délutáni tárgyalások eredményességéről kiszivárgott hírek alapján 21.22 órakor a taxisok megkezdtek az Árpád-híd felszabadítását és intézkedtünk a nyitás rendőri segítésére.

22.04 órakor az Árpád-hídon a forgalom teljesen megbénult, miután kiderült mégsem született megállapodás.

23.08 órakor a taxisok elhagyták a Kossuth teret, miután nem sikerült elérniük, hogy onnan a Magyar Októbert Párt tagjai eltávolozzanak. A taxik a Hősök terére vonultak, intézkednünk kellett a díszburkolat megóvása érdekében.

Éjjél előtt pár perccel a taxis válságstáb kinyilvánította szándékát, hogy amennyiben módjukban áll megnyitják az utakat, de nem vonulnak el, s szükség esetén újból zárnak.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatólap száma: 2068/1990

- 3 -

Főkapitány úr - közleményének ismertetését követő - TV nyilatkozata alatt folyamatos kapcsolatot tartottunk a taxis válságstábbal, melynek eredményeképpen elértük, hogy az akadályok megnyitását komolyan megfontolják. Ismételten megerősítettük, hogy a nyitásokhoz a rendőrség minden segítséget megad.

02.14 órakor született döntés a nyitásról, melyeket a hidaknál javasoltunk megkezdni.

A lényeges változás 03.15 - 03.30 között következett be, amikor a hidakon bár különböző formában és mértékben, de megindult a forgalom (Petőfi-híd 03.17, Szabadság-híd 03.15, Erzsébet-híd 03.17, Margit-híd 03.19, Árpád-híd 03.30).

Problémát a Petőfi-hídnál kb. 70-80, részben elhagyott, részben ittas vezetői camion, valamint az Árpád-hídi forgalom későbbi leállása okozott.

Legfrissebb értesülésünk szerint az Árpád-hídon a forgalom újbóli megindulása rövid időn belül várható.

A nyitást követően folyamatos kapcsolatot tartottunk a Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a fővárosból kiáramló járművek elvonulásának biztosítása érdekében.

A nyitás kapcsán állampolgárokkal szemben rendőri intézkedésre nem került sor, állományunk harmónikusan együttműködött a taxisok rendezőivel.

Az elmúlt nap folyamán bekövetkezett rendkívüli eseményeiről az ORFK főügyeletét folyamatosan és minden esetben tájékoztattunk.

Budapest, 1990. október 28. 06.30 óra

DR. BARNA SÁNDOR
rendőr vezérőrnagy

Mell.: 3 oszmag fénykép
futár útján továbbítva

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

III-0136/1990.

Dr. Szabó Győző úrnak,
Országos rendőr-főkapitány

Budapest

Jelentem, hogy az 50-14/15/1990.sz. Országos Rendőr-főkapitány-i intézkedés 10. pontja alapján az alábbi jelentést teszem:

A korábbi és folyamatos felmérések alapján a főváros területén - kerületenként változó nagyságrendben - mintegy 100-120 db-ra tehető a különböző út-torlaszok száma. A jelentős és főútvonalakat és hidfeket elzáró és a főváros közlekedését alapvetően megbénító útelzárások mintegy 25-30-ra tehetők. Legfontosabbak a fővárosban lévő hidfők, ezek közül a Lánchidat kivéve valamennyi hidfő úttorlással elzárható.

Az útelzárásokban a felmérések szerint hozzávetőlegesen 10- és 30 között változik a személygépkocsik száma és útelzárásonként 1-6 db-ra tehető a tehergépjárművek, illetve kisbuszok száma.

Ezeknél az úttorlaszoknál gépkocsi vezetőikön kívül mintegy 20-50 főre tehető az állandóan jelenlévő személyek száma. A demonstrációban résztvevők köre változó, döntően az ismeretségi, baráti körhöz tartozók, de lakossági szimpatizánsok is hosszabb-rövidebb ideig ott tartózkodnak.

Rendkívüli eseménnyel kapcsolatban jelentem, hogy rendőri jelentés készült Magyarai Ferenc 34 éves budapesti lakos bejelentéséről, amely arra utalt, hogy ismeretlen elkövető hangos beszélőn arra szólította fel a Bp III. Víztorony u.3.sz. környékén a járókelőket, hogy fegyverkezzenek fel és jelenjenek meg az úttorlaszoknál.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatólap száma: 2068/1990

A rendőri jelentés alapján haladéktalanul adatgyűjtést folytattunk, meghallgattuk az intézkedő rendőröket, illetve felkutatottuk és kihallgattuk tanuként számításba vehető bejelentőt is. Az adatgyűjtés során megállapítottuk, hogy 1990. okt. 27-én 23,40 órakor a jelzett címen lévő "Békas" vendéglő előtt valóban megjelent a PM 75-75 frsz-u Lada gépkocsi, melynek tulajdonosa Balázs István 48 éves budapesti lakos. Arra vonatkozóan, hogy a gépjárművet ebben az időben ő használta-e, adatot beszerezni nem lehetett. A bejelentő meghallgatása során elmondta, hogy határozottan állítja, hogy a következők hangzottak el: "akinek személygépkocsija, vagy teherautója van, különösen a teherautók, megrakottan álljanak a forgalmasabb csomópontokba, ne engedjenek a kormány felhívásának, ne hagyják abba a sztrájkot, vagy az elzárást, minél többen vonuljanak ki a barikádokra...."

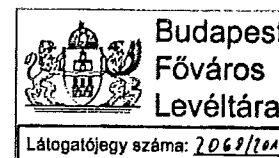
Az intézkedő rendőrökkel ismételt jelentést készítettünk, melyben az egyik intézkedő rendőr már módosítva adta elő a bejelentőtől hallottakat.

Nagy bizonyossággal megállapítható, hogy nem hangzott el az alap rendőri jelentésben felsorolt felszólítás.

A lakossági hangulattal kapcsolatban megállapítható, hogy egyre nagyobb számban nő a meggyezést várók tábora, a különböző szimpatizáns, felvonulások eddig esemény és atrocitás nélkül zajlottak le.

Budapest, 1990. október 28. 19,50 óra.

Dr. Bara Sándor r. vezérőrnagy
rendőr-főkapitány

J E L E N T É S
Budapest, 1990. október 25.

Jelentem, hogy a mai napon 18.35 h-kor a BRFK Központi Ügyeletére az a bejelentés érkezett, hogy a XIV. kerület Felvonulás téren kb. 100-150 taxi gépkocsival a Kormány által elfogadott benzín-áremelés ellen tüntetni akarnak.

A demonstrációra az 1989. évi III. törvényben foglaltak ellenére került sor.

A Magyar Nemzeti Párt által bejelentett demonstráció biztosítás parancsnoka dr. Balogh János r. őrgy. mb. fk. helyettes utasította Batai István r. alezredest, hogy menjen a Felvonulás térre és vegye fel a kapcsolatot a demonstráció szervezőivel.

18.50 h-kor Batai alezredest jelentette, hogy a kapcsolatot felvette Horváth Pállal a demonstráció szervezőjével.

Horváth Pál azt a tájékoztatást adta, miszerint a taxik a Parlament elé fognak vonulni és követelik a Kormánytól az áremelés azonnali visszavonását.

19.00 h-kor Dr. Bara Sándor r. vezérőrnagy főkapitány utasítást adott a demonstráció biztosítására.

Az utasítás értelmében dr. Balogh őrnagy intézkedett az erők átcsoportosítására, mely szerint: a Kossuth téren fel kell készülni az oda érkező taxikok fogadására közlekedési és közrendvédelmi szempontból.

19.40 h-kor a taxikok megérkeztek, mintegy 5-600 taxival a Kossuth térre, ahová rendben lettek parkoltatva.

19.48 h-kor Majoros Zoltán r. szds. jelentette, hogy a Kossuth téren felvette a kapcsolatot Horváth Pállal a taxikok képviselőjével. A követelésük "Horváth Balázs Belügyminiszterrel akarnak tárgyalni az áremelés visszavonásáról, amennyiben ha nem tárgyal velük, a főváros valamennyi közúti hídját a taxikkal teljesen lezárják."

19.50 h-kor a Főkapitány Úr utasítására dr. Balogh őrnagy a Kossuth térre ment, aki a helyszínen átvette az irányítást.

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma: 2068/1945

- 2 -

20.10 h-kor dr. Siklós Csaba államtitkár Úr tárgyalta a taxisok képviselőivel.

20.25 h-kor dr. Balogh Örnagy jelentette, hogy a tárgyalások befejeződtek, amit Horváth Pál ismertett a taxisokkal.
A kapott tájékoztatást, mely szerint a Kormány holnap visszatér az ügy tárgyalására, a taxisok nem fogadták el.

20.35 h-kor a taxisok egy része elindult a hidak lezárására, a másik része a Parlament előtt maradt, hogy "a Kormány döntéséig nem távoznak onnan".

Dr. Balogh Örnagy utasítást adott a hidak figyelmére.

20.45 h-kor a motoros 87-es jelentette: "A Lánchíd forgalma mindkét irányban le lett zárva."

21.00 óráig valamennyi közúti híd forgalmát a taxisok lezárták.

21.02 h-kor a motoros 87-es jelentette: "Az Erzsébet hídnál a taxisok és a gépjárművezetők között lincshangulat alakult ki."

21.04 h-kor a szervező Horváth Pál tájékoztatva lett "Amennyiben a demonstráció miatt bármilyen rendbontásra kerül sor, azért a felelősség őket terheli!"

21.10 h-kor a hidakkal érintett kerületi kapitányságok felé intézkedés történt a hídfők ellenőrzésére.

21.15 h-kor Horváth Pál Majoros századossal átment a TV székházába, hogy Horváth a TV-n keresztül a hidak zárásának feloldását elérje.

A taxisok a hidakat folyamatosan zárták, esetenkénti zárások feloldásával, amikor a forgalom megindult.

21.45 h-kor Majoros szds. jelentette, hogy a TV-ben fogadták Horváth Pált és megígérték, hogy a kérését teljesítik, megpróbálják adásba tenni.

- 3 -

21.58 h-kor a taxisok a hidak zárása mellett ismét a Kossuth térre vonultak.

22.00 h-kor a tartalék erőkből egy szakasz a Parlamenthez lett vezényelve, esetleges kordonszolgálat ellátására.

Közben a hidak zárását a taxisok folytatták.

22.08 h-kor Majoros szds. jelentette, hogy ismételten a Kormány összehívását követelik.

22.13 h-kor a "Kútvölgyi kórházba" akartak vonulni, ezért a kórház figyelmére intézkedés történt.

22.58 h-kor a hidak folyamatos zárása - időközös forgalom megnyitással - mellett a Majoros szds. jelentette, hogy azt az értekezést szerezte, miszerint 26-án reggel a buszgarázsok bejáratait is el akarják torlaszolni.

23.20 h-kor a hidak zárását folyamatosan végezték a taxisok.

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma: 2068/1945

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

FELJEGYZÉS

Budapest, 1990. október 26-án 09.10 órakor
kezdődő operatív értekezletről

Jelen voltak: Dr. Szabó Győző, országos főkapitány úr,
Dr. Túrós András r. vezérőrnagy úr,
Dr. Barna Sándor r. vezérőrnagy úr,
Vörösmarti Mihály r. ezredes úr,
Geller vezérőrnagy úr
Záh Tibor ezredes úr
Modula Attila r. alezredes úr,
Dr. Balogh János r. őrnagy úr,
Kovács László r. alezredes úr,
Salaczki Károly r. őrnagy úr.

Az operatív értekezleten a következő döntések születtek:

- Az Árpád-híd megtisztításával kell kezdeni az akciót
- Vörösmarti úr szervezzen 3 akciócsoportot, amelyek a híd megtisztítását végzik a honvédségi gépjárművek bevonásával.
- Az intézkedés megkezdésekor ismételtén fel kell hívni a gépjárművek vezetőjét a jogsértések megszüntetésére. Nyomatékosan kell kérni, hogy menjenek el a helyszínről.
- A második felszólítás után 2-3 perc türelmi idő után hozzá kell kezdeni a gépjárművek elszállításához.

- A Közlekedésrendészet vezetője jelöljön ki tároló helyet a közelben, ahová a gépjárműveket el lehet szállítani.

Az akció során katonák nem intézkedhetnek!

- A hídfelület megtisztítása után rendőri erővel kell biztosítani a folyamatos közlekedést.

- 2 -

- Az intézkedések során nagyfokú türelemre fel kell hívni a rendőrök figyelmét, hogy az akció végrehajtása során fegyvert használni tilos!

- Készenléti idő: 11.00 óra.

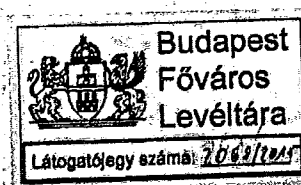
- Az akció parancsnoka készenléti dr. Szabó Győző úrnak jelentse.
- Az akció során személy- és vagyonbiztonságra kiemelt figyelmet kell fordítani.
- Közlekedésrendészet vezetője intézkedjen a rakpart rendőrségi járművekkel történő zárására.

Az akció parancsnoka: B. Szabó Ernő r. alezredes, rendőri ezred főosztályvezetője.

- A rendőrség szolgálati gépjárművei 11.00 órától katonai objektumokban lévő benzinkutakat igénybe vehetik szolgálati igazolványuk felmutatásával.
- A tömegoszlathoz szükséges vízágyúkat, könnygázgránátokat készenléti helyre kell helyezni, melyre az illetékes parancsnokok intézkedjenek.

Dr. Túrós András r. vezérőrnagy

felelősségét követően a feljegyzést Túrós úr nem írta alá, utasítást adott aláírás nélkül Szabó Gy. úr kezébe adni. Salaczki K. 1990. X. 26.

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

FELJEGYZÉS

Budapest, 1990. október 26-án 09.10 órakor
kezdődő operatív értekezletről

Jelen voltak: Dr. Szabó Győző, országos főkapitány úr,
Dr. Túrós András r. vezérőrnagy úr,
Dr. Sarna Sándor r. vezérőrnagy úr,
Vörösmarti Mihály r. ezredes úr,
Geller vezérőrnagy úr,

Réti Tibor ezredes úr,
Modula Attila r. alezredes úr,
Dr. Balogh János r. őrnagy úr,
Kozma László r. őrnagy úr,
Sallai László r. őrnagy úr.

Az operatív értekezleten a következő döntések születtek:

- Az Árpád-híd megtisztításával kell kezdeni az akciót
- Vörösmarti úr szervezzen 3 akciócsoportot, amelyek a híd megtisztítását végzik a honvédségi gépjárművek bevonásával.
- Az intézkedés megkezdésekor ismételtén fel kell hívni a gépjárművek vezetőjét a jogsértések megszüntetésére. Nyomatékosan kell kérni, hogy menjenek el a helyszínről.

A második felszólítás után 2-3 perc tilralmi idő után hozzá kell kezdeni a gépjárművek elszállításához.

- A Közlekedésszabályzat vezetője jelöljön ki tároló helyet a közelben, ahová a gépjárműveket el lehet szállítani.

Az akció során katonák nem intézkedhetnek!

- A hídfelület megtisztítása után rendőri erővel kell biztosítani a folyamatos közlekedést.

- 2 -

- Az intézkedések során nagyfokú türelemre fel kell hívni a rendőrök figyelmét, hogy az akció végrehajtása során fegyvert használni tilos!

Készenléti idő: 11.00 óra.

- Az akció parancsnoka készenléti dr. Szabó Győző úrnak jelentse.
- Az akció során személy- és vagyonbiztonságra kiemelt figyelmet kell fordítani.
- Közlekedésszabályzat vezetője intézkedjen a rakpart rendőrségi járművekkel történő zárására.

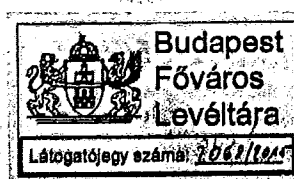
Az akció parancsnoka: B. Szabó Ernő r. alezredes, rendőri ezred főosztályvezetője.

- A rendőrség szolgálati gépjárművei 11.00 órától katonai objektumokban lévő benzinkutakat igénybe vehetik szolgálati igazolványuk felmutatásával.
- A tömegszállításához szükséges vízágyúkat, könnyűgázgránátokat készenléti helyre kell helyezni, melyre az illetékes parancsnokok intézkedjenek.

Dr. Szabó Győző
országos rendőrfőkapitány

Az értekezleten Szabó Gy. úr a feljegyzést nem írta alá!

Sallai László
1990. X. 26.

notula - 111-019/8-199042

8-u-N

BUDAPEST RENDŐRFŐKAPITÁNYA

111-48/1994.

1994. január 24.

Kérem megvizsgálni a 111-019/8-199042 n. ügyet!

Dr. Pintér Sándor r. altábornagy úrnak,
országos főkapitány

B u d a p e s t

Altábornagy úrnak jelentem, hogy a "Beszélő" politikai és kulturális hetilap 1994. január 20-ai, V. évfolyam 3. számában "Talált tárgy" címmel megjelent cikkben közöltek valóság tartalmát ellenőriztem és az alábbiakat állapítottam meg.

Az 1990. októberi, úgynevezett "Taxisblokáddal" kapcsolódó főkapitánysági iratok a 111-019/8/1990. számon kerültek irattározásra, melyek tartalmazzák, hogy dr. Barna Sándor r. vezérőrnagy, akkori budapesti rendőrfőkapitány vezetésével a főkapitányi iroda-helyiségében válságstáb működött, az ott elhangzottokról - időrendi sorrendben, időpontok feltüntetésével - emlékeztetők, feljegyzések készültek, ugyanakkor mindezek többségükben magnetofon felvételeken is rögzítettek.

A válságstábhoz rendelt jegyzőkönyvvezetők visszaemlékezése szerint a főkapitányi telefonkészülékre kötött, feltehetően orsós-, továbbá kazettás magnetofon, illetve mikro-kazettás diktafon egyoldalú, kihangosítás esetén a kétoldalú telefonbeszélgetéseket, valamint az irodában elhangzottakat rögzítette.

Az irattározott anyagok között orsós szalagok, magnetofon kazetták nem találhatók és utalás sincs arra, hogy azoknak mi lett a további sorsa.

A jegyzőkönyvvezetők emlékezete szerint a besorszámozott kazetták hanganyaga átmásolásra került egy orsós szalagra, majd az összes hangfelvétel Barna úrnak lett átadva.

 Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma: 2068/1994

36. dokumentum: Bodrácska János rendőr vezérőrnagy jelentése

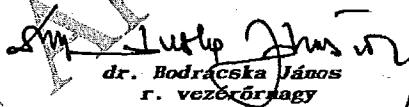
2

Barna úr - nyugállományba helyezésekor - a főkapitányság vezetését - feltehetően a nála lévő iratokat is - az akkori bűnügyi helyettesnek, dr. Balatoni István r. ezredes úrnak adta át.

Az emlékeztetők, illetve feljegyzések tartalma alapján erősen valószínűsíthető, hogy a cikkben közölt első három beszélgetés hiteles és a Budapesti Rendőr-főkapitányságon készült hangfelvételeket adja vissza, míg a negyedik, beszélgetés megtörténte utaló adat az iratok között nem található.

Kérem jelentésem elfogadását.

B u d a p e s t, 1994. január 20.

dr. Bodrácska János
r. vezérőrnagy

 Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma: 2068/1994

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPIZÁNYSÁG
BÜNÜGYI HELYETTES

Feljegyzés

A főváros megfelelő forgalmának biztosítása érdekében szükséges a dunai hidak eltorlaszolását eltüntetni, az eltorlaszolásra felhasznált járműveket (taxigépkocsik, egyéb szállító járművek) eltávolíttatni, illetve eltávolítani.

Vezetői döntésnek megfelelően fel kell készülni arra, hogy amennyiben a torlaszként felhasznált járműveket a tulajdonosok, ill. üzembentartók 1990. október 28-án 14.00 óráig a hídról és azok közvetlen környezetéből nem viszik el, akkor krízishelyzet feloldására a helyszínen elsődlegesen tárgyalásokat folytatunk.

A tárgyalás célja: Elérni, hogy a járművek tulajdonosai, illetőleg üzembentartói az eltorlaszolásra felhasznált járműveket a helyszínekről elvigyék és így a híidakon (esetleg későbbi tervezés szerinti egyéb helyszíneken) a biztonságos forgalom feltétele megteremtődjék.

Tárgyalási helyszínek:

- Árpád híd
- Margit híd
- Erzsébet híd
- Szabadság híd
- Petőfi híd (A Lánchíd nincs eltorlaszolva)

BRFK részéről kijelölt tárgyalók:

- Dr. Pongor Sándor r.ezds.
- Dr. Tuza Sándor r.alezr.
- Tóth László r.hdgv.
- Dr. Hodula Attila r.alezr.
- Varga István r.örgy.

37. dokumentum: Balatoni István rendőr ezredes feljegyzése a hidak eltorlaszolásának megszüntetéséről

- 2 -

Tartalékok:

- Dr. Bodrácska János r.ezds.
- Dr. Balatoni István r.ezds.
- Dr. Balogh János r.örgy.

Felkészülés a tárgyalásra.

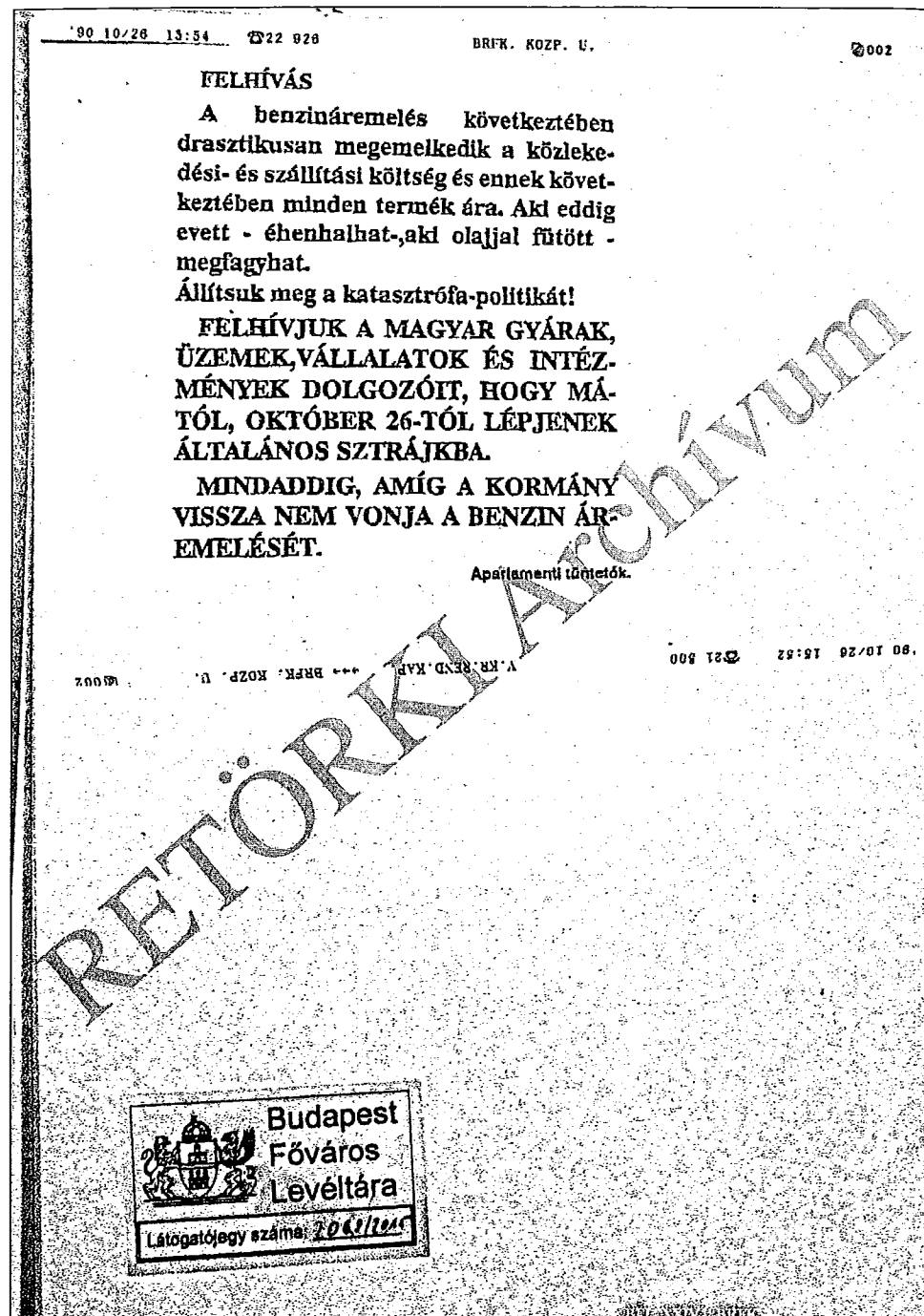
A tárgyalókkal (5 fő) október 28-án 12.00 és 14.00 óra között felkészítő megbeszélést folytat Dr. Kiss Géza pszichológus, a Rendőrtiszti Főiskola tanára. Helye: Fk. bünyügyi helyettes kis tárgyalóterem.

Minden egyes tárgyalási helyszínen egy fő bünyügyi technikus vesz részt, akik a tárgyalás folyamán annak részletes mozzanatairól videó, illetve fényképfelvételeket készítenek. Az 5 fő bünyügyi technikus kijelölésére a bünyügyi technikai osztályvezető intézkedik, ő gondoskodik a szükséges technikai eszközökről (fényképezőgép, videó, film, videokazetta) és a fényképek soron kívüli elkészítéséről. Technikusok készenléti ideje: október 28. 13.00 óra.

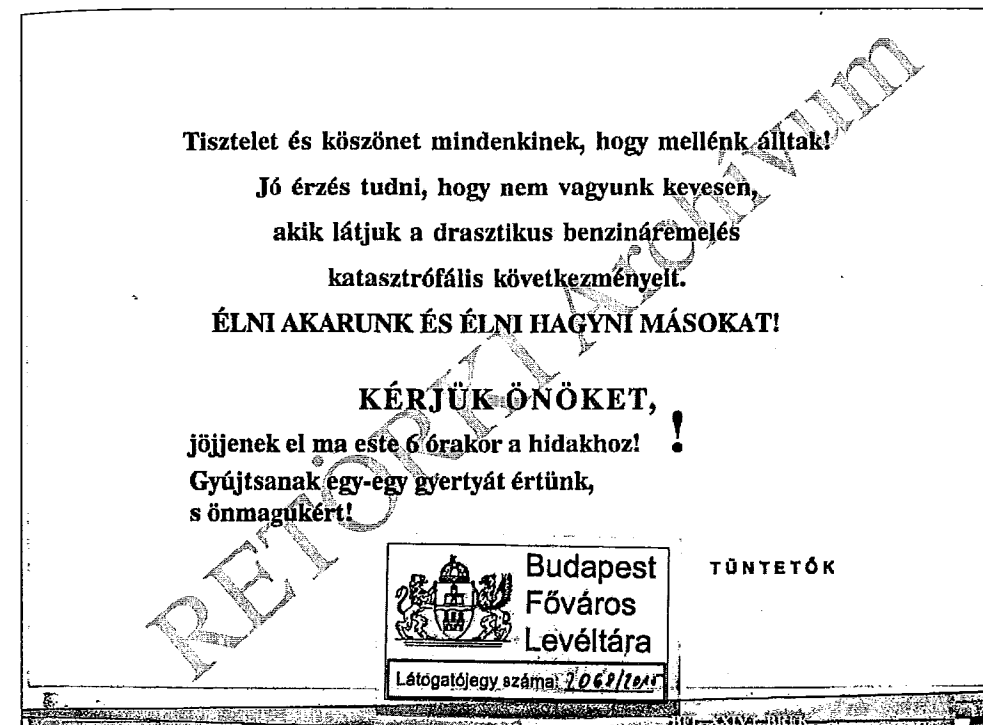
A tárgyalásokat a helyszíneken 14.00 órakor kell megkezdeni és várhatóan 24.00 óráig kell befejezni.
A tárgyalások nyilvánosak, hangosbeszélő felhasználásával.

Budapest, 1990. október 28. 02.20 óra

Dr. Balatoni István
rendőr ezredes

38. dokumentum: Tüntetőik felhívása

Az ORSZÁGOS ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCSNAK:

A Kormány példanélkül álló és az előzetes érdekegyeztetést mellőző újabb intézkedése, a drasztikus benzin-áramelés joggal vált ki a lakosság körében heves ellenállást.

A taxisok sztrájkja nem egy elszigetelt kisebbség véleményének kifejtése, hanem a Kormány felelőtlen intézkedése elleni - korábban az önkormányzati választásokon a voksokban megnyilvánuló - legújabb tömeges fellépés.

Elfogadhatatlan az erőszakos megoldás, tiltakozunk az esetleges rendőri beavatkozás ellen. Érvek, érdekegyeztetés, meggyőzés helyetti erőszak nem Európába vezet!

A Kormánynak fel kell függesztenie az elkapkodott intézkedést, le kell folytatnia az elmaradt érdekegyeztetést és saját magára nézve le kell vonni a konzekvenciát.

Budapest, 1990. október 26. 11.00

Baloldali Ifjúsági Társulás

39. dokumentum: Baloldali Ifjúsági Társulás javaslatai

Telefax 2. 33

TAXISOK RÁDIÓFORGALMÁNAK LEHALLGATÁSA 1990. OKTÓBER 26.

08.17

Rákospalota felől kombainok, traktorok tartanak a főváros felé. a taxisok figyelik a rendőrdet, hogy milyen intézkedéseket tesznek.

08.49

4 taxisok rádión tehergépkocsikat kérnek a Kerepesi uti, Keresztúri útkereszteződéshez, Csizyaberkó szoborhoz és az Ó-Buda terektől.

09.42

A taxisok jelentik az M-3 autópálya, valamint a Budakeszi út lezárva Sasfenn felől 3 db orosz tehergépkocsi közeledik, a taxisok átakarják vizsgálni. A taxisok szerint - a József Áttila színházhoz több tehergépkocsi civil rendőrök érkeznek, provokálni akarnek.

09.45

09.45, 1 TAXIS CSATORNÁI LEMONDVA A KÖVETKEZŐ: "A rendőrség PSZ-va- vet se, ahol megjelennek ott szolgálnak szét - és másról gyülekezzenek."

10.25

A rendőrség állományok védelmére intézkedést megtették./ Mivel a taxisok a kocsiátvitelt küldték./

10.29

A Rendőrség jármű elvonatást tervez, nem ellenállni, hagyni hogy csúszják. Ezt a járműtömeget csak tárgyalással lehet eltávolítani.

10.31

PARK Szállóban hely biztosítva, térítésmentesen.

10.45

A rendőrség vízágyúkkal készülődik, a vízágyú kiviszi a szélvédőt, az aggregátor hogyan és? , úgy mint az üzemanyag, amit rádohnak. kerüljük az atrocitásokat, nyugtassuk meg az embereket. Csépany Gábor a rádió taxisok elnöke elmondta. Megkülönböztető jelzéssel engedjék át.

40. dokumentum: Taxisok rádióforgalmának lehallgatása

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma: 2062/1990

- 2 -

10.50

Több osztagon a taxisok, kérdezték, hogy hogyan vigyék, forró-dróton most jött: a főkapitányságnál összejött a Polgári Munkás Tanács és a taxisokat a lojalitásról biztosította. Délben megkezdte a rendőrség a hidak megtisztítását. A belügyminiszter törvénytelennek nyilvánította a taxisok akcióját. Megszakadtak a tárgyalások, 12.00 órakor a Kossuth téren lesz valami, a rendőrségi akcióra fel kell készülni.

10.50

A tárgyalások megszakadtak a kormány és a taxisok között.

10.50

Semmi provokációra ne reagáljanak.

11.02 Budai oldalra vezénylik át a rendőröket.

11.03 A szovjet csapatok kivonulása érdekében hagyják szabadon az útjukat.

11.03 Árpád hídra a rendőri konvoj elindult, mindenki zárja le a kocsikat, személyi sérülés ne legyen.

11.04 Hívják ki a Szabad-Európa rádiót, és a Fekete Doboz- t is.

11.04 A Kerepesi uti laktanyából várják a rendőrök kivonulását,

11.08

A csatorna Csépany Gabié lesz, mert a Kossuth rádió föltre vezeti a lakosságot.

11.09

Az Őrs Vezér téren aláírás gyűjtés folyik, lényege: nemcsak a taxisok szervezik a jelenlegi intézkedéseket, próbálják meg minden területen ugyanezt.

11.10

Vízgyűk elindultak, az Árpád hídhöz, ki mit tud erről? Mosatunk.

11.11

Kapcsolat van-e a tárgyalókkal? A 309-el ha van kapcsolat, akkor várják a hívását. A Kerepesi uti Rendőri Ezred laktanyájába belátni, látják, hogy a rendőrök felsorakoztak, kint állnak a vízgyűk és a gépjárművek. Zárják le a laktanya kijárait. Lehallgatják a taxisok adását. Nem érnek vele semmit, az autókat nem tudják eltolni.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma: 2062/1990

- 3 -

11.15

A vízgyűk ellen védelem kell. Mi szidtuk a kommunistákat? Hát ezek rosszabbak. A Kossuth rádió a kormány szócsöve, úgy mint 1956-ban.

11.15

Délben megkezdik a tisztítást a rendőri erő. / Árpád híd /

11.15

Erzsébet hídhöz nagyobb autókat kérünk. Csak taxik vannak. A Buda és Pest hídfőhöz is.

11.18

Felmásztak az oszlopokra, látják a rendőrök elmozdítását, Pest megyéből erősítést küldenek ha kell, a Hős utat kapunk milyen a kijárat? A szovjet laktanya kapuján is ki tudnak jönni.

11.20

Ferinegy I. kijáratát kellene zárni jobban, mert ott kiszivárognak.

11.25

A Kerepesi uti laktanya első, hátsó bejáratát KAMAZ- tehergépkocsikkal elzárják.

11.46

A laktanya kapuján, szólunk, ha ki akarnak törni, Válasz: akkor ebből 1956. lesz.

B u d a p e s t , 1990. október hó 26-án.

Vörösmarti Mihály
rendőr ezredes
Parancsnok

BELÜGYMINISZTERIUM
BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
VEZETŐJE

111-015/28-1990.

Dr. Szabó Győző úrnak,
országos rendőr-főkapitány

B u d a p e s t

Jelentem, a benzináremelés következtében kialakult és országos méretűvé vált demonstrációk a fővárosban több napon át tartó krízishelyzetet idéztek elő.

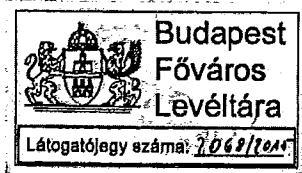
A főváros rendőri erői mindent megtettek a közrend, köznyugalom biztosítása, a közlekedés lehetőség szerinti fenntartása érdekében.

A budapesti feszült helyzet békés megoldása elképzelhetetlen lett volna az Országos Rendőr-főkapitányság illetékes vezetőinek parancsnoki gondoskodása, szakszerű, higgadt és gyors döntései nélkül. Munkánkhoz nyújtott segítségüket a szolgálatot ellátó állomány közvetlenül is tapasztalta.

Kérem Főkapitány urat, szíveskedjék módot találni arra, hogy köszönetünket az érintetteknek tolmácsolja.

B u d a p e s t, 1990. október 29.

Dr. Barna Sándor
r. vezérőrnagy

Fnyv 4 00 2803

41. dokumentum: Barna Sándor jelentése

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

111-015/28-1990.

A BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNY

22 /1990. számú

K Ö R L E V E L E

Budapest, 1990. október 29.

A benzináremeléssel összefüggésben kialakult és országos méretűvé vált krízishelyzet békés megoldásában, a főváros közrendje, köznyugalma és közlekedésének biztosításában való példás közreműködésért ezúton fejezem ki köszönetemet a több napon át becsülettel helytállt és magasfokú szakmai, erkölcsi felelősségről tanúbizonyságot tett teljes személyi állománynak, rendőröknek és polgári alkalmazottaknak egyaránt.

Megköszönöm továbbá a Rendőri Ezred, a zászlós és tiszthelyettesképző iskolák parancsnoki és beosztott állományának az eredményes együttműködést.

Körleveletem a teljes személyi állománnyal, haladéktalanul ismertetni kell.

Dr. Barna Sándor
r. vezérőrnagy
főkapitány

Készült: 61 példányban

Kapják: főkapitány-helyettes uraknak,
főkapitánysági szervek (osztályok) vezetői,
kerületi (vízirendészeti) rendőrkapitányok.

Megküldve: Rendőri Ezred,
zászlós és tiszthelyettesképző iskolák
parancsnokainak.

42. dokumentum: Barna Sándor körlevele

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
Vezetőjének Helyettese

122- 277 /1990.

INTÉZKEDÉSI TERV - JAVASLAT

a kialakult válsághelyzetek felszámolására

Az előforduló válság-helyzet feloldására irányuló akció olyan rendőri-karhatalmi beavatkozást igényel, amely több belügyi, rendőri szerv összehangolt munkáját tételezi fel. Erre való tekintettel az akciót csak a BRFK vezetője vagy az általa kijelölt személy irányíthatja. Az egyszemélyi felelős parancsnok alárendeltségében működik a Karhatalmi Operatív Törzs.

Az akció eredményes végrehajtása érdekében a BM ORFK Karhatalmi Osztályától kell kérni engedélyt és pénzügyi fedezetet ahhoz, hogy a résztvevő állományt olyan speciális ruházattal lehessen ellátni, amely nem akadályozza a rendőri-karhatalmi feladatok megoldásában. Az osztrák rendőrség rendelkezik ilyen ruházattal, ezért - a beszerzés céljából - szívesen kívül fel kell venni közrendvédelmi vonalon velük a kapcsolatot.

A BM ORFK segítségét kell kérni ahhoz, hogy megfelelő számú hanomág, daru és tréler álljon rendelkezésre a szükséges beavatkozás során.

A bűnügyi főkapitány-helyettesnek kell gondoskodni arról, hogy operatív pozíciói révén megfelelő információk álljanak rendelkezésre, és lehetőség legyen rendőri információk visszacsatolására is a krízishelyzetben résztvevők felé.

Az anyagi-pénzügyi főkapitány-helyettesnek kell gondoskodni - az alapfeladatok végzése mellett - arról, hogy a parancsnok és a KOT megfelelő hírvisszeköttetésben legyen az akcióban résztvevő valamennyi belügyi, rendőri szervvel. Ugyancsak biztosítani kell, hogy minél előbb beszerezhetőek legyenek azok a mobil korlátok, melyeket Ausztriában eredményesen használnak hasonló akciók során.

- 2 -

I.

Elsősorban tárgyalásra alapozott megoldás:

- 1./ A BRFK megbízottja - központi vezető beosztású személy - felveszi a kapcsolatot a krízishelyzetben résztvevők képviselőivel, rajtuk keresztül tárgyalást kezdeményez a demonstrációt folytatók úgynevezett "válság stábjával".

A tárgyalás során törekszik elérni:

- a felszíni tömegközlekedés megindítását, folyamatosságának biztosítását,
- a Duna-hidak lezárásának részleges, majd teljes megszüntetését,
- a főbb csomópontok, a kivezető főútvonalak forgalmának folyamatos biztosítását,
- a főváros közúti közlekedési rendjének a rendőrség által történő ellenőrzését, irányításának teljes átvételét.

- 2./ A kialakult helyzet normalizálását elősegítő módszerek:

- a., A Rádióban, a TV-ben és a napilapokban felhívással fordulni a demonstrációban résztvevőkhöz, hogy az elmúlt időszakban történt megállapodások szerint álljanak el az útelzárásoktól, és rövid időn belül, "ígéretüknek megfelelően" tegyék lehetővé a forgalom teljes helyreállítását.
- b., Az akcióba vonják be az FKBT hivatásos munkatársait, valamint a különböző vállalatoknál, intézményeknél levő aktivistákat, beleértve a taxis-aktivistákat is.
- c., Az úttorlaszoknál rábeszélő, illetve lebeszélő csoportok létrehozása, elsősorban a területi szervek vezetőiből, másodsorban a központi szervek kijelölt rendőrtisztjeiből /1. számú melléklet/.
- d., Célszerű a válság megakadályozásába bevonni a főpolgármestert. Minimum-igényként kell kérni az élelmiszerszállítást, az egészségügyi munka és ellátás, a közüzemek folyamatosságának, a tömegközlekedési járművek, a külföldiek és a kamionok közlekedésének biztosítását.

Amennyiben a felsorolt intézkedések nem vezetnek eredményre, úgy javasoljuk az aktív rendőri beavatkozást. Ehhez a BRFK karhatalmi zászlóaljaiba szervezett állományból 5 századot, 390 főt, a Forgalmobiztonsági Osztály állományából 120 főt pedig a Közrendvédelmi Parancsnoksághoz kell berendelni.

A rendőri állomány felkészítésénél kiemelt figyelmet kell fordítani a Független Rendőri Szakszervezet demonstrációval kapcsolatos megnyilvánulásaira.

- 3 -

II.

Tárgyalás eredménytelensége esetén az elképzelt aktív rendőri fellépés /operáció/ módjai:

- 1./ Válságállapot bekövetkezésekor a Karhatalmi Törzset /KT/ minden esetben működtetni kell.

A Karhatalmi Törzs működtetéséhez biztosítani kell az optimális személyi, tárgyi és technikai munkakörülményeket.

A csoportokat külön kell elhelyezni azonos csatornájú hírvisszeköttetés fenntartásával.

A Hadművelési Csoport irányító törzsét külön helyiségben elhelyezett számítógéppel és tartozékaival kell felszerelni. A gép üzemeltetése lehetővé teszi az erők gyors áttekinthetőségét, célszerű mozgását, a beérkező információk értékelését, a soron kívüli jelentések elkészítését, felterjesztését a vezetői döntések meghozatalához.

A számítógépes adatfeldolgozáshoz szükséges programot a speciális szempontok alapján kell elkészíttetni.

A Hadművelési Csoporthoz beérkező információk azonnali ellenőrzésére és a helyszínről történő helyzetjelentés megtételére motoros rendőrökből /4-8 fő/ ellenőrző csoportot kell létrehozni.

A Karhatalmi Törzset a KT parancsnoka, helyettese vagy az általa megbízott személy irányíthatja. Parancsot, utasítást más személy /Központi Ügyeleti Osztály vezetője/ nem adhat.

A Karhatalmi Törzs működésének elrendelésekor a berendelt a KT vezetőjénél jelentkezni kötelesek.

A Karhatalmi Törzs helyiségében az oda beosztottakon kívül más személy nem tartózkodhat.

A Karhatalmi Törzs működésének ideje alatt a szolgálatban levő állomány pihentetését, váltását - külön helyiségben - kell biztosítani.

Az egységbe szervezett és a berendelt állomány részpihentetését is meg kell oldani.

A Hadművelési Csoport irányító termet úgy kell kialakítani, hogy minden tekintetben alkalmas legyen a folyamatos működtetésére. /Az irányító terem ne legyen iroda is./

- 4 -

- Célszerű két munkaasztalt kialakítani és plexifallal elválasztani. Egyéni diszpécser berendezéssel a munkaasztalok forgalmazását rögzíteni.
- Indokolt CB rádiók felszerelése a szerven kívül álló adások figyelemmel kísérésére, a posta segítségével a dezinformációs "kalózkodók" kiszűrésére.
- A krízisállapot alkalmával az irányításunk alatt működő erőkről magneses applikációs táblát kell vezetni, mely az operatív helyzet változásait, az erők átcsoportosításait vizuálisan, a pillanatnyi helyzetnek megfelelően rögzíti. Szükséges egy gyors- és gépiró vezénylése az azonnali jelentések elkészítéséhez.

A Karhatalmi Törzs csoportjainak adatszolgáltatásai, értékelő jelentései alapján az összesítő jelentések elkészítésére a BRFK Titkárságát javasoljuk kijelölni.

Külön riadótervet kell készíteni:

- a Karhatalmi Zászlóaljba szervezett állomány-,
- a központi szervek állománya-,
- a területi szervek állománya részére.

A riadóterveket naprakész állapotban kell tartani, a szükséges változtatásokat folyamatosan át kell vezetni. Rögzíteni kell a készenléti feladatok mellett a személy /egység/ feladatait is.

- A BRFK központi épületének védelmi terve átdolgozást igényel. Átdolgozását folyamatba tettük, ezt követően figyelemmel kísérjük a változásokat és azokat azonnal rögzítjük.

Célszerűnek tartjuk a meglévő - jelenleg a Közlekedésrendészet munkáját segítő - fixen telepített, zárt televíziós rendszerbe való belépés technikai feltételeinek biztosítását. Ehhez párhuzamosan, a feladat jellegétől függően igénybe kívádjuk venni a BM Rendőri Ezred meglévő mobil, zárt televíziós rendszerét, amelyet a különböző helyszíneken telepítünk.

2./ Az elképzelt operáció célja

- a./ A budai és pesti hídfőknél gépjárművekből kialakított torlaszok megszüntetése.
- b./ A hídra felvezető útvonalak, főbb csomópontjainak szabaddá tétele.
- c./ A hídon mindkét irányból a folyamatos közlekedés biztosítása.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/2045

3./ Az elképzelt operáció mozzanatainak technikai háttere

- a./ Az útkadályt képező járművek elszállításhoz szükséges eszközök, járművek gyűlekeztetése és az operáció helyszínére történő felvonultatása.
- b./ Az első pontban meghatározottak végrehajtásának rendőri biztosítása. A felvonulási útvonalakon kialakított úttorlaszok megszüntetése.
- c./ A torlaszok körzetének rendőri zárása a további járművek odahajtása megakadályozása céljából.
- d./ Az úttorlaszt alkotók közötti hírósszeköttetés - rádiózávarással történő - megszakítása.
- e./ A személyi szabadságukban korlátozott állampolgárok gyűjtőhelyeinek technikai kommunális berendezése, ellátásuk biztosítása.
- f./ Elsősegély helyek telepítése az operáció helyszínére, valamint a kijelölt személygyűjtőhelyekre.
- g./ Mindkét hídfőnél egyidejűleg a torlaszt képező járművek eltávolítása /a személygépkocsikat háromágú gépjárművekre csörlőzéssel, vagy "pók" emelővel, a tehergépkocsikat speciális vontatóeszközök alkalmazásával/.
- h./ A torlaszjárműveket szállító vontatójárműveink kijelölt tárolóhelyekre történő menetének biztosítása.
- i./ A kiürített hídfők rendőri zárása a meginduló közlekedés folyamatos biztosítására.
- j./ Az elszállított /elvontatott/ gépjárművek őrzésének rendőri biztosítása.

4./ Az elképzelt operáció mozzanatainak személyi problémái

- a./ A torlaszok körzetében tartózkodó állampolgárok a hídfők elhagyására történő felszólítása "a törvény nevében..." szavak előrebocsátásával.
- b./ A hídfőket rendőri felszólításra önként elhagyó állampolgárok és járművek elvonulási útvonalának rendőri biztosítása.
- c./ Az ellenszegülők helyszínéről történő eltávolítása, járműveik elszállítása.
- d./ Az előállítandó személyeket szállító járműveknek a hídfőktől a kijelölt gyűjtőhelyekig való menetének biztosítása.

BUDAPESTI ÁRCHÍVUM

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/2045

- e./ A személygyűjtőhelyek körzetének rendőri biztosítása. A gyűjtőhelyeken fogvatartott személyek őrzése.
- f./ A személyi szabadságukban korlátozott állampolgárok elszámoltatása, további eljárás előkészítése, kezdeményezése.
- g./ Az operáció körzetében, annak közelében levő kórházak felkészítése a sérültek fogadására.

Szakszempontból az Árpád hídon /"A" változat/ vagy a Petőfi hídon /"B" változat/ a szabad közlekedés megteremtését és biztosítását gondoljuk célszerűnek.
Mindkét híd esetében hasonló nagyságrendű erő és eszközszükségletet feltételezünk, eltérés csupán a felvonulási útvonalak, a kijelölt személy-, valamint járműgyűjtőhelyek tekintetében van.

"A" változat

/az Árpád híd szabaddá tétele/

A torlaszt képező járművek elhelyezésére alkalmas területek:

- Budai oldalon - III. Árpád fejedelem útja a Textil út, a Lajos út és a Téli út által határolt terület;
- III. Flórián tér dél-keleti részén fekvő zöld terület;
- Pesti oldalon - XIII. Elektromos Sportpálya /Népfürdő utca/;
- XIII. Népfürdő utca és Bodor utca által határolt sporttelep;
- Újpesti rakpart.

"B" változat

/Petőfi híd szabaddá tétele/

A torlaszt képező járművek elhelyezésére alkalmas területek:

- Budai oldalon - Mogyorósi rakpart /ATI tanpálya területe/;
- BEAC és MAFC sporttelepek parkolói;
- MAFC atlétikai dobópálya;
- Pesti oldalon - a IX. Közvárter utcai parkoló;
- a IX. Nádasdi utca lezárt szakasza.

BUDAPESTI ÁRCHÍVUM

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 7069/1945

Az elképzelt operáció végrehajtását - az "A" és a "B" változat esetén egyaránt - két egymástól függetlenül tevékenykedni képes, de együttműködő köteléssel lehetne megoldani. A pesti oldalon számításba vehető erők a Rendőri Ezred, a BRFK kijelölt karhatalmi zászlóaljai; a budai oldalon a BRFK budai kerületi rendőrkapitányságok állományából szervezett alegységek, amelyeket a Pest megyei Rendőr-főkapitányság Budaörsi, Szentendrei és az Erd-Százhalombattai rendőrkapitányságok alegységbe szervezett állományával lehetne megerősíteni.

Az elképzelt operáció időszakában tartalékként, illetve a közterületről elvont állomány pótlására igénybe lehetne venni a budapesti rendőrtiszt-helyettes-képző és a zászlósképző-iskolák készenléti tartott állományát.

Az elképzelt operáció megkezdésekor a PMRFK lezárná a fővárosba vezető útvonalakat az esetleg Budapestre érkező szimpatizánsok kirekesztése céljából.

5./ Az elképzelt operáció végrehajtását befolyásoló főbb tényezők

- A torlaszt képző járművek elszállításához szükséges technikai eszközökkel a rendőrség nem rendelkezik, azokat polgári vállalatoktól kellene igénybe venni.
- A rendőrség nem rendelkezik az elgondolt operáció végrehajtásához szükséges technikai eszközök működtetésére kiképzett kezelő személyzettel.
- Az elképzelt operáció körzetének megközelítési útvonalait az ellenszögű állampolgárok könnyen és hatékonyan zárhatják, ezek felszabadítása újabb erők, eszközök igényelne.
- A pest megyei alegységbe szervezett állomány nem rendelkezik megfelelő szállító eszközökkel.
- A forgalom számára felszabadított úton, hídon a behajtó közül képtelenség lenne kiszűrni az újabb torlaszt létrehozni szándékozókat.
- A hidak körzetében lévő útvonalakon létrehozható újabb torlaszokkal a felszabadított útvonalakon kívül is hatékonyan lehet akadályozni, meg lehet bénítani a hidakon való közlekedést, emiatt a további biztosítási feladatok ellátásához a rendőri erő elégtelen lenne.
- A rádióforgalom zavarásával létrehozott hírzárlat igen rövid ideig és nem megbízhatóan lenne fenntartható, emiatt Budapesten és az ország egyéb területein is nem látható - a szélsőséges megnyilvánulásokat is magában foglaló - következményekkel járhatna.

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 7069/1945

- A nemzet a rendőrséget ellenségesnek tekinthetné és így ez az országos szembefordulást eredményezné.
- A kialakult válsághelyzet rendőri erő ilyen célú alkalmazásával továbbmélyülhet.
- Feltehetően a rendőri állomány egy része, bizonyos mértékig szolidáris lenne a tiltakozókkal és ez negatívan befolyásolná a rendőri tevékenységet.

6./ A dunai hidak megtisztítása

Szakaszosan:

- Egyidőben a Petőfi híd és az Árpád híd úttorlaszainak megszüntetése, a Lánchíd forgalmának folyamatos biztosítása mellett,
- Margithíd úttorlaszainak megszüntetése.
- Erzsébet híd úttorlaszainak megszüntetése.
- Szabadsághíd úttorlaszainak megszüntetése a pesti oldal irányából Buda felé.

A feladathoz szükséges igénybe venni a BKV., a Hungarocamion és a Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalat technikai gépjárműveit. Ennek végrehajtásáért felelős a Közlekedésszervezés vezetője.

Feladathoz szükséges rendőri erők:

a./ Petőfi híd és környéke:

- Soroksári út - Ipar u.	keresztvezető	1 gk.	2 fő
- Ferenc krt. - Mester u.	keresztvezető	2 gk.	4 fő
- Ferenc krt. - Tűzoltó u.	torkolata	1 gk.	2 fő
- Ferenc krt. - Üllői út	keresztvezető	2 gk.	4 fő
		4 tdk.	4 fő
- Ferenc krt. - Bakáts tér	torkolata	1 gk.	2 fő
- Ferenc krt. - Ráday u.	torkolata	1 gk.	2 fő
- Ferenc krt. - Bakáts u.	torkolata	3 gk.	6 fő
- Irinyi J. u. - Bogdányf u.	torkolata	2 gk.	4 fő
- Irinyi J. u. - Karinthy u.	torkolata	1 gk.	2 fő
		2 tdk.	4 fő
- Műgyetem rkp. - Goldmann Gy. tér felh.		2 gk.	4 fő
- Híd kiürítése			27 fő

Összesen: 67 fő rendőr
16 db. személygépkocsi
6 db. tehergépkocsi

- 9 -

Árpád híd és környéke:

- Szentendrei út - Kórház u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Szentendrei út - Raktár u.	kereszteződés	2 tgg. 4 fő
- Népfürdő u. - Dagály u.	kereszteződés	2 gk. 4 fő
- Róbert K. krt. - Esztergomi út	torkolata	1 gk. 2 fő
- Róbert K. krt. - Váci út	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Róbert K. krt. - Párkány u.	torkolata	2 tgg. 8 fő
- Corvin O. u. - Perc u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Lajos u. - Timár u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Corvin O. u. - Szőlő u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Corvin U. u. - Szőlő köz	torkolata	1 gk. 2 fő
- Corvin O. u. - Kiscelli u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Vörösvári út - Szőlő u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Híd kiürítésére		27 fő

Összesen: 67 fő rendőr

14 db. személygépkocsi

4 db. tehergépkocsi

db. technikai gépkocsi

Lánchíd biztosítása:

- Széchenyi rkp. - Roosevelt tér		1 gk. 2 fő
- Nádor u. - Zrínyi u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Nádor u. - Mórleg u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Nádor u. - József A. u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Belgrád rkp. - Szende P. u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Clark Ádám tér		4 gk. 8 fő
- Híd biztosítására		27 fő

Összesen: 47 fő rendőr

10 db. személygépkocsi

- 10 -

b./ Margit híd és környéke:

- Szent István krt. - Jászai M. tér		1 gk. 2 fő
- Szent István krt. - Pozsonyi u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Szent István krt. - Fürst S. u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Szent István krt. - Sallai I. u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Szent István krt. - Honvéd u. - Rajk L.	torkolatokba	2 gk. 4 fő
- Margit híd - Szigeti bejárat		2 tgg. 8 fő
- Frankel L. - Török u.		1 gk. 2 fő
- Mártírok u. - Margit u.		2 gk. 4 fő
- Mártírok u. - Robber F. u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Mártírok u. - Fekete sas u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Mártírok u. - Bem J. u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Árpádfejedelem útja - Ústökös u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Bem rkp. - Bem tér		1 tgg. 4 fő
- Fekete sas - Liptay u.	kereszteződés	2 gk. 4 fő
- Bem J. u. - Tölgyfa u.	kereszteződés	2 gk. 4 fő
- Híd kiürítésére		27 fő

Összesen: 79 fő rendőr

20 db. személygépkocsi

3 db. tehergépkocsi

b./ Erzsébet híd és környéke:

- Kossuth L. u. - Semmelweis u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Március 15. tér felhajtó		1 tgg. 4 fő
- Március 15. tér - Belgrád rkp.		1 gk. 2 fő
- Károlyi M. u. - Irányi u.	kereszteződés	1 gk. 2 fő
- Szt. Gellért rkp. - Gellért tér /híd/		2 gk. 4 fő
- Hegyalja u. - Sándor u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Krisztina krt. - Szarvas tér		1 tgg. 4 fő
- Gróza P. rkp. - Döbrentei tér		2 gk. 4 fő
- Híd kiürítésére		1 gk. 2 fő
		27 fő

Összesen: 55 fő rendőr

10 db. személygépkocsi

2 db. tehergépkocsi

- 11 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1990

d./ Szabadság híd és környéke:

- Közraktár u. - Czuczor u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Vámház tér - Mátyás u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Vámház krt. - Szamuely u. - Királyi Pál u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Váci u. - Só u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Belgrád rkp. - Havas u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Sz. Gellért rkp. - Szabadság híd /hídfe/	1 tkg. 4 fő	
- Kemenes u. - Kelenhegyi út	1 gk. 2 fő	
- Bartók B. út - Csiki u. - Orly u. vonala	1 gk. 2 fő	
	1 tkg. 4 fő	
- Budafoki út - Zenta u.	torkolata	1 gk. 2 fő
- Műegyetem rkp. - Bertalan u.	torkolata	2 gk. 4 fő
- Híd kiürítésére		27 fő

Összesen: 59 fő rendőr
12 db. személygépkocsi
2 db. tehergépkocsi

MINDÖSSZESEN: 374 fő rendőr
82 db. személygépkocsi
17 db. tehergépkocsi

A tervezett 390 főből a megmaradó 16 fő tartalékot képez.

A hidak felszabadítása után a folyamatos forgalom lehetőségét biztosítani kell és a felszabaduló erőkkel a főbb közlekedési csomópontok és főútvonalak közlekedési rendjét kell helyreállítani.

A közlekedési 120 fő a forgalom folyamatos biztosításában venne részt.

A javasolt "erőszakos" megoldásra is véleményünk szerint csak akkor van lehetőség, ha a demonstrálók egy része már eláll a forgalom zárásától, mint cél elérési eszköztől.

Bármely beavatkozási változat kerül bevezetésre, a Közrendvédelmi Parancsnokság parancsnoka köteles minden intézkedést megtenni annak érdekében, hogy mindhárom metró-vonalon folyamatos legyen a tömegközlekedés.

B u d a p e s t, 1990. november "7".

Dr. Balogh János r. őrnagy
mb. közrendvédelmi főkapitány-helyettes

- 12 -

1. számú melléklet

K I M U T A T Á S

a tervezett rendőri biztosításokról, valamint az un. lebeszélő csoportok vezetőiről.

1./ Kerületi szintű rendezvényeknél

- a kerületi rendőrkapitányság vezetője, valamint
- a közrendvédelmi osztály vezetője.

2./ Központi rendezvényeknél

a., bűnügyi területéről:

- dr. Balatoni István r. ezredes,
- dr. Bodrácska János r. ezredes,
- dr. Krőszel Károly r. őrnagy,
- Varga István r. százados /XI. ker. RK/

b./ közrendvédelmi és közlekedési területéről

- dr. Balogh János r. őrnagy,
- dr. Pongor Sándor r. ezredes,
- dr. Juza Sándor r. alezredes,
- dr. Madula Attila r. alezredes,
- Batai István r. alezredes,
- Csákvári Gábor r. alezredes,
- Komáromi Endre r. őrnagy,
- Huszár István r. őrnagy,
- Karvaly Nándor r. őrnagy,
- Kiss Antal r. őrnagy,
- Csákvári Iván r. százados,
- Nagy-Juhák István r. százados,
- Tóth László r. főhadnagy.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1990

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKÁRSÁGABudapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1991

J E L E N T É S

Budapest, 1990. december 21.

A fővárosban esetlegesen kialakuló válsághelyzet megelőzésére és felszámolására készített intézkedési tervvel összefüggően mb. közrendvédelmi főkapitány-helyettes úr által tett javaslatok végrehajtásával kapcsolatosan a következőket jelentem:

Az érintett szolgálati ágak a javaslatban meghatározott feladatok végrehajtására vonatkozó terveket elkészítették, melyek az egyes tennivalókkal kapcsolatosan a következőket tartalmazzák:

1. A Személyügyi Osztály 1991. január 18-ig névjegyzéket állít össze a személyi állomány azon tagjaiból, akik speciális járművek vezetésére vonatkozó képzettséggel rendelkeznek.
2. A speciális gépkocsik vezetésére kiválasztott állomány kiképzésének biztosítására a Személyügyi Osztály előzetes elvi megállapodást kötött - terv szerint december 15-ig - az Ütődik Sebesség Kft.-vel és a tanfolyam 1991. január 28-án veszi kezdetét.
3. A Gépjármű, Fegyverzeti és Műszaki Osztály vezetője 1990. december 7-1 határidővel intézkedett az osztály rendelkezésébe tartozó nagy teljesítményű hangerősítőnek és sugárzóknak a KÖP rendelkezésébe történő átadására.
4. A Híradástechnikai Osztály vezetője felelősségével 1991. március 31-ig a Karhatalmi Törzs helyiségében olyan vevőkészülék kerül telepítésre, melynek segítségével a rendőrséggel együttműködő szervek rádióforgalma megfigyelhető. Anyagi-pénzügyi főkapitány-helyettes úr tájékoztatása szerint a feladat végrehajtását műszaki és forgalmi korlátok akadályozzák.
5. A Híradástechnikai Osztály vezetője 1990. december 31-ig a Karhatalmi Törzs részére 3 db, az első és második zászlóaljok parancsnokai részére

- 2 -

5-5 db fülhallgatóbetétes, operatív kezelős YAESU-2005 típusú rádiót biztosít.

6. Az Anyagi Ellátó Osztály vezetője intézkedett a Válságkezelő Csoport és a Karhatalmi Törzs részére igényelt munkatérképek beszerzéséről.

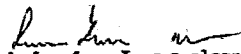
7. A Híradástechnikai Osztály vezetője a Karhatalmi Törzs helyiségébe 1990. december 31-ig a MÁV Főközponttól telefonmellékállomást kapcsol be, 1991. március 31-ig intézkedik 2 db NOKIA személyhívó beszerzéséről és ugyan ezen időpontig főkapitány úr szobája és a Karhatalmi Törzs közötti minőségű, kihangosítható telefonösszeköttetést alakít ki.

A megfelelő körletkialakítást követően (határidő: 1991. február 28, felelős: Anyagi Ellátó Osztály vezetője) 1991. március 31-ig a Karhatalmi Törzs helyiségeibe olyan erősítő rendszer kerül telepítésre, mely segítségével a működő rádióháló forgalmazása kihangosítva hallható.

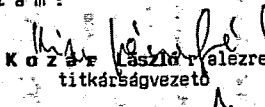
8. A Közrendvédelmi Osztály elkészítette a Karhatalmi Törzs törzsvezetési gyakorlatának 1991. évi tervét, mely szerint a következő gyakorlatok kerülnek végrehajtásra:

a/ 1991. június 30-ig a 37/1990. sz. főkapitányi intézkedéssel újjászervezett Karhatalmi Törzs riadógyakorlata.

b/ 1991. november 10-ig - az ORFK 1991. évre meghatározott keretterve alapján - a büntetésvégrehajtási intézet munkahelyéről megszökött, fegyvereket szerzett 3-4 fő elítélt Operatív Karhatalmi Csoport alkalmazásával történő elfogása.

L á z á r Imre r. alezredes

L á t t a m :

K ó c s k a László r. alezredes
titkárságvezető

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1991

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG VEZETŐJÉNEK
BÜNYGYI HELYETTESE

115-096/1990.

Kozár László r. alezredes úrnak,
titkárságvezető!

BRFK TITKÁRSÁG

Helyben

Tisztelt Kozár Úr!

A benzináremelés következtében kialakult három napos krízisállapottal kapcsolatos tapasztalatokról, a felmerült problémákról az alábbiakban tájékoztatlak.

Alapvető gond merült fel az állomány berendelését érintően, melyet a Központi Ügyeleti Osztály hajtott végre az osztályvezetők bevonása nélkül. Általában csak a telefonnal rendelkezőket mozgatták, illetve nap mint nap ugyanazokat rendelték be. Ebből következően az állomány terhelése nem volt egyenletes.

A hírósszeköttetés, így az információáramlás is akadózott. Közismert, hogy a leállított gépkocsival - ha a rádió be van kapcsolva - egy óra elteltével nem lehet elindulni, ha pedig kikapcsolják a kapcsolattartás lehetetlenné válik.

Az értékelte esemény idején is előfordult, hogy a kiküldött "beszélgető brigádok" kikapcsolták a rádiót vagy pedig elmentek a helyszínről, emiatt nem lehetett velük kapcsolatba lépni.

628/1149/90.

45. dokumentum: Balatoni István rendőrezredes levele

2.

Nem volt zökkenőmentes a technikai eszközökkel történő ellátás és az állomány étkeztetése sem.

A hasonló krízishelyzetekre történő felkészülést érintően javasolom:

- Két vezetési pont kialakítását, mégpedig;

- A főkapitány úr vezetésével egy "válságtáb" felállítását, melyhez a főkapitány szervezetszerű helyettese, egy gyors- és gépfő, vagy jegyzőkönyvvezető és egy futár tartozna. Feladata a stratégiai döntések meghozatala, valamint a válsághelyzet azon részében, amikor nagyobb rendőri vagy kényszerítő erő mozgatása indokolt, e tevékenység irányítása.

- Az operatív intézkedések végrehajtását a KOT végezze, ahova az összes információ beérkezik. Feladatát képezné a stratégiai döntésekhez szükséges információk továbbítása a főkapitányi válságtábor felé, továbbá a nem stratégiai jellegű döntések meghozatala.

- A krízisállapot kialakulásának időpontjától - a bűnügyi állomány bevonásával - felderítő egység felállítását, melynek tagjai a helyszínről biztosítanak az információkat, s azokat a KOT-nak továbbítanak.

- Tárgyaló csoportok kialakítását, amelyek tagjainak kijelölését és megfelelő felkészítését soron kívül el kell kezdeni.

- Tömegkommunikációs eszközök tájékoztatására sajtócsoport felállítását, mely a Sajtó Alosztály vezetőjéből és egy sajtófelelősből állna.

A csoportot a vezetési pontoktól elkülönülten kell elhelyezni, az információkat kizárólag a főkapitányi vezetési ponttól - főkapitánytól vagy helyettesétől - szereznek be.

Tájékoztatást csak a Sajtó Alosztály vezetője adhatja.

3.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1001

- A krízishelyzet kezelésével kapcsolatos feladatokhoz szükséges erők, eszközök számítógépes tervezésének kidolgozását.

- Az anyagi szolgálat felkészülése is elengedhetetlenül szükséges a tárgyi feltételek biztosítása céljából.

A zavartalan hírósszeköttetés, a technikai eszközök biztosítása, az esetleges meghibásodások kijavítása érdekében az anyagi szolgálat szakembereinek rendelkezésére kell állni krízishelyzet esetén,

Az étkezést - a szükséges mennyiségben - ott biztosítják, ahova az állomány be van rendelve.

A folyamatos hírósszeköttetés érdekében a kiküldött állományt jó hatásfokú hasábrádióval vagy személyhívóval kell ellátni.

- Az állomány berendelését nem a Központi Ügyelet, hanem az érintett központi osztályok vezetői hajtásák végre.

Budapest, 1990. november 18.

Tisztelettel:

Dr. Beszéthy István
r. ezredes

BUDAPEST RENDŐRTÖRTÉNYTÁRSÁG!

TISZTELT FŐKAPITÁNY ÚR!

MERÉNYI SÁNDOR 30. KIS KAPTÁRÚ U. S. 10. 15 SZ. ALATT LAKOS,
MAGYAR ÁLLAMPOLGÁR VAGYOK.

FELHÍVOM ÖNT, HOGY HALLGATLANUL MONDJON LE JELEN-
LEG, BÉKESÍTÁSGÁR!

ÖN ALIACHATLAN AZ ÖNRE BIZOTT FELADAT ELVÉGZÉSÉRE ÚGY IS
MINT RENDŐR, ÚGY IS MINT PARAVOSZOK.

FOLYÓ HÓ 25.-ÉN ZÁRKA FELÉ MAGÁNTAXISOK ÉS
FUVAROK MEGKEZDTEK BUDAPEST HÍDJÁIVAK SZISZTEMATIKUS
ELTORLASZOLÁSÁT! AL ÖN PARANCSNOKSÁGA ALATT

HAŐ RENDŐRÖK ERT TOTLENNÜL VÉLTÉK! HA ÚGY VESZEM
MEGSEJTETÉK A KRÉST. NEM TUDOM ÖN HALLOTT E

RÓLA, DE HÍDAKON MEGÁLLNI, DALKOLNI TILOS!
SZABÁLYSÉRTÉS. NEM JELENTETÉK BE A DEMONIS-

MACIÓT. EZEK NEM ELTÁJKOZTAK, HANEM SZABOTÁLTAK,
A KÖZLEKEDEST, MEGGÁTOLTAK A MUNKA

KÁBA HÁRST, LASSÍTÁK A MEGKEZDŐZTETETT JÁRMŰ-
VEK HALADÁST, SZABAD MOZGÁSUKBAN /ÁLLAMPOLGÁR

JOG/ÁKADÁLYOZTAK. FELTARTOZTATJÁK A NEMZET-
KÖMI SZEMÉLYT ÉS ANNYORAGYAT, S ELLEL BELÁTHA-

TATLAN PREZITIS ÉS HALLGAT VESZTESÉGET OROZVAK
AZ ORSZÁGNAK. ÉS JORDOLHATNÁM...

GIUNOK ÖN GYENGESÉGBŐL VAGY TUDATLANUSÁGBŐL
NAGYMERLV. GYENGESÉGBŐL!

AZ OKOK KIVÉTEKRE ELEG AHOL, HOGY ÖN PÁLTAT
VÁLTOZTASSON.

LEHET ÖN MEG VITÁKO TAXISDŐR IS. FEL A FEJTE
PARAVOSZOK ÚR! ÖKBEN NINCS BIZALMAH!

ÖN NEM TUD MEGVÉDENI EGYEM I SA VÁROST!
ÖNNEK NINCS MÁS DOLGA, MIND LEVONNI A

KÖVETKEZTETÉSEKET.

TISZTELETTEL

KAPJA: ÖN ÉS A
BELÜGYMINISZTER ÚR

Művelő: ...

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1001

00 11 05 10:30 021 710

VII. KR. REND. KAP ---

BRFK. TITK.

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG

BRFK Titkársági Alosztály

Dr. Palecskó Gyula r. fhdgy.

ORFK Tan. Test. emlékeztető

47. dokumentum: Nán Jenő rendőr százados: ORFK Tanácsadó Testület emlékeztető

00 11 05 10:30 021 710

VII. KR. REND. KAP --- BRFK. TITK.

2002

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG

/ Jegyzet / Nán Jenő r. szds.

EMLEKEZTETŐ

Országos Rendőr-Főkapitány Tanácsadó Testület 1990. nov. 7-i üléséről

1. np. Rendőrségi törvényről tájékoztató / ea.: Kasziba r. szds./

- 1990-évben nem kerül Országgyűlés elé
- vitája 1991 első negyedében várható
- koncepció, tervezet elkészült
- alapelvek
- t. nyomozás
- igazgatásrendészet
- közl. rendészet
- szabálysértési bírságolás
- államigazgatási eljárások leválasztásra kerülnek, mivel nem kimondottan a rendőrség feladatai
- idegenrendészet az átmeneti rendelkezések között fog szerepelni, mivel leválasztás szintén folyamatban
- közbiztonság, közrend fogalmainak tisztázása
- bűnözés megelőzése elsősorban állami feladat, de rendőrségnek is vannak feladatai
- generális és speciális kizárólagos helyzete
- adatkezelés ügye
- rendőr jogállása
- közszolgálati tv.
- rendőr ne legyen a napi politikának kiszolgáltatója
- egzisztenciális biztonság...
- mérsékelt engedelmség elve
- szervezeti és irányítási problémák
- önkormányzati rendőrség
 - kell-e neki
 - államit hív
 - megyeit hív
 - létesít

- vegyes
 - önkormányzati a közterületi
 - állami a bünygyi

- önkormányzati tv. jöessenek nem rendező részletesen érvek / szakmai / elsősorban ellene

2. np. aktuális kérdések ; hozzászólások

- ORFK bérrendezés / visszatartott bérék /
- nyugdíjba vonulás lehetősége / T: T/
- vasúti rendőrségről
- taxis blokádról :

- Turós r. vörög:
 - négybarát rendőrség
 - kormányellenes rendőrség
- bcs-ek: közérdeklő tizen magzavarása szem. szabadság korlátozása közl. rendje. ...

10.21 021 710 XVII. KR. REND. KAP --- BRFK. T. TK. Budapest Főváros Levéltára

- 2 -

Látogatójegy száma 2069/1045

- rendőrség nem volt semleges
- rendőrség aszisztált a bűncselekményekhez
- hasonló eset nem fordulhat elő
- speciális egységek létrehozása
- közlekedési szűzad létrehozása
 - béke idején akt. fekad.
 - blokádn esetén spec. eszk. igb.
- parancsot nem lehet megtagadni, azt végre kell hajtani, aztán le lehet mondani
- tüzoltó esete : aki addig büszke , hogy tüzoltó amíg nincs tüz, aztán nem akar kivonulni és a szerkocsira ráülni....
- állomány kb. 70 %-a nem engedelmessékedett volna / felmérés .../

Miskolc / TT./ : elítélik azt a vezetői magatartást, mely határozatlan és megfutamodik... a miskolciak készen álltak, hogy elinduljanak és besegítsenek Budapesten

Bp. / közlr./ : a laktanyákban nem tudták a pontos információkat a közlekedést segítették probléma nem volt a taxisok információ rendszere magasan felülmulta a rendőrséget örülnek a békés befejezésnek

Bp. / kb./ : a helyzet hasonlított 56-ra, az idősebb rendőrök úgy látták, hogy centimétereken mulott, hogy nem ismétlődött a történelem, erőszak nélkül sikerült megoldani a helyzetet, a rendőrség jelesre vizsgázott, a rendőrök nagyon féltek, nekik is van családjuk, a tiltakozással sokan érzelmileg azonosultak

Túrós r. vörögy: megégyeszer ez nem fordulhat elő a nyilvánosság előtt jeles a rendőrség, de a felső vezetés és nemzetközi szakértők ezt másképp ítélik meg a rendőrség nem nézheti tétlenül a bűncselekmények elkövetését, az ország megbénítását a helyzetből levonják a szükséges következtetéseket, melyről nem kíván részleteiben nyilatkozni, a délutáni értekezletnek is ez lesz a témája...

- felmerül még : - béremelés viszhangja
- megint a tiszták jártak jól
- lakás kérdést kérik gyorsan tisztázni
- ORFK-n új egység alakul / nemzetközi bűnözés, kábítószer ellen.../

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG KÖZPONTI ÜGYELÉTI OSZTÁLY Budapest Főváros Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1045

F E L J E G Y Z É S

az 1990. október 25-e és október 28-a között lezajlott taxis demonstrációval lezajlott ügyeleti tevékenységről

A BRFK Központi Ügyeletén 1990. október 25-én 18.15 h-kor Horváth Pál bejelentette, hogy a benzin áremelés miatt a budapesti taxisok tiltakozó megmozdulást rendeznek. Jelezte, hogy "több ezer taxi" megkezdte a gyülekezést a XIV. ker. Felvonulási téren, ahonnan a Parlament elé vonulnak.

A Készenléti Ügyeleti Csoport ellenőrizte és a helyszínről adott jelentésében megerősítette a bejelentés valóságát.

Az Ügyelet soron kívül jelentést tett a BRFK központi objektumában tartózkodó főkapitánynak, az ORFK Ügyeletének. Kérte, hogy soron kívül értesítsék Túrós András vezérőrnagyot.

A Kormányórság Ügyeletén keresztül Horváth Balázs belügy-miniszter tájékoztatást kapott a nagyszabású tiltakozó akcióról és annak várható következményeiről.

Személyesen értesítettem dr. Szabó Győző főkapitányt. Szabó Úr és Túrós Úr a BRFK központi épületébe érkezett, bekapcsolódott a budapesti intézkedések kimunkálásába.

Lényegesnek tartom, hogy a jelzést követően, 0-30 perc közötti időben minden, az ügyben kompetenciával bíró helyi és országos vezető megfelelő mélységű helyzetjelentést kapott.

A főkapitánysági megbízott a Hősök terén felvette a kapcsolatot a demonstráció szervezőivel.

48. dokumentum: Berkesi Ferenc rendőr ezredes feljegyzése

Horváth Balázs belügyminiszter utasítását a BRFK vezetője továbbította a Minisztertanács Hivatalához, mely szerint a közlekedési miniszter utasítást kapott a taxis tiltakozókkal történő kormányzati szintű tárgyalás megkezdésére.

1990. október 26-án a Központi Ügyeleti Szolgálat váltásonként 5 fővel megerősítésre került. A szolgálat átállt a 24-48 órás váltási rendszerre. Az ügyeleti létszám a feladatok végrehajtásához elégséges volt. Megjegyezni kívánom, hogy a szolgálatban lévő ügyeltesek objektumvédelmi feladatokra csak végszükségben vonhatók el, mert ellenkező esetben alapfeladataikat nem tudják végrehajtani. Objektumvédelemre teljes készség elrendelésekor a többi váltásból biztosítható a tartalékerő.

A kerületi Kapitányságok ügyeleteit a Központi Ügyelet folyamatosan tájékoztatta a budapesti demonstráció következtében kialakult helyzetről.

A demonstráció időszakában a BRFK Központi Ügyeleti Szolgálata az általános feladatain túl végezte a demonstrációval összefüggő speciális koordináló, helyzetértékelő feladatait is.

A kerületek részére a Főkapitány meghatározta periódikus helyzetjelentési kötelezettségüket. Az ORFK utasítására a jelentési periódusok rövidültek.

A kerületi Kapitányságok, valamint a Központi Ügyelet összefoglaló jelentései folyamatosan tartalmazták a közterületi eseményeket, a blokáddal zárt területeket, a záró gépkocsik számát, a készenléti és a helyszínen lévő rendőri erőket, a lakosság és a rendőri állomány hangulatát.

A központi és a területi állomány a szolgálatot döntő többségben példamutatóan, megfelelő szakmai tudással, bátorsággal, erkölcsi erővel látta el.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatónapló száma 2062/1990

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatónapló száma 2062/1990

A tapasztalataink azt mutatják, hogy a Főkapitányság rendelkezésére álló rendőri erők, technikai és híreszközök csak korlátozott mértékben voltak elégségesek.

A fenti napokban a bűnügyi helyzet statisztikai mutatóiban a rablás kivételével 40-60 %-os csökkenés volt tapasztalható. Ugyanakkor jelentősen megnövekedett a fenyegető bejelentések száma. Robbantásra utaló jelzésre 15 esetben kellett az alegységeknek kivonulniuk.

A demonstráció időszakában a Rendőrség munkáját a taxisek alapvetően nem akadályozták. Az Ügyeleten keresztül a részükre több esetben eljuttatott felszólításoknak eleget tettek. Ezirányú tapasztalataink általánosíthatók annyiban, mely szerint sajátos eszközeinkkel a szükséges mértékben elő kell segíteni, hogy a különböző érdekeltségű csoportok között minimális együttműködés biztosítható legyen.

A fenti tapasztalatok hasznosításán túl javaslom:

- A BRFK vezetői /OV./ állományának berendelése a Központi Ügyelet feladatát képezze változatlan.

- A beosztotti személy állomány berendelésére viszont már az illetékes vezetők tegyenek intézkedéseket.

- A Rendőrkapitányságokat az operatív helyzetről, annak változásairól, a körülmények adta csatornákat felhasználva, indokolt rendszeresen tájékoztatni.

- Indokolt felülvizsgálni, kiegészíteni azokat az erőket és eszközöket, amelyekkel hasonló vagy kritikusabb helyzetben a Rendőrség megerősíthető lenne.

- A parancsnokok, a törzsek váltására, pihentetésére új terveket javaslok készíteni. A helyszíni parancsnoki feladatok végrehajtására szélesebb körben szükséges a vezetői állomány kiképzése, felkészítése.

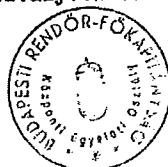
./.

Látogatónapló száma 2062/1990

- 4 -

- A vezetési - informatikai munkához a számítógépes háttér kiépítésének gyorsítása szükséges, melynek bázisa a Központi Ügyeleten biztosítható lenne. A számítógépes informatikai rendszer működését vezetékes, valamint rádió rendszerre indokolt kiépíteni.

Berkesi Ferenc
r. ezredes
osztályvezető

 Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/2045

No 11.12. 14.32 222 412

BRFK. KUP.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/2045

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
KÖZRENDEVELEMI PARANCSNOKSÁG

Szám: 14.4/212...../1990.

JELENTÉS

Budapest, 1990. november 12.

Jelentem, hogy 1990. október 25-től október 29-ig tartó TAXI-s és fuvarozó demonstráció tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a Karhatalmi Zászlóaljak működtetésének személyi- és tárgyi feltételi nem minden esetben biztosítottak.

A Karhatalmi egységek mozgatása, átirányítása nem minden esetben a Karhatalmi Törzsön keresztül történt, így fordulhatott elő, hogy az egység tényleges helyéről, feladatáról, létszámáról a KT. kevés információval rendelkezett. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy egyes alegység parancsnokok a vezénylési helyre történt megérkezését, a feladat végrehajtásának megkezdését a KT. felé nem jelentették.

Javaslat: A KT-be be kell vonni a Karhatalmi Zászlóalj Hadműveleti Tisztjeit, mely a zászlóalj parancsnoktól szerzett információk alapján ismeri az alegységek elhelyezését, létszámát, hívónevét. A Karhatalmi kiképzés keretén belül ismét oktatni kell az alapvető híradó ismereteket.

A gépjárművek elszállítása, az uttorlaszok megszüntetése csak speciális technikai eszközökkel oldható meg.

A gyakorlat bebizonyította, hogy a Budapesti Rendőr-Főkapitányság nem rendelkezik ilyen eszközökkel.

49. dokumentum: Tuza Sándor rendőr alezredes jelentése

- 2 -

Javaslat: Feladattervet kell készíteni, hogy a Karhatalmi Zászlóalj igénybevétele esetén a különleges technikai eszközöket milyen módon, kitől vehető igénybe. Együttműködési tervet kell kidolgozni a HÖR-rel, a Tűzoltóság-gal és a Pligéri Fegyveres Őrség-gel.

A két zászlóalj részére biztosított a szállítási kapacitás a BRFK. KÖP-nél azonban 12 fő gépkocsivezető van rendszeresítve, így mindkét zászlóalj igénybevétele esetén az egységek mozgása nincs biztosítva.

Javaslat: Rendszeresítsenek mindkét zászlóalj mozgására elegendő gépkocsivezetőt.

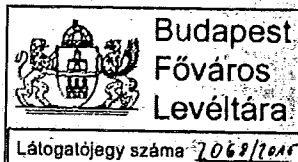
A Karhatalmi Zászlóaljba beosztott végrehajtói állomány nem rendelkezik a különleges feladathoz szükséges speciális védőruházattal.

Javaslat: Egyéni védőruházattal és felszereléssel ellátni a Karhatalmi Zászlóaljba beosztott személyi állományt.

A végrehajtói állomány pihentetése, váltása és étkeztetése a személyi és tárgyi feltételek biztosítása mellett sem oldódott meg.

Javaslat: A KT. működtetési területét újra kell szabályozni és konkrét, felelős személyek munkakörét meg kell határozni.

A Karhatalmi Zászlóaljak hosszabb távú igénybevétele esetén bebizonyosodott, hogy a pihenési feltételeket nem lehetett megoldani. Ez jelentősen kihatott az állomány hangulatára, a végrehajtási intenzivitásra.

- 3 -

Javaslat: Fel kell mérni melyek azok az objektumok, ahol az állomány normális pihentetése megoldható. Ezekben az objektumokban a pihenéshez szükséges tárgyi feltételeket raktári készletként biztosítani kell.

A spontán szerveződött TAXI-s demonstráció a BRFK. személyi állományát felkészületlenül érte. Amennyiben a Romhányi-féle demonstráció miatt a Karhatalmi Zászlóalj egy százada nem lett volna összehívva, csak jelentős időkieséssel tudtuk volna a szükséges rendőri intézkedéseket megtenni.

Javaslat: A BRFK. két nagy szervénél a KÖP-nél és a Közlekedérendészetnél a napi szolgálatot úgy kell meghatározni, hogy max. 1 órán belül minimum 1 Karhatalmi század felállításra kerüljön.

Fel kell készülni az elkövetkezendő időszakban hasonló, vagy erőszakos jellegű demonstrációra, tűz szedésre, objektumok elfoglalására, a Metró forgalom megbénítására.

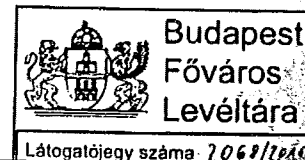
Javaslat: Készüljenek tervek a támadható objektumok védelmére, a közlekedés - legalább egy hidon történő - folyamatos biztosítására, a Metró közlekedés zavartalanságának fenntartására.

A több napos igénybevétele bebizonyította, hogy a Karhatalmi Zászlóaljak részére rendkívüli esetben nincs megfelelő élelmezési javadalmazás, illetve ennek összeállítása időigényes.

Javaslat: Raktári készletet kell kielakítani az élelmezési normáknak megfelelően és ezek egységbe készítését is meg kell oldani.

Tuza Sándor r. alezredes
parancsnok

BELOGYMINISZTERIUM
BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
VEZETŐJE

Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma 2068/2045

DR. KORINEK LÁSZLÓ Urnak,
Rendészeti Helyettes
Államtitkár

BUDAPEST

A BRFK Közlekedésrendészet jelentése alapján felterjesztem
a Budapesti útelzárások jegyzékét.

B u d a p e s t, 1990. október 27.

DR. BARNA SÁNDOR r. vezérőrnagy
rendőr-főkapitány

26-1277 - FNvv 1.

50. dokumentum: Barna Sándor felterjesztése az útelzárásokról

F E L J E G Y Z É S

1990. október 27-én 08.00 órakor a Közlekedésrendészet
jelentése alapján

Budapesti útelzárások

J e l e : ●

- Árpád híd pesti-budai hídfő
- Margit híd pesti-budai hídfő
- Erzsébet híd pesti-budai hídfő
- Szabadság híd pesti-budai hídfő
- Petőfi híd pesti-budai hídfő

- IV.kerület Váci út-Árpád út
- IV.kerület Pozsonyi u.-Tél u.
- VI.kerület Marx tér
- VIII.kerület Baross tér
- VIII.kerület Üllői út-József krt.
- IX.kerület Mester u.-Vágó híd u.
- IX.kerület Soroksári u.-Kvassay u.
- X.kerület Ferihegyi gyorsforgalmi út bevezetője
- X.kerület Sibrik M. úti felüljáró
- X.kerület Zalka M. tér
- X.kerület Örs-vezér tér
- XI.kerület M7-es kinyitódó Osztyapenkó szobornál
- XII.kerület Alkotás út-Nagyenyedi u.
- XIII.kerület Váci út - Róbert K. krt.
- XIV.kerület Vezér út-Füredi út
- XIV.kerület Kacsóh P. uti felüljáró
- XIV.kerület Erzsébet királyné út - Kolozsvár u.
- XV.kerület Frankovics M. - Csömöri út
- XV.kerület M3-as - Szerencs u.
- XVII.kerület Pesti út elágazás
- XX.kerület Határ út - Soroksári út
- XX.kerület Nagy S. uti felüljáró
- XX.kerület Soroksági út - Torontál u.
- XX.kerület Határ út - Nagykőrösi út
- XXI.kerület Csepeli híd

Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma 2068/2045

Lezárt busz pályaudvarokJ e l e :

- X-XIX.ker. Kőbánya-Kispest pályaudvar
- XIX.ker. Határ út

DemonstrációJ e l e :

- V.ker. Országház

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1045

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1045

Budapesti Rendőrfőkapitányság
Bűnüldözési Osztály

Jelentem, hogy az utasításnak megfelelően telefonon, a 163-1614 telefonszámon beszéltem Kiss József úrral, a XIV.kerületi MDF-elnökkel.

Az elnök úr elmondta, hogy állampolgári kezdeményezés alapján a mai napon telefonon megkeresték a kerületi MDF-irodákat.

A megkeresés az I., II., III., IV., VII., X., XI., XIII., XV., és XVIII.kerületi MDF-irodák felé szólt, hogy békés eszközökkel, transzparenszek, pártjelvények nélkül keressék fel a blokádnál lévőköt, és győzzék meg őket a helyzetük tarthatatlanságáról.

A gyülekezések a kerületi MDF-irodáknál történnek, és kettes-hármas csoportokban jutnak el a Kossuth térre, ahol a megmozdulásban résztvevők 15.30 órakor találkoznak.

Szándékuk, hogy a Parlament elé vonulnak - amíg tudnak a blokádnál - és barátaik hangosan beszélők segítségével próbálják meggyőzni a taxisokat.

Kiss úr feltételezése szerint, a telefonon történt mozgósítás következtében ok kb. 500-1000 főt várnak erre a megmozdulásra.

Barátaik segítségével értesítették a Rádiót, és a Televíziót, hogy a közvélemény az ő véleményükről is tudomást szerezzen.

A kerületi MDF-irodák közül csak a 11. korábban már felsorolt irodát tudták megkeresni.

A tömegdemonstrációban még résztvesz az Ifjúsági Demokrata Fórum is, ok 14 óra után indulnak az ő utcából a Parlament elé.

Kiss József elnök úr említést tett arról, hogy őt megkeresték a kerületi SZDSZ-ügyvivő, hogy közösen - a két párt, de ne pártszínekben - vegyen részt a demonstráción.

Közöttük megállapodás nem született.

A XI.kerületi MDF-ügyvivő, Szűke Péter úr telefonon közölte, hogy ok a Bartók Béla út 61.szám elől indulnak a Gellért térhez, itt megbeszélést tartanak a taxisokkal, majd tovább indulnak a Parlament elé.

Mindkét úr közölte, hogy szándékukban van felkeresni a főváros területén valamennyi eltorlaszolt pontot, és békés eszközökkel meggyőzni az ott tartózkodókat.

51. dokumentum: BRFK Bűnüldözési Osztály jelentése az MDF irodák megkereséséről

Látogatójegy száma 2069/1045

NYILATKOZAT a válság feloldására

A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége válságstábbá átalakult Konzultatív Testülete szombaton 14 órakor megtartott ülésén ismételtan áttekintette az üzemanyagáremelés kapcsán kialakult helyzetet. Megerősítette azt a már előző nap közzétett állásfoglalását, amelyben a kormány minden előzetes érdekegyeztetés nélkül hozott drasztikus intézkedése következtében előállt helyzet megoldására azonnali egyeztető tárgyalásokat kezdeményezett valamennyi érintett bevonásával. A Konzultatív Testület korábbi álláspontját az alábbiakkal egészíti ki:

1. Az üzemanyagáremelés kapcsán az egyébként is feszült helyzetben mára kritikus állapotok alakultak ki az országban, ami békés eszközökkel, tárgyalások útján, de határozott módon, azonnali megoldást igényel. Az MSZOSZ véleménye szerint a helyzet megoldása csak valamennyi érdekelte fél közös erőfeszítése eredményeként érhető el.

2. Álláspontunk szerint a konfliktus megoldásának kiinduló pontja az, lehet, hogy világosan szétváljanak, illetve kitűnjenek

- a magánfuvarozókat,
- a szállítási vállalatokat,
- a nagy üzemanyag felhasználó szektorokat,
- a lakosságot, ezen belül a bérből és fizetésből élőket és a nyugdíjusokat érintő közvetlen és közvetett hatások.

3. Az MSZOSZ álláspontja szerint a fentiekből kiindulva a következő lépéseket szükséges megtenni:

a) Azonnali megoldást kell találni az üzemanyagáremelés következtében, a közlekedési blokkad által teremtett helyzet megszüntetésére, az országban a normális állapotok helyreállítására. Ennek érdekében az első lépést a kormányra kell bízni. Erre nézve 2 változatot javasolunk:

első változat:
- a kormány 36 órára felfüggeszti a benzináremelést, egyidejűleg korlátozza az egyszerre egy gépkocsiba kiadható üzemanyag mennyiségét.

második változat:

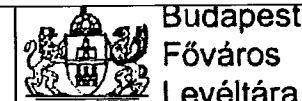
- a kormány közleményben garantálja, hogy a benzin árában lévő fogyasztási adót mérsékli, és ezzel a benzin fogyasztói árát még elfogadható - például a 98-as oktánszámú benzint 62 Ft-ról 50 Ft-os - szintre szállítja le, anélkül, hogy ezzel a benzin világpiaci árakhoz történő igazodásának követelményeit megsértene.

Mindkét változat esetében a végleges ármegállapítás az érdekegyeztetés keretében történő megállapodás függvényében alakulna ki.

A kormány fenti változatok szerinti közleménye alapján a magánfuvarozók és közlekedési alkalmazottak szervezetét garantálják az utak felszabadítását, a normális közlekedési állapotok helyreállítását.

Az MSZOSZ Konzultatív Testülete alapvető fontosságának tartja, hogy a megmozdulásban résztvevőket utólag semmilyen jogi, anyagi háttér ne érhesse. Ezért azonnal a kérésrel fordul a Magyar Köztársaság Elnökhöz, hogy nyilatkozzon ki, a megmozdulásban résztvevők és szervezők anyagi, szabálysértési és büntetőjogi felelősségvonnás alóli mentesítését.

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Látogatójegy száma 2069/1045

FELJEGYZÉS

1990. október 26-án 07.00 órától

- 07.15 h Főkapitány úr parancsa Berkesi ezredes úrnak:
- BKV diszpécseren mérjék fel, milyen járatkiesések vannak a fővárosban, Berkesi úr adjon rövid helyzetképet a fővárosban kialakult közlekedési dugóról.
- Főkapitány úr intézkedik, hogy Zahumenszki urat, a BKV vezérigazgatóját és a metró gyorsvasút igazgatóját próbálják elérni telefonon és kérjék meg, hogy fáradjanak be főkapitány úrhoz.
- 07.40 h Balogh Örnagy úr jelenti főkapitány úrnak, Geller vezérőrnaggyal történt megbeszéléseket.
- 07.42 h Szabó úr, országos rendőrfőkapitány telefonon hívta a miniszter urat.
- 07.43 h Balogh úr rádióan intézkedik - erőszakos intézkedést az állomány nem kezdeményezhet 08.00 óráig a tárgyalások megkezdéséig.
- 07.45 h Megérkezett Zahumenszki úr, a BKV vezérigazgatója.
- 07.46 h Barna úr telefonon nyilatkozik az MTI-nek.
- Megvárjuk a 08.00 órási tárgyaláson hozott döntést, a döntésnek megfelelően kezdünk hozzá a gépjárművek elszállításához.
- 08.15 h Tóros úr jelenti országos rendőrfőkapitány úrnak, rádióan jelentették, hogy a taxisok Rákospalota felől kombájnokat küldenek a fővárosba.
Főkapitány úr intézkedése, Hodula úr intézkedjen, ellenőriztesse a bejelentés valóságát.

53. dokumentum: BRFK, Feljegyzés

52. dokumentum: MSZOSZ Konzultatív Testületének nyilatkozata a válság feloldására

- 2 -

- 08.16 h Főkapitány úr intézkedése Modula úr felé.
- Videó ügyben azonnal intézkedjen, Margit híd, Erzsébet híd
Pesti hídfő.
- 08.20 h Zahumenszki úr kéri főkapitány urat, közlekedési rendőrökkel
segítsék a hídfordulónál a BKV buszok zavartalan működését.
Főkapitány úr az intézkedést megtette.
- 08.30 h Szabó úr beszélt telefonon belügyminiszter úrral. A beszélge-
tésről feljegyzés készült.
- 08.35 h Túrós úr telefonon beszélt Lőrincz altábornagy úrral.

-0-0-0-0-

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

F E L J E G Y Z É S
főkapitányi megbeszéléseken elhangzottakról
1990. október 26-án

- 09.00 h fk. értekezlet - döntés - (feljegyzés)
- 10.50 h Dr. Barna úr telefonon egyeztet Horváth úrral, a taxisok
képviselőjével, kéri egyeztetés céljából fáradjon be a
BRFK-ra.
- 11.15 h Szabó úr - BRFK vezetője - Korinek úrral megbeszélést folytat.
Jelenti, a honvédség visszalépett.
A tárgyalás folyamatosan megy a miniszter és a taxi képviselők
között.
- 11.25 h Barna úr telefonon jelent a belügyminiszter úrnak.
Miniszter úr utasítást ad, gépjármű tankolás stb. -
Szabó úr adja ki az intézkedést
ismerteti a kormányhatározatot.
A honvédség szükség esetén technikai eszközöket és azok keze-
lőit rendelkezésre bocsátja a rendfenntartó erőknél.
- 11.30 h Szabó Győző úr telefonon egyeztet Lőrincz altábornagy úrral
a döntésről
Túrós úr intézkedik arra, hogy az Irinyi laktanyából segítsék
a rendőri gépjárművel a honvédségi technikát az Árpád-hídnál.

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

- 2 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1945

- 12.00 h Barna úr telefonon jelent Göncz Árpádtól Horváth miniszter úrnak,
- a helyzet bonyolult, Árpád-hídról tüntetés, erőszakos jellegű
Miniszteri döntés
- vonják vissza a rendőri erőket
Túrócs úr intézkedést kiadta.
(Az egész eseményt a TV Híradó vette, Juszti László)
- 12.05 h Barna úr diszpécseren intézkedést ad ki, azonnal jelentést kér minden eseményről.
- 12.10 h László Györgynek (Magyar Rádió) Barna úr nyilatkozik
a budapesti rendőrség erőszakkal nem lép fel.
- 12.11 h Dr. Balogh Örgy. úrnak Barna úr utasítása, minden parancsnok csak a szolgálati út betartásával, Barna úr utasítása szerint járhat el.
- 12.30 h A taxi képviselői Barna úr kérésére megjelentek, Horváth úr részletes helyzetelemzést ad Barna úrnak.
- ismerteti az elképzeléseiket, terveket
- hétfőig függessze fel a Kormány a benzináremelésről hozott döntést,
- szülessen kétoldali megállapodás,
- Barna úr kihangsúlyozta, hogy nem lép fel erőszakkal a fővárosi rendőrség.
- 12.45 h Barna úr nyilatkozik a sajtónak, amennyiben olyan intézkedésre kényszerítik, utasítják, lemond, ezt jelentette miniszter úrnak is.
- 12.50 h A tárgyalás eredményeképpen Horváth úr, a taxisok képviselője intézkedett a Ferihegy 1-2. lezárásának megszüntetésére és a KÖP-nél történő zárás feloldására.

- 3 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1945

- 12.55 h A taxisok képviselői eltávoztak a Parlamentbe.
- 13.00 h Barna úr telefonon jelenti miniszter úrnak a Horváth úrral történt megbeszélést. Belügyminiszter úr kihangsúlyozta ismételten, nem lesz erőszakos beavatkozás.
Közölte Barna úrral, hogy du. 15.00 h-kor ismét Kormányülés lesz.
- Az eltelt időszak alatt hozott döntésekről, intézkedésekről külön részletes feljegyzések készültek. Egyes megbeszélések magnófelvételen vannak.
- 15.50 h Pick ezredes telefonon főkapitány urat telefonon értesítette, hogy jelenjen meg Göncz Árpád köztársasági elnök úrnál.
Barna úr berendelést jelentette Szabó Győző országos rendőrfőkapitány úrnak. Barna úr Göncz Árpád úrhoz távozott.
- 16.30 h Belügyminiszter úr beolvasta a kormány-nyilatkozatot a TV Híradó rendkívüli adásában.
- 16.55 h Barna úr jelentést tesz országos főkapitány úrnak a köztársasági elnökkel történt megbeszélésekről.
- 17.00 h Főkapitány úr utasítása dr. Balogh Örnagy részére: intézkedjen a Parlament, a TV, rádió tartalékerőkkel történő megerősítésének megszervezésére. Balogh úr jelenti: 6-6 karhatalmi szakasz áll rendelkezésre. Barna úr utasítása: 1 a rádióhoz, 2 a TV-hez, 3 szakasz a Parlamentnél képezzen tartalékerőt, 30 fő rendőrt a Kun Béláról az V. kerülethez kell vezényelni
- 17.09 h Barna úr főügyész úrral beszél telefonon. Tájékoztatta a főügyész urat az intézkedésről, hogy erőszakos beavatkozás nem lesz a fővárosban. Főügyész úr támogatta az intézkedést.
- 17.10 h Barna úr utasítása Illés Örnagy, a Sajtóosztály vezetőjének, szervezzen a Sajtóirodán folyamatos hírvetést.

- 4 -

18.43 h Dr. Verebely Imre államtitkár telefonon kereste Barna urat./Barna úr utasítása 27-én a kazettáról Titkárság készítsen feljegyzést a beszélgetésről./

19.00 h Főkapitány úr Szabó Győző úrnak telefonon jelentést tesz.

- az állomány visszatartása nagy gondot jelent ellátás, étkezés, pihentetés szempontjából

- Szabó úr egyetért minden ésszerű megoldással, hozzájárul a hozott döntéshez.

- főkapitány úr Valenta úr felé intézkedik, a szükséges intézkedést tegye meg.

19.15 h Barna úr utasítása Dr. Balogh Örgy. felé, a női rendőröknek lelépést engedélyezett.

19.30 h Barna úr közrendvédelmi helyettesétől helyzetelemzést kér. Balogh Örgy. jelenti a fővárosi helyzetet /KOTT jelentések alapján/

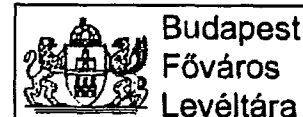
19.55 h Barna úr jelentést tesz Verebely államtitkár úrnak a Ferihegyen kialakult helyzettel kapcsolatban.

20.00 h Dr. Balatoni úr kérte a főkapitány urat, járuljon hozzá a bűnügyi állomány leléptetéséhez. Főkapitány úr jóváhagyta Balatoni úr döntését. Balatoni ezds úr 20.30 órától leléptette a bűnügyi állományt.

20.20 h Túrós úr telefonon közölte Barna úrral, hogy hamarosan a BRFK-ra érkezik.

- 5 -

Látogatójegy száma 2068/1045

20.22 h Barna úr utasítása Berkesi ezds. úr részére

- Kállai úr az ORFK részéről különböző adatokat kért (az elmúlt 24 óra alatt elkövetett bűncselekmények)

- Berkesi úrék álljanak Kállai úr rendelkezésére.

20.30 h dr. Szikinger úr Barna úrnál telefonon kereste Túrós urat.

(kérés a szállító járművekről kapcsolatosan)

20.35 h Főkapitány úr utasítása közrendvédelmi helyettes részére, jelentse a szolgálatos közrendvédelmi állomány létszámát.

(Balogh úr jelenti a létszám kb. 550 fő)

20.45 h Barna úr utasítása Berkesi ezds. részére

- az elmúlt 24 órában (21.00 - 21.00) történt bűncselekményekről készült összesített jelentést küldjék meg Korinek úrnak.

20.50 óra Barna úr utasítása Pongor úr részére

- állapítsa meg, mérje fel hogy áll a hidak zárása röviden jelentse a fővárosi helyzetképet.

- folyamatosan ellenőrizték hogy történik a hidak zárásának a megszüntetése.

- Barna úr intézkedett a tartalék állomány átszervezésére, kormánytagok biztonságos hazaszállításának segítésére.

21.10 óra Réti ezds. úr hívta Barna urat, információt kért a jelenlegi helyzetről.

2068/1045

- 6 -

- 21.20 óra Pongor ezds. úr jelentést tesz Barna úrnak vízirendészet részéről négy hajó van készenlétben.
- 21.22 óra Barna úr jelenti Túrós úrnak Kállai úrék által kért jelentés elkészítése folyamatban van.
- 21.23 óra Szikinger úr hívta Barna urat, érdeklődött újabb információkról. Barna úr tájékoztatta, hogy segítséget nyújtunk újabb szállításához.
- 21.35 óra TV Híradótól Franka Tibor kért nyilatkozatot Barna úrtól. Barna úr utasítása, hogy Pongor úr nyilatkozzon a jelenlegi helyzetről.
- 21.50 óra Túrós vörge. úr megérkezett.
- 22.20 óra Korinek úr hívta Barna urat, ezt követően Barna úr intézkedése Pongor úr felé előfutóként kísérik a rendőrök az élelmiszert szállító konvojokat. A rendőrök jelentsék ha ilyen jellegű igény jelentkezik. A parancsnokok szükségintézkedést tegyék meg.
- 22.50 óra Güncz Árpád köztársasági elnök a TV-ben beolvasta nyilatkozatát.
- 23.15 óra Verebélyi Iván államtitkár úr megérkezett.
- 23.16 óra Barna úr TV Híradónak ismételten nyilatkozik. (Franka Tibor)
- 23.20 óra Megérkezett Korinek úr.
- 23.40 óra Főkapitányi megbeszélés kezdődött. (Jelen vannak: Korinek úr, Verebély úr, Túrós úr és Barna úr)

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1990

- 7 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1990

1990. okt. 27-én

02.00 óra Főkapitányi eligazítás:
(Jelen vannak: Balatoni úr, Pongor úr, Fodor úr,
Kozár úr, Berkesi úr, Gábrriel úr)

Főkapitány úr utasítása; Balatoni úr részére

Az eltelt időszak alatt készült videó felvételeket és fotókat, amelyek a taxisokról készültek össze kell gyűjteni, kiemelten, amelyen látszanak a forgalmi rendszámok és bizonyításra alkalmas, hogy milyen durva szabálysértést követtek el.

Főkapitány úr Berkesi úrnak megismétli a feladatot, konkrét ügyeket összegyűjteni, amelyen kirívó szabálysértés történt, pld. HÉV síneket a gyalogosok elzárták.

A készült feljegyzésekről összesítő jelentést kell készíteni, a jelentést főkapitány úr nevében belügyminiszter úr nevére (Verebély úr utasítása alapján az alábbiakról teszek jelentést a szolgálati ágaknál történt események szerint).

Főkapitány úr kihangsúlyozta, meg kell tanulni együtt élni a jelenlegi rendkívüli feladatokkal.

02.10 óra

Túrós úr telefonon tájékoztatta Barna urat, hogy a rádióban beolvasták a közleményt, miszerint a kormány megegyezett a taxisokkal. (01.07 perc)

- 8 -

A közleményben elhangzott, hogy vasárnap déli-
előtt folytatódnak a tárgyalások.

2.28 óra Nagy ezds. úr az ORFK-ról hívta főkapitány urat.
Tájékoztatta Barna urat, hogy a belügyminiszter
úr reggel rövid helyzetjelentést kér a főváros-
ban kialakult helyzetről, hídekről és egyéb sá-
ményekről.

Barna úr parancsa Pongor úrnak:

08.00 órakor tegyen jelentést 14.470-es telefaxon
a budapesti helyzetképről, a még meglévő gondok-
ról. Pongor úr vizsgálja meg a helyzetet a kiala-
kult helyzethez hogyan viszonyulnak a taxisok.

Nagy ezds. úrnak 03.00 órakor jelentse, ezt köve-
tően fél óránként helyzetjelentést adjon.

Pongor úr készítsen intézkedési tervet arról, mi-
lyen módszerekkel hogyan lehet megtisztítani a hída-
kat, bevonva más erőket is. Az intézkedési tervet
10.30 órára kéri Barna úr.

A jelenlévő parancsnokok folyamatosan biztosítsák
a készenléti állapot fenntartását.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/2015

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/2015

FELJEGYZÉS

Budapest, 1990. október 27. 7.55 órától

7.55 óra

Főkapitány Úr ismerteti elképzelését: Balaton Úr a bűnügyi
szakszolgálat nyomozóiból szervezzen olyan kb. 15-20 -
tárgyaló csoportot amelyek a zárási pontokon tárgyalásokat
kezdenek a demonstrációkban résztvevőkkel. Igyekezzenek
meggyőzni a résztvevőket a zárás feloldásáról.

Tárgyalási alaphelyzet: kérni kell tömegközlekedés meg-
indításának feltételeit, megküldömböztetett jelzést (sárga
is) használó járművek és a rendőrség által kísért (felve-
zetett) járművek közlekedésének szabad biztosítását! A
konfrontáció kerülendő!

8.02 óra

Főkapitány Úr az Országos Rendőr-főkapitánynak jelenti a
kapott feladatok teljesítésének állását (fotózás) és fenti-
ekben ismertetett elképzelését. Jelenti, hogy VEREBÉLY Úrnak
a helyzet megoldására ajánlott ötleteit ellentétesnek tartja
elgondolásainkkal. Hangsúlyozza, mindenképpen megelőzendő,
hogy miniszteriális szinten egymásnak ellentmondó ráadásul
szakszerűtlen utasításokat adjanak. Szabó Úr ezekkel egyet-
ért. Főkapitány Úr példaként említette, hogy az ugynevezett
"csiki-csuki játékra" próbált utasítást adni Verebély úr.

Látogatójegy száma 2069/1044

8.10 óra

A Fővárosi közlekedési helyzetről készített térkép nem megfelelő Főkapitány ur utasítást ad egyezményes jelekkel történő ellátásra.

8.15 óra

Folytatja Balatoni úr eligazítását: a nyomozói stábok tevékenységük során igyekezzenek fellazítani a zárást biztosítók immáron megbomlott egységét.

8.16 óra

Pick ezredes (a köztársasági elnök szánységédje) tájékoztatást kér főkapitány urtól a reggeli órákra kialakult helyzetről. Főkapitány úr az erről szóló tájékoztatását követően közli, hogy információink szerint megbomlott az egység "bolokádót" biztosító csoportok között, nem ritkán lumpenek is feltűnnek az egyes csoportok körül, de olyan események, amelyek rendőri fellépést igényeltek volna nem történtek az éjszaka folyamán.

8.20 óra

Balatoni úrral a megbeszélés folytatása: Főkapitány ur felveti, hogy rendőri fellépéssel meg kellene akadályozni a hidakon a zárást biztosító taxisok mozgását. Balatoni ur ezt "überzárnak" minősíti, elvetni javasolja.

Főkapitány úr ezután azt javasolja, hogy nem látványosan olyan hangulatot kell kelteni a lakóság körében, amely a közlegő halottak napi tömegközlekedési igények kielégítését követelik. Balatoni úr javasolja, hogy Főkapitány úr ezzel az elképzelésével lépjen nyilvánosság elé. Főkapitány úr ezt pillanatnyilag még nem tartja időszerűnek.

Látogatójegy száma 2069/1044

8.25 óra

Pongor ezredes úr jelenti: a teherfuvarozók képviselőivel Barcsai úrral abban maradtak, hogy tárgyalásokra csak akkor kerülhet sor, ha a szervezők urai a helyzetnek. Főkapitány úr ezzel egyetért. Jelenti továbbá, hogy a kormánytól egy ezredes kocsit kért (megkülönböztető jelzéssel), hogy kimenjen a Budaörsi Rep-terre légi felvételek készítése céljából. Főkapitány úr engedélyezi.

8.30 óra

Balatoni úr felolvasta az időközben elkészített éjszakai helyzetjelentést (írásban mellékelve). Főkapitány ur elrendelte miniszter urhoz történő felterjesztését.

8.35 óra

Főkapitány Úr úgy rendelkezik, hogy a sajtó esetlegesen jelentkező képviselőivel a kapcsolatot Illés őrnagy ur tartsa.

8.37 óra

Pongor ezredes urat tájékoztatja főkapitány úr tárgyaló csoportok létrehozásáról. Utasítja ugyanakkor, hogy a kerületek beosztását is készítsék el e feladatok megoldására.

8.40 óra

Rádióon jelentik, hogy Horváth úr a fuvarozók képviselője a Parlamenthez ment. Főkapitány Úr utasítás: hívják a rádióhoz beszélni akar vele.

8.45 óra

Főkapitány Úr a Horváth úrral folytatott beszélgetés során közli, úgy érzi a szervezők nem urai a helyzetnek és ez nem jó jel, nem alapozza meg az eredményes tárgyalást. Abban állapotnak meg, hogy miután valamennyi képviselő egységes álláspontját Horváth ur megismerte, személyes megbeszélésre bejön a Főkapitányságra.

8.51 óra

Utasítást ad a Központi Ügyeletnek, hogy mindazokat az anyagokat amelyek súlyos rendzavarásról, közérdekű üzem működésének megzavarásaként értékelhető cselekményekről készültek, azonnal terjesszék fel.

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 2062/1945

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 2062/1945

9.02 óra

Korinek helyettes államtitkár ur telefonon keresi Főkapitány urat, aki jelenti a pillanatnyi helyzetet, azt is hogy fogadni szándékozik a fuvarozók Horváth Pál ur vezette küldöttségét.

9.04 óra

Szabó Győző ur kérte Főkapitány urat, hogy zárásokról készített térképvázlatot ne a Minisztériumba, hanem az Országház 17-es kapujához küldesse.

9.15 óra

Elrendeli, hogy a "un. fellazító csoportok" mellett fotózáshoz értő nyomozókból csoportokat kell szervezni, akiknek a legkisebb szabálysértések rögzítése a feladata. Figyelmeztet arra, hogy a két fajta csoport tevékenységét nem szabad összekapcsolni.

9.22 óra

Miniszter ur parancsa, hogy Lánchíd minden rendelkezésre álló erővel tartani kell. Főkapitány ur erre utasítja Pohor ezredes urat, elrendeli az ott lévő erők megerősítését.

9.27 óra

Nováki tábornok ur, a Határőrség országos megbízott parancsnoka érdeklődik Főkapitány urtól, hogy ki készíti az országos helyzetértékelést. Főkapitány ur közli, hogy Túrós urék feladata. Nováki urat is tájékoztatja a Horváth-tal várható megbeszélésről, annak kimenetelét biztatónak itéli.

- 5 -

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 7069/1049

9.34 óra

Szabó Győző úrnál érdeklődik, hogy pontosan hová kell továbbítani az értékelő jelentést? Kérdésre Főkapitány úr jelenti, hogy tudjuk kik a fő szervezők. Jelenti továbbá a Lánchíd meg-erősítésére kapott utasítást.

9.38 óra

Utasítja a feljegyzés készítőjét, hogy emlékeztesse szándékában áll bemenni a taxiközpontba és onnan CB-n szólni a taxisokhoz.

9.44 óra

A miniszter úrnak elment futárral a helyzetértékelő jelentés.

9.45 óra

Utasítja a központi ügyeletet az információk pontos felvételére az események helyszíneiről (rendszám stb.).

9.47 óra

Túrós urat hívta, de nem volt benn.

10.00 óra

Szabó Győző urat hívta:

Szabó Úr kéri, hogy a fővárosi helyzet térképéről Korinek Úrnak is küldjünk. Főkapitány úr jelenti, hogy már elküldte az eredeti térképet, másolatot kb. 1 óra múlva tud készíteni.

Kérdésére ismét jelenti, hogy tárgyalni fog Horváth úrral.

Szabó Úr kéri, hogy a tárgyalások során hívják fel a figyelmet a kártérítés öriási mértékére és ez a szervezőket terheli.

1049/7069

- 6 -

Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 7069/1049

Kérte továbbá a résztvevők pontos rendszám és egyéb adatait.

Főkapitány úr jelenti, hogy erre már intézkedett.

Tájékoztatja, hogy "fellazító csoportokkal" is igyekezzünk elérni a szétszórhatást.

10.07 óra

Utasítást ad Balogh alezredes úrnak, hogy "rendszámok" fotókat kér a Közrendvédelemtől is. Utasítja továbbá, hogy térképmásolat készüljön Korinek úr részére is.

10.15 óra

Ismételten utasítást ad a jelenlévő "stábnak", hogy utasításait pontosan és rendkívül gyorsan hajtsák végre. Aki erre képtelen, jelezze.

10.16 óra

Korinek úrral folytatott beszélgetést jelenthette, hogy Verebely úr tegnapi utasításának megfelelően a miniszteri sajtótájékoztatáshoz összeállítottuk az anyagokat, videófelvételt, jelentéseket. Kérdésre jelenti, hogy fényképfelvételeket a Közlekedésrendészet nem volt képes a tömeg miatt készíteni. Jelenti, hogy le fogja vonni az eset tanulságait, személyi konzekvenciára nézvést is. Korinek úr kéri, hogy folyamatosan jelentsük a helyzetet, mert Miniszter úr csak ennek ismeretében tud dönteni. Főkapitány úr jelenti kérdésre, hogy az újságok tévesen értelmezték azon kijelentését, hogy nem fogja végrehajtani a felsőbb parancsot. Arról van szó, hogy törvénytelen parancsot nem fog végrehajtani. Közli ugyanakkor, hogy amennyiben nem értékelik megfelelően a munkáját, felajánlja lemondását.

Korinek úr közli, hogy nem erről van szó, a végzett munka dönti el majd, hogy ki mire érdemes. Főkapitány úr kifogásolja, hogy méltánytalannak érzi azt a megítélést, amellyel a minisztérium illeti személyét. Korinek úr közli, hogy ő csak arra kérte, vesse össze az újságokban megjelenteket az általa mondottakkal.

1049/7069

- 7 -

Látogatójegy száma 2062/1945

10.30 óra

Utasítja Balatoni urat a tegnapi hangulatjelentések felterjesztésére.

10.32 óra

Pongor úrtól jelentést kér a Lánchíd biztosítására vonatkozóan. Szamosfalvi úr a BDSZ-től hívta: közli, hogy a sajtó képviselői kérik űket, hogy a rendőrök hangulatáról adjanak tájékoztatást, ne folyék bele ezekbe a dolgokba.

10.34 óra

Jelenti telefonon Szabó Győző úrnak, hogy kifogásolta Korinek úr a tevékenységét. Közli, hogy úgy érzi, mindent megtesz a jelenlegi helyzetben, amennyiben ezt mégis elégtelennek érzik, ő felajánlja lemondását. Szabó úr kéri, hajtsa végre a kapott parancsokat, dolgozzon nyugodtan.

10.39 óra

Utasítja Illés urat, hogy szervezzon sajtótájékoztatót azonnal.

10.44 óra

Balogh úr jelenti, hogy a Lánchídnál 1 szakasz 7 közlekedési rendőr van jelenleg, tartalék 3 szakasz. Összesen jelenleg a Lánchídnál 2 szakasz 3 tiszt, 14 közlekedési rendőr a biztosításra kirendelt erő.

- 8 -

Látogatójegy száma 2062/1945

10.45 óra

Túrócs úrnak jelenti, hogy a kialakult helyzetben a vele szemben alkalmazott jelzőket akár olyan módon is visszautasítja, hogy lemond. Túrócs úr türelemre kérte.

10.52 óra

Fórró Tamással beszél és kéri, hogy nyilatkozhassék a sajtónak a tegnapi nyilatkozatával kapcsolatban. Fórró úr azonnal lehetővé tette ezt, szalagra mondta Főkapitány úr: tegnap tett nyilatkozatát úgy kell értelmezni, hogy a törvényes jogrend védelmében törvényes parancsokat kell végrehajtania a rendőrnek, Főkapitánynak egyaránt. A közlemény után kérdésre közli, hogy jelenleg törvényes parancsokat hajtának végre a rendőrök erőnkhez mérten, de politikai kérdésként kezelve a feladatokat. A rendőrségnek közlekedési ügyeket kell szolgálnia, nem politikai érdeket erre eddig nem is kérték. Tájékoztatja a várható tárgyalásokról a taxisok képviselőit. Kérdésre rövid helyzet értékelést adott a főváros közlekedési helyzetéről.

11.02 óra

Horváth úrékkal történt tárgyalásra Balogh őrnagy kapott utasítást.

11.10 óra

Horváth úrékkal történt megbeszélés: Horváth úr közölte, hogy operatív bizottság alakult, amely nyitásokat, zárásokat irányítja. Nem járultak hozzá a tömegközlekedés megindításához.

11.12 óra

Korinek úrnak jelenti a Főkapitány úr a folyó tárgyalást. Korinek úr berendeli Főkapitány urat a Belügyminisztériumba.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1040

11.14 óra

Tájékoztatja Horváth úrkat a kártérítési kötelezettségről, illetve az események elfajulása esetén várható rendőri fellépésről.

11.21 óra

Főkapitány úr távozása után: Balogh őrnagy úr meggyőzni igyekszik a képviselőket a blokád részleges feloldásáról. Hajlandónak mutatkozik a feloldásra Eszli úr és Trejka úr. Eszli és Trejka urak meggyőzni igyekezzenek Horváth urat a blokád részleges feloldásáról. Balogh úr tervet ajánl a részleges feloldásról. A megbeszélések megszakadtak, mert a küldöttségnek a köztársasági Elnökhöz kellett menni.

11.59 óra

Barosai úr:

Balogh őrnagy úr tájékoztatja a részleges temetői feloldásról vonatkozó elképzelésről a BKV vezérigazgató bevonásával. Barosai úr megbeszélésre bejön Horváth úrakkal együtt.

12.45 óra

Miniszter úr kéri Főkapitány úr közreműködését a tv. koosaiinak rendőri biztosítására. Főkapitány úr megbeszéli a tv. elnökével a köcsik útvonalának és parkolásának biztosítását.

12.45 óra

Intézkedés kiadására ad utasítást.

A közlekedési blokád következtében megfontolt és összehangolt intézkedések folynak. A helyzet pontos ismerete és a közvélemény tájékoztatása céljából helyesen - úgy látja jónak, hogy meg-alapozott és ellenőrzött információk kerüljenek nyilvánosságra. Ezért minden olyan eseményt és rendőri intézkedést, amely összefüggésbe hozható a blokáddal írásban azonnal jelenteni kell a központi ügyeletnek, amely azt soron kívül köteles az ORFK részére megküldeni.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1040

A BM-ben épp ezért minden információ rendelkezésre álljon, következésképpen Szabó Eszter osztályvezető gondoskodik a közvélemény tájékoztatásáról.

Mind a vezetők, mind a beosztottak a kialakult helyzetre tekintettel az előzőekben írt célok megvalósítása érdekében különösen tartózkodjanak a nyilatkozattételtől és a magánvélemények megfogalmazásától.

Mindezek nem jelentik a sajtó tájékoztatói lehetőségeinek korlátozását, csupán a szakmai tájékoztatás központosítását.

13.15 óra

Piok ezredes úr: Főkapitány úr tájékoztatja a kis lépésekkel történő térnyerés taktikájáról. A helyzetet nyugodtnak ítéli a hétvégére tekintettel.

13.20 óra

Központi Ügyelet utasítja a kerületi helyzetkép felmérésére.

13.27 óra

Balogh őrnagy úr jelenti a részleges feloldásra vonatkozó tervet, amelyet a visszaérkező Horvát úrakkal javasol megvitatni. Főkapitány úr egyetért. Jelenti továbbá, hogy az osztrákok a Pétsfi hídi kordont szándékoznak áttörni.

13.30 óra

Központi Ügyelet jelenti, hogy robbantással fenyegető bejelentés érkezett telefonon. Főkapitány úr utasítja az Ügyeletet a szokásos eljárásra.

13.34 óra

Túros úr kereset: Főkapitány úr kérdezi, mi legyen az alternatív fervevel? Kérdezi mi a véleménye arról, ha OB-n szólnak a taxikosokhoz. Jelenti, hogy a taxikosok fogják megakadályozni információik szerint a Lánchíd elzárását.

13.43 óra

Hívás Korinek titkárságról: kocsit kérnek küldeni és utasítást ad Horváth főhadnagy úrnak Kállai László felvételére az ORFK-ra.

13.45 óra

Szigorú utasítás Balogh őrnagy úrnak: A Lánchídat senki nem hagyhatja el minden módon gondoskodni kell forgalmának biztosításáról, minden körülmények között.

13.46 óra

Rádió jelentés: A XI. ker. MDF Bizottság tüntetést szervez a Parlament előtt. Főkapitány úr utasítja Bodrácska ezredes urat, ellenőrizze az információt, mely állítólag a Kurirtól származik.

13.48

Hodula alezredes úr jelenti, hogy részeg autós belement az Erzsébet híd Pesti hídfőjénél a blokádba. Főkapitány úr kéri az írásos jelentést a helyszínelésről.

13.56 óra

Horváth úrék bejelentkeztek, Főkapitány úr ismételten fogadja őket.

13.59 óra

Főkapitány úr Túrós urat keresi telefonon: Jelenti, hogy a kapott utasításoknak megfelelően dolgozunk.

14.04 óra

Rádió jelentés: a Parlament előtti ellentüntetésről. Főkapitány úr azonnal jelenti Szabó Győző úrnak, továbbá az MDF XI. ker. Bizottságának tervezett tüntetését is.

14.06 óra14.06 óra

Utasítja Balogh őrnagy urat, hogy a Parlamenthez Bátai őrnagy azonnal menjen ki, meg kell akadályozni, hogy a tüntetők a taxisokkal összezsapjanak.

14.09 óra

Bodrácska ezredes úr jelenti, hogy a XIV. ker. MDF szervezet felhívására 2-3 fős MDF-es csoportok mennek a csomópontokhoz és feloszlataásra igyekeznek rábírní az ottlétőket.

14.10 óra

Megérkeztek Horváth úrék: közben Főkapitány úr utasítja az V. ker. Rendőrkapitányságot, hogy Dr. Szőke kapitány úr hívja fel.

A megbeszélés: Horváth úr a kormány által kidolgozott alternatívák holnapi kormány szintű megbeszélések ma tárgy alapot jelenthetnek, akkor ma 16.00 órától felbontják a torlaszokat. Közben: Főkapitány úr utasítja az V. ker. Rendőrkapitányt vegye át a Parlament előtti intézkedést. Rádió jelentés: a tagállomásokat a higgadt, törvényes intézkedésekre, a fegyelmezett szolgálat ellátására.

Főkapitány úr: van-e hatáskörük, felhatalmazásuk konkrét megállapodásra?

Horváth úrék: igennek válaszolnak, már a BKV is mellettük áll. Főkapitány úr: Tudják-e biztosítani a vidékről átmenő forgalmat? Horváth úrék: Tulajdonképpen nem, csak a temetőkhöz jutást. Főkapitány úr: Közös érdek a felszámolás (egyértékesítés).

Közben rádió bejelentés: le akarják zárni a Lánchídat. Pontosítás együttes intézkedés a lezárás megakadályozására. Horváth úr: rádió közli a stábjuk központjával, hogy belátható időn belül - 15.00 óra után megoldódik a helyzet, ezt követően a rendőrséggel közösen szándékoznak az egyéb résztvevőket eltávolítani a csomópontokról. Annál is inkább, mert egyre több a része g magánautós a lumpen ellen a résztvevők között.

- 13 -

Közben: vita a jelenlévők között a tegnapi esti n...
Egyezkedés a temetői buszjáratok megindítására,
zárul.

Térképeket küldenek a csomópontokra a megnyitandó utvonalakról.
Horváth úr garanciát kérnek az MDF-es ellentüntetés általi at-
rocitások rendőri kivédésére.

Balogh őrnagy úr ígéretet tesz mindenfajta összeütközés megakada-
lyozására.

Horváth úr utasítást ad a csomópontoknak a temetői járatok átmen-
tesítésére.

A megbeszélés megszakad 14.45 órakor, Horváth úr távoznak a
MŰM-be.

14.44 óra

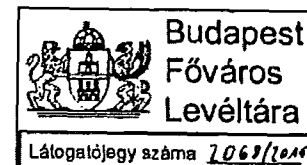
Főkapitány Úr Túrós urat kereste, de sajtótájékoztatóra ment.

14.55 óra

Magyar Rádiótól személyesen kérnek meghallgatást.
A BM-ben tart a sajtótájékoztatás. Kéri menjen oda.
Az információk tájékoztatás centralizált.

15.00 óra

- 14 -

15.27 óra

Túrós úr hívása: Főkapitány úr jelenti, hogy 20 fő ellentün-
tetés van a Parlamentnél, Szőke úr a parancsnok.

15.34 óra

Demszki úr hívta Főkapitány urat, aki tájékoztatta arról, hogy
a XIV. ker. MDF bizottsága felhívást intézett a fővárosi bizott-
ságokhoz és a Parlament előtti demonstrációra ievitált. Jelenleg
kb. 100 fő ellentüntetés folyik, de a rendőrség elkülönítette
őket a taxistól. Rend és nyugalom van.

Demszki úr ajánlotta, hogy kimegy a Kossuth térre és beszél a
jelenlévőkkel. Főkapitány úr garantálja a kijutását a Mérleg ut-
cából.

15.40 óra

Főkapitány úr elutasítja Balogh őrnagy urat, hogy menjen a
Kossuth térre, továbbá videófelvételek készítésére.

Ezután hívta Túrós urat:

Közben jelentést kér rádióan a Kossuth téri helyzetről. A rend-
őri erő elégséges, de elrendelte egy századnyi tartalék erő
készletét.

Jelenti Túrós úrnak a történeteket, közli, hogy behívja Demszki
urat. Kéri, intézkedjék az ezred felé a tartalék készletbe
helyezésére.

15.46 óra

Bencsik úr kereste Főkapitány urat.

15.49 óra

Főkapitány úr Demszki urat hívta, és közölte vele, hogy szemé-
lyesen nem tudja elkísérni, Balogh őrnagy úr megy. Demszki úr
kezdéményezte, hogy egy MDF képviselőt is vigyenek magukkal.

- 15 -

Főkapitány úr intézkedik erre.

Utasítja Hodula alezredest, hogy akadályozza meg a nehéz járművek behajtását a Kossuth térre. Intézkedik 1 szakasz kiküldésére, 1 marad tartalékban a Szalay utcában.

15.59 óra

Rádióon jelentik, hogy egy fehér Pouriakból rálőttek a taxisokra.

16.00 óra

Ismételten jelentést kér a Kossuth térről és elrendeli az azonnali jelentéstételt a helyzet változása esetén. A Margit hídnál tisztázni!

16.06 óra

Megérkezett Demszki úr. Főkapitány úr tájékoztatja a Kossuth téri helyzetről. Helyzetjelentést kér a térről, eszerint Demszki úr a nincs szükség innentől tisztán politikai kérdés a téren történő eseménysor. Főkapitány úr tájékoztatja a taxisokkal folytatott tárgyalások eredményéről, a temetői járatok beindításáról, holnap is, ha a jelenlegi helyzet marad.

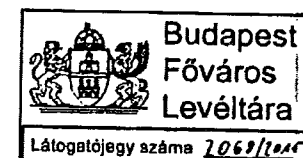
16.13 óra

Rádióon rendező 1 2 szakaszt kér a TV-hez. Főkapitány úr azonnal intézkedik a kirendelésről. Rendező 1 személyesen felel belügyminiszter úr személyi biztonságáért, aki szintén a téren van.

16.21 óra

Jelentik a III. kerületből, hogy elfogták a fehér poutiac utasait. Lövöldözés nem volt, csak fegyverrel kényszerítették a Margit hídi kordont arra, hogy engedje át a kocsit. Főkapitány úr utasítja Bodrácska ezredest, hogy az eset kivizsgálására.

- 16 -

16.26

Bodrácska úr jelenti, hogy a Potiac német rendszámú volt, utasai gázpisztolyt használtak. Elszámlatásuk folyamatban.

16.29 óra

Demszki úr kérdezi, nem juthatnának-e a szervezőkkel olyan megállapodásra, hogy csak kívülről zárják a fővárost, de belül mehetne a forgalom. Főkapitány úr közli, hogy ezt megpróbáltuk, de a szervezők me-rev magatartása miatt csak a Lánchídat tudtuk "magtartani".

16.33 óra

Taxi-központból (Gábrriel taxi disztribúciós központ) Főkapitány urat hívták: kérdésre Főkapitány úr tájékoztatást ad a Kossuth téri helyzetről, azt nyugodtnak mondja. A bejelentés alapján intézkedik a Gellért tér, Szabadság híd budai hídfőjénél állítólagosan a taxisokat spray-zók elleni rendőri fellépésre.

16.37 óra

Megérkezik Dr. Túrós úr.

(A jelenlévők együttesen nézik a TV egyenes adásában a belügyminiszter beszédét).

Közben: Főkapitány úr jelenti a pillanatnyi Kossuth téri helyzetet Túrós úrnak.

16.42 óra

Szabó Győző Úr megérkezik.

Demszki úr távozik, meghagyva hol érhetjük el, ha segítségére lenne szükség.

Közben Túrós úr jelenti az ORFK vezetőjének a kialakult helyzet fontosabb jellemzőit.

Túrós úr intézkedést kér arra, hogy a szerveződő ellentüntetéseket résztvevői ne ütközhessenek össze a taxisokkal. Közli, hogy rendőri erő van, az ezred mintegy 800 fővel készen áll.

- 17 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1045

16.49 óra

Berkesi ezredes úr jelenti, hogy a Szabadság hídi atrocitás nem történt meg. Tekintettel azonban arra, hogy a tartalék erőjük fogytán vannak, kéri a készenléti erőket az ezredtől. Túrós úr egy századot rendel Vörösmarty ezrede úrtól készenlétbe helyezni.

16.52 óra

Megbeszélésre vonulnak el Főkapitány, Túrós és Szabó úrak.

16.53 óra

Az érkező Balogh őrnagy úrnak átadja a főkapitányság irányítását.

Innen csak szalagon, időpont rámondva.
A háromszöggel jelölt 2. oldalán kb. 1/2 től!

Leírva a 17/a oldalon.

18.03 óra

Főkapitány úr jelentést kér a Rádiótól.

Jelentik, hogy nyugalom van.

Közben jelenti az időközben eltávozott Túrós úrnak, hogy tartalék erőt kér.

18.15 óra

Balogh őrnagy úr ismerteti;

a kialakult kompromisszum szerinti új benzin árakat, azzal, hogy a bejelentés után a torlaszokat várhatóan eltávolítják.

18.17 óra

Barna úr:

Horváth Pállal beszélt, kihirdetés után a rendőrség közreműködik a közlekedés helyreállításában. Horváth úr visszahívását várjuk.

- 17/a -

17.50 h

Az ORFK Főügyelete jelezte, hogy az Osztyapenkó szoborhoz rövidesen megérkezik egy vegyszert szállító konvoj, mely hét tartálykocsiból áll. A konvojt tűzoltók kísérik, mert az egyik tartály folyik, a Kőbányai Gyógyszergyárba tartanak.

Fk. úr:

- tisztázni, mindenképpen be kell-e jönniük a városba,
- az anyagok nélkülözhetetlenek-e.

Döntés:

- a hét kocsi egykonvojban nem maradhat, a sérültet és a hat másikat külön-külön kell biztosítani, a sérült kocsi semmiféleképpen sem jöhet be a fővárosba.

17.53 h

A központi ügyelethez jelezték:

- ha a XIX. kerületben a Kilián BKV Garázsánál 30 percen belül nem őszlik a blokádnak, akkor azt 60 gépkocsival feloszlatták,
- a Szabadság hídon ketten másznak fel a turulmadárhoz.

Fk. úr döntése:

- XIX. kerületi kapitány menjen ki a helyszínre, intézkedjen, értesítsék a tűzoltókat.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1045

- 18 -

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 2069/1985

18.24 óra

Főkapitány úr Berkesi úrnak:
az ezredtől kért század készülségben maradjon.

18.30 óra

Rádióhírné: MDF úgy tűnik megkezdte az elvonulást a
Parlament elől.

18.31 óra

Körülbelül 200-an maradtak, a többiek vonulnak.

18.33 óra

Az elvonuló a metró irányába haladnak, már csak körülbelül
50-en maradtak.

18.36 óra

Rádióhírné, miszerint a Parlamenttől a Rádióhoz vonultak,
Főkapitány úr tájékoztatást kér a Rádió körüli helyzetről.
Járőr: hétköznapi, nyugodt helyzet a Bródy S. utcánál.

18.38 óra

Főkapitány úr jelentést kér a Kossuth Térről.
...?Jelentése: a többség a teret elhagyta, szórvány cso-
portok maradtak csak, akik ezt azt kiabálják a taxisoknak.

18.42 óra

60 fő az ezredtől megérkezik.

18.51 óra

Főkapitány úr kérdésre: Balogh őrnagy úr figyelemmel kíséri a
Parlamenttől elvonuló mozgását.

001-2311/00175

- 19 -

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatójegy száma 2069/1985

19.08 óra

Főkapitány urat Udvarhelyi Tibor híja a Nap TV-ből.
Főkapitány úr: 1. az interjú kérdése maradjon függőben.
2. a reggeli órákban térjünk vissza a kérésre.

19.12 óra

Főkapitány úr hívja Szabó urat:
Jelenti, hogy a jelenlegi helyzet nyugodt, tájékoztatja a
horváth Pállal folytatott beszélgetésről.

19.15 óra

A Magyar Rádiótól kb. 30 fő békés mozgását jelenti.

19.17 óra

Kárpáti Gábor úr telefonon jelent.
Főkapitány úr: továbbra is működjenek együtt önkormányzattal.

19.27 óra

Kőszegh Ferenc hívja Főkapitány urat.
A Beszélőnek kér interjút.
Főkapitány úr: a sajtót a BM sajtó osztály tájékoztatja,
visszahívást ígér.

SZDSZ központ: 118-4088

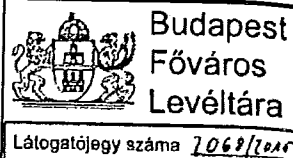
Kőszeg Ferenc térképet kérnek az utelzárásokról.

19.33 óra

Főkapitány úr Szabó Győző urat hívja.
Tájékoztatja Kőszeg Ferenc úr kéréséről
Szabó úr: Főkapitány úrra bízta a döntést saját felelősségére.

001-2311/00175

- 20 -

19.39 óra

Főkapitány úr Kőszegh urat telefonon tájékoztatja:
a jelen helyzetben nem tud nyilatkozni, de a krízis helyzet meg-
oldása után lehetségesnek tartja az interjút.

Budapesti Rendőr-főkapitányság

FELJEGYZÉS

Budapest, 1990. október 27-én 20.00 órától

20.29

Berkesi Úr - M5-ös 14 km-énél NSZk Turista buszon természetes halott
(idős nő) a halál nincs összefüggésben a blokáddal, BRFK
helyszínelő

- A metró 0rs vezér téri végállomásán a taxisok csatlako-
zásra hívták fel a metrósokat azzal, ha nem csatlakoznak,
eltorlaszolják a bejáratot.

Fk. Úr: taxisokkal felvenni a kapcsolatot, a metró tabu, járőr menjen
a helyszínre, az eseményt jelenti Szabó Gy. úrnak.

20.32 Szabó úr:

- minden eszközzel meg kell akadályozni, hogy a metrót
eltorlaszolják.

Fk. Úr: - Berkesi úr tudatosítja taxis központtal, hogy ez esetben
nincs engedély.

20.45

Berkesi Úr: - A taxisok vezetőimegértették, hogy a metró és a Lánchíd
tabu.

20.50

Balátoni úr kérésére Fk. Úr hozzájárul a 21 fős bűnügyi brigád pi-
hentetéséhez.

20.57

Nagy S. ezds.

- Tg-n intézkedés várható az állomány pihentetése stg. tár-
gyában.

- a zászlóskjépző egyes intézkedésekről nem kapott.

Fk. Úr - Lázár alezr. intézkedjék.

21.22

Berkesi úr: - A taxisok megkezdték az Árpád híd felszabadítását,
rendőri segítséget kérnek ennek biztosításához.

Fk. Úr: - A híd felszabadítását rendőri erők segítik.

21.24

56. dokumentum: BRFK feljegyzése főkapitányi értekezleten elhangzottakról

- 2 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1045

21.24

Csonka úr: - Deák téri metróból bombariadórról hallott híresztelést
Fk. Úr: - Berkesi úr tisztázza, milyen bejelentés érkezett.

21.36

Fk. úr Szabó úrnak jelenti: a rendőri erők segítik a taxisokat az
Árpád híd torlasz felszámolásában.

21.37

Kukulyák János City taxi: folyamatos a bontás kapcsolat tartható
velük a 111-1819-es telefonszámon.

Fk. Úr: - A rendőrség partner, de a taxisok irányítsák a bontást.

21.38

Hodula úr: - Az Árpád híd budai oldalán megkezdtek a taxisok a
bontást.

Fk. Úr Szabó Gy. úrnak jelenti a bontás megkezdését és a taxisokkal
való együttműködést.

Szabó úr: - a minisztérium a megegyezés hírére nem erősítette meg,
lehet, hogy fals hírről van szó.

Kántor úrék információja szerint nem mindenki fogadná
el a bontást, az intézkedéssel vigyázni kell, a forgal-
mazásunkat ők is figyelik.

21.43

Fk. Úr utasítja Hodula urat: óvatosan lassan intézkedni, a híd mindkét
oldalára 4-4 főt küldeni.

21.44

A helyszínről rádió: A Flórián téren a forgalom megindul, a lámpákat
pár perc múlva bekapcsolják.

21.46 Hodula úr: a Flórián téren a lámpákat bekapcsolják, a forgalom megindul
Fk. Úr.

21.48

Járőr: - Az Árpád hídon mindkét irányban két-két sáv szabad, aa
forgalom megindult.

21.50

Berkesi úr: - Híresztelések szerint az Őrs vezér triek nem fogadják
el aa bontást, lehet, hogy a hídon fognak vonulni.

21.52

Fk. Úr utasítása: Figyelemmel kísérni esetleges taxis konvoj mozgását
rendőri demonstrációra nem kerülhet sor.

BUDAPESTI HÍR

- 3 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1045

21.56

Központi Ügyelet: - A TV-Híradó szerkesztőségét Miniszter Úr felhív-
ta, hogy a megegyezésről szóló hír kacsá.

Fk. Úr jelenti Szabó Gy. úrnak:

- Szabó úr a helyszínen kell lennünk, az esetleges
pozíció előnyt ki kell használni.

21.58

Fk. Úr utasítása: - Minden erőt tájékoztatni arról, hogy a megegyezés
hírére nem erősítették meg, a taxisokat, ha kérik
a bontásban segíteni kell, egyébként meg kell vár
ni a hír megerősítését.

22.04

Árpád híd: - a forgalom a hídon lebénult

Fk. Úr: jelenti Szabó Gy. úrnak:

22.08

Árpád híd: - A hidat teljesen lezárták.

Fk. Úr:

- Balogh úr intézkedjék, hogy a Lánchídon a forgal-
mat feltétlenül biztosítsák, ha kell küldjön erő-
sítést.

Lánchíd:

- Nem kér erősítést.

22.14

Árpád híd: - A forgalmat újból megnyitották, de a Flórián
téren a forgalom áll.

22.23

Fk. Úr: - Szabó Gy. úrnak javasolja, ha kell soron kívül
szólna a taxisokhoz Tv-n keresztül.

Szabó úr:

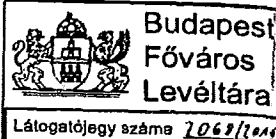
- Átadja Túrós úrnak.

Túrós úr:

- Támogatja, de óvatos megfogalmazásra hívja fel a
figyelmet, javasolja, hogy Fk. úr beszélje meg
Verebélyi úrral is.

BUDAPESTI HÍR

- 4 -

22.32

Fk. úr a TV nyilatkozatra vonatkozó javaslatától eláll.

22.33

Szabó úr: - Igaz-e, hogy a lánchidnél civilek igazoltatnak.
Fk. úr: - Ellenőrizteti.

22.36

Fk. Úr Szabó Gy. úrnak jelenti:
- Ittas vezető gázolt az M3-ason a Szerencs utcánál a taxisok elfogták.
- Bejelentés érkezett, hogy a Rudas L. 34. előtt valakit lelőttek, ellenőrzése folyamatban.
- A civilek általi igazoltatást nem erősítették meg.

22.38

Fk. Úr Pölöskei urat hívja

22.43

Lánchid: - DM 94-82 frsz. kocsival három taxis a fogalom lassítását kezdeményezte, Tuza úrék elküldték őket.

22.45

Fk. úr Túrós úrnak jelenti:
- Pölöskei úr tájékoztatása szerint az MDF 28-án 14.00-ra a maihoz hasonló demonstrációt tervez a Parlamentnél.
Túrós úr: - Új terveket kell készíteni, Balogh urat berendeli 23.00-ra. Tájékoztatja Főkapitány Urat, hogy legkorábban hétfőről keddre hajlandó akciót vezetni, meg akarja várni Ogy. ülését.

22.53

Szabó Gy. úr: - a tv-ben elhangzott taxis nyilatkozatokra tekintette az esetleges bontásokat támogatni kell.
Fk. úr: - Személyes közreműködéssel is megpróbálja elősegíteni a bontás megkezdését.

- 5 -

23.00

Fk. úr Szabó Gy. úrnak jelenti:
- A Rudas L. utcánál ismereteim szerint sem halott sem sérült nincs, a környéket ellenőrzik.

23.06

Belváros III.: - A Kossuth téren kordont vontak a taxisok és az MOP tagjai közé.

23.08

Belváros III.: - A taxisok a Parlament előtt a Hősök terére vonulnak, mert a MOP-al nem vállalnak közösséget.

23.24

Berkesi úr: - A Rudas L. utcai bejelentés bejelentő részeg férfi, bejelentésének alapja nincs.

23.30

Fk. úr utasította az ügyelvezetőt, készítsen feljegyzést a Lánchid esetleges elfoglalásáról kapott bejelentésről.

Fk. úr utasítása: - A taxis központokat értesíteni kell, hogy a Lánchid esetleges elfoglalása azonnali, és konkrét rendőri intézkedést válthat ki.
Rendezőnek: nem ellenőrzött információ szerint egyes taxisok jelzés nélküli kocsikkal próbálják elfoglalni a Lánchidat. Ez esetben kényszerlépést fog elrendelni.
- A Hősök terén a diszburkolatra állt gépkocsik vezetőit szólítsák fel a távozásra a burkolat védelme érdekében.

23.53

Berkesi úr: - A taxis központok garantálják a Lánchid forgalmát és a metró működését.
- Puskás Gyula a taxi vásárgstábtól közölte, hogy az utakat megnyitják, de nem vonulnak le. Ha a tárgyalások nem vezetnek eredményre, újból zárnak.

Fk. úr:

Szabó Gy. úr: - Szabó Gy. úrnak jelenti.
- Felhívást fog kiadni, hogy a torlaszok fenntartásának nincs jogalapja. Felhívja a gépkocsivezetőket a torlaszok megszüntetésére azzal, hogy ellenkező esetben a rendőrség a törvény szerint fog fellépni.

- 6 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2062/1995

23.59

Fk. úr: - A tagállomásoktól helyzetjelentést kér a hidakról, a bontás megkezdése esetén minden rendőri segítséget meg kell adni.

1990. október 28.

00.06

Fk. úr: - Batai úrék kísérik figyelemmel a Hősök terén kialakult gyülekezést, gondoskodjanak rendőri biztosításáról.

00.07

Zugló VI.: - A Hősök terétől a gépkocsik elindultak állítólag a Parlamenthez, a téren kb. 30 gk. van.

00.12

BKV: - A taxisok az Erzsébet hídon egy vesztesítő kék buszt használnak pihenésre, a BKV szeretné a buszt visszaszerezni.

Fk. úr: - Támogassuk a BKV-t.

00.14

Batai úr: - A taxisok a Hősök teréről a Parlamenthez indultak szándékuk nem ismert.

Fk. úr: - Szabó Gy. úrnak jelenti.

00.20

Fk. úr: - Batai úr intézkedjen, hogy a Kossuth téren és a parlamenti kapuknál azonnal legyenek rendőrök.

00.28

Barcsai János taxi válságtáb:

- Nem tudnak odahatni, hogy a kocsik levonuljanak.
- Kérdésük: rendőrség erre miként fog reagálni.

Fk. úr: - Azt javaslom tegyék meg akár a lehetetlent is, nyissák meg a hidakat.

(Fk. úr és Barcsai úr kapcsolatban marad, közben a TV-2-ön Szabó úr nyilatkozatát hallgatják.)

Barcsai úr: - A fiúk azt mondják lehetőség szerint álljunk félre, tegyük lehetővé a közlekedést.

Fk. úr: - Amit Szabó úr mondott nem bizonytalanság, Szabó úr nem fenyeget, jót akar, én is. Minden törvényes esz-közzel el akarjuk kekrülni a konfrontációt. Ha lehő-zódnak, megnyitják az utakat, nem lesz semmiféle fel-lépés. Nyissák ki az utakat, hiszen azokat vissza is

- 7 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2062/1995

vissza is tudják zárni, nem akarunk konfrontációt, senki sem engedheti meg. Komolyan mondom, ha egy erőszakos cselekmény lesz, nem lesz aki megállítsa.

02.00

Fk. úr: - Jelentést kér a hidaktól és csomópontoktól.

02.09

Szöke úr: - Jelenti a Kossuth térről elvonultak a taxik.

02.14

Horváth P. úr taxi válságtáb:

- Tájékoztatást ad, hogy mindenhol egy sávot szabadon hagynak. A Petőfi hídon nem tudják, mert részeg kamionosok állnak az úton.

Fk. úr: - Kezdjük a budapesti hidaknál. A Kossuth teret azért hagyták el, hogy a többi helyre menjenek?

Horváth úr: - Nem, nem nennek a hidakra.

02.17

Fk. úr tájékoztatja Nagy S. urat a helyzetről, a hidak felszabadtásának folyamatáról, mely a Petőfi híd kivételével mindenütt megkezdődött.

Nagy S. úr: - 06.45-re részletes jelentést kér a helyzetről. Javasolja a külterületi kemánymag rendszámok feljegyzését.

02.24

Gábrriel taxi elnöke:

- Közli, hogy az RL 34-66 fraz. rendőrségi gk. vezetője egy százados agresszív magatartást tanúsított.
- Közli, a két forgalmi sávot felszabadítanak, minden rendben lesz, és minden rendőr segíteni fog. Utasítja Valenta urat a gk. vezetőjének kiderítésére.

02.34

Valenta úr jelenti:

- RL-es rendszámú gépkocsik a BRFK-nak nincsenek.

02.40

Fk. úr: - Tájékoztatja a Gábrriel taxi elnökét

- 8 -

02.55

- Balogh úr: - Jelenti Nagy S. úrnak, hogy a parancsot végrehajtották, a térképeket elküldték az RE-nek. Tá-jékoztatást ad a kialakult helyzetről.
- Nagy S. úr: - Történjék intézkedés a kamionok elszállítására, félreállítására.

03.10

- Nagy S. úr: - Javasolja, hogy a kamionok eltávolítására vegyünk igénybe a honvédséget.
- Fk.úr: - Arra kell intézkedni, hogy a kamionok távozása Pest megyében is biztosított legyen, mert Férihegy 2 előtt ismét torlasz képződik.

03.23

Volán taxi fődiszpécser:

- Az elállt taxik helyére civil autók állnak, Főkapitány Úr részéről milyen fellépés várható.
- Fk. úr: - Aki zárt az nyisson, ha nem megy kérjen a rendőrtől segítséget, a civil gépkocsit elvitetjük, a magán-taxit győzzék meg, vagy távolítsák el.
- Diszpécser: - A szentendrei úton híreik szerint rendőri közreműködéssel távolítottak el egy taxit.
- Fk. úr: - Ilyen intézkedésünk nem lekerült, eszközünk nincs kint.
- Diszpécser: - Az esetleges erőszakos rendőri fellépés alatt milyen intézkedéseket értsenek?
- Fk. úr: - Ha betartják az ígéretüket, nem lehet erőszak.

03.36

A Petőfi hídon a Soroksári úti lehajtóra rendőri felvezetéssel a kamionok egy sávban megindultak. A Szabadság hídon a tömegközlekedés indulhat.

03.40

Pintér S. PMRFK:

- A kamionok bármerre mehetnek, kivéve a 70-es utat, lehetőleg kerüljék az M7-est, Pest megye egyébként szabad.

- 9 -

03.44

Jelentik, az Árpád hidi taxisok a RE készülődéséről beszélnek.

03.48

Pintér S. PMRFK:

- A 70-es út Érd felé is nyitott, Pest megye útjai teljes mértékben szabadok.

04.45

- Nagy S. úr: - A City taxi jelentése szerint Győr felé 15 km-es kamlonsor menne, de Győrnél akadály van.
- Balatoni úr: - Javasolja a kérdést az ORFK vizsgálja meg, nincs kapcsolatunk a győri taxisokkal.

05.15

- Balatoni úr: - Engedélyt ad arra, hogy az úppalotai összekötő hídon lévő 8 magángépkocsit halomággal elmozdítsák a forgalom megindítása érdekében.

05.20

Az Árpád hídnál a taxisok képviselői arról tárgyalnak, hogy egyes gépkocsikat el kell szállítani, mert kulcsokhiányában nem tudják beindítani azokat.

05.40

- Nagy S. úr: - Győr nem boldogul a helyzettel, az itteni taxisok segítségére lenne szükség.
- Balatoni úr: - Javasolja, hogy az ORFK vegye fel a taxisokkal a kapcsolatot, telefonszámukat megadta.

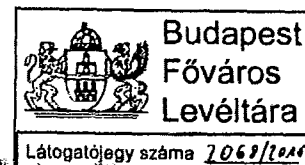
05.55

Rádión jelentik, hogy a Flórián téren mindkét irányban megindult a forgalom, de az Árpád hídon még nem teljesen biztosított.

06.00

Pataki Úr (Danubius rádió):

- Interjút szeretne kérni a Főkapitány Úrtól a jelenlegi helyzetről.
- Balatoni úr: - Fővárosra vonatkozóan előreláthatóan 06.20-kor kaphatnak tájékoztatást.

- 10 -

06.04

Udvarhelyi Gábor Naptévé:

- Fk. Úrral történt megbeszélésre hivatkozva kéri nyilatkozzon a tv-ben.

Balatoni úr: - Jelenleg ennek nincs aktualitása.

06.06

Lakatos ezds. úr:

- Rövid tájékoztatást kér és kap a főváros általános helyzetéről.

06.15

Lakatos ezds. úr:

- Kérdezi ki volt kint a kormány részéről az Árpád hídnál.

Balatoni úr: - Erre nem tudunk válaszolni.

06.20

Pataki Zsuzsannával a Danubius rádió munkatársával Balatoni úr az interjú lehetőségét 07.10-re helyezi át.

07.25

Danubius rádió:

- Nyilatkozatot kérnek.

Fk. úr:

- A nyilatkozattól nem zárkózik el, de jelen helyzetben csak a BM Sajtó Főosztály adhat tájékoztatást. Arra a kérdésre, miszerint tartja-e magát előző napi álláspontjához, hangsúlyozva, hogy énem közlésre szánja, közli, hogy rendőri esküjéhez tartja magát.

07.35

Nagy S. úr: - A 06.45-re kért értékelés kiegészítendő kérdezi, a főváros közterületén vannak-e blokádok?

Fk. úr:

- Egy-két sávon minden út járható, már az Árpád hídon is halad a forgalom.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1995

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7069/1995

Budapesti Rendőr-főkapitányság

F E L J E G Y Z É S

Budapest, 1990. október 28-án 08.00-tól

- 08.35 h Szőke Örnagy, V, kerületi kapitány jelenti Barna úrnak, eltávozott pihenni, Gémesi úr vette át a feladatot.
- 09.00 h Berkesi úr jelent Főkapitány úrnak, kedvezőbb a helyzet a fővárosban, egyes üzletek is kinyitottak (6), a forgalmi helyzet javult, a villamosok járnak, zavaró helyzetet, eseményt nem jelentettek. Az Árpád hidat 09.00-kor zárják, amennyiben nem folytatódna a tárgyalások.
- 09.05 h Barna úr Szabó úrnak jelent (ORFK). Helyzetjelentést ad a fővárosi forgalomról, hidakról. Az a tapasztalat, hogy sok gépjárművet otthagytak a zárásoknál, vezetők nélkül. Az Árpád hídnál a visszazárás bármelyik percben várható. Erre nagyon oda kell figyelni a vezetésnek. Rendkívüli esemény a jelentés óta nem történt, várjuk az Országos Főkapitány úr intézkedését. A jelenlegi helyzet elfogadhatónak tekinthető, azonban a kormányzati döntéstől függően változhat. A hírközpontot folyamatosan figyelemmel kell kísérni, nagyon fontos az események szempontjából. Másodpercek alatt tudnak zárni, erre felhívom a Főkapitány úr figyelmét. Véleményem az, ott kell rendezni a dolgokat, ahol a probléma keletkezett.
- 09.15 h Esti Hírlap-tól hívták Barna urat.
- Belügyminisztérium kompetenciája a nyilatkozattevés, csak pontos, konkrét, ellenőrzött adatok kerülhetnek nyilvánosságra, a kormányzat döntését a rendőrség végre fogja hajtani.

- 2 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2062/1045

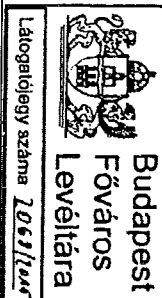
- 09.30 Berkesi úr eseményt jelent Barna úrnak (jelentés mellékelve). III. ker. Békásmegyer, Viziorgona ut 3. Békás étteremben történt, fegyveres felkelésre felhívásról.
- 09.35 Barna úr jelenti az eseményt az Országos Főkapitánynak.
- 09.36 Barna úr parancsa Bodrácska úr részére. Bodrácska úr azonnal intézkedjen az adott gyűjtésre, minden törvényes eszközzel próbálja meg felkutatni a jelentésben szereplő gépjárművet.
- 09.45 Pongor ezredes úr Barna úrnak tesz jelentést a fővárosi helyzetképről.
- 09.50 Barna úr intézkedése Balogh őrnagy felé. A fővárosban kialakult forgalmi helyzetet fenn kell tartani, a rendőrök biztosítsák a folyamatos közlekedést.
- 10.00 Barna urat hívta Horváth úr (taxisok képviselője) a City Taxi központjából. Tel.: 111-1819.
Barna úr ígéretet tett, hogy visszahívja Horváth urat.
- 10.03 Főkapitány úr jelenti az Országos Főkapitánynak, hogy beszélt Horváth úrral.
- Horváth úr kérte, hogy 11.00 óra előtt szeretnének beszélni a belügyminiszterrel, szeretnék vele közölni, hogy a felvetett 6 számot ha tartják, akkor azonnal befejezik a zárást.
Jelentette Főkapitány úrnak, hogy a beszélgetést követően visszahívja Horváth urat.
- 10.15 Nemzetbiztonsági Hivatalból Rácz Ferenc őrnagy jelentette az ügyeltesek nevét, telefonszámát Barna úrnak.
- 10.18 Barna úr hívta Horváth urat.
- Közölte Horváth úrral, hogy nem áll módjában kapcsolatot teremteni Horváth miniszter úrral, próbálják meg ők telefonon elérni a belügyminisztert.
- Kérte, hogy a tárgyalások megkezdéséig ne próbálják visszaállítani a zárást. Törekedjenek kompromisszumos, békés megoldásra.
- A tárgyalásokba a rendőrség nem akar és nem is fog beavatkozni. A rendőrség a helyén van, vegyék tudomásul, és a törvényes parancsot végrehajtjuk. Barna úr kihangsúlyozta, hogy csakis a törvényes parancsot.

- 3 -

- Amennyiben ismételtlen zárás lesz, közvetlen veszélyhelyzet alakul ki. Főkapitány úr több bizalmat kért Horváth úrtól.
- 10.25 Főkapitány úr parancsa Vámos úr (III. ker. Kap.) részére, soron kívül vizsgálta meg, miért nem jelentették időben az eseményt, és az előírások szerint járjon el az ügyben.
- 10.26 Gál Gyula úr hívta Barna urat.
- "Ma délután a rendszer fegyveres megdöntéséről van információja a kormánynak."
- 10.28 Barna úr parancsa: Nagy Károly ezredes úr azonnal jelentkezzen nála.
- 10.30 Berkesi úr jelenti Főkapitány úrnak: Fegyveres felkelésre szólító gépjárművet megtaláltak az Erzsébet híd lábánál. Forgalmi rendszáma: PN 75-75
- 10.31 Főkapitány úr parancsa: A főkapitányság vezetői, osztályvezetői bezárólag vonuljanak be Főkapitány úrhoz. A jelenlévő Pongor és Valéria urakkal Barna úr közli a Gál Gyula úr által közölt információt.
- 10.40 Barna úr jelentést tesz Szabó Győző úrnak. Jelenti, hogy az információval kapcsolatosan a szükséges intézkedést megtette a berendeléshez. Látványos intézkedést nem tervez, azonban a szolgálatra felkészíti a vezető urakat. Háttér-információként jelenti a III. kerületből kapott eseményt. Továbbá jelenti: Fokozott biztosítások, gyülekezési jog gyakorlások, tömegdemonstrációk várhatók 14.00-ig.
- 10.45 Főkapitány úr kéri, hívják meg telefonon Domszky urat.
- 10.50 Diszpécseren Főkapitány úr parancsa a Budapesti Kapitányságvezetők részére:
- Itt-ott tömegdemonstrációk várhatók, gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos feladatokkal összefüggésben körözünyt fog a Főkapitány kiadni.
Kapitányságvezető urak (-vizi) a körözüny megérkezéséig szolgálati helyükön szíveskedjenek tartózkodni.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2062/1045

- 10.56 h Barna úr parancsa KOT parancsnok részére: a kintlévő állománnyal közölje, ha útzárást vagy blokádvisszarendeződést észlelnek, azonnal jelentsék a KOT-ra, s öntől azonnal jelentést kérek.
- Kiemelten kezelje a KOT parancsnoki tevékenység ellátását.
- Pongor úr jelentést tesz Barna úrnak: állampolgári szervezésű tüntetés várható 13.00-kor. Az MDF nem adja hozzá a nevét, de javasolta Pongor úr Főkapitánynak, hogy a szervezést ne tiltsuk be. Kérte a szervezőtől Pongor úr, hogy írásban jelentsék be a tömegdemonstrációt. Az MDF ügyvezető igazgatója Lezsák Sándor úr kérte a rendőrség álláspontját.
- 11.00 Barna úr nem tiltja be a jelzett tüntetést, közölte Pongor úrral.
- 11.03 Barna úr hívta Demszky urat.
- Tájékoztatta Demszky urat, hogy több demonstráció várható 13.00-kor a Petőfi szobornál, azt követően a Parlament elé vonulnak. Közölte Demszky úrral, hogy krízishelyzetnek látszó állapot alakult ki. Kérdezte, hogy hol találja meg Demszky urat a későbbiekben.
- Demszky úr közölte, hogy 12.30-ig a lakásán, telefon: 1138-355. Azt követően a Mérleg utcai SZDSZ Központban.
- 11.10 Főkapitány úr utasítása Pongor úrnak:
- Fokozott ellenőrzéssel, járőröztetéssel kísérik figyelemmel a Parlament bejáratait. Pongor úr a szolgálatot egy szakasszal megerősítette.
- 11.20 Balogh úr jelentést tesz Túrós úrnak a kialakult helyzetről, a várható tömegdemonstrációkról. Jelentette, igénybevehető rendőrök száma kb. 5-600 fő. Túrós úr kérdésére, hogy honnan származik az információ, Balogh úr közölte, hogy Pongor úrkat kereste meg Lezsák úr.
- 11.23 KOT parancsnoktól jelentés: Az Árpád hídát lezárták.
- 11.25 Túrós úr hívta Barna urat - fél órán belül várható az intézkedés, a teljes személyi állományt be kell rendelni.

- 11.30 h Főkapitány úr ideiglenesen Batai alezredes urat kijelöli a BRFK objektum védelmi parancsnokának.

Diszpécser

Főkapitány úr a mai napra várható rendezvények biztosítása érdekében utasítja a Kapitányságvezető urakat, hogy

- személyesen és helyetteseikkel kötelesek szolgálati helyükön tartózkodni,
- szolgálati helyüket csak a Főkapitány személyes engedélyével hagyhatják el,
- készüljenek fel sürgősen a szükséges mértékben a nyilvános helyeken esetlegesen várható demonstrációk biztosítására,
- a feladatokat a rendes napi munkamenetben és létszámmal kell a továbbiakban ellátni,
- készüljenek fel további főkapitányi körözhvény fogadására és végrehajtására.

Aláírta: Főkapitány Kapták: Kapitányságvezetők
Főkapitány úr parancsa: Hajtsák végre.

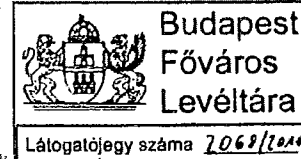
- 11.34 Barna úr jelenti Szabó Győző úrnak, hogy felkészült az állomány a fokozott feladat ellátására.

Főkapitány úr javaslatot kért a jelenlévő parancsnokoktól, hogyan lehetne megerősíteni a hidakat.

Balogh úr javaslata: ne szórjuk szét az erőket. A javaslatlalt a jelenlévő parancsnokok egyetértettek.

- 11.38 Főkapitány úr parancsa Batai alezredes úr részére:
Elrendelem az épület objektumőri parancsnoki tevékenységét.

A Főkapitányság nem bénulhat meg, fokozott figyelmet kérem a tevékenység ellátásához, a felkészüléshez, személyi, tárgyi feltételeket Pongor és Valenta úr köteles biztosítani részedre.

11.39 h Barna úr eligazítása:

A Budapesti Rendőrség a jogállam rendőrsége. Ezért a fennálló jogszabályokat köteles betartani, végrehajtani. Tudni kell, mi a feladatunk, eskünk szerinti feladat-ellátást az alárendeltekkel is tudatosítani kell.. Erőnkhez, eszközeinkhez mérten a főváros biztonságát biztosítjuk. Ezt jeleztem Demszky úrnak is, aki ígéretet tett a segítségre. Jobb megelőzni az eseményeket. A szolgálat végrehajtásánál határozott végrehajtást várók mindenkitől. Szervezetszerű helyettesem Balatoni István ezredes úr. Távollétemben teljes hatáskörrel rendelkezik. Célunk minden törvényes eszközzel fenntartani a főváros közrendjét, közbiztonságát. Felszólítok mindenkit, hogy az esküjéhez híven teljesítse feladatát. Csak a hatáskörben döntsenek, és csak akkor, ha a döntés megalapozott.

Felsőbb szervektől várjuk az utasítást, melyek a fővárosban a mai napon közrendvédelmi eseményekre vonatkoznak, a gyülekezési jog gyakorlásával összefüggésben.

Azra várunk, hogy a személyi állomány teljes berendelésére kapott parancsot, utasítást megkapjuk.

Közbiztonsági krízishelyzet van, amely kezelésében a világ minden fejlett országában három döntési szint létezik. A szintek egymásba át nem mosódhatnak.

1. szint: A kormányzat
2. szint: Ahol a krízis megszüntetésére, lokalizálására a döntéseket hozzák
3. szint: Minisztérium, ORFK-BRFK.

(12.48 h) Valenta úr az intézkedéshez szükséges anyagi- pénzügyi feltételeket biztosítsa. Sajtóban nyilatkozatot csak főkapitányi engedéllyel lehet adni.

A jelen pillanatban krízishelyzet várhatóan azonnal nem oldódik, fel kell készülnünk, hogy súlyosbodik, a rendőrség államigazgatási módszereket alkalmaz, nem politizálunk. Nem tűröm a politikai pártokhoz történő lecsatlakozást.

Kérem, hogy bízzanak a BRFK vezetésben, én bízom Önökben.

A parancsnokok gondoskodjanak a személyi állomány anyagi-technikai-, pszichológiai felkészítéséről.

További eligazítás várható az operatív helyzet szerint. 11.50 Artner úr az ügyeletről jelentést tesz egy kamionos ütközésről. Barna úr utasítása: írásban kéri a jelentést. Ezt követően Barna úr folytatja az eligazítást.

Kiss Géza pszichológust tájékoztatja az állomány fizikai, szellemi felkészültségéről. Megállapítása szerint az állomány alkalmas a feladatok ellátására. Az információi alapján fizikailag fáradtak, de pszichikailag, szakmailag felkészültek. A rendőrök nem szeretnének erőszakot, törvényes rendre törekszenek. (Közben Pongor úr megjegyezte: kontaktus van a blokádot tartók és a rendőrök között. A rendőrök bíznak a BRFK vezetésében.)

Balogh úr megjegyzése: a rendőrök érzik a súlyát a feladatnak, s elvárják, hogy hiteles parancsnok irányítsa a konkrétan kialakult helyzeteket.

Barna úr folytatta az eligazítást. Kiemelten fontos feladatként határozta meg a dokumentációs tevékenységet, kiadott intézkedéseit minden esetben rögzíteni kell.

A parancsnokok a feladat megkezdése előtt kérdezzék meg a beosztott parancsnokokat, hogy képesek-e ellátni a feladatot. Amelyik parancsnok a személyi állományt ott hagyja, elmegy, az az esküjét megszegi.

- 12.03 Főkapitány úr kihangsúlyozta: Sem lefelé, sem felfelé nem tűri a parancsok bírálatát, személyhez kötöttségét. Berkesi úr jelentést tesz a fővárosi helyzetről. Bejelentést kapott, hogy 2-3000 fő fog gyülekezni a Parlament előtt.

Barna úr a jelenlévő parancsnokoknak felolvasta a gyűlékezési jog gyakorlásáról szóló bejelentést. Balatoni úr jelentette a Főkapitány úrnak, hogy a bűnügyi állomány fizikailag nem olyan fáradt, mivel most lett berendelve. Kiss Géza úr kérdése a Főkapitány úrhoz: Felkészültek-e a pártok közötti incidensek megakadályozására a felvonulók között? Barna úr válasza: Igen. Törekszünk a kordonnal történő elkülönítésükre.

- 12.06 Főkapitány úr befejezte az eligazítást.

- 12.20 Túrós úr telefonon 15.00-ra Bodrácska és Balogh urat berendelte az ORFK-ra, velük azokat, akik tárgyalnak a tüntetőkkel.

Nagy Sándor ezredes Főkapitány úr intézkedését kéri, melyhez telefaxon ORFK vezetőinek intézkedését megküldi.

- 12.25 Főkapitány úr utasítása: Balogh és Bodrácska úr jelölje ki helyettesét és jelentkezzenek időben az ORFK-n.

- 12.30 Főkapitány úr utasítja az egészségügyi osztály vezetőjét, készüljön fel arra, hogy az egészségügyi alapellátás teljesíthető legyen, gondoskodjon gyógyszerkészletről, orvosok berendeléséről.

- 12.35 Főkapitány úr utasítása Balogh úrnak: A teljes közrendvédelmi és közlekedési állományt szolgálati helyére be kell rendelni.

- 12.36 Berkesi ezredesnek Főkapitány úr utasítása: Intézkedjen a kerületi és a vizirendészeti kapitányok felé, hogy a közlekedési és a közrendvédelmi állományt rendeljék be, a napi feladatokon túlmenően a kapitányságon készenléti szolgálatot kell ellátni. Kapitányságvezető gondoskodjon arról, hogy az éppen szolgálatot nem teljesítő közrendvédelmi és közlekedési állomány az épületükben nyerjenek elhelyezést és álljanak készenlétben. Az érintett állomány berendelését nem riadóval, hanem folyamatosan, de soron kívül kell végrehajtani.

- 12.43 h Főkapitány úr tájékoztatja Bodrácska urat, hogy a létrehozandó ORFK csoportnak lesz a vezető helyettese. Utasítja, hogy erre készüljön fel, jelölje ki teljeskörű helyettesét, gondoskodjon az eligazításról.

- 12.55 Pongor úr jelenti, hogy az Árpád hídon egy sávban megindult a forgalom. Valenta úr közli, hogy a tartalék állomány a központi épületben ebédelhet. Egyébként az étkezést a szolgálatban lévőknek biztosította.

Pongor úr jelenti, hogy ha a berendelt állomány megérkezik, felállítja mindkét karhatalmi zászlóaljzat. Jelenti továbbá Főkapitány úrnak, hogy az MDF-től Lezsák úr a Kossuth téri tüntetésen 14.00 órakor találkozni akar vele.

- 13.00 Kelemen úr a BM Sajtóosztálytól tájékoztatja Főkapitány urat, hogy interjút akarnak Főkapitány úrral készíteni. Főkapitány úr válasza: Csak akkor vállalkozik interjúadásra, ha az oldja fel a tiltást, aki elrendelte.

- 13.03 Nagy Sándor ezredes jelentést kér az "élő" erőkről.

- 13.08 Pongor úrtól kéri Főkapitány úr a helyzetjelentést, valamint a rendelkezésről álló erőkről, bontásban.

Az időközben megérkezett ORFK Intézkedés kapcsán Főkapitány úr utasítja Balogh urat, hogy saját állománya vonatkozásában intézkedjen, s a Titkárságot, hogy adjon ki Főkapitányi Rendelkezést.

- 13.15 Főkapitány úr Magyar alezredes úr felé kifogásolja, hogy nem kapott helyzetjelentést arról, hogy hogyan állnak a helyszínek, kéri, hogy ezt haladéktalanul szóban vagy írásban neki jelentsék.

- 13.25 Főkapitány úr telefonon kérdezi, hogy van-e taxis tüntető a Kossuth téren. Pongor úr kivonult, hívószáma: 30-35.

- 13.27 Berkesi úr jelenti, hogy a kapott utasításnak megfelelően intézkedett a kapitányok felé, továbbá jelenti, hogy a fogdákbán 120-130 fő elhelyezésére van hely.

- 13.48 Bártai alezredes elkészítette az épületvédelmi terv személyre szóló pontosítását. Főkapitány úr szóban jóváhagyta.
- 13.50 Főkapitány úr igénye Balogh úr felé, hogy a Kossuth téri eseményeket különös figyelemmel kísérje, erről rendszeresen jelentést kér. Pongor úr rádió n megerősítést kér a 17-es kapuhoz.
- 13.55 Az ORFK intézkedésre a Titkárság elkészítette a Főkapitányi Távmondatot, mely haladéktalanul kiadásra került.
- 14.00 Főkapitány úr utasítása Bártai úrnak: Fokozottan figyeljenek a Deák-téri objektum körül, nehogy zárás jöhesse létre.
- 14.01 Túrós úr az ORFK-ra berendeli a tárgyaló csoportok vezetőit, valamint Balatoni ezredes és Balogh őrnagy urakat 15.00-ra eligazításra.
- 14.05 Barna úr Szabó Győző urat kéri, hogy Balogh úr ne vonuljon az eligazításra. Szabó úr utasítása, hogy Balogh úr is vegyen részt.
- 14.10 Balatoni úr jelenti, hogy befejezték az eligazítást, melyen Kiss Géza úr is részt vett.
- 14.10 Nagy Károly ezredes bejelentkezett a Főkapitány úrhoz.
- 14.15 Barna úr kéri, jelentsék a szolgálatos létszámot a BRFK állományáról.
I-XXII. kerület	425 fő
KÖP	57 fő
Közlekedésrendészet	96 fő
Akcióparancsnokság	23 fő
Összesen:	601 fő
Karhatalmi zászlóalj	180 fő
- 14.36 Pongor úr bejelentkezett, részt vesz ő is az ORFK-n az eligazításon.
- "Belváros" 3-nak átadta a parancsnokságot.

- 14.52 Főkapitány úr telefonál Szabó úrnak, jelenti, a tüntetők (MDF) átvonultak a Munkaügyi Minisztériumhoz. Biztosítás parancsnoka jelentette, hogy probléma, gond nincs.
- 15.08 Demszky úr hívta Főkapitány urat, segítséget kért az SZDSZ székházhoz. Főkapitány úr intézkedett, hogy küldjenek járőrt, mivel a tüntetők a Parlamenttől az SZDSZ székház felé tartottak.
- 15.13 Taxis bejelentés Főkapitány úrnak. Főkapitány úr intézkedett az ügyelet felé: CB-n, URH-n közöljék a taxisokkal, hogy a taxisok kerüljék az atrocitásokat, amennyiben szükséges, rendőri erőt biztosítunk.
- 15.15 Fk. úr utasítása a KOT felé: azonnal segítsenek a Roosevelt téren tartózkodó rendőröknek, amennyiben ilyen igény jelentkezik.
- 15.18 FK. Bártai alezredes urat magához rendelte. Utasítása: segítsen be a KOT feladataiba.
- 15.25 FK. utasítás Pap úr részére: intézkedjen, hogy a rádiót hozzák üzemképes állapotba.
- 15.30 FK. utasítása Berkesi úrnak: A taxisoknak ismételtten továbbítsák CB-n, hogy a tüntető tömegekkel kerüljék az atrocitást. Ez a Főkapitány úr felhívása.
- 15.31 Vigh Csaba tehertaxis képviselővel beszélt FK. úr, próbálta megnyugtatni, és közölte, hogy CB-n már felhívással fordult a taxisokhoz.
- Horváth Pál taxis képviselővel szintén ugyanezt közölte a FK. úr.
- 15.38 Visszaérkezett Balatoni úr és Balogh úr.
- 15.40 FK. úr Szabó úrnak jelentést tesz a kialakult helyzetről. Kéri az Országos Főkapitányt, hogy biztosítson a Rendőri Ezredtől tartalék erőt.
- 15.43 FK. úr Bártai alezredeset eligazítja, vonuljon ki a területre, ahol a tüntetés zajlik, mérje fel a helyzetet és azonnal jelentse a tapasztalatokat. Bártai úr hívószáma: Ellenőr 5-ös.

- 12 -

- 15.45 FK. jelentést tesz Túrós úrnak, ismételten kéri, hogy a Rendőri Ezredtől biztosítsanak tartalék erőt. Jelentette, hogy Batai urat eligazította, és kiküldte a tüntetéshez.
- 15.46 Barna úr eligazítást tart Balogh úrnak, és Balogh úr kivonul a területre.
- 15.48 Balatoni úr jelenti az ORFK-n történeteket, jelentette, hogy az utasításokat, intézkedést elfogadták, jónak látták. Jelentést tett az öt hídról, közölte, hogy másfél óránként visszatérően kell megismételni a feladatot, az ORFK jelentését elfogadta. 22.30-kor ismét az ORFK-n kell jelentkezni a 15.00 óras eligazításon részt vevőknek.
- 15.50 Nagy Sándor ezredes részére telefaxon leadtuk a szolgálatos létszámot (601 fő).
- 16.00 FK. KOT parancsnoknál érdeklődött, hogy van-e tartalék erő, szükséges-e valamilyen intézkedés.
- 16.05 Balogh úr részletes jelentést tesz Barna úrnak a tüntetésről. Kihangsúlyozza, mindenki ura a helyzetnek, kb. 3-5000 ember vesz részt, a tüntetők között nyugalom van. Kérte FK. urat intézkedjen, hogy rádió a forgalmazást csak a legszükségesebb esetben foganatosítsanak. FK. úr engedélyezte.
- 16.15 Balogh úr rádió 4 fő motorost kér a TV-hez. Barna úr a szükséges intézkedést megtette.
- 16.20 Hatala őrnagy jelenti, hogy Romhányiék MDF elleni atrocitásra készülnek, fegyveres konfrontációra hívják fel a figyelmet hangosbemondón a Mátyás pincénél. Barna úr a szükséges intézkedést megtette. Hatala úr részére a feladatot meghatározta.
- 16.25 Berkesi úr utasítást ad CB-n a taxisok felé, intézkedjenek, hogy a Margit hídnál ne csak egy sáv legyen zárva, mivel konfrontáció várható. FK. úr utasítást ad rádió a "Rendező" felé a szükséges intézkedés megtétele céljából.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatási jegy száma 1068/1997

- 13 -

Látogatási jegy száma 1068/1997

- 16,30 Balogh ur folyamatosan jelenti az eseményeket főkapitány urnak.
- 16,40 Bencsik Attila hivta főkapitány urat, főkapitány ur tájékoztatást adott a biztosítások rendben zajlanak.
- 16,42 Barna ur jelenti az eseményeket Szabó Győző urnak és ismételten kér 60 fő tartalékot Rendőri Ezredtől.
- Közben Balogh ur rádió jelenti, Keleti ezredes úrral felvette a kapcsolatot a fehér háznál.
- 16,50 Főkapitány urat hivta Horváth ur a taxisok képviselője. Főkapitány ur próbálta megnyugtani Horváth urat, szó sincs mozgósításról, kohangsúlyozta, hogy nincs más alternatíva, csak a nyugalom és a rend. Biztosította Horváth urat, hogy a törvényes és csakis a törvényes parancsokat fogja végrehajtani. Kérte Horváth urat nyomatékosan, hogy szüntessék meg a blokádot, nyissák meg a záradakat. Többször nyomatékosan felhivta a figyelmet a nyugalomra, és arra, hogy kezdjék meg a blokádfelszámolását, mivel nincs más megoldás.
- 16,55 Főkapitány ur Szabó urnak jelentette, hogy beszélt Horváth úr és felszólította a blokádfelszámolására. Jelentette még, hogy szükség van a tartalékokra. Szabó úr hozzájárult tartalékok engedélyezéséhez. Ezt követően Barna úr intézkedett Berkesi úr felé, hogy szervezze meg a 60 fő részére a fogadást, elhelyezésüket. A 60 fő igénybevétele csak főkapitányi parancsra történhet.
- 17,04 Berkesi úr jelenti a létszámhelyzetet főkapitány urnak /674 fő a kerületekben/. Főkapitány ur utasítása, az erők felhasználását a keurleti kapitányságoknak folyamatosan jelenteni kell, hogy a főkapitányságon megfelelő tartalék maradjon.

Látogatójegy száma 2069/1045

- 14 -

- 17,15 Papp úr jelenti, a taxisok 20,00 órákor le akarják zárni az Erzsébet hidat.
- 17,20 Tüntetők levonultak a Margit hídról nyugalomban.
- 17,21 A Zászlóképzőtől kapott rendőröket Budán kell hagyni, tiszt-helyettesi 60 fő központi épülethez.
- 17,24 Balogh úr jelenti főkapitány úrnak, hogy a tömeg nyugodt, rendben zajlik a tüntetés.
- 17,25 Főkapitány Szabó úrnak jelenti, hogy a tüntetés 20.000-25.000 főből áll a Battyhányi téri akarnek menni, Tájékoztatta Szabó urat, a taxisok vezetőjével Horváthtal történt telefon-beszélgetésről, melyben kérte, hogy a kordont bontsák meg és menjenek haza.
- 17,34 Balogh jel,enti a Lezsákkal történt megállapodás szerint mozog a tömeg.
- 17,35 Demszky telefon, kérdése, igaz -e, hogy 20 órákor már akár van megegyezés, akár nem a rendőrség szétbontja a kordonokat. Kérése, ha ilyen történik, szeretne bent lenni a BRFK-n, a kérést tolmácsolja előljárójának.
- 17,39 Szabó úrnak telefon, Demszky kérését továbbítva, válasz, ilyen parancsot főkapitány úr nem fog kapni.
- 17,45 Taxisok állítólag 20 órára további utelzárásokat terveznek kamionokkal és tehergépkocsikkal.
- 17,46 Főkapitány úr utasítása, hidak körül lévő rendőr járőrök vigyázzanak, javaslata egy hidra kell tgerelni a kamionokat, de ezt ne rádióon beszéljék meg, mert az lehallgatják

Látogatójegy száma 2069/1045

- 15 -

- 17,48 Javaslatát közli Szabó úrral.
- 17,55 Demszkit tájékoztatja Szabó úr álláspontjáról, hozzátéve, hogy tart a tolerancia.
- 17,56 Szabó Eszter sajtószoívót tájékoztatja a tüntetés létszámáról
- 18,00 MT hivatala állandó tájéko,ztatást kér.
- 18,01 Főkapitány úr Túrós urnak elmondja javaslatát a kamion eltér-eléssel kapcsolatban utasítja Pöngör urat konkrét intézkedésre.
- 18,05 Fk. utasítást ad ellenőrizték a központi épületet körülvevő rendőri erőt.
- 18,10 Belügyminiszter út távozni óhajt a parlamentből, gépkocsit kér.
- 18,20 Kormányórség parancsnokától egyes miniszterek, illetve politi-kusok személyének, ill. lakásvédelmét kéri azzal, hogy segít-sük későbbi házaérkezésüket. Névsor, címek Berkesi úrnak in-téz kedésre átadva.
- 18,27 A parlamentnél a tömeg többezres, Balog úr jelenti, hogy százá-val érkeznek a térre.
- 18,28 Fk.úr jelentést kér a tömeg alakulásáról, helyéről, utasítást ad arra,hogy minden erővel meg kell akadályozni a konfrontációt.
- 18,30 A Rossvelt térről 4-500 fős tömeget jelentenek, Bátai úr jelenti, hogy részeg hangok is hallatszanak a tömegből. Utasítás a két tömeg találkozását meg kell akadályozni.
- 18,34 Fk. úr jelentést tesz a helyzetről Szabó Gy. úrnak, jelzi, hogy a tömegek szándékát nem ismerjük a helyszinre tartálékokat irányítottunk.

- 16 -

Szabó Győző utasítása, mindezt Túrós úrnak jelenteni.

- 18,34 Fk. úr Túrós úrnak jelentést tesz a helyzetről, engedélyt kér Pongor úr benttartására. Kéri, hogy a RE álljon készen eszközökkel.
- 18,40 Berkesi úr jelenti, az épületben 20 fő /egy szakasz/ tartalék van, a taxisok elvonultak a parlamenttől, mert nem akarnak ütközni.
- 18,42 Balogh úr a parlament biztosítását kéri erősíteni. Bártai úr jelenti, az Akadémia utcánál sorfalat állított, de kevésnek tartja az erőt.
Fk.utasítása, rendező küldjön erősítést, rendező jelenti, "jövendő 11-12"útban van.
- 18,44 Fk. úr utasítása zászlósképző állománya készüljön fel.
- 18,45 Pongor úr a parlament 14-es kapujánál tartalékban lévő pajzsos egységeket Bártai úr parancsnoksága alá rendeli.
- 18,48 Fk. úr a Lánchidi parancsnokot utasítja, további ellentüntetöket lehetőleg ne engedjenek át a hidon.
- 18,50 Jelentik, hogy a tömeg egyre nő. Pongor úr Bártai úr kérésének megfelelően a pajzsosokat az Akadémia utca Vigyázó utca sarkánál indíttatja.
- 18,57 Fk. úr utasítást ad, hogy a zászlósképző állománya induljon a parlament 17-es kapujához.
- 18,55 Fk. úr Túrós úrnak jelenti, hogy a helyzet kritikus, az Akadémia utca sarkánál sikerült megakadályozni a két tömeg találkozását, utasítást ad Vörösmarty úr hívására.
- 18,57 Bártai úr jelenti, a pajzsos szakaszok felálltak.

- 17 -

- 19,03 Pongor úr utasítása, ha van elég erő alakítsanak kordont.
- 19,04 Berkesi úr jelenti a zászlósképző állománya elindult, utjukat a taxisok is segítik, de nincs rádiójuk. A hírósszeköttetés érdekében Balatoni úr kocsit rendelt ki.
- 19,05 Pongor úr hang-ágyut rendel az Akadémia utca Vigyázó utca sarkára.
- 19,06 Fk.úr utasítást ad a RE ügyeletének hívására.
- 19,10 Főkapitány úr jelenti Túrós úrnak kritikus a helyzet.
- 19,11 Főkapitány úr ezred ügyeletnek az alábbi parancsot adja: Tömegoszlató eszközökkel azonnal vonuljanak át a BRFK-ra, az intézkedésért minden felelősséget vállalok, de kérem igyekezzenek, mert minden perc számít.
- 19,12 Fk.úr jelentést tesz Szabó Győző országos főkapitánynak a kialakult helyzetről, közben a rádión az Akadémia utcából sürgősen videót kérnek. Balatoni úr intézkedik a videóval kapcsolatosan. Balogh úr közben rádión ismételtlen segítséget kér. Fk.úr jelenti Szabó úrnak, hogy bármelyik pillanatban a két tömeg összemehet, amely komoly tragédiához vezethet.
- 19,15 Fk.urat Huszár doktor úr vezető orvos megvizsgálta. Pillanatnyilag erős fáradtság jelentkező főkapitány úrnál.
- 19,16 Balatoni ezredes úr konkrét helyzetjelentést kér rádión, a kintlévő parancsnokoktól. Kérdést tett fel, milyen távolság van a két csoport között. Parancsnokok jelentették kb 4 méter. A kintlévő parancsnokok egyben jelentették, hogy tudjákkezelni a tömeget.
- 19,20 Pongor úr szintén helyzetjelentést kér, Pongor úrnak is jelentik, javul a helyzet, kezelni tudják a tömeget. Balogh örgy.úr

- 18 -

helyzetjelentésével megnyugtatta a bentlévő parancsnokokat.

19,25 Szabó úr hívta főkapitány urat. Barna úr jelentette a kialakult helyzetet, Barna úr jelenti a tüntetés helyszínén nyugalom van, a TV-ben megtörtént megegyezés, Balogh úrék kezelni tudják a tömeget.

Közben a rádión folyamatosan tájékoztatják főkapitány urat a tüntetés helyszínéről.

19,45 Hankis Elemér TV elnöke beszélt Balatoni úrral. Balatoni úr tájékoztatta Hankis urat, hogy rendőri szempontból nincs gond a tüntetőkkel, a rendőrök urai a helyzetnek. Közben Hankis úr érdeklődött, hogy Domszky úr nyilatkozatát beolvashatják-e a TV-ben. Balaton i úr közölte, hogy ez a TV hatáskörébe tartozik. Balatoni úr közölte még, hogy minden lényeges demonstráció megszűnt.

19,50 Barna Sándor f.k.úr egyenruhában, szolgálati gépjárművel /csikos/ a tüntetések, demonstrációk helyszínére ment. Hívószám: 34-77 RA-95-54 f.rsz.gépjárművel.

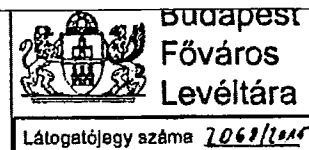
19,55 Az ügyeletről jelentik Balatoni úrnak, hogy a taxisok nehezményezik a rendőri ezred kivonulását a Kerepesi uti laktanyából. Balatoni ezredes úr megnyugtatta Hegyi urat a taxisok képviselőjét, hogy megtörtént a rendőri ezred visszavonulása a laktanyába.

20,01 Pongor úr jelenti Balatoni úrnak, hogy a fővárosban nincs olyan tömegdemonstráció, amely rendőri erőt igényelne.

20,04 Balatoni ezredes úr jelenti az Országos főkapitánynak

- fővárosban a hidak járhatók
- a tüntetések helyszínén tömeg eloszlott, nyugodt a helyzet
- a tartalék erőt visszafordítottam a Rendőri Ezredéhez,
- a csapaterőket az utcáról kivontuk.

- 19 -

20,00 Balatoni úr jelenti a miniszteri titkárságnak a kialakult helyzetet, megismétli az országos főkapitány úrnak jelentetteket, a tüntetés megszűnt, rend és nyugalom van a városban.

20,25 Pongor úr jelenti Balatoni úrnak, hogy a reggeli állapotnak megfelelő rendőri létszám van kint a városban.

21,02 Papp úr jelenti a taxisok álláspontja, hogy mindaddig maradnak, amíg a megállapodást az ismertetett tartalommal nem írják alá.

21,08 Balatoni ör Szabó Győző úrnak jelenti, az Erzsébet hídról a homokzsákokat és falapokat elvitték, de a levonulás csak az aláírás után várható. A kedélyek nyugodtnak tűnnek, f.k. úr Fodor úrral kiment a városba.

21,10 Balatoni úr döntése: a bűnügyi állomány 40 %-a technikusok kivételével lelépést kap.

21,14 Papp úr jelenti, az Árpád hídnál egy csoport továbbra is maradni kíván, azonban ők nem taxisok, próbálják a taxisokat meggyőzni. Balatoni ör döntése, a taxisoknak, ha kérik rendőri segítséget kell adni.

21,16 Sipkei József Gábor taxi: úgy tűnik megoldódnak a problémák nagyon köszönik a rendőrség segítségét, melynek szerintük nagy része van abban, hogy létrejött a kompromisszum.

21,19 Papp úr jelenti, a Jászai téren a taxisok nagy örömmel fogadták, hogy főkapitány úrral személyesen találkozhattak.

21,22 Mikó úr: Tuza úr kérdezi, kaphat-e felmentést az ORFK-ra való berendelés alól, mivel a bontást még nem kezdték meg. Balatoni úr közli, 21,55 körül tájékozódhat.

21,30 Berkesi úr jelenti, a kormányórság által kért személyi biztosítások rendben folynak. Papp úr jelenti, hogy főkapitány urat követően Göncz úr is megjelent a Jászai téri taxisoknál.

- 20 -

- 21.45 h Pongor úr javaslatára Barna úr hozzájárul a RE tartalék erőinek visszavonásához.
- 21.55 h A berendelésnek megfelelően Barna úr elindul Szabó Gy. úrhoz.
- 22.00 h A TV közvetíti az Érdekegyeztető Tanácsban született egyezés mindhárom fél részéről történő aláírását.
- 22.10 h Balatoni és Balogh urak elindulnak Túrós úrhoz eligazításra.
- 22.55 h Rádióon jelentik, Krassó György 16 fővel megjelent a Kossuth téren.
- 23.02 h Barna úr és a BRFK-ról berendelt vezetők visszaérkeznek az eligazításról.
- 23.08 h A BRFK épülete előtt (Erzsébet téri oldalon) a taxisok ütemes tapsal köszönik meg a rendőrség munkáját, ezt követően több taxis kővojt halad el az épület előtt integatve és "köszönjük fiuk" stb. kiáltásokkal. Főkapitány úr az Erzsébet téri kapu előtt fogadja a köszönetnyilvánítást.

23.13 h

Főkapitány úr utasítása

- meg kell kezdeni a tartalék állomány leléptetését,
- váltott erőkkel biztosítani kell a hidak felügyeletét,
- a hídon maradó járművekkel szemben viszont intézkedni kell,
- titkárságvezető úr mondja le a készenléti szolgálatot azaz, hogy járőrszolgálatlalt a hidakat visszatérően ellenőrizni kell,
- az ORFK-tól várható tg-nek megfelelően, értelemszerűen titkárságvezető úr intézkedjék.

23.19 h

Berkesi úr jelenti, hogy a Kormányőrség által megjelölt kormánytagok és politikusok személyi biztosítása problémamentes, azt egyedül Siklósi úr hárította el.

- 21 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7068/1985

Fk úr:

- személybiztosítást reggelig fenn kell tartani,
- a szolgálat álljon vissza a krízismentes, rendes kerékvágásba,
- vezető urak pihenjenek, ettől függően kezdjék a következő-napi szolgálatot.

23.25 h

Főkapitány úr minden jelenlévőnek köszöni a becsületes munkát. Kéri, köszönetét tolmácsolják a teljes állománynak.
Szükségesnek tartja az elmúlt napok tapasztalatainak későbbi összegzését és szakmai értékelését, mellyel külön bizottságot fog megbízni.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7068/1985

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKARSÁGA

111-019/9-1990.

Jóváhagyom:
Dr. Balogh János r. őrnagy
főkapitány

9/1990. számú
EMLEKEZTETŐ
az 1990. november 6-án megtartott főkapitányi vezetői
értekezletről

A vezetői értekező állandó tagjain kívül megjelentek még
az első három napirend tárgyalásánál
meghívottként: Kiss Mihály r. alezredes,
ORFK Karhatalmi és Biztosítási Osztály
vezetője,
mind a hat napirend tárgyalásánál
meghívottként: ORFK vezetője általános és szakmai he-
lyettesének Tanácsadó Testületébe kine-
vezett BRFK állományú tagok,
berendeltként: I. kategóriás rendőrkapitányságok vezetői,
főkapitányi Ellenőrző és Tanácsadó Testület
képviselője.

Napirend I. A karhatalmi és fegyveres biztosítási fel-
adatok teljesítésének tapasztalatai.

E l ő l a d ó : Dr. Balogh János r. őrnagy,
közrendvédelmi főkapitány-helyettes.

Bevezetesként a napirend előadója szóbeli kiegészítést fűzött az előterjesz-
téshez, melynek során ismertette a fegyveres biztosítási feladatok 1990.

58. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető

évi végrehajtásának tapasztalatait. Szólt az információáramlás terén tapasztalható gondokról, a kétszatornás rádióforgalmazás megteremtésének szükségességéről, a biztosításban résztvevő állomány pihentetésének gondjairól, a közreműködő parancsnokok szakmai felkészültségének fontosságáról és a karhatalmi zászlóalj továbbképzésének szükségességéről. Javasolta a rendőrbiztosok létszámának és kiválasztásának, valamint a krízis-helyzetben alkalmazott irányítás rendszerének felülvizsgálatát, a különböző biztosítások eredményesebb végrehajtása érdekében a résztvevő állomány erre a célra rendszeresített ruházattal és a szükséges eszközökkel történő ellátását.

A napirend vitája során az értekező résztvevői hozzászólásaikban kiemelték, hogy a taxis blokáddal hasonló krízis-helyzetekből következő feladatok végrehajtására a rendőrség nincs felkészülve, nincs biztosítva a megfelelő információáramlás. Ez utóbbi igazolására kiemelték, hogy az október 26-28-i események, biztosítások során volt olyan időszak, amikor 12 óra alatt a kerületi rendőrkapitányok egyetlen információt sem kaptak. Javaslata hangzott el a pihentetés megszervezésével összefüggően matracok kiadására, az első osztályú labdarúgó-mérkőzések biztosításához szükséges pajzsoknak és sisakoknak a biztosítás helyszínére történő kiszállítására. Anyagi-pénzügyi főkapitány-helyettes úr bejelentette, hogy a matracok beszerzésére az intézkedést megteszi.

Kiss Mihály r. alezredes úr az előterjesztést, valamint a BRFK által teljesített biztosítási feladatok végrehajtását jónak értékelte. Szólt a labdarúgó-mérkőzések biztosításának gondjairól és ezzel összefüggően az állomány intézkedési készségének kedvezőtlen alakulásáról. Egyetértését fejezte ki az információáramlás javítására és a biztosítások végrehajtásához szükséges ruházat és védőeszközök biztosítására tett javaslattal.

Főkapitány úr összefoglalójában kiemelte, hogy a BRFK-n a krízis-helyzetekkel összefüggően az általános szolgálati feladatok ellátására nem biztosítottak a szervezeti, személyi és technikai feltételek. Alapvető kérdésnek minősítette az információk megfelelő, gyors és pontos áramoltatását. A jelenlévő képviselőjén keresztül kérte az ORFK-t, hogy segítse a Karhatalmi Zászlóalj továbbképzését, és ORFK szintű vélemény kialakításával a biztosításhoz szükséges bevetési ruha és technikai eszközök felhasználását.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatási jegy száma: 2069/1990

- 3 -

Felhívta a bűnügyi szolgálat figyelmét a tömegdemonstrációkkal, krízis-helyzetekkel kapcsolatos operatív információk gyors beszerzésének és a közrendvédelmi szolgálattal való megfelelő együttműködés jelentőségére, fontosságára. A továbbiakban a Ferencváros - Brøndby UEFA kupa labdarúgó-mérkőzéssel összefüggően kiemelte a biztosítás jelentőségét, a rendbontás megelőzésének szükségességét, majd a következő **döntést** hozta:

1. Át kell tekinteni az információáramlást és intézkedéseket kell tenni, hogy a szükséges információk gyorsan és pontosan jussanak el a megfelelő vezetői szintekre.

Felelős: fk. anyagi-pénzügyi helyettes,
mb. közrendvédelmi főkapitány-
helyettes,

Határidő: soron kívül.

2. A krízis és a várható más hasonló helyzetekre tervet kell kidolgozni, mely tartalmazza a végrehajtandó feladatokat, intézkedéseket. A tervbe be kell dolgozni az országos főkapitányi értekezleten hozandó ORFK vezetői döntéseket is. A szakterületek javaslatai alapján a Titkárság által kidolgozott tervezetet koordinálásra meg kell küldeni a szolgálati ágak vezetőinek és a koordinációra figyelemmel kell a végleges tervet összeállítani.

Felelős: fk. bűnügyi helyettes,
mb. közrendvédelmi főkapitány-
helyettes,
fk. anyagi-pénzügyi helyettes,
titkárságvezető,

Határidő: soron kívül (később pontosítandó határidő szerint).

3. A krízishelyzettel összefüggően a résztvevő erőket és a bevont technikai eszközöket, a bevonás és alkalmazás helyszínét és idejét, az erők és eszközök mozgását számítógépre kell vinni.

Felelős: fk. anyagi-pénzügyi helyettes,
mb. közrendvédelmi fk-helyettes,
Határidő: a technikai feltételek kialakítására soron kívül

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma: 2068/1045

- 4 -

Napirend 2.

Jelentés a főváros területén tartózkodó és a Genfi Menekültügyi Egyezmény hatálya alá eső külföldi állampolgárok helyzetéről.

Előadó:

Dr. Szilvási József r. alezredes,
a hadtudomány kandidátusa,
Menekülteket Ellenőrző Önálló Alosztály vezetője.

Felolós:

Dr. Nagy Károly r. ezredes,
Igazgatásrendészet vezetője.

Bevezetőként a napirend előadója szóbeli kiegészítést tett az írásos előterjesztéshez. Ennek során tájékoztatást adott a november 5-ig végzett menekültügyi munkáról és ismertette az erre vonatkozó statisztikai adatokat. Kiemelte, hogy az előterjesztés készítése óta a kerületi tanácsokkal kapcsolatos gondok megszűntek.

A román menekültekkel összefüggően rámutatott, hogy növekedett az alacsony műveltségű, munkanélküli és büntetett előéletű menekültek száma és változott a menekülés oka, mely elsősorban gazdasági jellegű. Szólt a szálláshely hiányából adódó gondokról, az illegálisan érkezők számának jelentős csökkenéséről és köszönetét fejezte ki a menekültügyi munka végzéséhez nyújtott segítségért a bűnügyi, a közrendvédelmi és az anyagi-pénzügyi szolgálatok vezetőinek.

A napirenddel összefüggően vita nem alakult ki. Főkapitány úr az előterjesztést a szóbeli kiegészítéssel elfogadta és döntés hozatalára nem került sor.

Napirend 3.

Javaslat a közrendvédelmi állomány toborzása központi rendszerének kialakítására, valamint jelentés a tiszt-helyettesi utánpótlási tevékenység eredményességéről, hatékonyságáról.

Előadó:

Dr. Balogh János r. őrnagy,
mb. közrendvédelmi főkapitány-helyettes.

A napirend előadója szóbeli kiegészítésében jónak értékelte a Személyügyi Osztály irányításával működő toborzó csoport munkáját, valamint a IV. és a XXII.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma: 2068/1045

- 5 -

kerületi rendőrkapitányság utánpótlási tevékenységét. Felhívta a jelentős létszámlhiánnyal rendelkező kapitányságvezetők figyelmét, hogy vegyék fel a kapcsolatot az eredményes toborzási munkát végző kerületekkel és hasznosítsák tapasztalataikat. Gondként vetette fel, hogy a sorkatonai szolgálatukat letöltő és rendőrnek jelentkező fiataloknál igen magas azoknak a száma, akiknek kinevezésére egészségügyi okok miatt nem kerülhet sor.

A Személyügyi Osztály vezetője hozzászólásában statisztikai adatokkal vázolta a fennálló tényleges létszámlhiányt és szólt a tett intézkedésekről. Értékelése szerint a fluktuáció rendkívül magas, közel 30 %-os. A toborzó csoport tevékenységét pozitívnak minősítette és nem tartotta indokoltnak a létszám 10 fővel, és a gépkocsik 5 db-bal történő növelését. A továbbiakban szólt a kerületi kapitányságok utánpótlási munkájáról és kiemelte, hogy a IV. és a XXII. kerületek mellett az I., VI-VII., XIII., XVIII., XX. kerületekben is az elvárásoknak megfelelő az ezirányú munka. Az alapfokú rendőriskolán kialakult helyzet megszüntetésével kapcsolatban - 4 hete nincs oktatás, a tanulókat a menekültek őrzésével bízták meg - az ORFK segítségét kérte.

Főkapitány úr összefoglalójában kiemelte, hogy a toborzás, az utánpótlás biztosítása a BRFK valamennyi szervének feladata. Az állományon belüli mozgás eredményeként a közrendvédelemnél rendszeres a létszámlhiány, ami jelenleg igen jelentős. Megszüntetésére az elmúlt időszakban számos intézkedést tettünk, melynek eredményeként magas az alapfokú iskolákra vezényelt pályakezdő rendőrök száma. Az előterjesztést a szóbeli kiegészítéssel elfogadta és a következő **döntést** hozta:

1. A toborzó csoport továbbra is a jelenlegi létszámmal működjön és tevékenységének értékelésére 1991. január hónapban főkapitányi operatív értekezleten kell visszatérni.

Felelős: Személyügyi Osztály vezetője
Határidő: 1991. január 31.

Napirend 4.

Jelentés a külföldre utazásról és az útlevélről, valamint a ki- és bevándorlásról szóló törvények végrehajtásának tapasztalatairól.

Előadó:

Kálmány Éva r. alezredes,
Útlevelel Osztály mb. vezetője

- 6 -

Felelős:

Dr. Nagy Károly r. ezredes,
Igazgatásrendészet vezetője.

A napirend előadója kiegészítést fűzött az írásbeli előterjesztéshez, melynek során foglalkozott az V. Kerületi Rendőrkapitányság Kivándorlási és Hajós Szolgálati Útlevelel Alosztály helyzetével, majd szólt az útlevelel, a ki- és bevándorlással kapcsolatos munkában jelentkező következő gondokról:

- A bűnügyi szervek csak elenyésző mértékben tesznek eleget az útlevelel információs adattár felé vonatkozó jelentési kötelezettségüknek, és ennek következtében az útlevelel szerv információ hiányában nem tud érvényt szerezni a törvényben foglalt jelentési kötelezettségnek.
- Az 1989. évi XXVIII. törvény nem tesz különbséget a magyar és külföldi munkáltató között. A törvényben és a 13/1989. BM sz. rendeletben foglaltak nem érvényesíthetők a második útlevelel tárolását, felhasználását, ellenőrzését illetően, ha külföldi munkáltató kérésére kerül kiadásra az útlevelel.
- Amennyiben az útlevelel-ügyintézés során állampolgársági vizsgálat válik szükségessé, akkor a 30 napos ügyintézési határidő nem tartható. Ennek oka a BM Hatósági Főosztálya által végzett állampolgársági vizsgálat elhúzódása. Ugyanakkor az állampolgárok ellenszerve az útlevelelrendészeti szerv felé irányul és ott csapódik le.
- Nehezíti az útlevelel-hatóságok munkáját, hogy nincs meghatározva ki tekinthető külföldön élő magyar állampolgárnak. Ezt a kérdést jelenleg csak belső, az útlevelel-hatóságra vonatkozó előírás - ORFK Útlevelel Osztály vezetőjének leírata - szabályozza. Minderre figyelemmel indokolt lenne a 43/1989. BM sz. utasítás 21. pontjában foglaltak végrehajtása szempontjából jogszabályban meghatározni, hogy ki tekinthető külföldön élő magyar állampolgárnak.
- Az útlevelel törvény életbelépésével egyes területeken elmaradt a vonatkozó jogszabályoknak, rendeleteknek összhangba hozatala a liberális útlevelel törvénnyel. Ennek eredményeként nagyon sok olyan megkeresés érkezik az útlevelel szervekhez a bíróságoktól, az adóhatóságoktól, a társada-

Látogatójegy száma 2068/1991

lombiztosítótól, stb., amikor a korábbi gyakorlatnak megfelelően arra kérnek választ, hogy az a magyar állampolgár, akit lakásán nem találnak, mikor utazott külföldre, ott mennyi ideig tartózkodott, jogellenesen tartózkodik-e külföldön. Válaszlevelünkben csak arra tudunk utalni, hogy az érintett személynek van-e érvényes útlevéle, melyet nem fogadnak el és telefonon folytatják az érdeklődést.

A napirend előadója a továbbiakban statisztikai adatokkal mutatta be az első háromnegyed évben végzett útlevél-, ki- és bevándorlási ügyintézés, a tevékenység alakulását.

A hozzászólások során a Személyügyi osztály vezetője válaszolt az érintett alosztály szervezésének kialakításával kapcsolatos gondokra. Ezt követően az útlevél információs adattár szükségességét érintően élénk vita alakult ki a X. Kerületi Rendőrkapitányság és az Igazgatásrendészet vezetője között.

A kapitányságvezető részletesen elemezte, hogy a jelentési kötelezettség mennyi gondot okoz az amúgy is túlterhelt végrehajtó szolgálatnak. Különösen gondot jelent, ha az ügy már bírósági szakban van, mert semmilyen választ nem kapnak, mivel a kijelölt bíró előzetesen ítéletet nem fog közölni.

Az Igazgatásrendészet vezetője nem vitatta a kapitányságok leterheltségét, ugyanakkor a hatályos jogi szabályozás alapján szükségesnek tartotta az adattárba történő jelentést. A kerületi rendőrkapitány ezt követően arra hivatkozással is szükségtelenné, értéktelenné tartotta az útlevélnyilvántartást, mivel elenyészően kevés - félév alatt kb. 150 fő - a kizárásra kerülők száma, amiért pedig indokolatlan fenntartani egy ilyen nagy nyilvántartást. Ezt követően főkapitány úr konkrét kérdésére az Igazgatásrendészet vezetője egyetértett a kerületi rendőrkapitány által felvetettekkel.

Főkapitány úr összefoglalta a vitában elhangzottakat, majd a következő

döntést hozta:

1. A főkapitányi vezetői értekezletről készült emlékeztetőt, mely a napirenddel összefüggően részletesen tartalmazza a szóbeli kiegészítést és a vita során elhangzottakat - ezzel kell feltérjeszteni az ORFK Igazgatásrendészeti Fő-

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatási jegy száma 2062/1989

osztályának, hogy kezdeményezze a BM illetékes jogalkotási szervénél a tapasztalt gondok megoldását, az útlevélnyilvántartás megszüntetését, valamint a 43/1989. BM sz. utasításnak az információs adattár felé szülő jelentési kötelezettséget megállapító rendelkezésének módosítását.

Felelős: Igazgatásrendészet vezetője,

Határidő: november 30.

2. A hatályos jogi szabályozás alapján az útlevél információs adattár felé történő jelentési kötelezettség végrehajtása nem képezheti vita alapját, ezért meg kell vizsgálni ennek gyakorlatát és intézkedéseket kell tenni az utasításban meghatározottak maradéktalan érvényesítésére.

Felelős: fk. bűnügyi helyettes,

Igazgatásrendészet vezetője,

Határidő: november 30.

Napirend 5.

Szóbeli tájékoztató a munkavédelem helyzetéről.

Előadó:

Valenta László r. alezredes,
fk. anyagi-pénzügyi helyettes

A napirend előadója szóbeli tájékoztatójában utalt arra, hogy bár az elmúlt 10 évben a munkavédelem nem került főkapitányi vezetői értekezlet napirendjére, azonban az ezirányú munka folyamatos. A BRFK rendelkezik Munkavédelmi Szabályzattal, munkavédelmi felelős irányítja a tevékenységet és kialakításra került a 35-40 főből álló munkavédelmi felelősi hálózat, akik főmunkakörük mellett látják el a munkavédelmi feladatok végrehajtását.

A főkapitányságon rendszeresek a munkavédelmi egészségügyi szemlék, melyek végrehajtásának alapja a szemleterv. A tapasztalatok szerint az épületek állaga kedvezőtlen, melyet érintően lényeges javulás a közeljövőben sem várható. 1991-ben a felújításra fordítható keretből elsősorban a fogdák helyzetének korszerűsítését kell megoldani.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatási jegy száma 2062/1989

A továbbiakban szólt a munkaruha-ellátásról, valamint a gépjárművek vezetésével kapcsolatos balesetek jelentős növekedéséről, mely már az elviselhetőség határát súrolja. A sajtóhibás balesetek megelőzésére a szükséges intézkedéseket folyamatosan megteszik. Az üzemi balesetekről szólva kifejtette, hogy számuk növekedett, november 5-ig 175 üzemi baleset történt a főkapitányságon, ugyanakkor kedvezően alakult a felmentési napok száma, mely jelentősen mérséklődött.

A napirenddel kapcsolatosan vita nem alakult ki, főkapitány úr a szóbeli tájékoztatót elfogadta, döntés meghozatalára nem került sor.

Napirend 6.

Szóbeli tájékoztató a lakáskeretek elosztásáról és a lakásellátás helyzetéről.

Előadó:

Valenta László r. alezredes,
fk. anyagi-pénzügyi helyettes.

A napirend előadója szóbeli tájékoztatójában hivatkozott a magas fluktuációra, melynek eredményeként az eddigi legmagasabbra 1300-ra növekedett a lakásigénylők száma. 1990. november 5-ig 300 lakás kiutalására került sor, mellyel 495 lakásgondot sikerült megoldani. A további 38 szolgálati lakás kiutalása folyamatban van, így összesen 550 igény elégíthető ki ez évben.

Az előadó kedvezőnek értékelte a lakásigénylők összetételét, mivel közöttük viszonylag alacsony a többgyermekesek száma. Így amennyiben az ezévi teljes lakáskontingenst megkapja a főkapitányság, abból a többgyermekes lakásigénylők igénye megoldható.

A sajtóterős lakásépítésre, illetve vásárlásra 1990-ben 129 dolgozónak 59 millió forint belügyi kölcsön folyósítására került sor. A pénzügyi lehetőségek kimerülése miatt azonban a további 36 igénylőnek esedékes 15 millió forint összegű kölcsönt biztosítani nem tudjuk.

A továbbiakban szólt a lakásgazdálkodásban tapasztalható azon gondról, mely elsősorban abból következett, hogy az alkotmánybíróság a belügyi lakásgazdálkodásra vonatkozó összes szabályozást hatályon kívül helyezte és új rendelet megalkotására utasította a Belügyminisztériumot.

Kiemelte a lakások szolgálati jellegének megszüntetésével kapcsolatos eljárások előtérbe kerülését, mely lehetőség további alkalmazását az augusztus 31-ével történt felfüggesztés megszüntette. A BRFK-n a szükséges feltételek fennállása mellett 152 esetben került sor a lakás szolgálati jellegének törlésére.

A napirenddel összefüggően vita nem alakult ki, főkapitány úr a szóbeli tájékoztatót elfogadta, döntés meghozatalára nem került sor.

Budapest, 1990. november 9.

Kozár László r. alezredes
titkárságvezető

Készült: 15 példányban
Felterjesztve: főkapitány úrnak,
BRFK Titkárság vezetőjének,
főkapitány-helyettes úrnak
Kapják: egyes főkapitánysági osztályok vezetői

13-N Veli: 111-015/20-1990

IRÁNYÍTÓI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKARSÁGA

111-019/10-1990.

Jóváhagyom:

Dr. Barne Sándor
r. vezérőrnagy
főkapitány

TÖRÖLVE!
TITKOS!
(Sélejtezésig)
Kiv. Mz.
182-M/28-M/2004-M/82.
2004.03.11.
Cm!

10/1990. számú
EMLÉKEZTETŐ
az 1990. november 8-i főkapitányi elnöközésről

Az értekezleten részt vettek
berendeltként:

a főkapitány-helyettesek,
a főkapitánysági szervek (osztályok) vezetői,
a kerületi (vízirendészeti) rendőrkapitányok,
valamint az Ellenőrző és Tanácsadó Testület
képviselője

meghívottként:

a Községszolgálati Szakszervezet és a
Független Rendőrszakszervezet képviselői.

Napirend:

Az 1990. november 7-én megtartott országos fő-
kapitányi parancsnoki értekezleten elhangzottak
ismertetése. Ennek tárgya az 1990. október 25-28-i
ügynevezett "taxis blokád" során bevezetett
rendőri intézkedések értékelése volt.

Előadó: Dr. Barne Sándor r. vezérőrnagy úr, főkapitány.

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7068/1045

59. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes: Emlékeztető

111-019/10-1990

L K!

Következő eljárást nem
igényel, kérem helyesre
hagyásuk.

Bp 1990. november 15.

Kim [signature]

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 7068/1045

628/1202/90

Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1046

Főkapitány úr bevezetőjében elmondta, az értékelést, mint magukat az eseményeket is budapesti-centrikusság jellemezte, de a tapasztalatok levonására az országosan kialakult helyzet alapján került sor. Értékelésre került a rendőri tevékenység, melynek lényege, hogy a rendőri magatartás megítélése kettős, egyfelől a tárgyalásos közvetítői tevékenységgel a rendőrség elnyerte a közvélemény szimpátiáját, ugyanakkor felmerült, hogy ez a polgárbarát magatartás adott esetben nem válhat kormányellenessé.

Főkapitány úr hangsúlyozottan kiemelte, hogy az eseményeket kezdettől a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetése is egyértelműen törvényellenesnek minősítette, illetőleg értékelte, s ez az értékelés napjainkra sem változott. Ugyanakkor a kialakult helyzetben a BRFK vezetése békés úton törekedett a megoldásra, a közlekedés és a közrend helyreállítására.

Ami a sajtóval történt kapcsolattartás, együttműködés taktikáját illeti, az hibás volt a Budapesti Rendőr-főkapitányság részéről - mondotta.

Az ORFK értékeléséből főkapitány úr még az alábbiakban összegezhető véleményeket emelte ki:

- Bízni kell az Országos Rendőr-főkapitányság vezetésében, mert csak egységes rendőri magatartással lehet eredményesen dolgozni.
- Vissza kell állítani a személyi állomány egységét.
- A rendőrségnek időként a népszerűtlen intézkedéseket is el kell látni.
- Hasonló esetek kapcsán még egyszer ilyen passzivitást nem mutathat a rendőrség.
- A rendőrség politikailag nem lehet elfogult, csak semleges, állami alkalmazotti magatartást tanúsíthat.
- Soron kívüli intézkedések szükségesek megfelelő technikai eszközök beszerzésére, hasonló helyzetekhez. Ezzel összefüggésben elhangzott, a feltételek hiánya nem lehet felmentés a szükséges intézkedések bevezetése alól.
- Intézkedés történt, hogy a Rendőri Ezrednél egy század közlekedési rendőri egység felállításra kerüljön.

Az országos értekezlet alapján főkapitány úr az alábbi feladatokat határozta meg:

1. A Budapesti Rendőr-főkapitányság teljes személyi állományának - lehetőleg állománygyűlés keretén belül - kell az elhangzott értékelést továbbítani, illetőleg megtartani.

Felölős: az eligazításra berendelt vezetők,
Határidő: november 15.

2. Készüljön javaslat "BRFK sajtósóvívó" kiválasztására és kinevezésére.

Felölős: Sajtó Alosztály vezetője,
Határidő: -személyi kiválasztás megkezdésére -
soron kívül.

3. Létre kell hozni olyan - operatív munkában jártas előadókól álló - munkacsoportot, mely krízishelyzetek alkalmával azonnal felhasználható operatív tevékenységre, információszerzésre és azok továbbítására a vezetés részére.

Felölős: fk. bűnügyi helyettes,
Határidő: soron kívül

4. Krízishelyzetekre ki kell dolgozni a határőrséggel és a tűzoltósággal való együttműködés konkrét rendszerét és módját.

Felölős: mb. közrendvédelmi helyettes,
Határidő: soron kívül.

5. Készüljenek feladattervek, továbbá saját lehetőségeket meghaladó kérdésekben javaslat hasonló krízishelyzetek kezelésére. Mivel a feladat beindítása már megtörtént, a munkát meg kell gyorsítani.

Az érintett szakterületi vezetők ezzel kapcsolatos javaslatokat készítsék

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2069/1046

- 4 -

el a javaslatokat és feladattervet a Titkárság összesítse, illetőleg koordinálja, s készítse el végleges formában.

Felelős: érintett szakterületi vezetők
és titkárságvezető,

Határidő: folyamatosan, végleges formában
november 30.

Budapest, 1990. november 9

Kozár László
r. alezredes
titkárságvezető

Készült: 12 példányban
Felterjesztve: főkapitány úrnak,
főkapitány-helyettes úrnak,
vezetői értekezlet tagjai
Kapják:

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatási jegy száma: 2062/1990

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

111-015/30-1990.

SÜRGÖS!!! VEZETŐNEK AZONNAL
BEMUTATANDÓ!

Csodolus a 111-015/30-1
1990. 11. 09.

1-e-N

A BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

23/1990. számú

KÖRLEVELE

főkapitányi berendelésről

Budapest, 1990. november 8.

Budapest
Főváros
Levélháza

Látogatási jegy száma: 2062/1990

Értesítem vezető urakat, hogy a mai napon, 1990. november 8-án 13.00 órai kezdettel főkapitányi eligazítást tartok a BRFK központi épületének 314. számú tanácstermében.

Az eligazításra berendelem:

- a főkapitány-helyetteseket,
- a főkapitánysági szervek (osztályok) vezetőit,
- a körületi rendőrkapitányokat, valamint
- az Ellenőrző Tanácsadó Testület képviselőjét.

Az eligazításra meghívom:

- a Közforgalmi Szakszervezet és a
- Független Rendőrszakszervezet képviselőit is.

Az eligazításra berendelt vezetők indokolt távolmaradása esetén az értekezleten szervezeti, vagy megbízott helyetteseik kötelesek részt venni!

Öltözet:

- polgári ruha, illetve
- egyenruhásoknak szolgálati öltözet.

Készült: 61 példányban
Kapják: elosztó szerint.

Dr. Barna Sándor
r. vezérőrnagy
főkapitány

2324

60. dokumentum: Barna Sándor körlevele

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
TITKÁRSÁGA

Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma 2069/1991

Dr. Barna Sándor r. vezérőrnagy úrnak,
Budapest rendőrfőkapitánya

Helyben

Jelentem, hogy a 8-i parancsnoki értekezleten elhangzottak szerint a központi osztályvezetők, valamint a kerületi rendőrkapitányságok vezetői a taxis demonstrációval kapcsolatos eligazítást, állományuk részére megtartották.

B u d a p e s t, 1990. november 15.

Kozár László
r. alezredes
titkárságvezető

61. dokumentum: Kozár László rendőr alezredes jelentése

Budapest Főváros Levéltára
Látogatójegy száma 2069/1991

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
KÖZLEKEDÉSENDESZET

Szám: 123-C36/1991 Mell.: 3 lap

BRFK VEZETŐJÉNEK
megbízott
KÖZRENDVÉDELMI HELYETTESE

dr. Balogh János r. őrnagy
úrnak!

BUDAPESTI

J E L E N T É S

Jelentem, hogy a ma 12.00 órakor kapott feladatoknak megfelelően, az esetleges taxis útblokád megelőzése érdekében az alábbi intézkedéseket tettem:

- 1./ 1991. január 05-én 17.00-tól, január 06-án, 17.00-ig nyolc órai váltással rádiófigyelő szolgálatot szerveztem.
- 2./ A Karhatalmi szakasz létszámát biztosítottam.
- 3./ Intézkedtem az objektumórság szükség szerinti megerősítésére a Hungária krt-on.
- 4./ A közlekedésrendészeti alaptevékenységet igénylő létszámon túl váltásonként 30 fő, 15 gépkocsival, délelőtt, délután, 5 motor-kerékpárral járőrszolgálatot lát el.
- 5./ Forgalomszervező tiszti ügyeletet szerveztem, esetleges tervkészítési munkára.
- 6./ A Forgalombiztonsági Osztályon rendkívüli hétvégi parancsnoki szolgálatot szerveztem.
- 7./ A Kálvin téri Forgalomirányító Központban tiszti ügyeletet szerveztem.

62. dokumentum: Hodula Attila rendőr alezredes jelentése a taxis útblokád megelőzése érdekében tett intézkedésekről

- 2 -

Budapest
Főváros
Levéltára

Látogatójegy száma 2068/1019

8./ Telefonbeszélgetést folytattam Ballai Istvánnal, a FŐTAXI igazgató-helyettesével.

Trenka Istvánnal a Szakszervezeti Bizottság vezetőjével.

Trenka úr kijelentette, hogy a tegnapi napon, a taxis kamarai ülés olyan döntést hozott, hogy blokádot nem szervez, azt nem támogatja.

Információ szerint a kamarai ülésen a Rádiótaxi (elnök: Horváth Pál) nem vett részt.

9./ Intézkedtem, hogy január 04-én, 17.00-tól január 07-én 08.00-ig a BKV 2 autóbusz vontatója készenlétben áll a VIII. ker. Mező II. garázsban (Dídszegi Sámuel u.), amely a fődíszpécseren keresztül telefon: 1175-166 vehető igénybe, a főkapitány úr helyettese, valamint az én intézkedésemtől. Az autóműtő készenléti díját nem kell megfizetnünk.

10./ Intézkedtem arra, hogy napszakonként 4 személygépkocsi elszállító rendelkezésünkre álljon.

Jelentésem tájékoztatás céljából felterjesztem.

Budapest, 1991. január 04.

Dr. Illés Gyula Attila r. alezredes
Közlekedésszervezési osztály vezetője

Budapest
Főváros
Levéltára

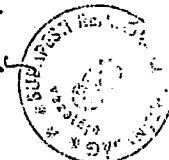
Látogatójegy száma 2068/1019

BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
KÜZRENDVÉDELMI HELYETTESE

Szám: 116-036/48-1991.

J ó v á h a g y o m :
Budapest, 1991. október 25.

Dr. Bodrácska János r. ezredes
mb. főkapitány

BIZTOSÍTÁSI TERV

a "Taxis blokádnál" első évfordulója alkalmából várható
események rendőri biztosítására

Az 1990. október 25-e és 28-a között a fővárost és az egész országot érintő "taxis blokádnál" első évfordulóján számítani lehet a blokádnál alkalmazott, vagy hasonló jellegű rendbontó cselekményekre.

Biztosítás parancsnokai: Dr. Bodrácska János r. ezredes
Hivóneve: "FŐRENDEZŐ"
MRKB 30-30

Telefon: 152, 21-720, 1176-796

Helyettese: Dr. Balogh János r. alezredes
Hivóneve: "RENDEZŐ-1"
MRKB 30-37

Telefon: 133, 21-826, 21-920, 1187-667

Bűnügyi parancsnok: Dr. Illés Gyula r. alez.
Hivóneve: "RENDEZŐ-3"
MRKB 40-50

Telefon: 176, 21-720, 1176-796

63. dokumentum: Biztosítási terv a „Taxisblokádnál” első évfordulója alkalmából várható események rendőri biztosítására

Látogatójegy száma 7069/1991

Közlekedési parancsnok: Dr. Hodula Attila r.alez.
Hívóneve: "RENDEZŐ-4"
MRKB 34-00

Telefon: 157, 21-507, 21-422, 1229-420

Közrendvédelmi parancsnok:

Dr. Juza Sándor r.alez.
Hívóneve: "RENDEZŐ-5"
MRKB 31-00

Telefon: 164, 21-436, 21-568, 1340-577

Biztosítási törzsparancsnok:

Báta István r.alez.
Hívóneve: "RENDEZŐ"

Telefon: 224, 22-938, 22-939, 11-89-487

Törzsparancsnok helyettes:

Péterfi Árpád r.alez.

Beosztva:

Emesz László r.alez. (KÜP)
Dr. Váry László r.alez. (Közl.)
Pénzes Árpád r. szds. (Eg. Ell. O.)
Rózsa János r. szds. (GFM. O.)
Kovács Sándor r.alez. (Hir. O.)
Dr. Huszár András r.alez. (EÜ. O.)
Kardos Miklós r.alez. (Közp. O.)
Magyar László r.alez. (Közp. O.)
Kolosi Károly r.alez. (Közp. O.)
Balogh István r. szds. (Közp. O.)
Mihály János r. fhdgy. (Közp. O.)
1 fő rádióforgalmi sz. (Hir. O.)
1 fő rádiótechnikus (Hir. O.)
1 fő rádiókezelő (Közl.)

A rendbontások, valamint a blokád kialakulásának megelőzése, megvalósítása érdekében végrehajtandó feladatok:

Látogatójegy száma 7069/1991

1./ A biztosítás során a 116-09/9-1991. számú (1991. február 28.), BRFK vezetője által kiadott feladattervben meghatározottakat, értelemszerűen alkalmazni kell.

2./ 1991. október 25-én 18.00 órától 26-án 07.00 óráig biztosítási ügyeletet, 26-án 07.00 órától a szükségig biztosítási törzset kell működtetni.

3./ A főváros bevezető útjait, nagyobb közlekedési csomópontjait, a dunai hidakat fokozott, visszatérő járőr-szolgálattal ellenőrizni kell október 25-én 18.00 órától 27-én 08.00 óráig.

4./ Meg kell akadályozni, hogy a közutakon bármilyen jellegű torlódás kialakulhasson.

5./ Saját és külső szerek technikai eszközeinek készenlétbe helyezésével fel kell készülni az esetlegesen kialakuló forgalmat bármilyen szempontból akadályozó tényezők azonnali megszüntetésére.

6./ A bűnügyi szolgálat beosztottaiból figyelő-, járőröző-, és tartalék-csoportokat kell szervezni.

7./ Október 26-án 07.00 órától szükségig, a KÜP objektumában történő elhelyezéssel a KÜP, valamint a közlekedésszolgálat állományából 1-1 század erőben készenlét szolgálatot kell szervezni.

8./ A kerületi rendőrkapitányságok szolgálatukat úgy szervezzék, hogy a karhatalmi alegységbe szervezett állományuk összehívás esetén, 1 órán belül a KÜP objektumában megjeljenessen.

Dunai hidak és bevezető utak ellenőrzése:

1./ Árpád hid	- XIII. ker. Rk.
2./ Margit hid	- II. ker. Rk.
3./ Lánchid	- I. ker. Rk.

Látogatójegy száma 2069/2045

- 4 -

- 4./ Erzsébet hid - V.ker. Rk.
 5./ Szabadság hid - XI.ker. Rk.
 6./ Petőfi hid - IX.ker. Rk.

A hidakat és az ahhoz kapcsolódó utakat, tereket - valamint a főváros ki- és bevezető útjait - URH gépkocsizó járőrökkel kell, visszatérően ellenőriztetni.

Az ellenőrzésről félóránként a szervek ügyeleti felé te-
 gyenek jelentést, az ügyeletnek bármilyen rendkívüli, vagy
 gyanús jelenség (elromlott jármű, stb.) észlelése esetén
 azonnal jelentés a biztosítási ügyelet, vagy törzs felé.

BÜNYÜGYI FIGYELŐSZOLGÁLAT

a./ Október 25-én 18.00 órától 26-án szükségig 2-2 fővel
 gépkocsizó figyelőszolgálatot kell szervezni az aláb-
 bi helyekre:

- 1./ IV.ker. Váci út - Árpád út kereszteződése.
- 2./ XIV.ker. Úrs vezér tere.
- 3./ IX.ker. Üllői út - Kőér u. - Ady E.u. - Határ út
 kereszteződése.
- 4./ IX.ker. Nagyvárud tér.
- 5./ IX.ker. Kvassay u. - Soroksári út kereszteződés.
- 6./ IX.ker. Boráros tér.
- 7./ XI.ker. Móricz Zs. körtér.
- 8./ XI.ker. M-1 és M-7 kijárata - Budaörsi út.
- 9./ XII.ker. Moszkva tér.
- 10./ III.ker. Flórián tér

1979. október 25.

Látogatójegy száma 2069/2045

- 5 -

A helyszíneken szabályosan várakozva kísérik figye-
 lemrel a csomópontok jármű- és gyalogos forgalmát,
 minden forgalmat akadályozó tényezőt.

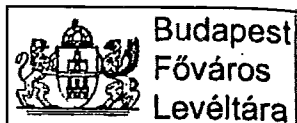
Jelentsék az esetleg kialakult tömeg hangulatát, vé-
 gezzenek folyamatos adatgyűjtést, a kapott informá-
 ciókat jelezzék a biztosítási törzs felé.

b./ Október 26-án 07.00 órától szükségig 2-2 fővel gép-
 kocsizó figyelő- járőrszolgálatot kell szervezni az
 alábbi útvonalakra:

- 1./ Váci út - (Marc tértől - Bp. határáig).
- 2./ Andrássy út - M-3 autópálya Bp. határáig.
- 3./ Rákóczi út - Kerepesi út - Szabadság út - Szabad-
 föld út - Bp. határáig.
- 4./ Baross út - Kőbányai út - Kőpösi Cs.út - Jászbe-
 rényi út - Pesti út - Bp. határáig.
- 5./ Üllői út - Bp. határáig (Ferihegyi Gyorsforgalmi
 út is).
- 6./ Soroksári út - Dózsa Gy.út - Marx út - Haraszi
 út - Bp. határáig.
- 7./ Bögdanfi út - Budaörsi út - Nagytétényi út - Bp.
 határáig.
- 8./ Hegyalja út - Budaörsi út - M-7 autópálya - Bp.
 határáig.
- 9./ Moszkva tér - Szilágyi E.fasor - Hidegkúti út
 (Nagykovács út is) - Bp. határáig.
- 10./ Szentendrei út - Flórián tér - Vörösvári út -
 Bécsi út - Bp. határáig.

c./ Október 26-án 07.00 órától szükségig 2-2 fő nyomozó-
 val 10 db gépkocsi a bűnügyi parancsnok tartálékát ké-
 pezi.

1979. október 26.

Látogatójegy száma 7068/1049

EGYÉB INTÉZKEDÉSEK:

- 1./ A BRFK Bűnügyi Osztály vezetője a tervben meghatározottaknak megfelelően szervezze meg a bűnügyi állomány feladat-végrehajtását.
- 2./ A BRFK Közrendvédelmi Osztály vezetője - állományából - szervezze meg a biztosítás folyamatos ellenőrzését.
- 3./ A BRFK Közlekedésrendészet vezetője intézkedjen a tervben meghatározott erők vezénylésére, szolgálatának megszervezésére.

Szervezze meg a Forgalmatszervezési és Megelőzési Osztály biztosítási időszakra történő szolgálat ellátását.

Folyamatosan ellenőrizze a külső szervektől bevonható technikai eszközök és kezelő személyzetük készenlétét, azonnali igénybevétel lehetőségét.
- 4./ A BRFK KÖP parancsnoka intézkedjen a tervben meghatározott erők vezénylésére, a tartalék erők elhelyezésére.
- 5./ A kerületi rendőrkapitányságok vezetői intézkedjenek a tervben meghatározott feladatok végrehajtására, szolgálat megszervezésére.
- 6./ A BRFK Gépjármű Fegyverzeti és Műszaki Osztály vezetője intézkedjen a terv mellékletében szereplő, saját technikai eszközök készenláti helyzetben tartására.
- 7./ A BRFK Híradástechnikai Osztály vezetője szervezze meg a biztosítás híradó összeköttetését, vezetékes és rádiótechnikai eszközökkel.

A forgalmazás, a szervek saját csatornáján történik, a biztosítási törzs a 4-es, 8-es, valamint a 9-es csatornán forgalmaz.

Vezényelje a biztosítási törzsbe a meghatározott erőket.

BRF-VI.39. BRFK

Látogatójegy száma 7068/1049

8./ A BRFK Anyagi Ellátó Osztály vezetője szervezze meg a biztosításban résztvevő erők élelmezését.

9./ A BRFK Egészségügyi Osztály vezetője október 26-án 07.00 órától szükségig, tartson készenlétben 1 db mentő gépkocsit, a szükséges személyizzel.

Ültözet: időjárásnak megfelelő szolgálati öltözet,

a KÖP tartalék század részére gyakorló ruházat.

Felszerelés: járőr felszerelés,

tartalék erők részére tömegoszlató felszerelés (gépjárművön elhelyezve).

B u d a p e s t, 1991. október 27.

Dr. Balogh János r. alezredes
főkapitány-helyettes

Készült: 45 példányban
Kapják: elosztó szerint

A forrásközlő kötet második egységét az itt következő, nagyjából vett szemelvények alkotják. A nyomtatott sajtóban megjelent cikkek között könyvrészletek, illetve beszédek, beszélgetések, interjúk lejegyzett szövegei is megtalálhatók.

A forrásokat kronologikus sorrendben tesszük közzé, kezdve az 1990. október 19-én a *Népszavában* megjelent cikkel, egészen Pethő Tibor 2010. október 30-i írásáig. A félkövérrel szedett napi dátumon kívül csupán a cikkek szerzőjét és címét, valamint az adott periodika nevét és az oldalszám(-ka)t tüntettük föl egy szemelvény előtt.

A lejegyzett szövegek megjelenési helyeit lábjegyzetben adtuk meg. Az elhagyott szövegrészeket (...) jellel jelöltük.

1990. október 19.

Furucz Zoltán: Árulás: jön az 56-62 forintos benzin.
Nem rémhír. Népszava, 1., 4.

Hamarosan jó mélyen a zsebükbe kell nyúlniuk azoknak, akik üzemanyagot vásárolnak. Már hetek óta terjed a szóbeszéd, amely szerint a kormány az Öböl-válság miatt duplájára emelkedett olajárak következményeként drasztikusan növeli a benzin és a gázolaj fogyasztói árát. (...) Szemán Barna, az Országos Árhivatal főosztályvezetője:

- Azok a szóbeszédok sem alaptalanok, amelyek szerint akár 62 forintba is kerülhet egy liter benzin. Most nagyon magasak az olajárak. Januárban, amikor áttérünk a Szovjetunióval is a dollárelszámolásra, esetleg még egyszer változtatásra kényszerülünk. Hogy mikor kerül sor az áremelésre, nem tudom, csak azt, hogy a most csütörtöki ülésén nem foglalkozott ezzel a kormány. A három megszólaltatott szakértő egyetértett abban, csak úgy szabad hozzányúlni az üzemanyagok fogyasztói árához, hogy a kormány a nyilvánosság előtt is kötelezettséget vállal: a jövőben a mindenkori világpiaci olajárakhoz igazítja a benzin és a gázolaj fogyasztói árát. (...)

1990. október 26.

Éjfélkor életbe lépett a benzináremelés.
Antall József kisebb műtété. (Magyar Hírlap, 1.)

(...) Ezt követően Kardos Antalné, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium szóvivője bejelentette a benzinárak emelését. A normálbenzin litere 56, a 92-es oktánszámúé pedig 59, s az olajmentesé 61, a 98-as extrabenzin ára pedig 62 forint lesz. A dízelolaj ára 42 forintra emelkedik. Az áremelési okok között a szovjet szállítások csökkenését, az Öböl-válságot, a hektikusan változó világpiaci árakat említette. (...)

Kerekes András: A krónika szerkesztőségének állásfoglalása
(Magyar Rádió Déli Krónika)¹

(...) Sokoldalú félreértések áldozatai vagyunk ugyanis. Szerkesztőségünk tisztában van azzal, hogy nem a legnépszerűbb

¹ A megjelenés helye: Mihancsik Zsófia: A Magyar Rádió a taxi-csata napjaiban. Mozgó Világ, 1991. január. 74.

dolog ilyenkor állást foglalni, mert ahol egymással szemben álló felek vannak, ott minden vélemény óhatatlanul és könnyen az elfogultság vádjával illethető. De az életben semmi sem kockázatmentes, így megkockáztatom: helytelenül cselekedtek és cselekednek azok, akik nem a törvényes utat követik, lett légyen bárki az érintettek közül ilyen vagy olyan mértékben törvénysértő. Néhány hónappal ezelőtt közös elhatározásunkból jogállam született hazánkban, ahol meggyőződésünk szerint minden, tehát az ilyen természetű konfliktus kezelésére is megvan a törvényes lehetőség. Veszélybe, végveszélybe sodorják demokráciánkat, ha erről megfélekedeznek, bárki is, mi is tehát, ha nem ez lesz az iránytűnk. Feltételezem, hogy a konfliktus minden rendű és rangú szereplője tisztában van ezzel, csak talán megfélekezett róla. Nem késő ocsúdni.

Ablak (TV1), 17:15

(Műsorvezető: Feledy Péter, Szerkesztő: Gombár János)²

Horváth Balázs: Én azt hiszem, hogy a kormány álláspontja egyértelmű volt eddig is. A kormánynak sem módja, sem lehetősége nincsen ahhoz, hogy a már felemelt üzemanyag-árakhoz hozzányúljon, visszaállítsa a régi árakra. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a tárgyalásokat félbe szakítanánk, hiszen egy órával ezelőtt még folytak a Jószolgálati Bizottság, a Szabó Tamás államtitkár úr által vezetett bizottság tárgyalásai. Az álláspontunk az, hogy ki kell dolgozni, és erre hétfő délutánig lehetőségünk van, azokat a megoldásokat, amelyek legjobban sújtják az üzemanyag-áremelés folytán, bizonyos társadalmi rétegeket, foglalkozási csoportokat. Erre többféle megoldás került szóba, a kormány most is folyamatosan ülésezik, azt hiszem, nem egy nagy titok. (...)

Bod Péter Ákos: Hogy miért volt ez a hirtelen bejelentés, hiszen nagyon sok ember igen erősen felpanaszolta, hogy a korábbi eljárással szemben, amikor kiszivárogtatták, a párttagoknak, utána szélesebb körben, hogy fel lehetett vásárolni, most egyszerűen fizikailag nem volt lehetőség. Én most jövök Nyugat-Európából, ahol 109 nap az olajkészlet. Annyit tartanak azok az országok is készletet, akiknek egyébként tengerpartjuk van. Nálunk békeidőben sem volt több, gondolom a volt ipari államtitkár úr is úgy emlékszik, 8-9 napos készletnél. Ez az olajkészlet most négy nap, benzinben a normál fogyasztás mellett

² Lakitelek, Rendszerváltó Archívum, Horváth Balázs-hagyaték. MAHIR-sajtófigyelő.

mondjuk három, de ez azt jelenti, ha minden harmadik ember tankolna, az már nem volna elég. Tehát, ha most bejelentettük volna, hétfőn-kedden-szerdán, hogy ez fog bekövetkezni, az a helyzet állt volna elő, hogy olaj sincsen, benzin sincsen, és az ár is megugrik. És miután mind, az ellátó gépkocsik, az élelmiszerkereskedelem, a mentők, mindenki kútnál tankol, nincs külön ellátás, ha felvásárolják a benzint, megáll az élet. Ennek megfelelően, ez nem szép dolog, de én megkértem a munkatársaimat, hogy maradjanak csöndben a készlethelyzetről, maradjanak csöndben az áremelés mértékéről, és főleg az időpontjáról, mert bár jobban esett volna a fogyasztónak, ha szépen fel tud készletezni, bár remélem, hogy nem hordóban és kádiban, mint néhánykorábban, azonban ez megbénította volna az országot. (...)

(...) **Horváth Balázs:** Két héttel ezelőtt Csehszlovákiában duplájára ment fel az üzemanyag ára. Én magam nem tudom, hányszor mondtam el, egyetlen nyilatkozatom nem jött le. (...)

Paál László: Először is azt, hogy én a magam részéről - és azt hiszem, nem vagyok egyedül - egyetértek abban, hogy a világpiacra végbemenő áremelkedések ne akadjanak meg az országhatáron, és ne akadjanak meg a költségvetés határán. A gazdaságnak tudomásul kell vennie a változásokat, mi egyszer 1973-ban nem vetjük tudomásul, a mai napig érezzük ennek a következményeit. Tehát helytelen lett volna, ha nem történik valamikor, megfelelő pillanatban, megfelelő előkészítéssel, és megfelelő mértékben áremelkedés. Tehát magát az áremelés tényét, azt én a magam részéről nem vitatom. Az okok között jobban körül kéne nézni. Valóban 8-10 napos tartalékkal az ország folyamatosan tudta működtetni a benzin ellátást, ennek a fő magyarázata abban volt, hogy volt egy nagyon biztonságos együttműködésünk a Szovjetunióval. Tényleg, előfordultak a kistermelésben problémák és vannak, lesznek is problémák a Szovjetunióban, számolni kell velük, de az eddigi tapasztalatunk az volt, hogy tisztességes tárgyalásokban, meg lehetett állapodni, esetleg egy csökkentett, de stabil szállítási folyamatban. Sajnos ezek a tárgyalások szakadtak meg, vagy legalábbis az én ismereteim hiányoznak róla, hogy milyen intenzitással folynak, és főleg nem látom, hogy sikerrel folynának. Valószínűleg ebben közrejátszik az, hogy a politikai megegyezések nem állnak tökéletesen. Tehát jobban tennénk azt, hogyha egy normális viszonyban a Szovjetunióval kitárgyalnánk, a kölcsönös érdekeknek megfelelően. (...)

Pető Iván: Azzal kezdeném, hogy ebben a pillanatban már rég nem árkérdésről van szó, hanem krízisről Magyarországon, méghozzá olyan krízis, ami politikainak nevezhető. Nyilván az árkérdésből indult ki ez a dolog, de nem világos, a miniszter úrnak megjegyzéséből, és nem volt világos tegnap este sem már, hogy mire számított a kormány, amikor bejelentette ezt a 65 százalékos áremelést. (...)

Fodor Gábor: Még néhány rövid megjegyzést szeretnék tenni ehhez az egész válságos helyzethez, mert én úgy látom, hogy kifejezetten válságos a szituáció, ami most Magyarországon van, ma már, ma este. Az első megjegyzés az lenne, hogy azt hiszem, van tanulsága az ügynek, számunkra mindenképpen. Tanulsága az, hogy elhibázott volt az a kormánypolitika, ami elkezdődött májustól, és ami folytatódott idáig, és amelynek egy nagyon fontos eleme az volt, nem tette világossá, hogy milyen konfliktusra kell felkészülnie ennek a társadalomnak, és azt milyen áron lehet megoldani. Számtalanszor elmondtuk azt a Parlamentben, a választási gyűléseken is, hogy nem tartalmazta a kormányprogram pontosan azokat a kiutakat, azokat a konfliktusos helyzeteket, amelyekre fel kell készülni egy társadalomnak. Hihetetlen nagy helyzet, lélektani előnye lett volna ennek a kormánynak, a szabad választások után felkészíti erre a magyar társadalmat. Elmondja azt, hogy milyen nehéz helyzet van, mi az, amit átvett a Németh-kormánytól, mi az öröksége, hogyan kell tovább menni, és ezt hogyan kell megoldani. Nyilván ezt mindenki tudta és lehetett is tudni, hogy ez nem megy egyik napról könnyen. Itt hatalmas nagy problémák lesznek. (...)

Petschnig Mária Zita: Kérem szépen, én meghallgatva a belügy-miniszter urat és a taxisofőrök ügyvivőit is, úgy látom, hogy az égvilágon semmi különbség nincs a két társaság között. Ugyanúgy végiggondolatlanul döntöttek tegnap mind a ketten, nem gondolták végig döntéseik következményeit, nem számolták ki. A kormánynak ebben nagyobb a felelőssége, mert hisz neki jobban kellett volna tudni, hogy milyen következményekkel kell számolni. (...) Én azt a következtetést vontam le ebből a jelenlegi szituációból, hogy ez a patthelyzet, ez most már túl van megoldásában azon, hogy kormány és taxisofőrök, sőt kormány és ellenzéki pártok. Én azt gondolom, hogy itt most már egy új nemzeti kerekasztal tárgyalássorozatra volna szükség. Mert eszkalálódni fognak ezek a kérdések, és ezt valóban csak okosan és tárgyalásztal mellett kellene megoldani. Amikor sokkal szélesebb társadalmi rétegeket, érdekképviselőket vonnak be itt a tárgyalássorozatba, annak érdekében, hogy a gazdasági

rendszerváltás is békés legyen. Mert a politikai rendszerváltás, az sikerült, mert okosan csinálták, az ellenzéki kerekasztal tárgyalásokon sikerült békessé tenni azt, ami egyébként nem szokott békés lenni a világtörténelemben. (...)

Horváth Balázs: (...) Akkor, amikor én egy alkalommal azt mondtam, hogy a kormány határozott, és egyértelmű eszközöket is igénybe vesz ahhoz, hogy a főváros nyugodt közlekedését biztosítsa, akkor még a képlet előttem egyszerű volt. Úgy gondoltam, úgy véltem, hogy egymással szemben, bár nagyon nem örülök ennek, de a személy- és teherszállító vállalkozók és a kormány áll. De akkor, amikor 11.30-40 perc körül megkaptam az első olyan röplapot, amelyet a jugoszláv, a magyar-jugoszláv határon, jugoszláv állampolgárok adtak le a határőrizeti szerveknek, akkor azonnal felhozták nekem, az idő az 11.10 óra volt.

Feledy Péter: - Bocsásson meg, hogy közbevárok, de itt van egy ilyen, valaki behozta, hogy mutassuk meg a nézőknek, ez az?

Horváth Balázs: - Igen.

Feledy Péter: - A Margit hídnál találtuk.

Horváth Balázs: - Igen, tudom. Akkor ugye ezt elkezdtük vizsgálgatni, kiderült, hogy legkésőbb 9 óra előtt ezt a röplapot már ki kellett, hogy nyomtassák, egyébként nem juthatott volna le, ezt ellenőriztük aránylag pontosan, a lehetőségekhez képest, nem juthatott volna le a jugoszláv, a magyar-jugoszláv határra. Ekkor már futottak be az információk, közben múlt az idő természetesen, és megtudtuk azt, hogy a tüntető sztrájkok, nem tudom, hogy mi a jó terminológia ebben az esetben, amivel szolidaritást vállaltak a szabad demokraták, a Magyar Szocialista Párttal egyetemben, - nem tudom, mennyire hiteles ez az információ.

Feledy Péter: (...) - Talán a miniszter urakat nem, de a kedves nézőket még az újdonság erejével éri az a hír, amelyet öt perccel ezelőtt nyomott a kezembe a szerkesztőnk, Gombár János. A Magyar Távirati Iroda adta ki, Göncz Árpád utasítása, ez a címe. Az MTI értesülése szerint Göncz Árpád köztársasági elnök, mint a hadsereg főparancsnoka, még a kora délelőtti órákban határozott utasítást adott ki, hogy a hadsereget és annak eszközeit nem szabad bevonni a taxis demonstráció miatt kialakult konfliktus rendezésébe. Gondolom, önök ezt már tudták.

Horváth Balázs: - Ez egy okafogott szolgáltatás, én nem tudom, hogy miért kellett ilyen, ennek a kiadásnak, ennek az információnak a gyökerét, azt tudom, hogy a kormányban jogászok ülnek, akik ismerik az alkotmányt, és tudják, hogy mikor és milyen úton-módon lehet felhasználni a hadsereget. A rációját nem értem ennek, hát én nem tudom, és nagyon szeretném tudni azt, hogy ki akarta a magyar honvédséget bevetni, mert ebből a...

Feledy Péter: - Nem, hát gondolom, hogy csak felmerült.

Horváth Balázs: - De én nem tudom, hogy, ne haragudjék kérem, én nem tudom, hogy - nyilván a köztársasági elnök úrnak meg volt, mert ezt ő adta ki.

Feledy Péter: - Igen.

Horváth Balázs: - Meg volt az alapos indoka egy ilyen közlemény kiadására. Én pedig, mint a kormány jelenlegi vezetője, Antall miniszterelnök úr helyettese kijelenthetem, hogy sem a kormány, sem az én ismereteim szerint egyetlen kormány szerv fejében nem merült fel az, hogy a hadsereget a tüntető taxisok ellen beveti. Rendkívül súlyos következményei lehetnének annak, ha ilyenre sor kerülne egyrészt, de ugyanígy súlyos következményei lesznek, remélem annak, aki ilyet terjesztett! Vagy ilyen elhátározásra jutott esetleg!

(...) **Horváth Pál:** Sajnos az a baj, hogy itt a fejünk felett mennek a villámok, és mi ki vagyunk hagyva a dologból. Először is nem politikai csatározásokból vagyunk itt. Mi a helyzet urai vagyunk, olyannyira, hogy most is felajánljuk a kormánynak, hogy amennyiben segít nekünk ebben a döntés meghozatalában, hogy egy leülés és egy tárgyalás útján a két álláspontot közelítve, dönthessünk együtt szakszervezettel és az érdekképviselői szervekkel, egy új és átfutott benzináron, akkor három órán belül Magyarországon megszűnik minden torlasz. Minden torlaszt három órán belül megszüntetünk. Jelenleg minket, mint szóvivőket, kiket megbíztak, ha szóhoz jutunk, azzal bíztak meg, hogy próbáljunk meg egy olyan kompromisszumos tárgyalást kieszközölni és véghez vinni, amiben mi nem alamizsnát kérünk, nem kuponokat kérünk, mi egy tisztességesen képzett benzinárt hajlandók vagyunk megfizetni, amiért hajlandó minden utas velünk utazni, mert meg tudja fizetni. (...)

(...) **Juhász Judit:** Ahogy hallgatom ezt az immár két órás vitát, az jutott eszembe, hogy mi volna, ha elmondanám, hogy emberek, legyünk egy kicsit szerényebbek! Ebben az országban ez a mai

nap azt hiszem, sok millió embert ráébresztett arra, hogy rettentően elszegényedtünk. Tartalékaink kimerültek, a miniszterek mondták, hogy egy-két napra való benzinünk van, ha valamiből lehet tartalékunk, az nem benzin, gázolaj, hanem türelem. Meg a tárgyalásra, a beszélgetésre való képesség. Nagyon tudjuk egymást minősíteni, rettenetesen ki tudjuk oktatni egymást. Egy kicsit kevésbé tudjuk felmérni azt, hogy valamennyiünknek egy kicsit szerényebben kellene élni. (...)

Göncz Árpád nyilatkozata (MTV, 22 óra körül)³

Honfitársaim! Hazánkban válsághelyzet alakult ki, ami túlnőtt a benzináremelés kérdésén és a taxisok követelésein, s minthogy ez a válság politikai természetű, politikai megoldást kíván. Ezért:

1. Javaslatot tettem a kormánynak, hogy hétfőig, amikor folytathatnak a taxisokkal folytatott egyeztető tárgyalások, függessze fel a benzináremeléssel kapcsolatos intézkedését.
2. Felkérem a kormányt, az illetékes szaktárca irányítását és a taxisokat, hogy a taxisok felajánlásának megfelelően tárgyalják meg, miként lehet kölcsönös egyetértéssel biztosítani, hogy az ország gyér benzintartalékai ne fogyjanak el a felfüggesztés ideje alatt, és ne ismétlődjenek meg a benzinkutaknál a tegnapi nap folyamán tapasztalható felvásárlási rohamok. Az ezzel kapcsolatos megállapodásnak természetesen meg kell előznie a felfüggesztés bejelentését.
3. Megkérem a személy- és teherfuvarozókat, hogy a felfüggesztés bejelentésével egyidejűleg térjenek haza és szüntessék meg az útlezárásokat.
4. Átiratot intézek a parlamenthez, és javaslatot teszek, hogy a kialakult helyzetet hétfőn rendkívüli ülésen tárgyalja meg.

Kérem az ország lakosságát, hogy a tárgyalások idején már több ízben bebizonyított bölcsességével és megfontoltságával tartózkodjék minden olyasmitől, ami a megállapodásokat nehezíti, s mindenelekelt az élelmiszer-szállítás és élelmiszer-kereskedelem, továbbá az egészségügy dolgozóit, hogy kövessenek el minden tőlük telhetőt a normális állapot fenntartására.

³ Göncz Árpád felhívása! Esti Hírlap, 1990. 10. 27. 1.

1990. október 27.

TV1, Híradó (Hajnali negyed 2)⁴

- Megállapodtak egymással a fuvarosok, a taxisok, illetve a kormány. Legalábbis egy elvi megállapodás született. Ennek tartalma a következő, s a fuvarosok részéről ezt elmondja Barcsai Jenő, a Magánfuvarozók Ipartestületének elnöke:

- A Magánfuvarozók Ipartestülete, a Teherfuvarozók Budapesti Ipartestülete, a Budapesti Taxisok Ipartestülete és a budapesti taxis társaságok képviselői a kialakult helyzetben a kormánnyal történt tárgyalásait félbeszakítja, és a következő közleményt olvasták be: Az ország gazdasági helyzetének, a lakosság érzelmeinek a közelgő Halottak Napja figyelembevételével arra kéri az utakon, a hidakon, a határátkelőhelyeken forgalmat akadályozó magánvállalkozókat és szimpatizánsait, hogy szakítsák félbe az ország blokádját. Kérjük a vidékről Budapestre indult kőlégáinkat, hogy forduljanak vissza. A kormánnyal vasárnap délelőtt folytatjuk a tárgyalásokat, bevonva az Országos Érdekegyeztető Tanácsot. A tárgyalások eredménytelensége esetén szervezeten folytatjuk a további útlezárási akcióinkat.

- Dr. Szabó Tamás a kormány részéről milyen állásfoglalást tud nyilvánosságra hozni?

- Én is felolvasnám, hogy minden szó pontos legyen: A kormány tárgyaló delegációja e közleményt hozta a közvélemény tudomására: A kormány érzékelve és értékelve a kölcsönös törekvést a megegyezésre, továbbá tekintettel az ország rendkívüli helyzetére és nemzetközi megítélésére, kinyilvánítja további eltökélt tárgyalási és megegyezési szándékát. Ennek érdekében vasárnap folytatja a szakmai tárgyalást a fuvarozók képviselőivel, egyben vasárnap 11 órára kezdeményezi az Érdekegyeztető Tanács összehívását a Munkaügyi Minisztériumba.

Reggeli Krónika (Magyar Rádió, 4:30)⁵

Néhány órával ezelőtt megszületett az a rövid távra szóló megegyezés a kormány és a magánfuvarozók képviselője között, amelyről akkor azt hittük, hogy nyomában lecsillapodhatnak a kedélyek, bár tudtuk, ez nem lesz olyan sima dolog. Azt azonban

nem nagyon gondoltuk, hogy lesznek olyan taxisok, akik a többszöri sugárzás ellenére hamisítással vádolják a rádiót. Jóllehet többször egymás után nyilatkozatot adtunk közre, a résztvevő tárgyalófelek személyes közreműködésével.

Callmeyer Ferenc: Tiltakozás 1990. október eseményei ellen⁶

Vajon hány embernek van az országban lehetősége 80 ezer DM-et kiadni ilyen autóért? Ha nekem lenne, úgy én most szégyellném magam és távol állanék a benzináremelés ürügyén minden szemérmetlen demonstrációtól.

De hatóságként sem engedném meg, hogy egy szűk réteg fenyegetőzzék, és milliárdos károkat okozzon az országnak és ezzel tovább súlyosbítsa amúgy sem rózsás helyzetünket.

Ez különösen nem engedhető meg egy olyan rétegnek, mely réteg - remélni merem a rétegnek egy kisebbsége ez! - köztudottan a pályaudvarok, repülőterek és szállodák környékén útonálló viselkedésével már eddig sem rajzolt jó képet hazánkról. (...)

Nem hiszem azt sem, hogy az engedetlenségi hullámot a kívülállók sokáig szimpátiával kísérhetik. Rövidesen be kell látniok: még kevesebb lesz az energia, az élelem, s a megélhetést biztosító pénz értéke csökken.

Az 1990. évi októberi sajnálatos esemény ellen pedig állampolgárként tiltakozom.

Szabó Győző sajtóközleménye (Éjfél)⁷

A kormány és a fuvarozók képviselőinek tárgyaló küldöttsége közötti megállapodás eredményeként a fuvarozók képviselői felszólították munkatársaikat az úttorlaszok elbontására. Erre figyelemmel a torlaszok fenntartásának sem politikai, sem gazdasági oka nem lehet, törvényi alapja nincs.

Az országos rendőrfőkapitány ezért felszólítja a torlaszok kialakításában részt vevő gépkocsivezetőket, hogy ezeket azonnal szüntessék meg, ellenkező esetben a rendőrség a rendelkezésére álló törvényese eszközök alkalmazásával jár el velük szemben.

⁶ Mihancsik i. m. 87-88.

⁷ Nincs erőszak – egyelőre. Az országos rendőrfőkapitány közleménye. Esti Hírlap, 1990. 10. 28. 1.

⁴ Lakitelek, Rendszerváltó Archívum, Horváth Balázs-hagyaték. MAHIR-sajtófigyelő.

⁵ Uo.

1990. október 28.

Baló György: Telefonbeszélgetés Szabó Győzővel,
éjjel fél egykor (TV2 Napzárta)⁸

(...) - Akkor én megkérem a kollégáimat, hogy mutassák Horváth urat, [Horváth Pál, a taxisok szóvivője - a szerk.] és megkérem Önöket, hogy beszélgessenek egymással. Hát talán ha megkérhetném, hogy Ön kezdje, hogy... Horváth úr két perccel ezelőtt értesült erről a sajtóközleményről, miként én is.

- Igen?

- Hát gondolom, hogy el kéne, hogy mondja, hogy ez hogyan értelmezendő?

- A kérdés hozzám intéződött?

- Igen. Azt szeretném Öntől megkérdezni, hogy tegye meg, hogy elmondja Horváth úrnak, és gondolom nemcsak Horváth úrnak, hanem sok mindenkinek másnak, de hát Horváth urat látja, hogy kell...

- Igen, hát a televízió adását figyelve láttuk, és azt hiszem nemcsak én láttam, hanem a televíziót néző többi magyar állampolgár is értesült örömmel arról, hogy a kormány és a fuvarozók között megállapodás született. És azt is hallottuk, hogy a demonstrációban résztvevők képviselői a televízióban felszólították a kollégáikat az útelzárás megszüntetésére. Ugyancsak hallottuk azt, hogy a kormánynyilatkozatban az is szerepel, hogy a demonstráció nem volt törvényes. Hiszen a gyülekezési jogra vonatkozó szabályok szerint nem volt bejelentve, és nem engedélyezett demonstrációról volt szó. A rendőrség toleránsán kezelte ezt az ügyet, és azt mondtuk, és ezt most is mondjuk, hogy a demonstrációban résztvevőkkel szemben nem kívánunk erőszakosan fellépni. Ugyanakkor a rendőrség felel azért, hogy ebben az országban törvényes rend legyen. A megállapodásra figyelemmel úgy véljük, olyan helyzet alakult ki, hogy a demonstrációnak, az útelzárás fenntartásának most már sem politikai, sem gazdasági oka nincsen. Éppen ezért törvényi alapja sincs. Így nekünk az a kötelességünk, hogy törvényes eszközökkel gondoskodjunk a rend fenntartásáról. Ez az indoka.

⁸ A megjelenés helye nyomtatásban: Szakonyi Péter (Szerk.): *Blokád (avagy kocsisor Keltől Nyugatig)*. Budapest, Haas & Singer, 1990. 96-100.

- Szabó úr! Szeretném, ha értelmezné ezt, hogy ez mit jelent? Mit jelent az, hogy Önök törvényes eszközökkel gondoskodnak a rend fenntartásáról, különös tekintettel arra, hogy azt hiszem, hogy 30 másodperccel ezelőtt azt is mondta, hogy nem áll szándékukban erőszak alkalmazása?

- A demonstrációban résztvevőkkel szemben. A személyekkel, a személyekkel szemben.

- Hát akkor tegye meg, hogy elmondja, hogy mit terveznek? Itt ül Horváth úr, aki remélem, erre reagálni fog.

- Azt tervezzük, hogy segítjük ennek a felhívásnak a teljesítését. Nevezetesen azt, hogy valóban az útelzárás lebontásra kerüljön, és amennyiben ennek az akadályozására kerül sor, és ez az akadályozás rendőri közbelépést igényel, akkor a rendőrség ennek megfelelően fog eljárni.

- Mikortól, Szabó úr?

- Amikor... - ez indokolt lesz.

- Bocsásson meg, mikor kezdik ezt?

- Figyelemmel kísérjük az eseményeket, és az indokolt esetben ennek megfelelően fogunk eljárni.

- Nem tudnának itt Horváth úrral megállapodni abban, hogy valamiféleképpen semmilyen körülmények között ne kerülhessen sor összetűzésre, vagy...

- Hát kérem szépen, a rendőrségnek ilyen szándéka nincsen. Mi szeretnénk segíteni ennek a felhívásnak a végrehajtását. Mi szeretnénk segíteni azt, hogy a törvényes rend helyreálljon ebben az országban. Nekünk ez a célunk és semmi más. (...)

- Szabó úr, lehet, hogy tévedek, de érezni vélem az Ön hangján, hogy Ön is tisztában van ezzel, hogy mi a tétje ennek a beszélgetésnek, és valószínűleg azért is akadozunk itt mind a hárman, mert nagyon igyekszünk figyelni minden szóra, amit elmondunk, és főleg igyekszünk figyelni arra, hogy ne mondjunk el bizonyos szavakat. S ezt érezni vagy hallani vélem az Ön hangján. Mégis szeretném megkérdezni Öntől, hogy ez a szó, ami ebben a közleményben szerepel, hogy azonnal szüntessék meg, ez az azonnal, ez milyen időhatárra vagy korlátra értelmezendő?

- Hát az azt jelenti, hogy azonnal kezdjék meg annak a megszüntetését.

- Nem... Nem tudna...

- Nyilvánvaló, hogy a helyzet ismeretében az nem várható, hogy a viszonylag hosszú idő alatt kialakult állapot azonnal, percek alatt megszűnik. De el kell kezdeni. El kell kezdeni, és folyamatosan végezni kell.

- Ez azt jelenti, hogyha jól értem Önt, hogy mostantól kezdve, tehát ezt az utasítást már az Országos Rendőrkapitányságnak Ön már kiadta?

- Azt, hogy kísérjék figyelemmel a helyzet alakulását.

- Mennyi idővel ezelőtt, Szabó úr? Mert 12 órára, pont éjjélre van keltezve a sajtóközlemény? Ez előtt adta Ön ezt ki, vagy egy időben ezzel?

- Az a szándékom, hogy ezt ki fogom adni.

- Értem. És akkor ezután mit jelent, hogy figyelemmel kísérik? Mert azért a legtöbb helyen vannak rendőrök.

- Hát vannak rendőrök. Azért vannak ott a rendőrök, hogy tartás fenn a rendet. Nem fognak erőszakos módon, a demonstrációban résztvevőkkel szemben fellépni.

- Akkor mit fognak csinálni?

- Figyelemmel kísérik a végrehajtást, segítenek ennek megvalósításában.

- Horváth P.: Ehhez nem kellett volna ez a kommuniké. Ez egy kicsit, hogy mondjam, olyan fenyegető hangú. Nem is kicsit. Talán. Ehhez - azt hiszem - az utcán kint lévők nem egészen toleránsak már, mert fáradtak. Lehetséges, hogy én is, de én még tudom türtőztetni magam, ők már kevésbé. Mert számukra nem igazán elfogadható döntés, talán nem igazán elfogadható döntés, ami született, s ha most ők ezt meghallják, akkor megrettennek.

- Hát én azt kérem, hogy ne rettenjenek meg. Ne rettenjenek meg, hanem tegyenek eleget az Önök felhívásának.

- Horváth P.: Ki kell igazítanom. Sajnos, ki kell igazítanom. Nem tudjuk felhívni őket, csak megkérni tudjuk őket.

- Akkor kérjék meg őket és...

- Nagy különbség.

- Ennek a kérésnek tegyenek eleget.

- Ez nagy különbség. Szabó úr! Engedje meg, hogy még valamit kérdezzek Öntől ebben az elég furcsa beszélgetésben. Most ugye háromnegyed egy lesz két perc múlva. Este van. Legtöbben azok is, gondolom, akik ezeken a barikádokon vagy torlaszokon, vagy blokádokon vannak, valószínűleg valamilyen formában talán megpróbálnak pihenni vagy szunyókálni, vagy elaludni. Nem lehetne ezzel az egész dologgal reggelig, a tárgyalások újrakezdéséig várni?

- Kérem szépen. Arra utaló jelek vannak, jelentések vannak, és voltak eddig is, hogy nem a demonstráció résztvevői részéről ugyan, de voltak rendbontó magatartások. Nekünk ennek a megszüntetése érdekében is intézkednünk kell.

- Ezek szerint...

- Tehát szó sincs arról, még egyszer azt hangsúlyozom, szó sincs arról, hogy most a rendőrök olyan értelmű parancsot kapnak, hogy erőszakosan lépjenek fel a demonstráció résztvevőivel szemben.

- Egy adott ponton, egy útkereszteződésben vagy egy hídon vagy egy hídnál valahol áll, mondjuk, keresztben két kamion, akkor ezt a két kamiont valaki valamiért nem kívánja, tehát az, aki odavitte, nem kívánja elvinni, nem kíván beülni és elindítani, akkor mi történik?

- Semmi. Most semmi.

- Horváth P.: És holnap?

- Hát akkor ez az a pont, Szabó úr, ahol én ezt a beszélgetést befejezném, az a javaslatom, mivel ez egy olyan válasz volt, ami egyértelmű, amit én szeretnék Önnek megköszönni, gondolom, Horváth úr is szeretné megköszönni.

- Horváth P.: Én is. Tiszta szívemből köszönöm.

- Akkor ezt a beszélgetést most engedelmelem, ha nem haragszik érte, akkor befejezzük, de nagyon köszönjük Önnek, hogy alkalmat teremtett rá.

- Kérem.

- Köszönjük szépen. Jó éjszakát kívánok Önnek.

Az MDF Jogi Bizottságának szakvéleménye.
Bűncselekmények és bűnök. Beszélő, 6.

(...) Azok a politikai pártok, amelyek az alkotmányellenes és törvényellenes állapot fenntartását megnyilvánulásaikkal és tevőlegesen támogatják, az alkotmány 2. §-ának (3) bekezdését és 3. §-ának (1) bekezdését sértik. Cselekményük az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 2. §-ának (2) bekezdésébe ütközik, amely szerint az egyesülési jog gyakorlása nem valószínűsíthető bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére felhívást, nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. Azt a társadalmi szervezetet vagy politikai pártot, amelynek működése az említett 1989. évi II. törvény 2. §-ának (2) bekezdésébe ütközik, a bíróság az ügyész keresete alapján feloszlathatja. (...)

Kőszeg Ferenc: Zápolya népe. Beszélő, 6.

(...) Nagy dolog a szintizista jog. Vida bíró és társai sem a forradalomban való részvételért ítélték halálra a felkelőket, hanem ismeretlen számú személy által elkövetett emberölés, továbbá „többszörös halmazatban” rablás (fegyvereket zsákmányoltak), rongálás (a lövedékek vélhetően épületeket rongáltak meg) büntette és garázdaság vétsége miatt.

Az úttorlaszok fenntartásában legalább tízezer ember vett részt. További tízezrek biztatták az elkövetőket bűncselekményük folytatására. Ezeket az MDF jogi bizottságának jogtudói mind dutyiba dugnák - átlagban három évre. Ennyi talán elég is lenne a konszolidációhoz, feltéve persze, hogy a kormány közben enni is ad a népeknek.

Csurka István szerint a taxisok lázadása mögött „szervezett ellenforradalmi erő” áll. Szellemeikben tehát kész az „ellenforradalommal” való leszámolás. Csak a tankok hiányoznak hozzá.

Csurka István: Pincérnemzet? (Magyar Rádió Vasárnapi Újság)⁹

Az 1956-os forradalom 34. évfordulójának napjaiban forradalmat játszik Magyarország. Ami 34 évvel ezelőtt véresen komoly volt,

⁹ A megjelenés helye nyomtatásban: *Vasárnapi jegyzetek. A Kossuth Rádió Vasárnapi Újságjában 1987 és 1991. augusztusa között elhangzott jegyzetek.* Budapest, Püski – Magyar Fórum, 1991. 67–70.

világtörténelmet formáló mozdulat, az ma szánalmas komédia és pitiánerség. '56-ban a hős ifjúság vonult fel és dobta életét is - ha kellett - a harcba, most pedig a taxisok látszanak forradalmároknak, ők állítanak barikádokat, a saját túlszaporodásuk következtében mindenféle mellékszolgáltatásokra rákényszerülők, a szexipar szállítói, no meg természetesen a valódi, tisztességes fuvarosok. Őket övezi valamiféle rokonszenv és ellenszenv is, mint amilyen annak idején a pesti srácokat övezte, de ők azért persze nem Pongrátz Gergelyek és nem Angyal Istvánok. (...)

Egy negyven év alatt kialakult rendszert nem lehet parlamentáris eszközökkel egy-két hónap alatt alapvetően megváltoztatni. Különösen akkor nem, ha a régi rendszer alkotóelemeit, azt a vezető réteget, amelynek együttműködésére a kormányzáshoz feltétlenül szükség van, a korábban megszerzett tudás, gyakorlat és a nemzetközi összeköttetései és a másik oldalon álló emberek, a volt elnyomottak szükségyszerű gyámoltalansága is segíti. A kormányzat tehetetlensége maga a közös nemzeti tehetetlenség, amely már odáig fajult, hogy a társadalom nem is látja saját érdekeit. Azok, akik eddig lehangosabban követelték az európaiságot, az európai értékrendhez való csatlakozást, ma a háttérből és nyíltan minden eszközt bevetve támogatják az országot balkanizáló taxis-anarchiát, a törvénytelen barikádemelést, és kétszínűen tárgyalást követelnek, amikor az utcán való kitartásra biztatják az utakat elállókat. A cél a következő: térdre kényszeríteni a kormányt, de elsősorban a magyar gazdasági rendszert, hogy az egész magyar gazdaság áron alul kerüljön árverésre. Miután ez megtörtént, azok kezébe kerül a magyarság egész vagyona, azok lesznek a tulajdonosok, mégpedig a magántulajdon közösen kivívott szentsége alapján, akik eddig vagy az elmúlt rendszer kinevezettjei voltak, vagy pedig megszűnt földről érkeznek vevőként. Így bezárul a kör, mert lehet, hogy pillanatnyilag ez után az átrendeződés után jobb ízű lesz az élet, a lencse, de a magyarság nagy népi tömegei előtt végleg becsapják a nemzetné válás kapuját. És nem olyan nemzeti középosztály alakul ki, amelyik Európába vezethetné az egész nemzetet, hanem egy hibrid és jellegtelen, tartás nélküli. Nem szeretek magamra hivatkozni, de én ezt az eshetőséget már 1987-ben felvettem az első lakiteleki sátorozáson. Azt mondtam, hogy a nemzeti katasztrófa az lesz, ha ez a nép pincérnemzetné válik a saját hazájában. Vagyis: ha a pusztá kiszolgálás lesz a feladata. Most a taxisok csinálják az úgynevezett forradalmat. A taxizás is egy szolgáltatás. Ha most nem hall-

gatunk a józan eszünkre, a teljes kiszolgáltatottságba érkezhettünk meg. A taxiórák most nem ketyegnek, de a történelemé igen.

Az Érdekegyeztető Tanács nyilvános ülése¹⁰

Rabár Ferenc: Feltétlenül szükségesnek látjuk, hogy ne hetek múlva kerüljön az ország lakossága elé egy olyan javaslat - vagy nem is javaslat, hanem egy olyan megegyezés, hiszen itt megegyezésre törekszünk az üzemanyagárakban -, amely a végleges megnyugvást hozza, hanem még a mai napon döntsön az itt összegyűlt Érdekegyeztető Tanács. Ennek érdekében nem akarjuk akadályozni annak lehetőségét, hogy itt nyilvános viták folyjanak, hogy itt mindenki elmondja a véleményét. Feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy egy szakértői tanácskozás is folyjék, és időről időre a szakértők az egyeztetett vagy már elért eredményeket ide, a plenáris ülésre elhozassák. Tehát azt javaslom, hogy alakítsunk két olyan bizottságot, amely a plenáris üléssel egy időben megkezdí a konkrét munkát, tárgyalásokat a számszerű és az üzemanyagra vonatkozó feltételekről. (...)

(...) **Forgács Pál:** Nyilvánvaló, hogy tőlünk azt várja a lakosság, azt várják mindazok, akik részben a barikádokon tartanak ki most már harmadik napja, részben pedig azok, akiket ezek az intézkedések súlyosan érintenek, hogy itt a leggyorsabban, a mai nap során megállapodásra jussunk, és teljesen egyetértünk azzal, amit a munkaadók képviselője mondott - a kormány részéről is nyilvánvaló ez a kívánság, hogy holnap reggel meginduljon az országban a normális élet. Tehát nyilvánvaló, hogy bennünket, a munkavállalókat ez a szándék vezet. De itt szeretném hangsúlyozni, hogy ehhez a katasztrofális helyzethez, ami kialakult, nem kis részben az járult hozzá, hogy - nem első ízben - a kormány megkerülte az érdekegyeztetési fórumot. Azért kerültünk ilyen helyzetbe, mert nem történtek előzetes konzultációk az érdekeltek között, és ismételten a katasztrofális helyzetnek a feloldását, nem pedig a megelőzését tárgyalhatjuk. Ezért egyértelműen - megítélésünk szerint - a kormányt terheli a súlyos felelősség. Itt most az Érdekegyeztetési Tanácsnál nem a munkavállalók és a munkaadók állnak szemben egymással, hanem itt lényegében a társadalom legszélesebb rétegei állnak szemben a kormánnyal. Mert a kormány intézkedése váltotta ki ezt a

¹⁰ A megjelenés helye nyomtatásban: Szakonyi Péter (Szerk.): *Blokád (avagy...) i. m.* 116-181.

katasztrofális helyzetet, tehát egyértelművé kell tenni a felelősség kérdését. Hangsúlyozni szeretném azt, hogy mi - és ebben a munkáltatók is egyetértettek - a tárgyalás teljes nyilvánossága mellett vagyunk, mert csak akkor tudják az érdekeltek figyelemmel kísérni, hogy miről tárgyalunk, és miben egyezünk meg. (...)

(...) **Bod Péter Ákos:** (...) A mi javaslatunk az - és ezt elmondtuk elég világosan -, hogy piaci ár mellett kell megmaradnunk, de ha a lakosság széles körének, és különösen bizonyos rétegeknek a teherbíró képessége korlátozott, arra figyelemmel kell lenni. Egyébként az eredeti bejelentésnek része volt egy kompenzációs számítás. Hiszen nagyon jól tudtuk, hogy vannak például hatóságilag kötött árak, szállítások, szolgáltatások, ahol nem lehet tovább hárítani, nincs kire tovább hárítani - nem lehet technikailag - a terheket, ezért október 26-i hatállyal a kormány ugyanezzel a döntéssel azt is eldöntötte, hogy a vasútnál teljes körű energiaár-kompenzációra kerül sor - mintegy 420 millió forint költségvetési támogatást jelent ez az év hátralévő részében -, a távolsági közlekedésben, a budapesti helyközi közlekedésben, a vidéki helyi közlekedésben, busz-, villamosban, hiszen tarifa-változtatásról nincsen szó, ennek megfelelően a költségvetés állja ezeket a terheket. A postánál és a vízműveknél 80%-os kompenzációról döntött a kormány, tehát ezeknek a szervezeteknek valahogy az energiafelhasználás racionalizálásával kell megtakarítaniuk egy részét a terheiknek. A mentőknél, tűzoltóknál, a mozgáskorlátozottaknál, a rendőrségnél, az orvosi ügyeleti szolgálatnál szintén teljes kompenzációt írt elő ez a kormánydöntés, és azt hiszem, hogy percekben belül elkészül az a rendelet - itt a rendelet kiadásáról van szó -, ami a gépjármű-átalány emelését is előírja, hiszen itt a körzeti orvosi ügyelet szolgáltatásnál nem lehet azt vállalni, hogy emiatt egy szolgáltatás megbénuljon vagy ellehetetlenüljön. Ennek megfelelően ez a kompenzációs kör, amelyet a bejelentéssel együtt dolgoztunk ki, azt garantálja, hogy alapszolgáltatások nem válnak lehetetlenné, a lakosság széles körét, gyakorlatilag mindenkit érintő szolgáltatásoknak fönntudjuk tartani a működőképességét. Ez természetesen valamelyest növeli a költségvetés hiányait, és igazából nem áll összhangban azzal a hosszabb távra megfogalmazott gazdaságpolitikai elgondolással, mely mindenki előtt, gondolom, ismert, és nyilván mindenki osztja - legalábbis, ha végiggondolja a dolgokat -, nevezetesen, hogy a szolgáltatásokat, termékeket árukon kell megfizetni a fogyasztónak, hiszen más megoldás nincs, illetve van, a költ-

ségvetésen keresztüli újraelosztás, amely azonban a jól ismert mai helyzethez vezet el, pontosabban a több évtizede folyó gazdaságkodást tartósítaná, ez pedig csődöt mondott. Egyébként csak utalok arra, hogy a mai nehéz gazdasági helyzetnek az egyik gyökere pontosan az 1973-as olajválságban keletkezett, amikor az akkori kormányzat egy hasonló állapotban, hasonló helyzetben nem vállalta azt, hogy áron fizettesse meg azt, aminek az ára nő, hanem azt mondta, hogy Hegyeshalomnál megáll a begyűrűzés, majd utána különböző költségvetési megoldásokkal szétterítette, mert hiszen a kormány pénzt nem csinálhat, a korábbi kormány sem tudott - illetve tud - pénzt csinálni fizikai értelemben: infláció formájában szétteríti a költségeket. Ez azonban inkább a múlt, visszatérnék a jelenre, és azt szeretném zárasképpen közölni, hogy tehát az a javaslatunk - amiről tegnap tájékoztattuk ugyanebben az épületben az érintetteket -, a piaci ár egy olyan kategória, amelyik minden kormány jó szándékától függetlenül van, előbb-utóbb - azt szeretném, ha minél előbb - bekövetkezne az árliberalizálás, ez elő van készítve, hiszen ez része a kormányzati elgondolásoknak, és január 1-jével mindenképpen bekövetkezik, mert megszűnik az a fajta sajátosság, amelyik a viszonylag olcsón kapott szovjet olajhoz fűződött - hozzáteszem, amiért nekünk viszonylag olcsón kellett termékeket adnunk -, tehát az a viszonylagos olcsóság mindig is csak valamilyen közgazdasági, hát hogy is mondjam, nem trükk volt, de bizonytalanság forrása. Ezért a konkrét javaslatunk az, a piaci ár marad - remélhetőleg nem következik be a világgazdaságban a következő egy-két hétben, hónapban olyan esemény, ami a most kialakított árakat irreálissá tenné. Mivel azonban a lakosság teherbíró képessége valóban véges, a szakmáké véges, és itt szociálpolitikai szempontok is vannak, ezért olyan javaslatot dolgoztunk ki, és fogunk - ha sor kerül majd a részletes vitára - előterjeszteni, amelyik korlátozott mértékben kedvezményes vásárlást tesz lehetővé a magyar lakosok számára. Természetszerűleg viszonylag kisebb mennyiséget lehet a normál polgárra, így kell mondani, hogy úrautósra számítani, aki egy hónapban mondjuk kétszer-háromszor tankol, és megint mást, aki abból él hivatásszerűen, tehát a személyszállító kisiparosokra és az áruszállítókra, valamint hát az állami vállalatokra, amelyek szintén szállítanak eszközt. Ez olyan kedvezmény, olyan kompenzáció, amelyik csak a magyar polgárokra terjed ki, és ennek megfelelően a hazánkba látogató és örömmel látott turisták - remélem ezután is jönnek még körünkbe - természetesen világpiaci áron fizetik meg. És természetesen mindenhol hozzájárulnak az állam adóbevételeihez is, hiszen ezekből az

adóbevételekből kell útalap formájában az utakat, rendőrök bére formájában a közlekedésbiztonságot, környezetvédelmet és minden egyéb árukiadást fedezni. És még egyet, a mi esetünkben ez sajnos szükséges - Ausztria esetében nem szükséges - tartalékokat kell képezni. A tartalékok felvásárlása költséggel jár, a tartalékoknak a földben tartása költséggel jár, ez drágítja az ország energiaszámláját, növeli, azonban hatalmas mértékben egyszerűsíti a helyzetet és a biztonságot. (...)

(...) **Palotás János:** (...) Szeretném azt is megfogalmazni, hogy tartózkodjunk az olyan megjegyzésektől, hogy piaci ár az, amit a kormány bevezetett, és a piaci ártól való eltérést jelenti-e, ha erről tárgyalunk. Tudniillik a tárgyalófelek többsége - azt hiszem - azt vitatja, hogy ez piaci ár-e. Azt hiszem, hogy Nagy Sándor úr hozzászólása is ezt erősítette meg. A mi állításunk és számításaink szerint a kormány egy időben két lépést hozott meg az üzemanyagár-emeléssel. Egyrészt Nagy Sándor úr utalt rá, hogy egyrészt jelentős költségvetésipozíció-javítást célzott meg és végzett el. Ezt teheti megítélésünk szerint egy kormány a döntésében abban az esetben, ha a kérdés csak így merül föl, és úgy, hogy van egy költségvetési bevétel többletigénye, ezt deklarálja, bemutatja, hogy miért van erre szükség, hol merült föl ez a többlet, amivel most a költségvetésnek többletként kell számolnia, és bemutatja, hogy az a legcélszerűbb megoldás, ha ezt a költségvetési többletet, pozíciójavítást ma, mondjuk az üzemanyagokra terheli, mert az üzemanyagoknál könnyebben vagy jobban viseli el a gazdaság, mintha azt valamilyen más területen, esetleg az ártámogatás megvonásában tette volna. Ez az eszköz azonban meggyőződésünk szerint nem áll számára rendelkezésre abban az esetben, abban a közgazdasági környezetben, amikor ezzel egy időben valóban és vitathatatlanul a világpiacra olajárnövekedés, olajárrobbanás is bekövetkezett. Nem vitatjuk, hogy a magyar társadalomnak és gazdaságnak, meg a magyar költségvetésnek is nincs energiája arra, nincs fedezete, hogy ezt az árrobbanást ellentételezze, illetve nincs hatása a magyar kormánynak arra, hogy az Öböl-válság rendeződjön, hogy az árak visszaszoruljanak elviselhető szintre. Ezért tetszik nekünk, vagy nem, van rá igazán fedezetünk vagy sem, valószínűleg a tárgyalás során bele kell mennünk - sőt azt hiszem, mi belemegyünk abba -, hogy a korrekten kiszámított, árrobbanásból következő termelőiár-növekedést tudomásul vegyük. Azt hiszem, az alapvető közgazdasági tételt a tiltakozásban résztvevők első percben megfogalmazták. Azonban nem kaptak tájékoztatást arról, hogy ennek a hatása a mi számításaink szerint csak egy 30-35%-

os áremelés lett volna. Ezen túlmenően a költségvetési pozíciójavítás egy további 30-35%-os árnövekedést eredményezett. Megítélésünk szerint ennek együttes bevezetésére nemcsak azért nincs mód, mert a társadalomban erre nincs fizetőképesség, hanem azért sem, mert ez így nem kezelhető, nem mutatható be, és ez így jelentősen eltér a világpiaci ármozgásoktól, annak szabályaitól. Azt is tudni kell, hogy sokkal inkább az a gyakorlat, hogy konkrétan van meghatározva az üzemanyagárakban, hogy mekkora abban a költségvetési adótartalom a nyugat-európai gazdaságokban, nem százalékosan, és ha mozog a világpiaci ár, akkor az üzemanyagárak mozognak - valószínűleg erre nekünk át kell térni, de ez - gondolom - a második napirendi pont, mondjuk ezt majd 1991. január 1-jén -, akkor ez a termelői árak mozgását jelenti, és rajta a költségvetés egy időben adott pozíciót nem kell, hogy javítson. Ezért javaslata a munkaadó oldalon nem is konkrét ár, hanem az, hogy nem az árat kell mint árat csökkentenie a kormánynak, hanem azt kell felvállalnia, hogy mondjon le az ezzel az áremeléssel bekövetkező költségvetési adótöbblet-bevételi pozíciójáról, tehát ezt vonja ki belőle. Ebben az esetben látjuk mi úgy, hogy olyan áremelés történik, amelyet egyébként egyedüli tényként deklarált a kormányzat, tehát semmi más nem történt, mint hogy nincs fedezete a támogatások növelésére, és ezért az olajárrobbanás következtében begyűrűző árakat érvényesítenie kell. Mi ezt a menetet, amit ő meghirdetett és hangoztatott, el tudjuk fogadni, de nagyon nehezen tudom elképzelni, hogy visszalépünk attól a javaslattól, amely szerint ezt az időpontot nem lehet költségvetési adó többletbevételre használni. Hogy konkrétum is legyen, azért ehhez számok tartoznak, amivel természetesen lehet vitatkozni. A mi számaink szerint ez mintegy átlagosan 12 forint körüli árcsökkentést eredményezne valamennyi üzemanyagformában. Úgy hiszem, hogy ez a tiltakozásban résztvevők számára is elfogadható lenne, de nem történne más, mint az ő tiltakozásukban szereplő kérés teljesítése, tehát hogy csak olyan áremelésre kerüljön sor, ami számunkra meg a társadalom számára kezelhető. (...)

Rabár Ferenc: Igyekszem nagyon tárgyszerű lenni, és röviden válaszolni ezekre a kérdésekre. Nagy Sándor úr kérdésére, hogy tudniillik a világpiaci árakhoz alkalmazkodó piaci ár mellett kíván-e a kormány a költségvetésben ebből nagyobb tartalékot, nem tartalékokat képezni, hanem azt más célokra fordítani, az a válaszem, hogy nem kíván, a költségvetéshez pusztán akkora összeget kell biztosítani, amekkora éppen ennek az áremelésnek

következtében keletkező kompenzációs igényeknek eleget tud tenni. Palotás úr kérésére vagy kérdésére, amely lényegében ugyanez volt, az a válasz, hogy az általa említett, most már számszerűen említett 12%-os, vagy 12 Ft-os érték, amely a fogyasztási adó terhére történne, már a tegnap esti nyilatkozatunkban szerepel - abban a nyilatkozatban, amely a kétnapos tárgyalás eredményeként tegnap este kiadatott, tehát ilyen szempontból nyitott kapukat dönget. Amit viszont meg kell vizsgálni, az a mérték vagy az a kör, amely a készletektől függően ezt lehetségessé teszi. Úgy gondoljuk, hogy ha ebben meg tudunk egyezni, és minél előbb áttérünk a számításokra, akkor megelégedéssel állhat fel itt mindenki.

(...) **Palotás János:** (...) A szakmai reakcióm (...) az, hogy Rabár Ferenc pénzügyminiszter úr az én hozzászólásom után - bár elképzelhető, hogy én nem voltam eléggé érthető - egy olyan reakciót tett, mintha én azt ismételtém volna meg, amiről ő tárgyalt a tegnapi est folyamán a személyszállítókkal, fuvarozókkal, tiltakozásban résztvevőkkel, amiben ő megállapodott. Sajnos tegnap ők is félreértették a miniszter urat, mert az ő véleményük az volt, hogy irreálisan lettek az új üzemanyagárak beállítva. Abba bekerült költségvetési adópozíció-javító tétel, kb. 12 Ft/liter átlagos nagyságrendben. Ők azt hitték, és ennek megfelelően léptek - egyenesben néztem a televízióban a közleményeket, jelen voltak egyébként a képviselőink is -, azt hitték, hogy ez azt jelenti, hogy 12 Ft-tal csökkenni fog az üzemanyag ára. Ezzel szemben a kormány későbbi nyilatkozatai, illetve a mostani reakciónak is a második mondatrésze kompenzációról beszél, meghatározott körben bizonyos 12 Ft-os kedvezménnyel való, olcsóbb üzemanyag-vásárlásról beszél, ez azonban nagyon szűk területe a felvetett problémának, mert nemcsak a személyszállításban elviselhetetlen például a 12 Ft-tal magasabb - és nem piaci - ár, hanem elviselhetetlen az iparban, a mezőgazdaságban, az élelmiszer-gazdaságban és mindenhol más-
hol, ahol nem viselnek el ezek a termelői árak egy a világpiaci, vagy a piaci ár feletti, kimondottan költségvetési adópozíció-javító elvonást, mert a magyar gazdaság versenyképességére a piaci árnál magasabb energiaár alkalmazása szintén nem tűnik megalapozottnak közgazdaságilag. Tehát ha azt vitatjuk, hogy fönntudja-e tartani a magyar gazdaság, hogy támogatott formában van az energia ára, ha fönntudná tartani, ezt javasolnám, hogy versenyképes legyen a magyar gazdaság, de ha nem, akkor ebből a kérdésből csak annyi következik, hogy a támogatás csökken, és nem az következik belőle, hogy többletadószerű elvonás

következik be. Ezért a mi javaslatunkat megismétlem, hogy nem korlátok közötti, nem kupon-rendszerrel, nem csak az állampolgároknak, nem csak a személyszállítóknak az üzemanyagára vonatkozó korrekcióját tartalmazza a munkaadói javaslat, hanem azt javasolja, hogy az adónövelő tényezőt vonjuk ki a kormány legutóbbi benzinár-meghatározásából. Mi azt mondjuk, hogy ez normatívan jelent átlag 12 Ft-os csökkentést mindennemű korlátozás nélkül. Egyébként, ha annyit hivatkozunk a kompenzációra, szeretném elmondani, hogy jelentősen csökkennek a kormány kompenzációs költségei abban az esetben, ha nem irreálisan magas árakat határoz meg. Tehát nincs szükség ekkora kompenzáció alkalmazására.

(...) **Rabár Ferenc:** Úgy gondolom, itt is elhangzott, hogy a végleges megoldás az árak liberalizálása. Megvizsgálhatjuk - ez is egy változat - az árliberalizálás azonnali bevezetését. Tehát a lehető legrövidebb idő alatt, egy hét alatt, két hét alatt történő bevezetését. Az átmeneti időben, mindaddig, ameddig a liberalizálás nem következik be, tehát nem közvetlenül történik a külső árhatások megjelenése a magyar árakban, valamilyen szinten az árakat rögzítenünk kell. Az árrögzítés egyben annyit jelent, hogy az áringadozásoknak valamilyen formában puffert kell teremteni. Amikor tehát a költségvetésben a fogyasztási adóval erről gondoskodunk, akkor nemcsak arról van szó - hiszen arról is lehet szó -, hogy ez a fogyasztási adó magas, és kétségtelenül magasan volt megállapítva, de egy bizonyos szintet mindenféleképpen biztosítani kell, hiszen valakinek vállalni kell az áringadozások következtében beálló különbségek fedezetét. (...)

Palotás János: Ahhoz, hogy át lehessen arra állni, hogy az adó ne százalékban legyen benne, ahhoz parlamenti döntés kell. De ez csak egy számítási kérdés, az átmeneti időszakban, minden további nélkül meg lehet az új termelői árat úgy határozni, mintha csak a termelői árra történt volna növekedés, magyarul nem kell hozzá Parlament, itt meg tudunk állapodni. Szeretném felhívni - annak ellenére, hogy szerintem arról is vitatkozhatnánk itt - még egyszer a kormány figyelmét érthető tömondatban, hogy a javaslat nem árat tartalmaz. A munkáltatói oldal javaslata azt mondja, hogy a kormány a jelenlegi intézkedésének adónövelő többletéről mondjon le, mert ez egy hibás döntés volt. Szeretném elmondani, hogy elhangzott és megjelent a kormány jelenlévő miniszterétől is olyan újságnyilatkozat, amely megerősíti azt a munkáltatói állítást, hogy adónövelést eredményezett, mert százalékosan nem változott benne az adótartalom.

Még egyszer meg kell erősítenem, hiszen visszatért, hogy egy 30-40 százalékos áremelés esetén sem hiszem, hogy bárki felelősséggel prognosztizálna felvásárlási lázat. Ha fedezetet kíván egyébként teremteni még pluszban valahonnan a kormány készletezésre, ami szintén fölmerült, rendkívül sok ma az a jelentkező külföldi befektető üzemanyag-forgalmazó, aki a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően, a nemzetközi szokásoknak megfelelően, nem a kormánytól kapja ajándékba a készletezés tervét, hanem ő készletez. De volt egy módosítás Rabár Ferenc miniszter úr szavaiban, ha jól értettem - remélem igen -, ő azt mondja, hogy elképzelhető egy olyan irányú elmozdulás, amit a munkáltatók mondtak, de akkor nincs mód arra, hogy mondjuk január 1-jéig várjunk az ár liberalizálására. Én azt hiszem, hogy a munkáltatói oldal nem zárkózna el - hiszen felkészült erre a napirendi pontra - attól, hogy abban a pillanatban áttérjünk az ár liberalizálására, a termelői ár liberalizálására, amikor keresztül tudta vinni a kormány azt a parlamenti módosítást, amelyben most már nem százalékos fogyasztói adót határoznak meg, hanem konkrét összegűt, hiszen erre tervezi a költségvetési bevételét, ami egy éves fix szám, és a termelői árra vonatkozik a liberalizáció, ami automatizmust tesz be, tehát a csökkenésnél, azokban az esetekben, amikor 26 dollárra lemegy, akkor arra a három napra is feltehetően esik az ár, bár a készletezőktől függ a dolog, az ő kompetenciájuk, hogy ezt hogy vezetik át. (...)

Bod Péter Ákos: Rövid megjegyzéseket szeretnék tenni és konkrét javaslatot. Az első rövid megjegyzés: természetesen lehet a készleteket növelni külföldiek bevonásával, de nem 29 dolláros ár mellett, mert minden készletező felszámítja a készletezési költséget. Ez nem igazi megoldás. Másik rövid megjegyzésem: nyilvánvaló, hogy a 29 dollárra beállt magyar benzináron is jelentős adótartalom van, mint minden országban - ha látják ezt az ábrát -, jelentős az adótartalom, itt a mi országunk nem lóg ki ebből és a magyar adótartalom nem nagyobb, mint a legtöbb országban, és nem kell elmondanom, hogy ezek az országok lényegesen jobban állnak, akár ezt a szűkebben vett szektort tekintve, tehát csak azt szeretném leszögezni, hogy a magyar adótartalom nemzetközileg nem kirívóan nagy. Ha 40 dollárra menne föl a beszerzési ár - mint ahogy megy föl - és ez a piaci ár érvényesül, akkor a magyar adótartalom természetesen sokkal kisebb, mert annak megfelelően csökken az adóbevétel. Egyébként a javaslat valóban az - ez nem a mostani helyzetre alakult ki, ez a kormányprogram része -, hogy liberalizáljuk és egészen más

adóstruktúráról lesz szó. Bár nekem az a gyanúm, hogy azok, akik méltatlankodtak, nem kizárólag az adó nagysága miatt, ami egyébként visszakerül a gazdaságba, hanem egyszerűen az árnöveledés miatt teszik ezt. Ezért azt gondolom, hogy a liberalizálásra vonatkozó részletes elgondolásainkat ne most, a plenáris ülésnek ennek a szakaszában, hanem a szünet után lehet itt, ha a szakértői munkára alkalmasnak ítélik ezt a kört, szünetben tudunk eszmét cserélni, talán el lehet mondani. Azonban egyet szeretnék elmondani. A mai helyzetben, és most az első napirendi pont a mai helyzetnek a megoldása, holnap a gazdaság újra elindítása. Van megoldás. Nem megoldás a régi ár visszaállítása, ezt a kormány nem makacsságból jelenti ki, végiggondoltan, felelőssége tudatában. Az egyik megoldás a jegyrendszer, a másik megoldás egy olyan differenciált megoldás, amely annak, aki bírja a piaci árat, korlátlan mennyiségben, piaci ár mellett adja, de egy korlátozott körben - hiszen fogyasztáskorlátozás nélkül nem lehet visszamenni az árból, korlátozott körben - lehetővé teszi, hogy olcsóbban jusson benzinhoz. Ez azonban nem a kútár változtatását jelenti, mert teljesen világos, hogy az az érv, hogy a magyar lakosság egy jelentős része nem bírja elviselni a mai bérek mellett ezt a terhet, ez nem változtat azon a tényen, hogy mi a piaci ár. Ezért a mi javaslatunk még egyszer a következő: mindenki, aki magyar állampolgár, van kocsija, rendszámtáblája, az javaslatunk szerint egy bizonyos literre jogosult, hogy olcsóbban vegyen, más, megfordítva: kap egy kupont, vagy kap egy bizonyítványt, kap egy okmánybélyeget, amivel ki tudja fizetni a különbözetét és ehhez egy körülbelül, mi azt mondtuk, hogy 10-12 forintos csökkenés elképzelhető. Akik ebből élnek, itt vannak magán-, kisiparosok és nyilván állami vállalkozások, ezeknek is van gépjárműük, ennél, nyilván a professzionális személyszállítókra és a tehergépkocsi-vezetőkre számolva sokkal nagyobb literszám kell egy hónapban, mint mondjuk ez a 30 liter, mert sokkal többet tankolnak, ez nyilván szakmai viták kérdése, mondjuk ötször annyira kap kupont. Ez nem a kútár csökkentését jelenti, tehát nem csökken a kútár a turistáknak, és nem csökken annak, aki a magyar átlagnál lényegesen többet kíván utazni. Ezzel el lehet érni azt egyfelől, hogy mindig lesz benzin ezen a piaci áron, mert ezen az áron be lehet szerezni a világpiacról a benzint. Tehát nem merül fel az, hogy a készletek eltűnnek, valahol forgalmi akadály keletkezik és nem jut az országba, mert lesz elég benzin. Azt is el lehet érni, hogy a legjobban sújtott kisember egy szolid kereten belül az új piaci árnál olcsóbban jusson benzinhoz, és azt is el lehet érni, hogy az a szakma, amely leginkább

érintve van az árak által, ennél arányosan nagyobb kedvezményhez jusson. Természetesen a versenysemlegesség értelmében akkor ezt ki kell terjeszteni, azt feltételezem - de ez már szakmai kérdés -, pl. mondjuk a TEFU-nak a gépkocsijaira, tehát, hogy azok is hozzájussanak ehhez. Ez a szakmai oldala. Hadd tegyek azonban egy nagyon fontos javaslatot, ami részben szakmai, részben politikai. Most az ország gazdasága megbénult. Ez a megbénulás törvénytelen állapot következménye. Az okokról majd nyilván az urak elmondják a véleményüket, és nem vagyok benne biztos, hogy egyfajta véleményen vagyunk. Azonban szeretném, ha az itt megjelent munkaadók és munkavállalók kimondanák azt, amit mi gondolunk, hogy azok, akik most elzárják az ország működőképességét, útjait, nem törvényes tettet valósítanak meg. Ezt lényeges volna kimondani, hiszen az, hogy blokádnak, az, hogy hídfőállásnak, nem része egy ország gazdasági egyeztetési mechanizmusának. Nagyon szomorú, hogy kialakult, nagyon nagy gazdasági veszéllyel jár, nagyon nagy politikai veszéllyel jár, én ezt nem tudom engedetlenségnek hívni, és ha azt mondom, hogy a személyszállító kisiparos, majd hogyha nem fizet neki az utasa, megtagadja a fizetést, azt nem fogja olyan vidáman felfogni, ez a közmorál rohamos szétesését jelentheti, de nem akarom a helyzetet vázolni. Azt akarom csak kimondani, hogy nyilván Önök között vannak jogászok, a Ligának az embereit látom, képzett emberek, végig tudják gondolni, hogy hídfőfoglalás, útlezárás, ez nem törvényes. Ennek megfelelően nagyon jót tenne mindenfajta parlamentáris tárgyalás ma is. Holnap országgyűlési nap lesz, ha Önök elfogadnák azt a helyzetértékelést - nem kötelesek természetesen az oda vezető útnak minden pontján megegyezni, hogy az ország működését veszélyezteti ez a mai állapot, és hogy ennek az állapotnak törvényellenes vonatkozása van.

(...) **Forgács Pál:** Azt hiszem, ketyeg az óra, rendkívül szűkre szabott az idő, ami alatt megoldást kell találnunk és megegyezést. Konkrét számokkal, konkrét megoldásra kell törekedni. Messzemenően támogatjuk, és egyetlen ellenérv sem hangzott el a kormány részéről Palotás úr okfejtésével kapcsolatban. Tehát a munkavállalói oldalról egyértelmű ennek a támogatása. Teljesen elfogadhatatlannak tűnik a kormány nem egészen világos javaslata, ami lényegében egy jegyrendszer, kuponrendszer, utalványrendszer bevezetését szolgálná. Én több ilyen megértem, sajnos koromnál fogva pontosan tudom ennek az összes káros következményét, ellenőrizhetetlenné, feketepiaccá válik, a bürokrácia óriási apparátusát igényelné. Szerintem eleve minden olyan javaslat, ami kettős, hármas árrendszerre irányul, elfogadha-

tatlan. Ugyancsak hangsúlyoznunk kell azt, hogy miután itt nem esik a bérekről szó - nem esik, nagyon helyesen, mert azt külön kéne tárgyalni egyszerűen megindokolhatatlan, hogy csak a világpiaci árról, csak piaci árakról beszéljünk, jogszabályokról, amit önkényesen hoztak. Semmilyen jogszabályt ide előzetesen az Érdekegyeztetési Tanácshoz nem hoztak, tehát amikor az hangzik el, hogy nincs módunk változtatni, azért nincs módunk, mert nem is kérdeztek meg bennünket. Igenis van mód és van lehetőség, mert az Érdekegyeztetési Tanács kompetenciájába ez beletartozik. Nem tudom elfogadni azt az állítást a kormány részéről, amely törvénytelennek minősíti ezt a társadalmi tiltakozó mozgalmat. Mindnyájan szentani vagyunk annak, hogy azok, akik ebben a mozgalomban részt vesznek, hihetetlen fegyelemről tettek tanúbizonyságot, semmiféle kárt nem okoztak sem emberi életben, sem vagyonban, lehetővé tették az egészségügyi ellátást, lehetővé tették a közellátást, a közművek biztosítását, tehát teljesen visszautasítható az, hogy ez a mozgalom bármilyen szempontból törvénytelen lenne. Tehát mindenképpen, ha bármilyen megoldásra jutunk, alapvető kérdés, hogy azok, akik ezt kezdeményezték a társadalom önvédelméből, azokat semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje. Ezt egyértelművé kell tenni, hogy ez egy jogos tiltakozó mozgalom. Akik ebben részt vettek, nemcsak saját érdekeikért, hanem a társadalom összességének érdekeiért küzdöttek és őket mindenképp mentesíteni kell mindenféle hátrányos megkülönböztetéstől. Végül nagyon fontos, hogy hangsúlyozzuk azt, hogy térjünk a konkrét megállapodás lehetőségére, kerüljük el a fejtegetéseket, gazdasági és egyéb számításokat, ezek ma már ismertek, de ne felejtsünk el egyvalamit, ennek a társadalomnak véges a tűrőképessége. Márpedig ez a javaslat a kormány részéről, ami bizonyos kompenzációt ígér, semmit nem old meg. Nem arról van szó, hogy a taxisok a saját érdekükben követelnek, nem arról van szó, hogy a lakosság egy része kapjon valami utalványt, hanem ennek beláthatatlan következményeiről, a kihatásáról az összes árra, az infláció rendkívül mértékű felgyorsulásáról. Tehát semmi olyan javaslat nem hangzott el a kormány részéről, ami a legkisebb mértékben is alkalmas lenne arra, hogy megnyugtatólag hasson azokra, akik ebben a tiltakozó mozgalomban részt vesznek, sem pedig a társadalom zömének rendkívül feszült hangulatára. Tehát csak olyan megoldás képzelhető el, amely ma konkrétan, egyértelműen az árak jelentős leszállításával jár, olyan árak rögzítésével, amit itt Palotás úr és a munkáltatók kifejtettek, és amit mi a magunk részéről egyedül tartunk tárgyalási alapnak. Ehhez kérjük, hogy a kormány hozzászóljon.

(...) **Nagy Sándor:** A szünet előtt kénytelen vagyok egy ügyrendi javaslatot tenni. Tegnap éjszaka egy órakor személyesen is tapasztaltam a Margit hídon egy jelentős tömeg körében, hogy elterjedt a hír, miszerint erőszak alkalmazására készülnek. Tekintettel arra, hogy tudom, hogy tegnap a tárgyalásokon a kormány felelősen kijelentette, hogy két dologban van döntése, hogy tárgyalni akar és erőszakhoz nem folyamodik, nagyon jó lenne megerősíteni most a tárgyalások közepén ezt a kijelentést, nehogy ez legyen az a motívum, ami miatt indokolatlanul további emóciók szabadulnak el. Én ezt szeretném tisztelettel kérni a szünet előtt.

Szabó Tamás: Meg szeretném kérdezni, hogy ki készül erőszakra? És nem vagyunk-e mi magunk is erőszak alatt? Az ország gazdasága és a polgárok és mindenki erőszak alatt van ma. És mi végig egy reális, ésszerű kompromisszum mellett voltunk és nem tudom, hogy ki készül erőszakra.

(Szünet)

Bod Péter Ákos: Tisztelt Elnök Úr! Elnézést a késésért, ennek az volt az oka, hogy egy szakértői tárgyalást kellett közben lefolytatnunk, hiszen volt egy javaslatunk, amelynek körvonalait mindenki ismerhette a tömegkommunikációból, Önök is ismerhették és az első körben, ha jól értem, visszautasították. Mi az eddigi javaslatunkat - tehát azt a bonrendszert, ami fenn tartja a megemelt piaci árat meghatározott körben, de igen jelentős árkedvezményt ad azoknak a magyar polgároknak, akik erre jogosultak, ezt mi - fenn tartjuk. Mindazonáltal megvizsgáltuk a két fél által előterjesztett javaslatot, ami számunkra új javaslat. A kormány itt megjelenő vezetői, szakértői szerint a liberalizálásra tett javaslat elfogadható és mindenképpen támogatandó. Ennek megfelelően mi készen állunk arra, hogy ennek a javaslatnak a szellemében a technikailag legrövidebb idő alatt a Parlament elé terjesszünk egy teljes liberalizálást, ha nem is szükségszerűen az összes energiahordozó körében, hanem a feldolgozott termékeket, tehát benzint, gázolajat érintve. Az még tisztázandó, hogy milyen körben, milyen formában terjed ki, ez nyilvánvalóan törvényelőkészítést igényel. Mi a részünkről a szakmai javaslatot néhány napon belül a Parlament elé tudjuk terjeszteni. Fölkérjük majd a Parlamentet ez esetben, hogy egy energetikai ad hoc bizottságot hozzon létre, gyorsítsa fel a bizottsági tárgyalást, tekintettel a kialakult helyzetre és a dolog sürgősségére. Arra is fölkérjük már most, innen a koalíciós pártokat, minden képviselőjét, minden kor-

mánpárti képviselőt, hogy ezt a javaslatot támogassa és a minél előbbi megszavazását tegye lehetővé. A liberalizálás elveinél azt hiszem, abból kell kiindulnunk, hogy a benzinár és minden e körbe tartozó termékénél a tényleges világpiaci beszerzési ár, plusz a nemzetközileg szokásos adótétel képezi az ár alapját, amely szokásos adótételnél a Parlament döntése, hogy mennyit kíván e vonatkozásban adóként hozzákötni a benzinárhoz. Ezt elő tudjuk készíteni néhány napon belül, azt hiszem ez a néhány nap 2-3 nap, és a Parlament döntésétől függ, hogy milyen gyorsan lehet megvalósítani. Ezzel megszűnik az az állapot, hogy a kormányzat felelőssége a benzinár, mert ez esetben, ha megállapodunk a formában, a mindenkor beszerzési ár, feldolgozási költségek, forgalmazási költségek, adótartalom, amelyet meg lehet fix összegben állapítani és akkor nincs az a helyzet, hogy valóban árnövekedésnél nagyon megnövekedik az ár, és árcsökkenésnél nagyon lezuhan az ár, de a gazdaság szempontjából ésszerűbb, ezt el tudjuk fogadni. Azonban ennek van egy időigénye, a mi javaslatunk az, hogy ez alatt az idő alatt maradjon a mostani ár, a kritizált mostani ár, mert erre igenis a gazdaság működőképességéhez szükség van, a készleteket akkor is fel kell tölteni, hiszen tél előtt állunk, tehát erre az időszakra, ami a Parlament döntésétől függően lehet néhány nap, de maximum 2 hét, maradjon fenn ez az ár és a polgárok vegyék ezt tudomásul és kérem, támogassák is, hogy ez az ára annak, hogy a magyar gazdaság a télbe kiegyensúlyozott energiakörülmények között menjen bele. Két hét után, 5 nap után, 8 nap után megszűnhet az az állapot, hogy az árak kérdése kormányzati kérdés, hiszen liberalizálni lehet. Nos, mi erre az álláspontra jutottunk a szünet alatt. Egyébként természetesen fenntartjuk a korábbi javaslatunkat is, tehát azt a bon-rendszert, amelyik az úrautósoknak kisebb, a professzionális autósoknak nagyobb kedvezményt tesz lehetővé arra az időre, amíg egyébként az év végén mindenképpen bekövetkezne az árliberalizálás. (...)

(...) **Palotás János:** Lehet, hogy meglepő, de egyértelműen az elmúlt napok szakmai tárgyalásai során fel tudtunk készülni, így egységes véleményünk van egy olyan típusú kormányjavaslat-változatról, ami itt elhangzott. Ez nem a szóvivő véleménye, hanem a munkáltatói oldal egységes véleménye, tehát nem kell hozzá külön szakértői tárgyalást összehívni. Szeretném én is megerősíteni azt a mondatot, hogy tudni kell a nyilvánosságnak és mindenkinek, hogy az asztalon van egy olyan kompromisszumos javaslat tőlünk, tehát a munkavállalók és munkáltatók oldaláról, amelyben mind a két fél kompromisszumokat tett, amelyben egyér-

telműen elfogadta, hogy átvállalja teljes egészében - tehát nincs benne költségvetésre hárított terület - a külföldi olajár emelkedésének minden következményét, ezt nemcsak ez a két fél fogadta el, hanem elfogadták azok is, akik az utcán tiltakoztak. Személyesen nagyon sokat jártam ma az utcán, nem csak ma, hanem az elmúlt három napban többször. Én kértem a kormányt, hogy ezt ne ennél az asztalnál tárgyaljuk. Bár olyan hatékonyan tudnának vezetni, mint ahogyan egy nap alatt az úgynevezett barikádok zöld utat adtak a közlekedésnek és mindenki minden további nélkül tud ma Budapesten és az országban is közlekedni! Ez feloldódott, és amennyiben ma itt megállapodás születne, egy kompromisszumos javaslat, egy olyan javaslat, amelyben a teljes terhet átvállalná a gazdaság és a lakosság - ami az olajár-növekedésből adódik -, akkor itt holnap normális élet indulhatna. Én nem kívánom értékelni, de ha idehozták, akkor el fogom mondani, hogy valamennyien hallottuk reggel a rádióban azt a felhívást, hogy a tiltakozókon kívül a kormánnyal szimpatizálók is jelenjenek meg az utcán, konkrétan a Parlament előtt. Nyilvánvaló, hogy egy szervezési folyamat történt. A tiltakozókkal szemben az ellentiltakozók egy felhívásra megjelennek, ennek következményét, felelősségét a felhívóknak kell vállalniuk. Ez azonban egy szakmai fórum, a munkáltatóknak ez irányú, a javaslatról szóló véleményét szeretném elmondani. A liberalizálás, már előtte is elmondtuk, rendben van. A liberalizálás elveit ismerjük, és ez összhangban van azzal a pénzügyi koncepcióval, amely felé a magyar gazdaságnak el kell mozdulni. Január 1-jén, de ha lehet, a parlamenti döntések következtében már két hét múlva következzenek be, ha ez kellően előkészíthető. Természetesen be kell építeni azokat a garanciákat, hogy ha valamiből több millió tonnát importálunk, akkor ne két tonna vásárlási ára legyen az ár meghatározója. Ezek szakmai kérdések, azonban a törvényes garanciát be lehet építeni. A parlamenti törvénybe is be lehet építeni, hogy ne költségvetésipozíció-javulásokat hozzon, ha valamit drágábban árulnak a külföldi piacokon. Nem fogadható el a munkáltatói oldal részéről - és kérem, hogy erre a munkavállalói oldal is reagáljon -, hogy az átmeneti időszakban fennmaradjon az indokolatlan ár. De ha a kormány úgy gondolja, hogy körülbelül két hét távlatában parlamentileg is megalapozottan, előrehozhatóan átállhatunk a liberalizált ármegállapításra, akkor nem látjuk be, hogy erre a kettő hétre miért nem fogadható el a kormánynak az a javaslat, hogy ez alatt ne a régi ár működjön, hanem ez alatt a költségvetési adótöbblet-vágyaktól megszabadított ár legyen, ami körülbelül literenként 12 forinttal alacsonyabb ár meghatározását eredményezné. Tehát miért

kell egy egyértelműen alátámasztott, három fél által elfogadott javaslatot erre a kettő hétre is elutasítani. A három fél által, azt úgy értem, hogy a tiltakozók is ebbe a körbe tartoznak. Úgy gondolom, hogy ennek a két hétnek az adótöbblet-bevételéről a költségvetés talán le tud mondani. Nem az eredeti árra kell visszaállni, nem a kormány árát kell ezalatt az időszak alatt tartani, hanem a javaslatunkban egyértelműen szereplő, az adótöbbletektől megtisztított, azaz a gazdaság számára kezelhető, kb. literenkénti 12 Ft-tal alacsonyabb árat. Ez a munkáltatói oldal válasza a kormány javaslatára.

(...) **Bod Péter Ákos:** Tisztelt Elnök Úr! Azt gondolom, hogy egy 15 perces szünet jót tenne mindenkinek, már csak azért is, mert a körülmények nem kedvezőek, egy kollégámat kértem meg, hogy kérje fel a tüntetőket a távozásra.

(...) **Palotás János:** Mi vagyunk fenyegetett állapotban, a munkavállalók és a munkáltatók, ennél a tárgyalóasztalnál. De valóban, kompromisszumos javaslatot tettünk, hiszen mi is elfogadjuk, hogy hozzuk előre a liberalizálás tárgyalásait, ez alatt azt kérjük, hogy a kormány ez időszakban fogadja el a mi kompromisszumos javaslatunkat, hogy egy adótöbblettől megtisztított ár legyen, tehát megtisztítva, minden egyéb korlátozás nélkül. A szövegszerű javaslat azt a kiegészítést tartalmazta, megfogalmazva, hogy változatlan behozatal mellett, ha mégis megindulna egy felvásárlási láz, és ez akadályokat jelent, akkor soron kívül ülünk le, és akkor a lakossági, illetve a legnagyobb közületi fogyasztás korlátozásával oldjuk meg ezt a problémát. Én elfogadhatónak tartom a munkáltatói oldalról, hogy a kormánynak ezt az új elemet meg kell tárgyalnia, ezért tartunk 15 perc szünetet.

Rabár Ferenc: Szabad a szövegből nekünk is kapni?

Orbán István: Természetesen.

(Szünet)

Forgács Pál: A munkavállalók nevében szeretnék egy határozott tiltakozást bejelenteni azzal az egyértelműen provokatív jellegű tüntetéssel kapcsolatban, aminek itt az elmúlt órákban tanúi lehettünk. A munkavállalók és a szakszervezeti kerekasztal felelősségének teljes tudatában tartózkodott minden utcai tüntetéstől, minden olyan demonstrációtól, amelyik megzavarhatná a rendet, és amelyik nyomást akarna gyakorolni bármelyik tárgyalófélre. Úgy érezzük, hogy ez megengedhetetlen, túrhetet-

len, ez csak a konfliktus eszkalációjához vezet. Számos jel van arra, hogy nem történik meg a békésen demonstráló taxisok, magánfuvarozók, a lakosság megfelelő védelme. Igen nagy a veszélye annak, hogy összetűzésekre kerülhet sor és ennek teljes következményeiért kizárólag a kormányra hárítjuk a felelősséget. Ezt nagyon határozottan szeretnénk kijelenteni, mi a legmesszebbmenően békés tárgyalásra jöttünk ide és elutasítjuk, elfogadhatatlannak tartjuk azt, hogy az utcán tüntetéssel akarjunk érvényt szerezni jogos követeléseinknek. Nagyon szeretnénk felhívni a kormány tisztelt képviselőit, hogy hassanak oda, hogy ilyen jellegű tüntetések, provokációk megszűnjenek, mert csak abban az esetben tudjuk biztosítani, hogy itt az Érdekegyeztető Tanács nyugodt körülmények között és békés módon megállapodásra tudjon jutni.

(...) **Bod Péter Ákos:** Tisztelt Elnök Úr! Ma itt azt hallottam, hogy „Ákos, tarts ki!”, a kormány pozícióját eddig sem presztízs-szemponatok irányították és megtárgyalva még egyszer az eddig felmerült javaslatokat, azt gondoljuk, hogy valóban a liberalizálás, ami egyébként azt is jelenti, hogy helyreáll az európai alkotmányos rend, mely szerint nem a kormány határozza meg valamely terméknek az árát, hanem a jogszabályi kereteken belül a piac, ez a liberalizálás a legrövidebb időn belül megvalósítható. Még egyszer megkonzultálva a szakértőkkel, az sem lehetetlen, hogy a holnapi parlamenti ülés elé már valamilyen tárgyalható javaslat kerül, noha természetesen egy jogszabály-rendezésnek megvan a maga ütemterve, megvan a maga menete, megvannak a maga technikái. (...)

Nagy Sándor: Tisztelt Érdekegyeztető Tanács! Tekintettel arra, hogy a miniszter úr kilátásba helyezte, hogy az itt előzőekben elmondott szöveg is figyelembe vétetik, mindenekelőtt azt szeretnénk mondani, hogy annak utolsó bekezdése a rendelkezésre álló szünet alatt, a munkavállalók és a munkáltatók egyetértésével a következőképpen módosult. Olvasom: „A fentiekben foglaltakon túl és azzal összhangban mindhárom fél egyetért azzal, hogy az üzemanyag termelői árak fix összegű fogyasztási adó mellett történő liberalizálása rövid időn belül megtörténjen és szintén az érdekegyeztetés rendszerén belüli tárgyalásokat követően jusson a Parlament elé.” Először is ezt szerettem volna mondani, de tulajdonképpen nem ez a mondandóm lényege, hanem afölötti - nem egyszerűen sajnálkozásomat, hanem - megdöbbenésemet szeretném kifejezésre juttatni, hogy láthatóan nem fog létrejönni ma megállapodás. Palotás János úr világosan elmondta, többen alátámasztottuk, hogy itt szakmailag és jogi-

lag is megvannak azok a lehetőségek, amelyek egy mai megállapodást lehetővé tesznek. És mi úgy gondoltuk mindannyian, hogy ma azért jövünk ide erre a tárgyalásra hosszú napok, éjszakák fáradalmai után, hogy ez a megállapodás létrejöjjön. És most azt tapasztaljuk, hogy gyakorlatilag nincs fogadókészség a sokszorosan kompromisszumos javaslatok elfogadására sem. Én azt gondolom, hogy ez tényleg súlyos következményekkel fog járni.

(...) **Rabár Ferenc:** Én újra és nyomatékosan mondom azoknak, akik itt vannak és azoknak is, akik televízión nézik az adást. Itt már nincs másról szó, mint egy 5-10 napos fogyasztásiadó-többletről, melyet följánlottunk valamilyen arányos visszatérítésre azoknak, akik itt vannak, vagy följánlottunk elosztásra az ország lakosságának. És megegyeztünk abban - és remélem, hogy ez komoly volt -, hogy részt fognak venni az érdekegyeztetésben a Parlament előtt, és együttesen fogjuk megnézni, hogy milyen adótételeket tartalmazzon a Parlament elé terjesztendő javaslat. Öt-tíz napos fogyasztásiadó-többletről vitatkozunk, és nem vagyunk hajlandók, éppen úgy nem enged a másik két fél, mint ahogy a kormány látszólag nem enged. A kormány abban engedett, hogy ezt visszatéríti, nem tudunk mást mondani, visszaadja mindenkinek. Most a következőt kérem még, elnézést kérek. Még egyszer megkíséreljük a kormányban ezt megtárgyalni, tehát hogyha ezt lehetővé tennék, akkor 8 óráig visszavonulnánk, és újra folytatnánk 8 órakor.

(...) **Nagy Sándor:** Azt javaslom, hogy háromórás szünetre ne kerüljön sor. A kormány tárgyaló delegációja kérje meg a miniszter urakat, hogy fáradjanak át ebbe az épületbe, hogyha teljes kormányülés kell ahhoz, hogy tanácskozzanak. És külön nyomatékkal kérem, hogy tájékoztassák a miniszterelnök urat, és amennyiben lehetséges, őt magát is vonják be a döntésbe, és érdemi javaslattal térjen vissza a kormány egy rövid szünet után. (...)

(...) **Rabár Ferenc:** Mi viszont a harminc percet tartjuk rendkívül kevésnek, hiszen az összefüvetelre is kevés, mert a Kormány egyik része a Parlamentben van, a másik része pedig itt, ezt azt hiszem, nem is kell magyarázni. Az, hogy hol találkozzunk, azt hiszem, az nem az Érdekegyeztető Tanács kompetenciájába tartozik, ezt a szabadságot szeretnénk magunknak fönntartani.

Bod Péter Ákos: Végül, Elnök Úr, hadd utaljunk arra, hogy 11-kor jöttünk ide, előtte is kormányülés volt, vannak bizonyos biológiai szükségleteink, ennie kell az embernek, kérjük, vegyék ezt is figyelembe.

(Szünet)

Bod Péter Ákos: Elnézést kell kérnünk a késésért. Előre látható volt, hogy a közlekedéssel együtt, ráadásul a kormány melletti szimpátiatüntető is vannak az utcán, egyébként igen ritka, amikor egy áremelés mellett van szimpátiatüntetés. A kormányt tájékoztattuk az itteni tárgyalásokról, és bár az a benyomásunk, hogy a tárgyalófelek javaslata nem elég világos és nem elég kidolgozott, azonkívül nem éreztük a megegyezési készséget, hiszen szakmai munkára tettünk javaslatot. A következő deklarációval jöttünk ide annak a tudatában, hogy először közöltetett javaslatunkat érdemben Önök nem tárgyalták, és az itt elmondott javaslatokra adott kormányválaszt szintén nem tekintették tárgyalási alapnak. Előre kell bocsátanom, hogy minden döntés, amely ebben a benzinár-ügyben meghozandó, érinti a költségvetés egészét, hiszen gazdasági terhek áthelyezéséről van szó, hiszen a magasabb benzinárban kétségtől nagyobb költségvetési támogatás van, amelynek ezer helye van, így a vasúti tarifák támogatása, a helyi közlekedés támogatása, a posta és egyéb közlekedési költségek támogatása. Ennek megfelelően minden változtatás, ha az nem növelés, a lakosság nagyon széles körére helyez át terheket, és ezt Önöknek tudniuk kell, akik a gazdasági élet egy jelentős részét képviselik, vagyis a társadalom egy jelentős részét képviselik, de nem az egészét természetesen, hiszen nincsenek itt a nyugdíjasok és a fiatalok. Mikor ismertetem a kormány deklarációját, el kell mondanom, hogy ezt megkonzultáltuk a szabad parlamenti választásokon legerősebben kikerült párt, a Magyar Demokrata Fórum frakciójával és koalíciós partnereinkkel. És ennek a deklarációnak a lényege a következő. A gazdasági életet megbénító ütelzárások, barikádok lebontása után, de leghamarabb hétfőn éjjeltől szombat éjjelig, addig, amíg a Parlament az eléje tárt liberalizálási javaslatunkat el nem fogadja, azt a javaslatot, amely a kormányprogramban szerepelt, és amelyhez a támogatás itt egyértelmű volt, annak a piaci árrendszernek életbeléptetését, amely az érvényes világpiaci áron alapszik, valamint az Európában szokásos adótartalom, a jelenlegi benzinárakból 12 forint engedményt, csökkentést vezet be saját hatáskörében. Ha szombat éjjelig nem sikerül a Parlamentnek ezt a döntést meghoznia, vagyis nem tudjuk előrehozni az általunk tervezett árfelszabadítást, az esetben értelemszerűen visszaáll az az ár, amelyet legjobb szakmai tudásunk szerint az ország teherbíró képességére és a gazdaság szükségletére tekintettel kialakítottunk. Ehhez azonban fogyasztáskorlátozásra van szükség. Világossá

tettük eddig is, hogy nem csupán közgazdasági kérdésről van szó, nem csupán arról van szó, hogy mit bírnak el a fogyasztók, mit bír el valamelyik szakma, iparág, hanem arról is szó van, hogy az ország készletei hiányosak, és ilyen időben különösen, amikor pánik van az országban, kiürülhetnek a benzinkutak. Ezért a hétfőn éjjélkor életbe léptetendő változás szigorú és engedhetetlen feltétele, hogy az ország teljesen működőképes legyen, az ország egész területe minden formában működőképes legyen, s ehhez a fogyasztás megszorításra van szükség. Én most itt fölkérem az összes fogyasztót, az autót használó embereket, ha nem szükséges, ne tankoljanak, ha van elhalasztható útjuk, halasszák el, csak tankba, autóba lehessen tölteni, kannába nem, és ha a szükség hozza, a számítások elvégzése után, a készletek és az óránként változó beérkezések, a nemzetközi szervezetek által elindított és ezekben a percekben is egyeztetés alatt álló támogatások függvényében a kormány dönt a szükséges megszorításokról, korlátozásokról. Azt gondolom, hogy a legmagasabb törvényhozó fórumnak, amelyet itt Önök sok kritikával illettek - teljesen alaptalanul, úgy vélem -, a Parlamentnek egy hét bizonyára elégséges lesz ahhoz, hogy ezt a döntését meghozza, ezt a nagyon bizonytalan szakaszt lezárja, és ezzel előbbre hozza azt a szükséges - és az általunk mindig is javasolt - változást, amely fölszabadítja a benzinárakat, és a végén a piacra bízva az Európában szokásos parlamenti törvényes keretek között. Ha - ismétlem - nem sikerül ezt a folyamatot a héten lezárni, visszaállnak az eddigi árak, hiszen a gazdaság akkor nyilván még további teherterhelésnek van kitéve, és további tárgyalások, érdekegyeztetések folyhatnak. Ezt a deklarációt tudja a kormány Önök elé tárni, és mivel holnap délután parlamenti ülés van, itt most már szakmai vitára, munkára úgy látszik, nem volt készség, a mi szakembereinknek dolgozni kell a törvényen, nekünk személyesen is részt kell vennünk a törvény munkájában, ezért nagyon hosszú ülésre már csak ezért sem tudunk itt megjelenni. (...)

(...) **Nagy Sándor:** Én úgy gondolom, hogy az Érdekegyeztető Tanácsnak van egy elfogadott ügyrendje. Ez az ügyrend egyebek mellett a fontos kérdésekben a konszenzusra történő törekvés szellemében fogant szabályokat tartalmazza, tehát nekünk itt meg kell kísérelni egy adott probléma megoldásában egyetértésre jutni, és elég nehezen tudnám megérteni, hogy ha itt most arra kerülne sor, hogy meg se kíséreljük az egyetértést, miközben, ha jól értettem első hallásra a javaslatot, akkor van egy elmozdulás a korábbi teljesen merev elzárkózó magatartáshoz képest. Én

ezért javasoltam, hogy kapjunk egy kis időt, hogy át tudjuk tekinteni ennek a javaslatnak a lényegét, és ki tudjuk alakítani hozzá az álláspontunkat. Meggyőződése, hogy teljesen más eredménnyel zárul a mai Érdekegyeztető Tanács akkor, ha egyoldalú kormánydeklarációval fejeződik be, és ahhoz képest ki-ki elmondja majd, hogy hogyan látja, mi a véleménye, mintha itt a három oldal világos, egyértelmű megegyezésére kerül sor, és úgy állunk fel, hogy három nap, három éjszaka után végül is a tárgyalásoknak, az erőfeszítéseknek volt eredménye. Ezért tisztelettel kérem Elnök Urat, hogy az ügyrend keretében rendeljen el szünetet, gondolom, tíz percre legalább szükségünk van.

(Szünet)

Palotás János: Mint az elmúlt napokban végig és a mai napon is, munkavállalók, munkáltatók és a tüntetéseken ellenvéleményeket kifejtők kompromisszumkészségüket bizonyították, mert azt a mondatot komolyan vesszük, hogy ma itt megoldást kell találni, holnap reggel ennek az országnak normális életben, életvitellel kell a feladatait folytatnia. Ezért a munkavállalók és a munkáltatók együtt a kormány most már elmozdult, és valóban kompromisszumot is tartalmazó javaslatának az első jelentős pontját, mely szerint nem holnap reggel 0 órától, hanem az eredeti tüntetésben részt vevők teljes visszavonulásának feltételével 24 órával később, azaz hétfőn éjjeltől, azaz kedd 0 órától bevezetésre kerülő, 12 forinttal csökkentett üzemanyagár bevezetési javaslatát elfogadja. Tehát tudomásul veszi, hogy követelésünktől eltérően ezt 24 órával később teszi, ezáltal az erre való átállás technikai része is jobban előkészíthető. Azonban mindkét tárgyalófél teljes összhangban, nem is érti igazán a kormány második javaslatát, amely ennek az árnak mindössze szombaton éjjélíg, tehát egy meghatározott időpontig való feltartását javasolja és fogadja el. Már az első reflexióban közöltük, hogy a Parlamentet meg kell tisztelni azzal, hogy a törvényeit ő hozza meg, és számára biztosítani kell azt a legitimitást, hogyha vitatkozik rajta - a bizottsági ülések ezt megkövetelik -, akkor ne legyen egy országos nyomás alatt, hanem felelősséggel alkosson egy olyan törvényt, ami hosszútávon illeszkedik a mi piaci rendszerű árviszonyainkhoz, és nem presszió hatása alatt hozza. Ezért mi egy ilyen presszió elfogadását nem tudjuk támogatni. Kérjük a kormányt, hogy ettől a második feltételtől lépjen vissza. (...)

(...) **Forgács Pál:** A harmadik ponttal kapcsolatban rendkívül fontosnak tartjuk, és ez meghatározó a tüntetésben részt vevők

számára, hogy ez a deklaráció megtörténjen, és lehetőleg a mostani megállapodásaink írásban foglalva közzétehetőek legyenek. Tehát szükséges lenne, hogy minden utólagos félreértést elkerülendő, pontokba foglalva megállapodjunk, és ez még ma aláírásra kerüljön, hogy az érdekeltekkel közölhessük. A harmadik ponttal kapcsolatban, én azt hiszem, hogy talán helyénvaló lenne - miután ebben a kérdésben a kormány érdekelt fél volt és a tárgyalásnak résztvevője -, hogyha ezt a garanciát a tüntetésben részt vevőknek teljes mentességére vonatkozóan közvetlenül a köztársaság első polgárától, a köztársasági elnöktől kérné, akinek a józansága, tárgyilagossága, bölcsessége azt hiszem, garancia arra, hogy meg tudjuk nyugtatni mindazokat, akik esetleg attól tartanak, hogy bármilyen hátrányos megkülönböztetés vagy más egyéb érne őket. Valóban, a tanulságokat le kell vonni, amint a pénzügyminiszter úr mondotta, hogy elkerüljük a jövőben az ilyen konfliktusokat. Ezért még egyszer arra szeretném felhívni a figyelmet: a legfőbb tanulság az, hogy az érdekegyeztetés legyen az a fórum, ahol a kormány a szociális partnerekkel együtt minden olyan intézkedést megtárgyal, amely a lakosságot ilyen súlyos mértékben érintheti.

Palotás János: Nem tudok a harmadik pontban olyan módon állást foglalni, hogy kell-e és szabad-e a köztársasági elnököt ilyen helyzetbe hozni. Hogy megteszi-e vagy sem, ez az ő kompetenciája. Énszerintem elégnek kell annak lennie, hogy a tv nyilvánossága előtt, több millió ember előtt az összes munkavállaló deklarálta, hogy ez a határozott követelése, az összes munkálató szervezet deklarálta, és a kormány itt lévő képviselője azt mondta, hogy ez valóban így van, kormány nem akarja ezt többször deklarálni, hiszen ezt ő is magáévá teszi. (...)

Rabár Ferenc: Nem tudom, érzékelték-e azt, hogy a tárgyalásunk szelleme megváltozott, és hogy egy bizalomépítés kezdődött meg, amit nagyon komolyan veszek. Hogyha érzékelték, akkor nem kell kompromisszumot kompromisszummal szembeállítani, és azt számolni, hogy ki mennyit kötött, hanem azt kell megnézni, hogy az ügy érdekében mit tudunk közösen tenni. Ha úgy érzik, hogy a keddi, ígért dátum is kevés, akkor belemehetünk egy hosszabb időszakba is, mert nem ez a megegyezés lényege. Az a lényeg, itt említésre került, hogy presszió alatt nem volna jó a Parlamentet tartani. Ugyanakkor a saját bőrünkön érezzük, hogy ha presszió alatt cselekszünk, akkor azért többet vagyunk képesek magunkból kihozni, mint hogyha nem. Éppen ezért, szerintem lett volna értelme ennek a javaslatnak, de készséggel elállok tőle.

Orbán István: Úgy gondolom, hogy lassan körvonalazódnak egy megállapodás alapjai, célszerű lenne az írásbeliséget a munka tárgyává tenni - hogy úgy mondjam -, tehát megkísérelni megfogalmazni a megállapodást ezzel kapcsolatosan.

Megállapodás az Érdekegyeztető Tanács ülésén¹¹

Az Érdekegyeztető Tanács 1990. október 28-ai rendkívüli ülésén a kormány, a munkavállalók és a munkaadók képviselői megállapodtak az alábbiakban:

1. 1990. október 29-én 24.00 órától az 1990. október 26-án fel-emelt árak fajtanként, egységesen 12 Ft-tal mérséklődnek. Ennek megfelelően a következő üzemanyagárak lépnek érvénybe A 86-os oktánszámú motorbenzin literenként 44 Ft. A 92-es oktánszámú motorbenzin literenként 47 Ft. A 98-as oktánszámú motorbenzin literenként 50 Ft. A 95-ös oktánszámú ólommentes motorbenzin literenként 49 Ft. A normál gázolaj literenként 30 Ft. A téli gázolaj literenként 33 Ft. Az új árak életbelépésének feltétele, hogy a közlekedési akadályok felszámolása haladéktalanul megkezdődjék, és legkésőbb 1990. október 29-én 4 óra 30-ra befejeződjen az ország egész területén, beleértve a határátelöket is.

2. Az üzemanyag termelői árának liberalizációja fix összegű fogyasztási adó mellett a lehető legrövidebb időn belül történjen meg. Ennek érdekében az Érdekegyeztető Tanács felkéri az Országgyűlést, hogy az ahhoz szükséges törvényeket a lehető legrövidebb időn belül alkossa meg. Az előkészítő munkálatokban az Érdekegyeztető Tanács folyamatosan közreműködik. Az érdekvédelmi szervezetek támogatják és elősegítik a kormánynak azt a törekvését, hogy az ehhez kapcsolódó törvények 1990. november 6-ig megszülessenek.

3. Az új üzemanyagárak a liberalizálással összefüggő törvények hatálybalépéséig vannak érvényben. Ezen időszak alatt a benzin-kutak csak a gépkocsik üzemanyagtartályaiba szolgáltathatnak ki üzemanyagot.

4. Amennyiben az átmenet időszaka alatt változatlan behozatal mellett szükségessé válna a forgalmazás mennyiségi korlátozása, úgy annak mértékét és módszerét az Érdekegyeztető Tanács közreműködésével hozzák meg.

¹¹ Uo. 180-181.

Feledy Péter: A „pizzamás” interjú. TV1
[Beszélgetés Antall Józseffel]¹²

(...)

- A mi készletünk 3-4 napra csökkent, amikor ez a vészhelyzet előállt, s amikor döntést kellett hozni. Azon lehet vitatkozni, hogy a kormány helyesen döntött-e, megfelelő formában magyarázta-e. A kormány bizonyosan követhetett el hibákat, ezt senki nem vonja kétségbe. Az pedig nézőpont kérdése, hogy nagyobb vagy kisebb hibát követtünk el. Hibát azzal lehet elkövetni, hogy a társadalmat egy ilyen döntésre nem megfelelően készítjük fel. Én nagyon súlyos helyzetről szóltam legutóbbi televíziós beszédemben, ismertettem az ország súlyos állapotát, gazdasági helyzetét, de a beszéd, mivel a helyhatósági választások előtt álltunk, pártsemlegességi szempontok miatt nem került adásba. Ha ebben a válságos helyzetben Magyarországon bejelentjük előre, hogy tárgyalásokat kezdünk az áremelésről, miközben három napi készletünk van, akkor mindenképpen korlátozó intézkedést kellett volna tenni, vagy felfüggeszteni a kutaknál a kiszolgálást, mondván, hogy például csak a mentők kapnak, csak a tűzoltók kapnak meghatározatlan ideig, amíg egyezkedünk. Mi nem ezt a lehetőséget választottuk, hanem a váratlan, gyors döntést. Sajnos az föltétlenül hiba volt, hogy a bejelentést nem készítették elő jobban, nem magyarázták a szükségességét alaposabban. Bár azt nem hiszem, hogy bármilyen magyarázattal különösebb örömmel fogadta volna a lakosság. (...)

- Ennek az is lehet az oka, hogy az ország lakossága nagy többségének még mindig nincs igazi veszélytudata? Nincs tudatában annak, hogy az ország gazdasági helyzete katasztrofális...

- Ezzel egyetértek, és ezt mi megpróbáltuk elmondani. Aki kézbe veszi a kormányprogramot, abban is olvashatja, és igenis elmondtuk már a tavaszi választások előtt, hogy az ország milyen súlyos helyzetben van. Mi csak azt mondtuk, hogy ebből a súlyos helyzetből ki lehet lábalni. Nem szabad elfelejteni, hogy keserű és pesszimizmusra hajló nép a magyar. És ha nincs hitünk, nincs erőnk ahhoz, hogy kilábaljunk, akkor nem fog sikerülni. Hadd utaljak arra: a lengyelek sokkal súlyosabb helyzetet viselnek el évek óta, sőt, mondhatjuk ezt más országokra is. (...)

¹² A megjelenés helye nyomtatásban: Antall József: *Modell és valóság II.* Budapest, Athenaeum Nyomda Rt., 1994. 442-452.

- Most zajlottak le az önkormányzati választások, Természetesen jobban örültem volna, ha a mi pártjaink nyerik meg a választásokat, de bizonyos szempontból nem bánom, hogy nem így történt. Most ugyanis Magyarországon egy olyan helyzet alakult ki, hogy van egy kormánykoalíció, amelynek a parlamentben együtt kell működnie az ellenzékkel, emellett létrejönnek az önkormányzatok, amelyeknek helyben kell az irányítás felelősségét vállalni. Az országnak meg kell tanulnia, hogy itt a kormány többé nem a hatalom egészét gyakorolja, hanem csak a kormányzati szintű irányítást tudja elvégezni, s együtt kell működnie a parlamentnek, a kormánynak, az önkormányzatoknak, az érdekvédelmi szervezeteknek, munkaadóknak és munkavállalóknak egyaránt. S végre most láttuk, hogy együtt ültek azok, akik eddig egymással szemben álltak. Már senki nem kérdőjelezte meg a munkaadók szervezeteinek legitimitását, ahogyan ez korábban történt, és nem kérdőjelezték meg egymást a szakszervezetek. Én ennek örülök. Most már legalább vannak legitim tárgyalópartnerek, és csak így tudunk tárgyalni. Az önkormányzatokban pedig azok a pártok is jelentős, sok helyütt irányító szerepet játszanak, amelyek a parlamentben ellenzékben vannak. Ha ebben az új helyzetben józan ésszel, jó szándékkal és felelősséggel, méghozzá teljes nemzeti felelősséggel fogjuk végezni a munkánkat, akkor lehet, hogy ez a válság, ami most bekövetkezett, még hasznára válik az országnak! De ehhez az kell, hogy az alkotmányos rendet fenntartsuk, az alkotmányt mindenki tiszteletben tartsa. Ennek megfelelően most a megállapodás szerint mindenkinek haza kell térnie, a taxisoknak, a fuvarozóknak, a kamionoknak, mert a megállapodás csak így léphet életbe. Természetesen a kormány nem fog semmiféle eljárást kezdeményezni e polgári engedetlenségi mozgalom résztvevői ellen, ezt nyugodtan kijelenthetem. Persze ez nem vonatkozhat arra, ha valaki autót tör össze, vagy garázdálkodik. De a politikai mozgalom résztvevői ellen a kormány nem tesz semmit. (...)

1990. október 29.

Könczöl Csaba: „Tűsz-ország”. Magyar Nemzet, 2.

(...) Pénteken délután, pontban 18 óra 50 perckor hangzott el a magánfuvarozók blokádját szervező és országos bénultsággá terebélyesítő taxisok egyik szóvivőjének a szájából a tévében a kihívóan magabiztos kijelentés: „A HELYZET URAI VAGYUNK.”

S ettől fölszisszentem. Mi több, a mondattól hirtelen, addigi együttérzésemet is kioltva, ingerültség támadt bennem az akció közvetlen elindító, pontosabban: a képviselőjük kijelentésében megnyilvánuló mentalitás ellen. Nem azért, mert a mondat valótlanúságot állított. Ellenkezőleg: mert egy, az idő szerint már bebizonyult tényt vágott az ország képébe, azt, hogy a lakosság - vélekedjék akár mint az adott foglalkozási réteg demonstrációjának „parádés” technikai kivitelezéséről - nemcsak a benzináremelésnek és áttételein keresztül a várható törvényszerű általános drágulásnak van tehetetlen dühöngésre kárhoztatottan kiszolgáltatva, hanem ráadásul (még ha erre a pillanat hevében eleinte nem fordított is túlzott figyelmet) kiszolgáltatott túsza lett egy végtére mégis csak tízezreléknyi kisebbség ön-érdekérvényesítő akciójának is. (...)

A taxikok (a rövidség kedvéért nevezzük őket csak így) országos akciója esetében ez távolról sem a hazai sztrájkjog némely részleteinek viszonylagos kidolgozatlanúságát érinti. Ők ugyanis e hét végén nem „közönséges” munkabeszüntetők voltak (ezen a nép többsége alighanem egy „na bumm!”-mal könnyedén túltette volna magát - s ezt ők tudták a legpontosabban). Nem - ők céljaik érdekében az egész országot helyezték közlekedési blokádnak alá és tették ezzel napokra szinte teljesen működésképtelenné (rávilágítva egybeükben egy olyan sebezhető pontjára, melynek kivédésére azonnali hatásos törvényi és technikai kormányintézkedések szükségeltetnek). Mondjuk ki magyarul: milliókat tettek túszaikká. Kimondatlanul is világos „érvelésük”: „Vagy ellenállás nélkül fölsorakoztok - tekintet nélkül bármi másra - követeléseink mögé, vagy milliószámra maradtok élelem nélkül, vesztgelhettek az utakon, mondhatják le hetekkel-hónapokkal előre megszervezett programjaitokat, rendezvényeiteket stb. - mindaddig, amíg mi úgy látjuk jónak.” Elvégre: „A HELYZET URAI VAGYUNK!”

Túlontúl ismerős logika. Nevek, esetek, a világközvéleményt fölkavaró tragédiák emlékei, sőt jelenleg is folyó párhuzamai ötlenek föl bennem: különböző „igaz ügyek hősei” - és fedezékül használt végtelen kiszolgáltatottjaié és áldozataié. Túlzás? - Következményeit tekintve (szerencsére) bármennyivel enyhébb volt is a végkifejlet (vér tudtommal nem folyt) - a demonstrációban megnyilvánult logika, észjárás és erkölcsi mentalitás kísértetiesen hasonló. (...)

Orbán Viktor: A kormány félrevezette a közvéleményt [Beszéd az Országgyűlésben]¹³

Először is le kell szögeznünk, hogy a kormány hazudott. A benzinár emelését megelőző napon még tagadták másnapra tervezett intézkedésüket. Másodszor akkor hazudott, amikor az árak ilyen mértékű emelését a világpiaci árak változásával indokolta, holott világos számunkra, hogy ez csak kisebb részben volt oka lépéseiknek, valójában az államháztartáson keletkezett réseket akarták betoldozni. (...)

El kell oszlatnunk továbbá egy, a kormányzat megszorító intézkedéseivel szemben kialakult tévhitet. A megszorító intézkedések - bár elkerülhetetlenek - önmagukban nem elegendőek a gazdaság talpra állításához. Az ezekkel járó áldozatokat csak akkor vállalhatjuk, ha az életszínvonalunkat rontó, azt sújtó intézkedések mögött átgondolt gazdasági elképzelések húzódnak meg. A kormány nem rendelkezik ezekkel. Ezt nem én állítom, hanem az MDF nyilatkozata, amely 9. pontjában - amelyet tegnap tettek közzé - arra szólítja fel a kormányt, hogy a kormány tárja fel teljes nyíltsággal és részletességgel az ország gazdasági helyzetét, és teremtsen széles körű közmegegyezést válságkezelési programja megvalósításához. (Zaj a jobb oldalon.) (...)

Reméljük, hogy a kormány levonja a megfelelő következtetéseket, ez azonban nem az ellenzék dolga. Azt is reméljük azonban, hogy a jövőben minden politikai erő, így a parlamenti ellenzéki pártok mindegyike hasonló esetben arra törekszik majd, hogy a konfliktusokat minden erejével az alkotmányosság keretein belül tartsa, a kompromisszum elérésének igényével és a kompromisszum útjára terelés szándékával. (Taps.)

1990. október 30.

Bodor Pál (Diurnus): Tisztelettel, Tőkés Lászlóhoz. Magyar Nemzet, 4.

Kedves Barátom, Tisztelt Püspök Úr!

Mélyen megértem azt a megrendültséget és aggodalmait, amellyel vasárnap a televízióban szólottál az ország szorongatott hely-

¹³ Beszélő, 1990. 11. 03. 15.

zetéről. Engedd meg azonban, hogy hosszú barátságunk alatt első ízben, vitába szálljak veled.

Lehetett egyet nem érteni az út eltorlaszolóival, meg is lehetett feddni őket, vitatkozni is lehetett velük - de egy napon emlegetni őket a Vatra terrorlegényeivel, azt az Istenért, soha! Hol, miben voltak ők azokhoz hasonlíthatók, akik félvakká tették Sütő Andrást? Ki hitette el veled, hogy az úttorlaszolókat valaminő gyűlölet vezérli? (...)

A vatrások uralkodni akarnak másokon - a demonstráció szervezői, vitatható eszközökkel ugyan, de csak az ellen tiltakoztak, hogy az olajárrobbanást még megnövelt adóval is tetézzék a kormány. Ebben, azt hiszem, nekik volt igazuk.

Ugyan, miben van igazuk a vatrásoknak? Tenéked magyarázzam?

Antall József: A taxisblokádi válságának tanulságairól és az alkotmányos parlamenti rendszer jelentőségéről¹⁴

Most annyit szeretnék mondani mind Önöknek, mind az országnak: új korszakba léptünk. Új időszak. Amikor Önök megválasztottak, és az ellenzék tisztelt képviselői ezt tudomásul vették egy pluralista rendszer szabályai szerint, akkor azt mondtam, hogy vannak, amik ezt a Házat összekötik. És az, ami bennünket összeköt, az az, hogy lehet olyan végzetes helyzete a nemzetnek, amikor mi, bármelyik oldalon állunk, együtt ülnénk, és nem kívánom, hogy úgy, mint a koalíciós idők politikai ellenfelei, a gyűjtőfogházban kössenek örök barátságot a volt ellenfelek. Ahogy ez történt. Nekünk most szabadságon kell megtalálnunk az alkotmányos kormányzás és az alkotmányos parlamentáris rendszer működés feltételeit. Úgy gondolom, hogy ez a válság tanulság volt minden pártnak saját magán belül, egymáshoz való viszonyunkban, Parlamentnek, Kormánynak, érdekvédelmi szervezeteknek, amelyek egymás legitimitását vonták kétségbe. Akkor láttuk, hogy egymással békességben ülnek, egymás mellett egyetértésben, ami azt jelenti, hogy nekünk most már van partnerünk. És ezzel véget ért egy korszak a parlamenti pártok között a különbségtételben, mert nem tetek különbséget a pártok abban, hogy ki, ki mellett és kívül szemben állt. (...)

¹⁴ A megjelenés helye: Pálmány Béla (Szerk.): *Antall József országgyűlési beszédei, 1990-1993*. Budapest, Athenaeum Nyomda, 1994. 117-119.

Magam miniszter társaimmal nem tudtam még érintkezni, hiszen most keltem fel a betegágyból, és megyek vissza. De azt ajánlom, hogy együtt kell megkeresni az utat, hogy kivezessük ezt az országot ebből a krízisből, és hogy a magyar társadalom minden tagjával megértessük azt, hogy mi vár reánk. Egyet kimondtam, most is ki fogom mondani: mindent meg fogunk mondani, akkor is, hogyha belebukunk. És meg fogjuk mondani. És aki úgy fogja gondolni, és ha a többség úgy fogja gondolni, hogy én személy szerint alkalmatlan vagyok, akkor el fogok menni. Ameddig ténylegesen úgy gondolják, hogy mi működni tudunk, addig azt kérem, hogy egy pluralista társadalom és egy többpárti parlamenti rendszer és egy ország együttesen nem hamis nemzeti egységben, hanem alapvető kérdésekben nemzeti egységben működjön, egymást bírálva, de tisztességgel, és az országot úgy fenntartva alkotmányos keretek között, hogy ne veszítsük el sem a világot, sem a magyar nép bizalmát.

Én ehhez kérem mind saját pártomat, mind koalíciós partnereinket, akikhez engem egyforma gyökerek és szálak kötnek, és kérem azt az ellenzékétől - és az ellenzék az nem egy ellenzék, hanem az ellenzék három pártjától és a függetlenektől, akik azért függetlenek, mert egymástól is függetlenek -, hogy keressük meg azt a bizonyos közös utat. Ha tényleg úgy gondolják Önök, velem együtt, hogy túl vagyunk alapvető kérdéseken, legitimációs problémákon, akkor kell, hogy legyen két olyan esztendeje még ennek az országnak, amikor az országot bírálattal, vitával, de a pártpolitikai szempontok háttérbe szorításával együtt vezessük ki.

1990. október 31.

Lőcsei Gabriella: Drámai hét vége, Magyar Nemzet, 4.

(...) Nos, a rendkívüli kiadásokról, műsorváltozásokról, válságadásokról én is elmondhatom, sok minden hiányzott belőlük ahhoz, hogy pontos, tárgyilagos és körültekintő helyzetismertetésről beszélhessünk. Hiányoltam a képet a blokádi alá helyezett országban kilométereket gyalogoló terhes asszonyról, aki négyévesforma kisgyermekét vezette, az öreg néniről, aki a halált hívogatta keservesen, mert az ingyenkonyhára, hogy megebédelhessen, eljutott ugyan, de nem tudta, miként ér haza, s hogyan jut ismét ingyen koszthoz másnap. Hiányoltam a beszámolót a barikádon főnnakadt vöröskeresztes autóról, meg a külföldi

üzletembereket szállító kocsiról, amelyből messzire szállt a méltatlankodás: ez volna a magyar vendégszeretet? És nem láttam viszont a képernyőn a riadt tekintetű óvodásokat, akikért nem jöttek időben a szülők, a megszeppent kiskamaszokat, akiket az iskola hazaküldött ugyan még péntek délelőtt, de közülük kinek ezért, kinek azért nem volt hová hazamenni. Bolyongtak hát, szorongásukat durvasággal leplezve a durva hangulatú fővárosban. Mindezeket nem „száguldo riporterként” észleltem, „csupán” állampolgárként, aki polgártársaihoz hasonlatosan járta a várost élelemért, viszonylagos biztonságért. E felsorolt jelenségeknek és másoknak a képernyőről való „lespórolásáért” nemigen kárpótolt az Ablak „naprakész” adása az illusztris vendégkoszorú agyonpolitizált vitájával. Úgy tartom - ugyanis nevezzenek ezért demagógnak akár! - egyetlen kisgyermek riadalma is nagyobb „ügy”, mint pártok és politológusok elméleteinek győzelemre jutása vagy veresége. (...)

Kristóf Attila: Egy korty tea. Magyar Nemzet, 5.

(...) Állok az úttorlasznál egy híd végében, nincs bennem lázadás, sem így, sem úgy, gátoltság van bennem, és némi szomorú szegyen, a szabadság vágya gyötört sok-sok éven át, s íme most itt van egy butiknadrágos, bőrdzsekis fiú, aki utat zár és nyit előttem, tízezrek előtt, dönt, hogy te mehetsz, te nem mehetsz, hogy jöhet a mentő, mehet a rendőr, de nem mehetsz se te, se én: ez a fiú itt maga a hatalom és a szabadság, felerészt életem vágya, egy butiknadrágos Petőfi, ősz hajú matróna lép oda hozzá, kezében teás csésze, jó forró, fiam, mondja, és árad belőle a szeretet, mert értem állsz itt... Hogy ne egyek csirkelábat, vesszen a kormány, mert a 98-as oktánszámú csirkeláb árát az egekig emelte... (...)

Aztán a miniszterelnök. Araszos vágással a hóna alatt, négy nappal a műtét után. Még az egyéni bizonytalanság, az egyéni sors riadalmának állapotában.

Ez az ember mindig kimért volt, jólöltözött, nyugodt, méltóságteli.

Itt ül pizsamában.

Ott az ágya, ahová áthozták az intenzív osztályról.

Ő a hatalom birtokosa.

Ott ül pizsamában, a rosszullét határán. Szája néha kiszárad,

de beszél, elmondja, hogy ő nem akar mást, mint ezt a nyomorult, megalázott népet...

Elhisszük neki, hogy ez a hatalom nem az a hatalom?

Megtehetem, hogy jobbulást kívánok neki?

Ihat egy korty teát?

Gyarmati Dezső: Sorsfordító pillanatban. Magyar Nemzet, 5.

(...) Szeretném elmondani, hogy az október 28-i demonstráció egyik résztvevője voltam. Ez a felvonulás az alkotmányosság, a törvényesség és a rend mellett érvelt, s fegyelemmel zajlott le. Pedig nem kis tömegről volt szó, becslések szerint 25-30 ezer résztvevőről, akik a Roosevelter tér - Munkaügyi Minisztérium - Parlament -, onnan a Szabadság téri Televízió székház, majd a Margit hídon át a Batthyány térig, s végül a Lánchídon át ismét a Munkaügyi Minisztériumhoz vonultak mintegy négy órán át. (...)

Úgy érzem, igazságot kell szolgáltatni ennek a megmozdulásnak. Ez méltó volt a demokráciát teremtő hatalmas, közös tüntetésekhez: a március tizenötödikéhez, a vízlépcső-tüntetéshez és a sorsfordító gyászünnephez. Sajnálatosnak tartom, hogy ez nem így, nem tárgyilagosan jelent meg a széles nyilvánosság előtt.

1990. november 1.

László Ágnes: „Illyen indulatokra nem számítottam...”.
Beszélgetés Siklós Csaba miniszterrel. Esti Kurír, 6.

(...)

- Sejtem, hogy komoly feladat volt az utakról átirányítani a közlekedést és a blokádnak ellenére biztosítani a posta, a távközlés és a vízügy működését, de fogadjon el tőlem egy kritikus megjegyzést. Megdöbbenett, hogy a Budapesten rekedt magyar és külföldi állampolgárok hazaszállításakor látszólag senkinek sem jutott eszébe a Duna, mint közlekedési útvonal. Az volt az érzésem, mintha a vezetés számára nem is létezne ez a kézzel fogható megoldás.

- Tökéletesen igaza van, és kérdésével az egyik legfájóbb pontomat érintette. Szomorú, hogy a Dunát, bár energiatakarékos, környezetbarát közlekedést tenne lehetővé, csak öt-tíz száza-

lékban használjuk ki, s ebben is igen kevés a magyar hajók részvétele. Magyarán: a magyar folyami hajózás jelenleg a nullával egyenlő. (...)

1990. november 2.

Handlery György: Weimar? Magyar Hírlap, 5.

(...) Minél több időt töltök nyugati munka szabadságomból szülőházamban, annál inkább kísért azonban egy ijesztő forgatókönyv, amit egyetlen szóval foglalhatnék össze: Weimar. (...)

Nem vezetők okozták a háborút, a vereséget, viszont rájuk hárult a büntető béke aláírása. Minthogy az országban nem volt idegen katona, a kisember számára az összeomlás ténye és következményei nem voltak érzékelhetőek. Így azután minden további csalódásért a felelősség látszólag az új rendszert terhelte. Például a gazdasági válságért. A szabadság születésével egyidejűleg a kortársak egzisztenciális krízist éltek meg, és számos megaláztatást. És hamis logikával a sorscsapásokért a szabadságot és a demokráciát tették felelőssé.

A reakciós-konzervatív monarchisták, a totalitárius jobboldaliak és a helyi bolsevikok ezt a hamis látszatot ki is használták. A fegyveres puccsok és a szennyes propaganda árjától fenyegetett demokraták pedig sután védekeztek. Lehetőségeiket korlátozta, hogy a régi rendszer apparátusa: a hivatalnokok, a bírák és a tisztikar nem támogatták az új rendszert. (...)

1990. november 3.

„Tisztító vihar...?” Közvélemény-kutatás a blokádról.
Népszabadság, 1., 8.

A benzináremelés nyomán kirobbant taxisdemonstráció Magyarországon példa nélkül álló, társadalmi méretű polgári engedetlenségi mozgalommá vált. A Magyar Közvélemény-kutató Intézet a válság megoldódását követő estén, majd két nappal később, szerdán végzett vizsgálatokat a konfliktus közvéleményben fogadtatásáról. (...)

A kérdezettek mindkét alkalommal reprezentálták a főváros lakosságát. A különböző típusú adatfelvételek között nem talál-

tunk lényegi eltéréseket, s így a számok értelmezésénél csak azt kell figyelembe vennünk, hogy a Budapesten élők véleménye általában „radikálisabb”, mint az ország más tájain élőké. A kérdezettek több mint a fele úgy érezte, hogy a válság elhúzó-dásával az emberek körében változott a szemben álló felek támogatottsága. A tiltakozó megmozdulás első eseményét, a taxik megjelenését a Kossuth téren a túlnyomó többség (80%) helyeselte, ugyanakkor az országos blokád megszervezése már kevesebbek (55%) tetszésével találkozott. Valószínűsíthető, hogy az események során a „hívek” átjártak egymás táborába: a blokáddal járó nehézségek növekedésével sokan elpártoltak a demonstrációktól, de újabban jöttek a kormány megegyezésképtelenségét látva. (...)

Nagy W. András: „...te szülj nekem rendet...”. Beszélgetés a kormánypárti tüntetések egyik szervezőjével [Interjú Bégány Attilával]. Beszélő, 11-12.

(...) Hogy a taxisok így folytassák, ahhoz az kellett, hogy mind Göncz Árpád, mind Kis János és a parlamenti pártok mintegy 40%-a a taxisok mellé álljon. Ezután a karhatalom sem avatkozhat be nyilván, annyira megoszlott a politikai társadalom. El is tudom fogadni, hogy ebben a helyzetben azt mondja a rendőrség, hogy nem avatkozom bele.

- Göncz Árpád és Kis János nyilatkozatát messze megelőzte Horváth Balázs nyilatkozata, amelyben erőszak alkalmazását helyezte kilátásba. A budapesti főkapitány bejelentése is korábban volt.

- A budapesti főkapitány nyilatkozatát megelőzték az SZDSZ-es röplapok. Nem tudom, hogy a rendőrkapitány kivel konzultált, mielőtt ezt mondta. Amikor Horváth Balázs a 10 órás hírekben kijelentette, hogy megtisztítja a hidakat, én azt hittem, ez a törvényes rend, és e mögé felsorakoznak a parlamenti pártok. Ha a budapesti kapitány úgy döntött, hogy nem vállalja ezt a lépést, abban nyilván közrejátszott, hogy tájékozódott előtte. (...)

- Ha jól értem, azonosulsz a péntek, 10 órai Horváth Balázssal, vagyis az erőszakos oszlatással.

- Amikor az SZDSZ és a parlamenti pártok egy része már a taxisok mellett állt, egyetértettem vele, hogy nem szabad erővel fellépni. Még akkor sem, ha ők erőszakkal az országot bénítják meg. Mert ebben az esetben valóban egy polgárháborús helyzet

alakulhatott volna ki. Más lett volna a véleményem akkor, ha a parlamenti pártok mindegyike elítéli a jogsértő blokádot. (...)

- Amit láttál pénteken, az szerinted egy szakmai és gazdasági tiltakozómozgalom volt, vagy pártoktól szervezett megmozdulás?

- Úgy láttam, hogy ez valóban egy gazdasági indíttatású tiltakozás. A korai SZDSZ-es röplap ellenére nem éreztem, hogy ez egy előre kitervelt SZDSZ-es akció volt. Azt el tudom képzelni, lévén, hogy sok SZDSZ-rajongó van a taxisok között, hogy voltak, akik ezt a fejükben előre meggondolták. Mégsem éreztem azt, hogy ez egy központilag irányított blokádként indult.

- Hogyan érzékelted az SZDSZ gyakorlati részvételét az utcán?

- Pénteken még nem éreztem, hogy gyakorlatilag ott lett volna. Inkább azt gondolom, az SZDSZ a blokádnak mellékvízén sarokba akarta szorítani a kormányt. (...)

- Tudod-e cáfolni, hogy Horváth Balázs rendelt oda magának egy rokonszenvtüntetést?

- Amit eddig elmondtam, az azt mutatja, hogy nem így volt. Mi nem álltunk kapcsolatban Horváth Balázssal. De biztos vagyok benne, hogy az MDF központja kapcsolatban volt vele. És ő meg le akart beszélni bennünket. (...)

- Személy szerint én elfogadom, hogy a ti szombat esti tüntetések meg a vasárnapi egy része a demokrácia melletti kiállás akart lenni. Vasárnap viszont egyszerűen egy áremelés mellett demonstráltak. Ez már kicsit sok a kormánypártiságból az én ízlésem szerint.

- Ez a politikai síkra terelődése a dolgoknak. Hogy ne engedjenek az SZDSZ-nek! Nekem is az volt a tüntetés legszebb része, amikor még az „alkotmányos rendet!” skandálták. De ehhez hozzátartozott még egy kiegészítő mondat is: „Vállaljuk a terhet!” (...)

Kenedi János: Az „emelkedő nemzet”. HVG, 82.

... ha lehet, még egy fokkal feljebb emelkedett a múlt hét végén, mint ameddig eljutott 1956. november 2-án, amikor Németh László cikke – címét idézőjelbe tettem – megjelent az Irodalmi Újságban. „Ahhoz, hogy a nemzet emelkedésében bízni tudjak, egy hiányzott: a nemzet erkölcsi és politikai érzék dolgában nem állt olyan magasan, mint szellemiekben. Szinte a legelemibb

összetartás is hiányzott.” A hiánytételt egy éjszaka alatt felszámolták, ezúttal az autósok.

Először azért, mert nem fegyverrel tették, amit tettek, noha a polgári engedetlenséget valami hasonló váltotta ki, mint ami az embereket az utcára vitte 1956. október 23-án. Nem tűrik tovább, hogy a szemükbe hazudjanak, még akkor sem, ha az most „csak” a benzináremelés történetének meghamisítása. Másodszor, mert olyan szolidaritást teremtett, amelyet a társadalom a rendszerváltozástól remélt, de nem kapott meg. Harmadszor, mert a hídfőktől indulók képesek voltak politikai tárgyalóasztalig vinni a piac liberalizálásának ügyét. Negyedszer, mert a megbénult országos apparátust bénító rögtön helyettesítették: a rend megállítói biztosítottak rendet a közellátásnak, utat a mentőknek. Ötödször, mert a „haladás” egyik feltételének ellehetetlenítése úgy mozgósította az embereket, ahogy a „haza” két éve hangoztatott jelszavai közül egyik sem.

Jó nekünk, hogy a nép nevében hangoztatott szövegek ürességét a nép megtanulta, az általa választott kormányférfiak tehetségtelenségéről meggyőződött. Jó, hogy nem külső ellenség kovácsolta össze, jó nekünk, hogy a nép az utcán még kormányától való függetlenségét is megtapasztalta. Jó, hogy a tömegindulatba nem keveredett faj, vallás, egyéb hovatarozandóság. Jó, hogy az Érdekegyeztető Tanács tárgyalása a kormánnyal a televízió nyilvánossága előtt zajlott, mert így a krízis kiváltói és föltartóztatói legitimálhatták megállapodásukat. Jó nekünk, hogy a Magyar Rádió egyformán adott fórumot a sztrájkolóknak és a fölfordulás ellenzőinek. Jó, hogy a legnagyobb ellenzéki párt közellátási feladatokra szólította fel önkormányzati tisztségbe lépő funkcionáriusait, és európai erőhöz méltó nyugalommal intett tartózkodásra a pártpolitikától.

Rossz nekünk rádöbbenni: az ország gazdasága akár hetek alatt összeomolhat, ha teszünk ellene, ha nem. Rossz nekünk, hogy eddig a kormány halogató politikája riasztotta el a nyugati befektetőket, mostantól az országos megmozdulás tettekre készsége is riogathatja a biztonságot kereső, tehát komoly tőkét. Rossz nekünk, hogy a kormányzó koalíció legnagyobb pártja mozgalmi célra fordította a közhangulatot, az áremelésért lelkesedőket összeszervezésével. Rossz, hogy a híresztelések közel annyi bizalmat élveztek, mint a sajtóközlemények, rossz, hogy a szombat esti tv-híradó közszolgálati rendeltetését félreértve, a kormány vélt szándékát puhaltotta. (...)

1990. november 5.

Tőkés László: A féltés és a segíteni akarás készített szólásra. Válasz Diurnusnak. Magyar Nemzet, 4.

Hozzám intézett, nyilvános leveledre sietek válaszolni. Megvallom, a magyarországi fuvaros-akció esetében a Vatra Romaneascăra hivatkozni nem volt a legszerencsésebb dolog, mert félreérthető. Íme, Te félre is értetted annak rendje és módja szerint, s félek, hogy sokan mások is. Akarva-akaratlanul kompromittáltam vele a blokádalállítókat, s viszonzásképpen, sajnos magam is kompromittálódtam általa. Soraidat már csak ezért sem hagyhatom válasz nélkül.

Előrebocsátom, hogy én nem hasonlítottam az állami és magánfuvarozókat a „Vatra terrorlegényeikhez”, Sütő András merénylőikéhez. Isten ments ettől! Amennyiben így értették volna a taxik, ezúton is megkövetem őket.

Egész pontosan arról szóltam a televízióban, hogy az országbénító blokádakció a Vatrát juttatja eszembe, abban az értelemben, hogy egy bizonyos réteg számarányát meghaladó mértékű szerephez jutott a társadalomban, terrorisztikus módszerekkel gyakorolva nyomást annak életére, az általános politikai helyzetre. Aránytalanság és zsarolás – a magyarországi akció ezen vonásai emlékeztetnek a Vatrára, és úgy ítélem, joggal. (...)

Televízió-nyilatkozatom azt a benyomást keltheti, mintha egyoldalúan csak a blokáddal szemben foglalnék állást. Nem így van. Az adásból az idő rövidsége miatt kimaradt részekben a kormányról is kritikusan nyilatkoztam, méltányoltam az elhangzott ellenvéleményeket, állást foglaltam a demokrácia védelmében, és szem előtt tartottam a nehéz helyzetbe jutott magyar nemzet érdekét.

Végezetül megjegyzem, hogy feleségem korholt: miért ártom bele magam a magyarországi „benzinügybe”, ahogy mondaná a diktátor és a Vatra: „más ország belügyeibe”. Kikértem magamnak a kritikát, melyet „Vatrásnak” minősítettem. Zokon vette, de aztán kimentettem magam nála. Azóta szent a béke köztünk. (...)

1990. november 7.

Fodor György: A szövivő szerint a kormányok véleménye a fontos. A Spiegel nem jól „tükröz”. Magyar Hírlap, 3.

(...) A kormány szövivője kételyeit fejezte ki a megjelent közvélemény-kutatási adatok megbízhatóságát illetően is. Mint mond-

ta, a Magyar Közvéleménykutató Intézet roppant szűk és sajnos nem reprezentatív réteget választott ki a vélemények feltárása céljából. Csak budapesti és csak telefonos embereket kérdezett meg, és innen vette azt az információt, hogy a lakosság túlnyomó része a tiltakozókat támogatja.

László Balázs elmondta, hogy rövidesen napvilágra kerül egy másik felmérés, amely már tükrözi a vidéki nagyvárosok hangulatát is. Bár ez sem tekinthető mértékadó közvélemény-felmérésnek, de mindenesetre jóval árnyaltabb lesz, mint a korábban közzétett adatok.

A kormány mindenesetre azt a következtetést vonja le mindabból, hogy lehetnek más vélemények is a nyugati sajtóban a magyar gazdaságpolitikáról, de végeredményben a nyugati kormányok, nyugati szervezeteik álláspontja a fontos. László Balázs emlékeztetett arra, hogy a válság idején Nyugat-Európa kormányai, szervezetei szolidaritásukról biztosították Budapestet, Bonn pedig azonnal magas szintű kormányküldöttséget irányított Magyarországra. (...)

1990. november 8.

Kamarás Péter: Hogyan született a Der Spiegel-cikk? A szerző Líbiában, az Olvasó bizonytalanságban van. Pesti Hírlap, 3.

(...) Siegfried Kogelfranz a lap akkreditált magyarországi tudósítója, akivel két-három héttel ezelőtt találkoztam utoljára. Most a Közel-Keleten van riportúton, ő semmiképpen nem írhatott a blokádról s az azt követő eseményekről. Akkor már nem volt Pesten. (...)

Néhány órával később a feleség is vonalvégre kerül. Megerősíti a férje által mondottakat. Hozzáteszi még, hogy Kogelfranz úr utoljára két héttel ezelőtt bukkant fel Pesten. Aztán elutasítóan kijelenti: neki nincs felhatalmazása arra, hogy felvilágosítást adjon. Forduljak a hamburgi szerkesztőséghez. Megteszem. A főszerkesztő titkárnője elmagyarázza, hogy a hetilap íratlan szabálya, a cikkszerzőket nem jelölik, mert az írások a szerkesztőségi álláspontot tükrözik. A magyarországi jelentés sem különbözik a többitől. Hosszas kérlelés után azonban elárulja: - Siegfried Kogelfranz a szerző, őt azonban hiába keresi. Líbiában tartózkodik, csak a jövő héten jön haza. (...)

1990. november 10.

Bauer Tamás: Gazdaváltás? Beszélő, 3.

(...) Örvendetes, hogy a nyugat-európai kormányok elkötelezték magukat a magyar átalakulás mellett. Az a mód azonban, ahogyan a német kancellár - kinek pártbéli alvezérei már a tavaszi választási kampányban is megmondták, hogy kit tekintenek a demokrácia egyedüli biztosítékának Magyarországon - magyar ügyekben nyilatkozik, s ahogyan tanácsadókat küld Budapestre, kínos emlékeket ébreszt. Néhány napja emlékezünk 1956-ra, s tudjuk: akkoriban Mikojan és Szuszlov tette gyorsan Budapesten - mint más esetben Prágában, Varsóban, Kelet-Berlinben -, felmérte a helyzetet és megadta az eligazítást. Bár Szuszlovék 1956-ban már tudták: nem ők a legjobb megmondhatóí, hogy Magyarországon miként kell a válságot megoldani.

Hogy Kohl kancellár miképpen politizál, az az ő dolga. Legjobb magyar tanítványai azonban annyit megtanulhatnak az elmúlt évtizedek magyar történelméből: a mégoly erős nagyhatalom vezetőinek pártfogása is legfeljebb átmenetileg pótolja saját népünk kormányába vetett bizalmát.

1990. november

Kakuk György: Így látták ők... Orbán Viktor, a Fidesz parlamenti frakciójának vezetője (Blokád, avagy... i. m. 30-33.)

(...) A három napnak volt két súlyos pillanata. Az egyik az volt, amikor a taxisok bevallották: egyáltalán nem biztos, hogy képesek urai maradni a helyzetnek. Ha ez beigazolódik, és nem képesek végrehajtani a kompromisszumot, akkor nem marad más hátra, mint az erőszak. Borzalmas... Óriási felelősség volt a taxisok vállán, mert a mai helyzetben csak akkor szabad embereket az utcára vinni, ha az, aki kiviszi őket, tudja, hogy haza is tudja őket vinni. A másik, talán még ennél is súlyosabb pillanatot az volt, amikor az MDF ellentüntetést szervezett. Nem az ellentüntetés méretei miatt, mert az nem volt különösebben nagy, hanem a precedens miatt. Az, hogy a kormány értelmes, kompromisszumra vezető javaslatok helyett meg akarta mutatni erejét. Nem a karhatalmi erőt, mert az valamilyen okból megbénult, hanem a „tömeget”. (...)

A köztársasági elnök tett, amit tett. Úgy gondolta, hogy az helyes. Az elnök semmifajta olyan hibát nem vétett, ami rontotta volna a kibontakozó kompromisszum lehetőségeit. Na most, ha politikai hibát nem vétett, akkor nem szabad egy újabb politikai vitát kezdeni arról, hogy az elnök helyesen járt-e el vagy sem! Hiszen az elnök intézkedései körül nem lehet vita! Göncz Árpád, Magyarország köztársasági elnöke ma ugyanolyan makulátlanul tiszta, mint amilyen a válság előtt volt. (...)

Tamás Tibor: Így látták ők... Dr. Barna Sándor, Budapest rendőrkapitánya (Blokád, avagy... i. m. 34-38.)

(...) Azonnal behívtam a főszervezők egyikét, Horváth Pál urat, közöltem vele, hogy ez törvénytelen, s jogunkban áll a föloszlatás, aztán ismertettem vele a következményeket is. (Bár engedélyről szó sem volt, hisz a gyülekezés elemi emberi jog.) Ugyanakkor megállapítottam, hogy ez már több, mint sima tiltakozás, hiszen a rendőreimtől megtudtam, hogy kézi erővel ezt már elhárítani nem lehet, mivel teherautók, kamionok is keresztbe álltak a hidakon és az egyes csomópontokon. Gyors ütemben terjedt a folyamat. A hírek ellenőrzése nyomán kiderült, hogy országos akcióról van szó. Tudtuk, hogy rendőri jelenléttel, tárgyalásokkal enyhíthetjük a helyzetet, mivel más elégséges eszközünk úgyszólván. Ugyanakkor e demonstráció rögvest hangot kapott a tömegkommunikációban, s azonnal egyrészt rokonszenv, másrészt ellenszenv alakult ki a lakosság egyes csoportjaiban. Tehát egy jelentős tábor - a kormány inflációellenes politikájának hiányát érezvén - a fuvarozók mellé állt, azaz egy gazdasági-állampolgári engedetlenségi mozgalommá dagadt az egész akció.

- Ezt fölismervén foglalt állást Ön az erőszakmentesség mellett?

- Nézze, mindenki tudta, hogy a blokád megszüntetését a rendőrség csak úgy oldhatja meg, ha a gócpontokról eltávolítja a kocsikat. Ez kötelessége a rendőrségnek. Egy pillanatig sem hangzott el, hogy a főkapitány ezt nem csinálja meg. De nem is a járművek „eltakarítása” jelentette a fő problémát, hanem a tüntetők mögé fölsorakoztatott tömeg, amely pajzsként azt erősítette, hogy „csak a testünkön keresztül”, mert ők addig el nem mennek, amíg nem teljesítik a követeléseiket. Egy nagyon jól szervezett s elszánt tömeggel szemben kellett (volna) intézkednünk. Az is nyilvánvaló volt, hogy a tank, a „főlobbantás” nem megoldás. Milyen erővel, technikai lehetőséggel

rendelkezünk mi? Hát ilyen méretű tiltakozással szemben semmi-lyennel! De a tüntetők is tudták, hogy ha - mint közöltem velük - legalább egy hidat nem hagynak szabadon és a metrót is meg-szállják, akkor nincs más lehetőségem, mint az erőszakos beavatkozás.

- Ez kézzelfoghatóan mit jelentett volna?

- Minden karhatalmi eszköz (könnygáz, pajzs, gumibot, vízágyú) bevetését. Én akkor az Árpád hidat „céloztam meg”, hogy onnan „leveretem” őket, ha nem tudom elkerülni a megütközést! Ezt a taxisok is megértették és szabaddá tették - a Lánchidat.

- Ennek kapcsán vetődött föl az, hogy a Honvédséget is mozgósítják?

- Erről szó sem esett! A Magyar Honvédség bevetése a magyar lakosság ellen? Pl. ez lélektani fogásnak tűnt egyesek szemében. Mindössze az jöhetett volna szóba, hogy az elszállításra alkalmas technikát kölcsönözzük tőlük, ha nagyon megkeményedik a helyzet. Akkor is csak egy hidat tisztítottunk volna meg első lépésként. Na, és akkor a letakarított terület mögött húsz méterrel újabb barikádot létesítenek... Szóval, tudtuk, hogy más megoldás szükséges, hisz egy rendőri intézkedést nem lehet nevetségessé tenni. (...)

- Eszerint Ön nem gondolkodott másként, nem szegült szembe a belügyminiszterrel?

- Rendszeresen tartottuk a kapcsolatot egymással. Máskülönben itt volt nálam Szabó Győző országos rendőrfőkapitány és a helyettese Túrós András, velük mindent egyeztetünk. Itt zajlott le minden a szemünk előtt. Mivel én kezdtem az intézkedést, rábízta, hogy vigyem végig.

- Amikor a köztársasági elnök Önt magához rendelte, nem inkább a belügyminisztert kellett volna bekérnie?

- Mindnyájan szoros kapcsolatban álltunk. Engem Göncz Árpád elnök úr azért hivatott magához, hogy helyzetjelentést adjak neki. Mindez az én főnököm, Szabó Győző főkapitány úr tudtával s beleegyezésével történt. Egyébként a fentiekhez a köztársasági elnöknek joga van az Alkotmány 29. pontja (2) bekezdése értelmében. S a szolgálati út adott: alulról átlépni nem lehet, csak felülről. Göncz úr mit mondott? Higgadtságra, bölcsességre intett. (...)

1990. december 15.

Horváth Pál: „Szóval, ha lehet, akkor soha ne lövöldözzünk egymásra”. (A Nyilvánosság Klub konferenciája - A nyilvánosság próbája: a taxisblokád)¹⁵

(...) Egy időben értesítettem az összes taxitársaság vezetőit, hogy segítségemre legyenek ott a téren, illetve jöjjenek ki, hiszen nekem rálátásom tulajdonképpen csak egy taxitársaságra volt: a sajátomra. Tudtam: a többihez csak kéréssel fordulhatok, utasítást nem osztogathatok. Ha ők úgy gondolják és komolyan gondolják, hogy mi erő vagyunk, s a mi kezünkben van valamilyen fajta erő, ami rájuk nézve veszélyes lehet, akkor minket a térről ki se engedtek volna. Egyszerűen odahívnak egy karhatalmi rendőrsztagot, fölláltatnak egy kordont s azt mondják, hogy itt nyugodtan álljatok, itt szépen elégedetlenkedjete, ha kell, holnap reggelig, ha kell, holnapután reggelig, ha kell, egy hétig. Ott állt volna ez az 500 taxi, nem tudtunk volna kijönni a térről. Nyilván keresztülgázolni nem gázoltunk volna a rendőrökön: nem tudtunk volna kijönni a térről. Ennek ellenére nem ez történt, hanem az, hogy a nulladik perctől kezdve ők maguk legalizálták ezt a megmozdulást azzal, hogy segítséget nyújtottak nekünk ahhoz, hogy gond nélkül, baj nélkül a Parlament elé eljussunk. Sőt, az első kapcsolatfelvétel a belügyminiszter urakkal a budapesti rendőrkapitány és az országos rendőrkapitány telefonhálózatán keresztül történt. Tehát gyakorlatilag ez a „bejelentési, nem jelentési kötelezettség” innentől kezdve egy áldolog, hiszen egy rosszul bejelentett, rosszul kimunkált benzinárra mi csak így tudtunk válaszolni. Nyilvánvaló, legalizálni egyiket sem lehet, de ők meggátolhaták volna ennek a jogtalanságát, ha ők úgy érezték volna, hogy jogtalan. Nem utólag kell azt mondani, hogy ez jogtalan, hanem mindjárt csírájában el lehetett volna fojtani. (...)

Mikor arról volt szó, hogy egyes szélsőséges taxisok - mert hát ilyenek is vannak, hát ekkora tömegben elő kellett hogy forduljon - azt mondták, hogy az Antall urat becipelik az ágyával együtt a Parlamentbe, akkor szóltunk a rendőrségnek, hogy menjen oda és védje meg az Antall urat. Mert hát nem erről szólt a történet, hogy mi bármit is az Antall úr ellen akarjunk tenni. (...)

No de jött ugye az MDF-tüntetés, ahol engem lekommunistáztak, meg leeszedéseseztek, megpróbáltak leköpni, csak gyorsabb vol-

¹⁵ Magyar Hírlap, 1991. 10. 26. 8-9. A szöveget gondozta: Kenedi János.

tam, és elugrottam előle. De ki akartam menni a néphez, mert egyszerűen nem akartam hinni a fülemnek, hogy ma Magyarországon van olyan ember, amelyik azért tapsol, hogy drágábban veheti a húst, a kenyeret, a tejet, a vajat meg mindent, vagyis hogy drágábban élhet. Szóval egyszerűen nem akartam hinni se a szememnek, se a fülemnek, s az ablakon keresztül hallva nem hittem el, hogy ilyeneket kiabálhatnak emberek, hogy „éljen a 60 Ft-os kenyér” és a „100 forintos tej is tej!” - egyszerűen nem hittem a fülemnek. De hát sajnos ezt skandálták ott lenni a tömegek. És amikor egy taxist elkezdtek ütni zászlórudakkal az MDF-esek, akkor fölrohantam a Szabó úr irodájába, s azonnal kértem a K vonalon a Horváth Balázs urat: olvasson be egy közleményt, hogy ne bántsák a taxisokat, mert abból beláthatatlan probléma keletkezhetne. Minden taxis úgy föl van fegyverkezve most már, hogy a nem tudom milyen terrorcsapatoknak kevesebb van szerintem, mint egy taxisnak. Valahogy meg kellett védenünk magunkat - ha minket nem tud megvédeni senki. Hát van bent két szerelővas, gázspré, gumibot, ólomcső, van minden bent a kocsiban. (...)

1990. december 23.

Kristóf Attila: Méltóságot, önbizalmat, emberibb életet kíván Antall József 1990 karácsonyán [Interjú a miniszterelnökkel]. Magyar Nemzet, 5.

(...) Az altatásból épphogy magamhoz térve kaptam az első hírt, hogy taxisblokád készül. Ez nehéz szituáció egy miniszterelnök számára, el kellett döntenem, részt vehetek-e közvetlenül a műtét után, szinte a feleszmélés pillanatától valamiben, ami az egész ország sorsára kihathat. Alkotmányjogi érzésem azt diktálta, nem. Én csak tanácsadója lehetek ebben a helyzetben a saját kormányomnak. Ezt meg is tettem. A kormánynak kellett a felelősséget vállalnia, az engem helyettesítő belügyminiszternek mindkét funkcióját gyakorolnia kellett. Amikor a taxisblokád lezárásakor megszólaltam a televízióban, azt megelőzően néhány órával vették ki az oldalamból a draincsöveket. De előtte telefonon állandó kapcsolatban voltam a kormánnyal, s azonkívül beszéltem Kohl kancellárral és a Közös Piac megbízottjával. Akkor ült össze péntek este a római csúcs, ahol kérésemre napirendre tűzték Magyarország ügyét. És amikor Kohl kancellár elmondta, hogy a barátjától telefont kapott Budapestről: szükség van gyors segítségre, azonnal előre hoztak egy 350 millió dolláros áthidaló hitelt. Ez nekem erőt adott, mert tudtam, hogy mögöttem van

az európai kormányfők támogatása és bizalma... A tárgyalások hihetetlen megterhelést jelentettek nemcsak a taxisblokád résztvevőinek, hanem a minisztereknek, államtitkároknak is. Én pontosan tudtam azt, amit a közvélemény nem mindig tudhatott, hogy melyik miniszter, hogy foglalt korábban állást, hogy melyik politikus korábban milyen elképzelésekkel érkezett, és utána a tárgyalóasztalnál hogyan képviselte a kormányzatot. Tudtam, hogy egyes kritikák mennyire megalapozatlanok, tudtam azt, hogy voltak olyan tárgyaló küldöttei a kormánynak, akik a teljes lojalitás jegyében képviseltek olyan álláspontot is, amivel korábban nem azonosultak. Én ezeket a minisztereimet nagyra becsülöm, a politikai felelősségnek és lojalitásnak azt az alkotmányjogi értelmezését értékelem bennük, ami minden demokrácia és jog alapja. E szempontból egy nevet hadd mondjak: Bod Péter Ákos. Valahány miniszternek csak megköszönhetem, hogy abban a helyzetben kézben tudták tartani az eseményeket. És köszönettel tartozom Magyarországnak is. Hogy mindez milyen előnnyel, haszonnal és tanulsággal járt? Magyarországnak nem volt forradalmi élménye a rendszerváltozáskor. 1956 volt egy ilyen élmény, de annak a következő nemzedék már nem látta igazi hasznát, a kádári konszolidáció múltunkat összemosta. Budapest és az ország tulajdonképpen most, 1990 októberében érezte meg, hogy mi a rendkívüli állapot, mi lehet egy összeomlás, mi lehet egy katasztrófa. Ezek a napok megadták a bénulás élményét, és így jött el az a pillanat, amikor a felelős erők rádöbbenek önmagukra, arra, hogy gátat kell vetni az elszabadult indulatoknak. Mindez olyan helyzetet teremtett, ami előhívta a társadalomból, az elkeseredett és megpróbáltatások közepette élő emberekből is a józanságot és a jó szándékot. Ezt tartom a taxisügy egyik fontos tanulságának, hogy válságélményt adott egy válságot még nem látott nemzedéknek, felébresztette a veszélyérzet tudatát sokakban, láttatta azt, hogy a jogállamiság milyen könnyen borul fel, mennyi a hamis, csalfa próféta... És volt egy igen pozitív vonása, mégpedig az, hogy tárgyalóasztal mellé ültetett különböző politikai, érdekvédelmi szervezeteket. (...)

Iglódi Csaba: Pókerarc és önuralom. A taxisblokád „erős embere” a belügyminiszter? [Interjú Boross Péterrel]. Pesti Hírlap, 1., 5.

(...)

- Többek szerint a kormány erős embere akkor nem a miniszterelnököt helyettesítő Horváth Balázs, s nem is a tárgyalódelegáci-

öt vezető Bod Péter Ákos volt, hanem Boross Péter, aki a titkosszolgálatok révén kezében tartotta az országot...

- Nem tudom, honnan ered ez a vélekedés. Annyi bizonyos, hogy a nemzetbiztonsági nem működött nagyon erősen, mert ez nem nemzetbiztonsági probléma volt. Voltaképpen - amint erről a legfőbb ügyész is nyilatkozott - köztörvényes bűncselekmény történt, ez pedig rendőrségi ügy. Ugyanakkor ennek meg nem akadályozása rendőrségi mulasztás. Persze, mérlegelni kellett, hogy az öt hónapos, kialakulatlan demokráciában egy rendőrrattak milyen reakciókat váltott volna ki. Ne feledjük, néhány nappal voltunk az Európa Tanácsba való felvételünk előtt. Mindezekkel együtt természetes, hogy a nemzetbiztonsági csapat készenlétben állt, de - hangsúlyozom - a beavatkozás minden szándéka nélkül. Közbeléptünk volna, ha az államrend megdöntésére, fegyveres atrocitásokra látunk kísérletet. (...)

1991. március 9-10.

Halmai Gábor: Engedetlenség - morál - jog (Előadás a Bibó István Szakkollégium konferenciáján: A polgári engedetlenség helye az alkotmányos demokráciákban)¹⁶

(...) Számomra leginkább az a köztes út látszik járhatónak, amit, úgy tűnik, Kis János is választott Vannak-e emberi jogaink? című könyvében. Eszerint léteznek nem kodifikált morális jogok, amelyek adott esetben erősebbek lehetnek a legális kötelezettségeknél. Léteznek olyan tartalmi követelmények, amelyeket a jogalkotásnak ki kell elégítenie ahhoz, hogy a jogszabályok morális értelemben is kötelező erővel bírjanak. Ellentétben azonban a természetjogi megközelítéssel, úgy gondolom, nem mondhatjuk azt, hogy az immoralis törvények automatikusan érvénytelenek, vagyis az engedetlenséghez való jog nem jelent egyszersmind felmentést e törvények megsértésének következményei alól. Másfelől a morális jogaira hivatkozótól elvárható, hogy megkísérelje törvényes úton orvosolni sérelmét. Ha pedig ez eredménytelen, az engedetlenségnek érvelőnek kell lennie, vagyis a jog megsértése igazolásra szorul.

Ugyanakkor jogi kötelezettségeink teljesítésének erkölcsi alapja van. Vagyis a jogi kötelezettségeket addig vagyunk kötelesek követni, amíg nincs morális Alapunk azok megtagadására. A legi-

timitás kérdése éppen azoknak az erkölcsi alapoknak a kérdése, amelyeken a jogi kötelezettség nyugszik.

Varga Csaba: Polgári engedetlenség. Jogfilozófiai megfontolások s amerikai tanulságok a jog peremvidékéről. (Előadás a Bibó István Szakkollégium konferenciáján: A polgári engedetlenség helye az alkotmányos demokráciákban)¹⁷

(...) Nemcsak meggondolkodtató, de elszomorító, egyben végtelenül lehangoló volt számomra az a kóruszerű összhang, ami amaz októbertől napokban, még a taxisblokádnak eseményeinek sűrűjében, s azóta sem szűnő diadalmas megállapításként, a történelemsorozat egészét polgári engedetlenséggé nemesítette, vagy éppen a jus resistendi jogiságába emelte. Még pedig megkülönböztetetlenül, vajon egy drasztikus hirtelenséggel, váratlansággal s mértékben bevezetett benzináremelésről kiváltott megrökönyödésről, tömeges utcára csődülésről és tiltakozásról, szervezett blokáddá növeléssel közutak és forgalmuk országos lezárásáról, következményként óhatatlanul közérdekű üzemek működése bénításáról vagy súlyos zavarásáról, mindezzel milliók mozgásszabadságának lényegi és kíméletlen korlátozásáról, avagy, mögöttes alaphangként, éppen lázadás vagy lázítás logikáját idéző politikai megnyilatkozásokról volt-e szó. A humán tudás itthon ismert és elismert kiválóságai közül számosan szólaltak meg így, vélekedésüket úgyszólván kivétel nélkül a nyugati civilizációban már kivívott értékek magyarországi átültetése, honi talajban kivirágoztatása áldozatos kísérleteként hitelesítve.

Magabiztosságuk kétséget nem engedett, vitát sem sejtetett. Úgy léptek fel, mint akik lezárt tant közvetítenek. A kételyt csodálkozásra sem érdemesítő biztonsággal jelentették ki, hogy az ilyen és hasonló polgári engedetlenséggel való együttélés megtanulása nyugati eszményű demokratizálódásunknak nem veszélye, sőt, épp ellenkezőleg, egyenesen az előfeltétele. Nyugatot járt s magukat közvetítői szerepkörben láttató esszéisták, történészek, szociológusok és politológusok, mind mint szakterületük evidenciáját tanították, hogy az eseményeket a polgári engedetlenség első és nagysikerű honi megnyilvánulásaként kell ünnepelelnünk. Fel sem villantva azokat a nyugati világban a polgári engedetlenség ellentmondásossága, veszélyei, továbbá kivételes és korlátozott, legfeljebb részleges elfogadhatósága körül mindenütt fellángolt s felelős hangon végigvitt vitákat, amelyek

¹⁶ Szerk. Csapody Tamás. Budapest, T-Twins, 1991. 136-139.

¹⁷ Uo. 158-163.

TAXISBLOKÁD II.

- legalább is időleges egyetértéssel - mára már meghatározzák esetleges alkalmi igazolhatóságának meglehetősen szigorúsággal meghatározott lényegi előfeltételeit, fogalmi kereteit, és akár korlátozott vállalása következményeit.

Vagyis az eseményeket követően született hazai publicisztikai megnyilvánulások egy másutt már létező, megállapodottan kialakult intézmény tárgyzerű leírásaként fogalmaztak meg olyasmiket, amik végső soron nem mások, mint puszta vágyálmok. Olyasmiket, amiket a '60-as nemzedék lázadó anarchistáin vagy valamely szélsőbalos szimpátiájú terrorizmus teoretikusain túl mértékadó szakmai körök nyugaton sem vettek soha komolyan. S talán paradigmátikus jelentőségű (mintha a jogi nézőpont, hazai bolsevizmusunk bukása után is, egyesek szemében változatlanul gyanús lenne), hogy e tudományos pózban tált publicisztikai írások nem is említették a jogtudományt. Pedig a jogtudomány volt az, amely az Amerikai Egyesült Államokban s Nyugaton Európában az elmúlt évtizedek ottani kataklizmái nyomán - egyébként a nyugati világban ritkán előforduló - nagy szemléleti egyetértésben válaszolta meg, hogy a polgári engedetlenség történelmi kihívásának vállalhatósága s tényleges vállalása mögött milyen mély jogfilozófiai, államfilozófiai, morálfilozófiai és politikafilozófiai problémák bújnak meg. (...)

1991. november

Kiss Zsolt Péter: A taxisok hetvenvalahány órája. Valóság, 68-78.

1990. október 26-29-i események a magyar társadalom legaktívabb megmozdulása volt 1956 óta. Könnyen lehet, hogy a szovjetek bevonulása és kimenetele mellett ezt az intervallumot úgy is fogják nevezni az iskoláskönyvekben, mint a forradalomtól a polgári engedetlenség megjelenéséig tartó időszakot. Ez utóbbi megközelítés már nem csupán a történelmi tények felsorolását jelenti majd, hanem a társadalmi mozgások mélyebb ismeretét is. Mindazonáltal nem elég mély ismeretét. (...)

Három részre érdemes felosztani az eseményeket, mert azokban három jellemző konfliktusrendszer váltotta egymást. Ennek alapján három különböző nézőpontunk is lesz. Az első szakasz a blokádfelállításától a kormánypárti tüntetők megjelenéséig tar-

tott. E szakasz jelölésére használhatjuk a „civil társadalom kiteljesedését”. Konfliktusrendszere a hatalom - nép konfliktusa. A második szakasz az ellentünetők megjelenésétől a kormány és az országos érdekképviselői szervek tárgyalóasztalhoz üléséig tartott. Ennek konfliktusrendszere a bourgeois-citoyen konfliktus. A harmadik szakasz pedig az érdekképviselői tárgyalásoktól a megoldásig, a blokádfelszámolásáig és a normális élet elindulásáig tehető. Ezt „kooptációs” konfliktusnak nevezzük. Felállítható továbbá egy igen érdekes párhuzam is, amely talán nem túlságosan merész. Nevezetesen a rendszerváltás és a taxisok hetvenvalahány órájának dramaturgiája közti hasonlóságról van szó. Legalábbis maga a modell - úgy gondolom - megenged némi analógiát. (...)

1992. június 6.

Hőmérő (MTV)

A taxisblokádnál egy nagyon fontos dolog történt, ami jó lenne, hogyha nem felejtődne el, amikor erről beszélgetünk, ez pedig az, hogy Horváth Balázs belügyminiszter azt fontolgatta, hogy a tömegbe lövet, kérem szépen.

1992. június 17.

R. Székely Julianna: Ki lövet a végén? Magyar Hírlap, 7.

Aki még nem tudná, újabb politikai per készül. Ezúttal a miniszterelnök úr jelentette föl a legfőbb ügyésznél Eörsi Mátyás szabaddemokrata képviselőt. Eörsi nemrég a televízió műsorában azt találta mondani, hogy Horváth Balázs akkori belügyminiszter 1990 októberében, a taxisblokádnál idején, amikor a miniszterelnök urat is helyettesítette, „fontolgatta, lövessen-e a tömeg közé”. A kijelentés nagy nyilvánosság előtt hangzott el - hacsak kellően nem bizonyított - hivatalos személy megsértésének minősített esete, amelyért akár két év szabadságvesztés is kiróható. (...)

Az elv az elv, a becsület becsület. Különböznél is, mondhatjuk, hogy a kormány ezúttal biztos a dolgában. Horváth Balázs a „lövetés” szót talán egész életében nem ejtette ki. Amint hogy nincs rá tanú, aki a válságos órákban a „Tűz!”, vagy a „Rohamra!” felkiáltásokat hallotta volna tőle. Ha bárki beleg-

ondol, s visszaidézi magában akkori emlékképeit, bizony egy egészen másfajta Horváth Balázs jelenik meg lelki szemei előtt. Egy feltűnően vidor, már-már boldog, szakállas figura, aki széles jókedvében felkapaszkodik a Parlament egyik gótikus ablakába. Ott vigyázó kezeknek kell hátulról fogniuk, mert lábával tánclépéseket lejt, és fél kezével a győzelem V betűjét integeti. Teszi pedig mindezt nem akkor, amikor már a nehezén túljutottunk, mindennek vége. A miniszterelnökököt helyettesítő belügyminiszter akkor viselkedett illetékesen a televízió helyszíni közvetítésében, az ország nagy nyilvánossága előtt, amikor a helyzet a végsőkéig éleződött. A Parlament elé hivatásos kormánybarát tüntetők vonultak fel, akik öklükkel, zászlórudakkal fenyegetőzve kis híján összezsúrtak a fuvarozókkal és szimpatizánsaikkal. Az ország, de különösképpen a főváros már napok óta bénultan várta a tárgyalások kimenetelét. Sokan nem jutottak tejhez, kenyérhez, gyógyszerekhez. Hírekhez szereteteikről. A mindaddig fegyelmetlen, sőt többnyire szimpátiával elviselt blokád a felülről szervezett ellentüntetés hatására kis híján utcai harcokba, kezdődő polgárháborúba fordult.

Horváth Balázs pedig táncolt és nevetett. (...) És mégis. Eörsi Máttyás levelek százait idézi, amelyeknek írói maguk is úgy emlékeznek: elhangzott a végső fenyegetés. Magam is tanúja vagyok e fura tömegpszichózisnak, amely - legyen bármilyen alaptalan - figyelmet érdemel. Mitől e kettősség? A megmosolygott ablaktáncos s a végső megoldást fontolgató vezér. (...)

1992. június 23.

Czakó Gábor: A gyűlölet eszkalációja. Magyar Hírlap, 7.

(...) A három ügy, ami itt érintetik - R. Székely Júliának Ki lövet a végén? című cikke, a taxisblokád interpretálása és Eörsi Máttyás vérvádja a Hőmérő legutóbbi két adásában - voltaképpen egy. Mind a magyar társadalmat alapjaiban aláásni törekvő és egyre kiterjedtebb gyűlölet ügye. Tudom, hogy tisztán látni sosem fogunk politikai kérdésekben. Bizonyára nem is akarunk, mert valójában drukkerék vagyunk. Ennek vagy annak a csapatnak szurkolunk. Ez nem baj addig, ameddig fair a play. Ha már nem fair, akkor nem playről van szó, nem Magyarországról, nem demokráciáról, nem pártok ilyen vagy olyan nemzet-újjáépítő fölfogásáról, mégcsak nem is a varázsigeként emlegetett Európáról, hanem valami egészen másról. Másról, aminek talajá-

ról semmiféle kérdés emberi módon meg nem közelíthető. Természetesen meg sem oldható. De hát a gyűlölet célja nem is a gondok megoldása.

Először a fuvarosügyről. Én puccskísérletnek éltem meg. Nemcsak az SZDSZ azonnali kormányváltást követelő röplapja, Kis János hatalomigénylő tévényilatkozata vagy liberális képviselők barikádmunkája stb. miatt. Látható volt a blokád katonai tervezettsége: a vezérkar ismerte erőit, tartalékait, a megszállandó stratégiai pontokat, s tudta, hol mekkora erőt kell alkalmaznia. Éppen a Hőmérőben nyilatkozta Horváth Pál taxisvezető, amit máskülönben nem sokkal később magam is hallottam egy résztvevőtől, hogy a taxisok körül sokan bizony föl voltak fegyverkezve. No de mindenki emlékszik rá: nyílt célja volt a megmozdulásnak a kormány megbuktatása. (...)

A lövetés. Kedves Júlia, tudod jól, hogy Eörsi Máttyás olyasmit mondott, ami nem igaz, ami államférfihoz méltatlan. Először az első Hőmérőben, másodszor a másodikban, amikor ahelyett, hogy beismerte volna, hogy számárságot beszélt és visszavonult volna, csúrcsavarni kezdett az eshetőleges szándékról. És ez az, ami teljességgel megengedhetetlen és aminek védelmezője te sem lehetsz. Gyűlölet dúlta társadalmunkban az Eörsihez hasonló kijelentéseket vicénék sem tehetnek. Még kevésbé értekezhetnek arról, hogy Horváth Balázs gondolhatott volna arra, hogy a „törvényes eszközök” használata szükségszerű fegyverhasználatra vezet a tömeg ellen, ami tömeghalált jelent, vagyis tömeggyilkosságot, ami ugye népiirtás, egy ilyen általad jelzett polgárháborús helyzetben háborús bűntett, melyben vétkes Horváth B., a miniszterelnöke, a pártja, a koalíciója, a választója...

Amondó vagyok, hogy elég. (...)

1993. február 13.

Kőszeg Ferenc: Úrhajóink a világűrben. Beszélgetés Palotás Jánossal. Beszélő, 8-11.

(...)

- Palotás János népszerűségét a taxisblokád idején vállalt szerepe alapozta meg. Eörsi Máttyás pere kapcsán a taxisblokád ismét téma lett, Eörsi a sajtótájékoztatóján bemutatott egy magnófelvételt. Eszerint Horváth Balázs Torontóban, az ottani

Magyar Házban tartott előadásában kijelentette: a szakemberek megállapították, és neki is az a véleménye, hogy a taxisblokádnak megtervezett puccs volt.

- Én ezt Antall Józseftől is hallottam a képviselői irodaházban jó két évvel ezelőtt, a három kormányzati frakció együttes ülésén. Azt mondta, hogy a volt III/III-asok...

- Horváth Balázs is kiemelte, hogy 82 egykori III/III-as volt a taxisok között.

- Hogy hány taxis volt az országban III/III-as, azt nem tudom, de gondolom, hogy előtte is rengeteg taxis, és az élet minden területéről nagyon sokan voltak a biztonsági szervek beszervezett emberei. Ilyen alapon bárki, a pedagógusok is szervezhetek volna puccsot, mert biztos, hogy voltak beépített emberek a pedagógusok között is. Antall József azonban azt mondta: a blokádot olyan precízen, olyan professzionista módon szervezték meg, az egész országot pillanatok alatt lezárva, a tiltakozást olyan keményen fogalmazták meg, hogy ehhez nem lett volna elég okos ez az ország, emögött tudatos puccs, a III/III-asok által szervezett országos akció volt. Nagy felelősség egy ilyen kijelentés. Én magam az elejétől fogva, nem a legelejétől fogva, hanem a megoldáskeresés elejétől fogva elég intenzíven részt vettem az eseményekben. Péntek reggel indultam volna három napra, külföldre a családommal, bepakolva készen álltunk az indulásra, amikor a rádió adta a hírt, hogy országossá kezd terebélyesedni a tiltakozás. Engem valószínűleg keresztülengedtek volna a tiltakozó vállalkozók - akkor még döntően vállalkozói tiltakozók - az országon. De mint a Vállalkozók Országos Szövetségének vezetője úgy véltem, hogy a VOSZ-nak részt kell vennie a megoldás keresésében. A hírek hatására döntöttem úgy, hogy itthon maradok. Délelőtt tíz órakor telefonon föl hívtam a munkatársaimat, és felvázoltam, milyen adatgyűjtésre van szükség a megoldás megtalálásához, kik jöjjenek be az irodámba, mit kell elemeznünk: az olaj beszerzési árát, a benzinár összetevőit, hogy mennyi benne az adó, mennyi a forgalmi jutalék, mi az, ami a világpiaci ármozgásokból következik. Aztán, miközben a munkatársak itt dolgoztak, a rádióban hallott hírek alapján mentem be először a parlamentbe, és kértem Szabad Györgyöt személyesen, hogy próbálja megakadályozni, hogy a Horváth Balázs által vezetett kabinet elveszítse a lélekjelenlétét, és hogy felejtse el, hogy ha kell, akkor a hídról az autót élből a Dunába lökjük. Egy társadalmi válságot nem így kell kezelni, ha már kirobbantották, akkor legalább a válságkezelést oldják meg.

Ezek után jöttem be a szövetségbe, és délután két órakor, tehát péntek délután két órakor az itteni munkatársak által kidolgozott megoldási javaslat utolérte a Magyar Rádióban Horváth Balázst. Ez a javaslat 98 százalékból, szakmai részében száz százalékból megegyezik azzal, amit vasárnap este az Érdekegyeztető Tanács elfogadott. Nem volt semmiféle nyomás, de még egy ötlet sem a „puccs” szervezőitől. A múlt nyáron Antall a 301-es parcellában mondott egy beszédet. Másfél év telt el az előzőhöz képest, és ugyanazokat a szófordulatokat használta, csak fordítva. Azt mondta, milyen zseniális volt '56-ban a társadalom, hogy mindenfajta szervezés stb. nélkül, hogyan tudta néhány nap alatt egy világhatalommal, a Szovjetunióval szemben az egész országot megszervezni. Amilyen szép volt a beszédnek ez a gondolata, olyan rosszul hangzott tőle. Mennyire hiteltelen az az ember, aki ha a saját érdekeit érzi támadva, akkor a III/III-as szervezett meg egy buta országot, ha a történelmi múltról beszél, amiből politikai tőkét szeretne kovácsolni, akkor szenzációs ország, amely mindenfajta segítség nélkül, a világhatalommal szemben is ki tudja fejezni az érdekeit. Ezt eddig soha nem mondtam el így, de úgy gondolom, hogy el kellett mondanom.

- Pedig a taxisblokádnak idején éppen Antall használta elsőként a „polgári engedetlenség” kifejezést, ami valószínűleg a legtalálhatóbb megjelölése a történeteknek.

- Azt gondolom én is, hogy ez a legtalálhatóbb megjelölés. (...)

1994. december 28.

Rádai Eszter: Horváth Balázs történetei. Ma már mondhatja. 168 Óra, 15-17.

(...)

- Most már elég sok idő elmúlt ahhoz, hogy elmondjam: volt egy teljesen kész akcióterv, amely szerint hétfő délután tizenöt órakor erővel megtisztítottuk volna a csomópontokat Budapesten. Úgy gondoltuk, addigra elfogy a polgárok tűrőképessége, és nem a blokádot főntartók, hanem a blokádot lebontók mellett állnak majd ki.

- Mit jelent az, hogy erővel tisztították volna meg a csomópontokat?

- Rendőri erővel.

- Tehát vízágyúval? Gumibottal?

- Vízágyúval, és elvontattuk volna a gépkocsikat. Tehát rendőri erővel... (...)

- És akkor mi történik? Elvontatják az autókat? S ha az emberek nem hagyják magukat, és leülnek az utcán, vagy nem engedik az autókat, akkor behurcolják őket a rendőrségre? És ha kővel megdobálják a rendőröket, akkor mi történik? Hogyan lehet akkor helyreállítani a rendet, ha ellenállnak?

- Ezt is végiggondolhatjuk, de inkább gondoljuk végig a másik lehetséges változatot. Mi történt volna akkor, ha nem írjuk alá a gépjárművezetők számára kifejezetten hátrányos megállapodást? Mert ez csak arra volt jó, hogy az addig politikai ismeretlenségbe burkolózó Palotás János pártot tudjon alapítani. Csak arra volt jó, hiszen annak a megállapodásnak alapján liberalizáltuk az üzemanyagárakat. Vagyis az üzemanyag-fogyasztó, a gépkocsivezető rosszabbul járt, mint a megállapodás nélkül. (...)

- ...ahogyan én emlékszem, Rabár Ferenc akkor kötötte azt a kompromisszumot, amikor Bod Péter Ákos éppen nem volt jelen...

- Így van. De nem azzal voltak megbízva, hogy ne kössenek kompromisszumot, hanem azzal, hogy ne kössenek olyan kompromisszumot, amely a kormány egyértelmű meghátrálását jelenti, és amely gazdaságilag hátrányos az országnak. Erre a megoldásra - azt hiszem, most már ezt is el lehet mondani - Rabár miniszter úrnak nem volt felhatalmazása. (...)

1995. október

„...úgy viselkedett, mint egy idegbeteg” (Trenka István, az Autótaxi-dolgozók Szakszervezetének elnöke) (Peredi Pál (szerk.): Volt egyszer egy blokád. Ríportok, visszaemlékezések, dokumentumok. Bp., FUVOSZ, 1995. 55-62.)

(...)

- A blokád vezetői már kezdetben azt is felismerték, hogy jó lenne valahogy törvényes keretek közé terelni az eseményeket. Azzal a jogot ismerő emberek tisztában voltak, hogy ez nem egy mindennapos, szokványos megmozdulás. Körbejárták a fővárost, megnézték azokat a csomópontokat, az Árpád hidat, az Erzsébet

hidat, ahol a legkeményebb blokádok alakultak ki. Volt CB-rádiójuk, rádiótelefonjuk is. A demonstráció alatt sokkal jobb volt a hírközlésük, mint a belügyé. Még délelőtt kijelölték a főhadiszállásokat, többet is. Az első volt a City Taxi központja, a második a Főtaxi-bázis, hogyha valamelyiket erőszakkal lekapcsolnák, akkor is irányítható maradjon a blokád. (...)

- Szombaton este ismét végignéztük a blokádot - emlékszik vissza az elnök -, akkor már volt egy-két csetepaté. Egy angol kamionos belehajtott a blokádba, de valamennyi blokád visszajelzett, ha kell, kitartanak. Bár nehezen akarták elfogadni az ÉT szükségességét, de meg tudtuk nekik magyarázni, hogy enélkül nem tudjuk megvédeni a demonstrációt. Valós volt a félsz, aminek látható jelei is voltak, hiszen minden blokádnál videóztak civil ruhás belügyesek. Az összes rendszámot, embert megörökítették. Nemcsak a vezetőket, hanem az egyszerű taxisokat és maszekokat egyaránt videóra vették. Kérdés persze, hogy a rendőri erőket rá lehetett volna venni az erőszakos fellépésre. Az egyik legnagyobb blokád az Árpád hídnál volt, a kivézenyelt rendőrezredes először szóba sem akart velünk állni, de azután a rendőrök kezdtek leszállni a kocsikról, beszédbe elegyedtek a demonstrálókcal: neked nem annyi a benzin, te meg tudsz élni. (...)

- Azért annyi eredménye volt a demonstrációnak, hogy az akkori azonnali, majd százszázalékos emelés helyett öt év alatt, fokozatosan érte el a száz forintot - értékeli a mai helyzetet Trenka István. Nálunk mindig a nyugati országokhoz hasonlítják a benzin árát, miközben sem a keresetek, sem a vállalkozók bevétele nem közelíti meg a nyugati szintet. Hamisak ezek az összehasonlítások, hiszen akkor a benzinárakat sem lehetne ehhez igazítani. Kétségtelenül az autó-tulajdonosok alkotják a társadalom gazdagabb rétegét, hiszen még van autójuk, de a statisztikák azt is elárulják, milyen sokan, egyre többen adják le végleg a rendszámot. Hány szegény ember nem tudja hétszámra beindítani az autóját. (...)

„Természetesen nem lövöttem volna...” (Barna Sándor)
(Volt egyszer egy blokád... i. m. 102-107.)

(...)

- Mit kellett és mit lehetett tenni?

- Azonnal fel kellett volna lépni, adott esetben erő alkalmazásával. De itt nemcsak személyekről van szó, hanem járművekről

is, és erre sem eszköz, sem - ezt hangsúlyozom - tapasztalat nem állt még a rendelkezésünkre. A „kellett” és a jogi lehetőség viszont nem azonos. (...)

- Tehát be lehetett és be is kellett volna vetni erőt a tüntetés kezdetén?

- Be lehetett volna avatkozni, én úgy láttam. És ez azóta is, ahány emberrel beszélek, vita tárgyát képezi. Volt, aki szerint erőt kellett volna alkalmazni. Én a mai napig állítom, hogy nem lett volna szabad. Semmi olyat nem teljesítettem a szolgálatom alatt, amivel nem értettem egyet. Mert ha nem értettem volna egyet valamivel, akkor lemondok a beosztásomról vagy a munkakörömről. (...)

Bánkúti Gábor: „...lélek az ajtón se be, se ki” -
(Volt egyszer egy blokádn... i. m. 163-169.)

(...) Nem sokkal éjjel fél egy előtt ismét nyílt az ajtó. Ha nem is felhőtlenül ragyogó, de derűs arccal mondták a teremben lévők: megszületett a megállapodás. Nyilatkozatra nem szívesen vállalkoztak a fuvarozók képviselői, mert siettek volna a torlaszokhoz intézkedni. Felkínáltam, hogy használják ki a rádió lehetőségeit is, ez megkönnyíti a dolgukat. Eszembe jutott a délutáni telefonos „találmány” (ma amikor a krónika munkatársai már rendszeresen rádiótelefonon tudósítanak, már az a különös, hogy az élő telefonjelentkezés akkor nem volt természetes), azt továbbfejlesztve mondtam: megoldhatjuk úgy a beszélgetést, hogy egymás kezébe adjuk a kagylót. A megoldás a küldöttségvezetőknek is tetszett, Peredi Péter is segített meggyőzni őket. A fuvarosok azt kérték, hogy ha lehet, először csak azt mondjuk be, hogy a taxisok figyeljenek, rövidesen beszámolunk a tárgyalások eredményeiről, így van idejük, hogy odamenjenek a kocsirádiókhoz. Gyorsan érintkezésbe léptem a stúdióval, megegyeztünk. Elhangzott a bejelentés, majd - emlékezetem szerint 0 óra 45 perckor telefonon élőben is jelentkeztünk. Mindkét fél képviselői elmondták a megállapodás részleteit, és felkérték a torlaszoknál lévő kocsivezetőket, hogy fokozatosan szüntessék meg az útelzárásokat, vonuljanak el, hogy reggel zavartalanul megindulhasson a forgalom. Úgy emlékszem, hét percet vett igénybe az élő beszélgetés. Ahogy véget ért, siettem be a rádióba, gondoltam, meghallgatom a szalagot, az üresjáratokat - elsősorban a riporter szöveget - kívágom, hogy ismételni lehessen. Amint beértem a kettős stúdióba - néhány perccel éjjel fél kettő előtt - nekem esett Dombóvári Gábor barátom:

- De jó, hogy jössz, egy óra óta valósággal égnek a drótok, annyi a telefonhívás, hogy valami kalózkodón több, állítólag illetékes recsegős hangon azt mondta be, hogy megegyezés van, és a taxisok menjenek haza. Márpedig ők tudják a rádióból, hogy nincs megállapodás.

- Ne hülyéskedj, nem tudtad elmagyarázni, hogy tényleg mi mondtuk be, és azért volt rossz a hangminőség, mert telefonon tudtunk csak jelentkezni?

- Mondtuk, de nem akarták elhinni, mert egy órákor a hírek még az esti változatot mondta be, hogy továbbra sincs megegyezés.

- Ki a hírszerkesztő?

- H. Józsi, már kerestük, de nem találjuk. Lehet, hogy elment, lehet, hogy bezárkózott valahova és lefeküdt aludni.

- Úgyis meg akartam vágni a felvételt, majd csinállok egy kópiát, talán sikerül megszűrni a hangot, hogy ne recsegjen.

- Az a helyzet, hogy nincs felvétel, mert már nincs műszaki személyzet, csak itt a stúdióban, itt meg nem lehet telefonhangot rögzíteni. Legfeljebb az alibi-fonaton (a repülőtérhez hasonló többsávos, különböző adásokat és telefonbeszélgetéseket a pontos idővel együtt rögzítő berendezésen) lehet meg, de ahhoz ilyenkor nem lehet hozzáférni. Nagy szolgálatot tennél, ha beülnél a stúdióba és most már innen elmondanád, hogy miben állapodtak meg, mit történt, hogyan jött a hang, miért volt recsegős, és válaszolnál is az ezzel kapcsolatos beérkezett kérdésekre.

Beültem tehát a stúdióba, és Dombóvári segítségével elmondtam, mi és hogy történt, mi a megállapodás, mit mondtak a küldöttségvezetők. Ez most már stúdióminőségű hangon történt, más kérdés, hogy most is ott voltak-e a készülékek mellett az érdekeltek, vagy sem. Abban maradtunk, hogy intézkednek a hírek felől, hogy ott is a mostani állapotot mondják, én pedig kértem a garázsunktól, hogy vigyenek haza. Budaörsön lakom, tudtam, hogy a Sasadi útnál (az Osztapenkónál, ahogy ma is mondja a köznyelv, pedig már rég elvitték az orosz parlamenti szobrát, ami akkor még ott állt) van a legszigorúbb zár, de bíztam benne, hogy most már csak átjutok valahogy. Tévedtem. Mint kiderült, mikor odaértünk, több száz méteres a torlasz, és meg sem kezdték bontani a zárast. Kiszálltam a kocsiból, előrementem, megkérdeztem, miért nem történik semmi. - Amíg nincs megegyezés, marad a blokádn - kaptam a választ.

- De hiszen bement a rádió, hogy megállapodtak.

- Ugyan kérem, a rádió össze-vissza beszél. Bementék valami recsegő vonalon, hogy megegyeztek, aztán meg azt, hogy nincs megegyezés. Aztán megint azt mondták, hogy megegyeztek, most az előbb meg a hírekben megint azt, hogy nincs megegyezés. Úgyhogy biztos, ami biztos, mi maradunk. (...)

„Most még ingerültebbek az emberek...” (Lengyel László politológus). (Volt egyszer egy blokád... i. m. 183-186.)

(...) Az utolsó érdekes élményem azokból a napokból Németh Miklóshoz kötődik. Akkor független képviselő volt. Felhívott bennünket, Bihari Mihályt, Király Zoltánt és engem. Egy óbudai vendéglőbe mentünk. Arról kérte véleményünket, hogy visszatérjen-e a politikai életbe. Azt latolgatta, megbukik-e a kormány, vagy megbuktatható-e, és visszatérjen-e ő egy nagy beszéddel. Akkor aztán összehívták a parlamentet. Szinte teljesen egyöntetű volt a véleményünk, hogy nem bukik meg a kormány, bár ez a kormány gyenge, de túléli a blokád. Lebeszéltük arról, hogy nagy beszédet tartson. Nagyon rossz pillanatban mondana beszédet. Meg is győztük. (...)

Ma már úgy látom, hogy akkor a taxisblokád zárta le azt a folyamatot, amellyel az a nemzedék elfoglalta helyét a hatalomban. Ez az a generáció, amely az elmúlt négy évben lényegében átvette a kulcspozíciókat a gazdaságban és a politikában. Ez egy robbanásra kész nemzedék volt. Mondhatnám úgy is, hogy az én nemzedékem. Talán ezért is tudtam velük akkoriban olyan jól szót érteni. Mi a diáklázadások korával kezdtük, belőlünk nőttek ki a vállalkozók, és ez a generáció jutott el akkor a forrpontra, s foglalta el később a pozíciókat. Ettől a társaságtól ma már nem várható lázadás. Van némi berzenkedés, ha mondjuk be akarják vezetni a 44 százalékos tb-t a szellemi tevékenységre, vagy dühösek, ha valami nagyobb végkielégítésről olvasnak az újságban. De ez már nem az a düh, ami akkor elvezetett a taxisblokádhoz. (...)

„...a taxisblokád nem a taxisokról szólt” (Hegedűs Zsuzsa szociológus). (Volt egyszer egy blokád... i. m. 187-197.)

(...)

- Mi volt itthon az első dolga?

- Először végigjártam a taxisokat, fuvarozókat, s az első interjúsorozatban azt próbáltam kipuhatolni, hogy kikkel kell,

érdemes, lehet folytatni a munkát, illetve, hogy az általam keresett gondolat benne volt-e az eseményekben. Kiderült, hogy nemcsak benne volt, hanem tulajdonképpen maga a benzinár, a taxisok sajátos helyzete az első interjúkban meg sem jelent. A módszer ugyanaz volt, amit magam már húsz éve alkalmazok és bevált, ez az úgynevezett szociológiai intervenció, aminek lényege, hogy az adott konfliktusban részt vevőkből kialakítunk egy csoportot (ez nem feltétlenül reprezentálja a mozgalomban részt vevők összetételét), amely az adott akció által felvetett probléma minden összetevőjének megjelenítésére képes. Ezután már csak az a kérdés, hogy veszik-e a lapot, hajlandók-e és tudnak-e együttműködni a továbbiakban. Az első megkérdezettek azonnal elmondták, hogy kik voltak a legaktívabbak, a tárgyalások, a rádió- tévé- és sajtómegszólalások alapján kik lehetnek a legalkalmasabbak az együttműködésre. A második körben végigjárt emberekkel elmeséltem a történetet, azért, hogy kiderüljön, ők hogyan élték meg akkor, és hogyan értékelik utólag. Ekkor vált bizonyossá, hogy a hipotézisem itt működni fog. Tízszer annyi emberrel beszéltem, mint ahányan végül a csoport munkájában részt vettek, és mindegyikük úgy érezte, hogy történelmet csinált. Ez nem nagy szó, csak azt jelzi, hogy megvolt az igény a tett valós következményeinek kielemezésére. Ebből a célból alakítottunk meg két 15 fős csoportot. (...)

- A szociológusnak ez mit bizonyított?

- Ez az igény és a médiahatás együttesen azt mutatta, hogy ez valóban fordulópont volt a rendszerváltás utáni első demokratikusan megválasztott parlament és a posztkommunista Magyarország életében.

(...) A közvélemény amiatt szimpatizált az akcióval, mert az kifejezte: az emberek a rendszerváltástól nem egyszerűen a szabadságot várják el, hanem sokkal több részvételi jogot, az állampolgárok sokkal nagyobb tiszteletét, és másfajta viselkedésmódot a hatalom részéről. Ehelyett azt tapasztalták, hogy gőgös a kormány, lenézi az állampolgárt, és nem ez a demokrácia. Az elsődleges mondandó tehát a modern demokrácia igénye volt.

- És ezt az akkori ellenzék képviselte? Innen a szövetség?

- Ez nem ilyen egyértelmű. Belépett például Rajk László, aki valaha maga is taxizott, azonnal letegezte őket, megtalálta a megfelelő hangot, utána azonban azt kezdte magyarázni, hogy tetszett volna másképpen választani, meg hogy majd négy év

múlva lesz mód a korrekcióra. Nos, erre a csoport a szó szoros értelmében felháborodott, ugyanis ennek az akciónak sok más mellett éppen az volt a mondandója, hogy a négyévenkénti választásra épülő modell egyáltalán nem felel meg a modern társadalomnak. Az emberek a saját sorsukról nem meghatározott időközönként akarnak dönteni, hanem folyamatosan jelezni kívánják, ha mondandójuk van. Ebből kiderül az is, hogy alapvetően azonosak az igények Keleten és Nyugaton. Az nyeri meg a választást, aki el tudja hitetni, hogy nagyobb átláthatóságot, több közvetlen beleszólást tud biztosítani. (...)

Aczél Endre: Semmi rokonszenv a kormánnyal - avagy: miként látta a külföld az eseményeket? (Volt egyszer egy blokád... i. m. 197-200.)

A rendszerváltozás utáni Magyarország mindmáig nem keltette fel olyan mértékben a külföld figyelmét, mint 1990 októberében.

Az érdeklődés okát Olaszország egyik legtekintélyesebb lapja, a Corriere della Sera abban ragadta meg, hogy a „taxisblokád” volt az első válság a „kommunizmus utáni Európában”.

Ami úgy értendő, hogy a rendszerváltó országok közül elsőnek Magyarországon borult fel a rend. Jegyezzük meg, hogy ennek a válságnak az értelmezésében az akkori hivatalos Magyarország hangja szinte egyáltalán nem jutott el a világ - mindenekelőtt azonban Európa - közvéleményéhez, mert a hírügynökségek, lapok, rádiók és televíziók szinte kizárólag az események ellenzéki olvasatát tolmácsolták.

Olyan lapokban, mint a londoni The Times, vagy még inkább: a hamburgi Dér Spiegel kizárólag gúnyos, sőt alkalmanként megvető felhangok, idézőjelek között jelentek meg a kormány által szervezett tüntetés jelszavai, vagy azok a nézetek, hogy „liberális összeesküvés” folyik a hatalom megragadására, és egy „törpe minoritás gyakorol terrort” a többség felett. A Spiegel ebben az összefüggésben rámutatott: a kisebbséggel való állandó kormányzati (illetve MDF-es) példálózás onnan fakadt, hogy Magyarország uralkodó politikai pártja folyamatosan össze tévesztette magát az egész néppel. Nem maradt észrevételen Kónya Imrének, az MDF egyik vezetőjének a Tv-híradó kézi vezérlését célzó vállalkozása sem. (...)

Szükséges itt rámutatni, hogy a világ nagy, közvélemény-formáló erői kétfajta - részben Budapestről is származtatható - csábi-

tásnak sem engedtek. Az egyik az lett volna, hogy a magyarországi válságot az 1990. őszi (öbölháborús) olajválság „leágazásaként” kezeljék. A másik pedig az, hogy az akkori Szovjetuniót, amely valóban drasztikusan visszafogta magyarországi olajszállításait, az események mesterséges és tudatos előidézőjeként tüntessék fel.

Nem, a taxisblokádöt olyan eseményként kezelték, amely kifejezésre juttatta, megtestesítette a kormánnyal szemben folyamatosan, régóta érlelődő, általános elégedetlenséget. (...)

1997. március 24.

Pálffy G. István: Hazudnak, rendületlenül. Új Magyarország, 3.

(...) Se szabadnak, se demokratának nem mondhatná magát az, aki elfelejtette, hogy az SZDSZ akkori elnöke mondott buzdító beszédet a rádiós 168 órában, hogy Kőszeg Ferenc és Solt Ottilia - Isten nyugossa meg - agitált a barikádokon, ifjú Rajk László pedig ott ült a taxisok akkori és mostani szószólója mellett, a szervezési központban.

Lehet, hogy a videószalagok azóta megsemmisültek. Lehet, néhányunknak épp azért kellett távoznunk a televízióból, hogy a dokumentumok megsemmisülhessenek. De az emlékezet - a tiszta emberek emlékezete - csak a tiszta emberekkel együtt semmisül meg.

Sajátos képesség népképviselőkként feltüntetni a taxisokat és szélsőjobboldali befolyások szerencsétlenjeiként ábrázolni a parasztokat. Sok évtizedes örökség és képesség. Az értelmiség taxisai - bocsánatot kérek az avatatlan taxisoktól - mindig jók voltak, Illyésék, Németh Lászlóék mindig gyanúsak. Ugyanez játszódik most szellemileg kisebb, politikailag viszont legalább akkora formátumban. (...)

1997. április 12.

Kende Péter: Nemzetrontók. Magyar Hírlap, 7.

A márciusi úttorlaszokkal a magyar demokrácia lappangó válsága fontos határkőhöz érkezett. Amikor ugyanis egy parlamentileg szilárd többséggel bíró - forma szerint tehát legitim - kormány

nem képes elfogadtatni az ország életben maradásához szükséges reformokat, akkor ott nagy baj van.

Az 1990. októberi taxisblokáddal való összevetés ezért is félrevezető. A maga módján az is „kritikus” volt (a szó „krízis”-értelmében), de kirobbanása az átalakulás egy olyan kezdeti stádiumában történt, amikor a társadalmi érdekegyeztetésnek még nem voltak meg az intézményes fórumai. Azóta, részben a taxisblokádnak köszönhetően is, ezek a fórumok létrejöttek és több-kevesebb sikerrel működtethetők, még a mezőgazdaságban is. Másfelől abból, hogy a vállalkozók egy elszánt, kis csoportjának hat évvel ezelőtt „szintén nem volt igaza” - vagy ellenkezőleg, „szintén igaza volt” - nem következik, hogy a kollektív érdekérvényesítésnek nincs más útja, mint a szervezett rendbontás. Az úttorlaszokkal a demokratikus egyezkedés folyamata a hat és fél évvel ezelőtti szintre esett vissza.

Az a különbség sem elhanyagolható, hogy a taxisblokádra egy kormányzati ciklus elején, az úttorlaszolásra pedig egy másiknak a vége felé került sor. Ehhez képest a közrend szempontja szinte elhalványul, hiszen az első esetben a káosz még termékeny is lehetett, a második esetben azonban a társadalmi dialógus felborulása - aminek az úttorlasz csak az egyik, s talán nem is a legfontosabb jele - arról tanúskodik, hogy ez a dialógus megrekedt, s hogy alig egy évvel a soron következő választások előtt éppen a legfontosabb kormányintézkedéseket fenyegeti az elutasítás, a végre nem hajthatóság veszélye. (...)

1998. szeptember

Rádai Eszter: Olyan ez, mint az autóvezetés. Beszélgetés Rabár Ferencsel, az Antall-kormány első pénzügyminiszterével. Beszélő, 8-22.

(...)

- A kormányüléseken azonban rendre leszavazták az elképzeléseit. Még az is előfordult, hogy megszavaztak valamit, amire egyedül ön mondott nemet, aztán mégis önnek kellett képviselnie a nyilvánosság előtt a többségi álláspontot...

- Ez így volt. Például a benzinár rettentő radikális emelését - ami aztán a taxisblokához vezetett - én nem akartam. Ez

tőlem látszólag nem volt logikus, Kádár Béla szememre is hánysta, hogy miközben én vagyok a „sokkterápiás”, most miért nem akarom megemelni a benzinárát. Nem értették meg, hogy a sokkterápiának éppen az a lényege, hogy békén hagyjuk a gazdaságot, aztán egyszerre mindent, vagy majdnem mindent megváltoztatunk, aztán megint békén hagyjuk. Tehát nem szabad toldozni-foldozni, hanem majd ha eljön az ideje, akkor a régit el kell dobni, és új ruhát kell venni. Tehát visszatérve az én kormányon belüli leszavazásaimra: ők akarták a magasabb benzinárát, de utána nekem kellett a parlamentben felállni, és megvédeni az ő álláspontjukat, amivel magam nem értettem egyet. (...)

- Olvastam egy önnel készült interjúban, hogy pénzügyministersége hónapjait mindezen nehézségek ellenére élete talán legszebb korszakának tartja, de nekem egyszer elmondta, hogy a taxisblokádot még ezen belül is egészen fényes pillanatként élte át. Ezt még most is így gondolja?

- Föltétlenül. Tudniillik a modern világban a személyiség szerepe teljesen eltörpül. A történelemnek ebben a korszakában minden személytelenné válik, a döntések is személytelenek. Én úgy érzem, hogy a taxisbloká idején az én szerepem nagyon személyes szerep volt. Ezért tartom ezt olyan fontosnak. (...)

2006. június 23.

Stefka István: A titkok tudója. Horváth Balázs: A teljes értékű rendszerváltást nem volt kívül véghezvinni. Magyar Nemzet, 4.

(...)

- Kihez fordulhatott?

- Bentről senkit sem kérdezhettem meg. Miután a tanácsai rendszer helyett önkormányzati rendszer lett, ezért első lépésként nekiálltam a közigazgatási rendszert felépíteni. Túrós András volt az országos rendőrfőkapitány és belügyminiszter-helyettes.

- Segített?

- Mindenki félt. Ekkor felhoztam Szombathelyről a megyei bíróság elnökét, Szabó Győzőt országos rendőrfőkapitánynak. Persze az ő segítségével sem sokra mentem, mert ő sem értett

hozzá, de megbízta benne. A Belügyminisztérium évtizedekig a legnagyobb titokban működött, senki sem tudott arról, hogy mit jelent a III/1-es, a III/2-es vagy a III/3-as ügyosztály. Ezeket nekem is meg kellett tanulnom. A III-as főcsoportfőnökség 1990 januárjában megszűnt, és még előttünk létrehozták az Információs és Nemzetbiztonsági Hivatalt, de az emberek maradtak. Mielőtt megnyertük volna 1990 tavaszán a választásokat, jellemzően a vezető beosztású elhárítós, állambiztonsági szakembereket, rendőrtiszteket eldugták valahová, nehogy kérdezősködni tudjunk. Különböző kerületi, megyei rendőrkapitányságok bünyűyi alosztályának vezetői, főkapitány-helyettesei lettek, vagy a civil élet jól fizető munkahelyeire kerültek. Mindenesetre a rövid időm alatt, 1990 decemberéig a fővárosban az összes kerületi rendőrkapitányt sikerült lecserélnem az általunk megbízható emberekkel.

- Mint belügyminisztert, lehallgatták?

- Szinte biztos vagyok benne. Antall József szobájának biztonságát is egy másik ország titkosszolgálatja ellenőrizte, hogy tiszta-e.

- Említette, hogy a pártállam volt emberei rettegtek az új hatalomtól. Aztán hamar kiderült, hogy az MDF által vezetett koalíció kinevezett miniszterei nem vérszomjasak, nem bosszúállók. Antall Józseffel az élén. Jó volt ez, hogy így tettek? Hová lett a Tovarisi konyec, a tavaszi nagytakarítás?

- Kivel csináltam volna meg a tavaszi nagytakarítást? A taxisblokádnál sem akadt egyetlen rendőr, akivel rendet tudtunk volna teremteni. Barna „elvtárs”, Budapest rendőrfőkapitánya a Magyar Rádióban nyilatkozta, hogy nem fogadja el az utasításaimat. A teljes értékű rendszerváltást nem volt kivel megcsinálni. A parlamentáris demokráciát, a jogállamiságot biztosítottuk. Ez volt a maximum. (...)

2007

Bába Iván: Békés átmenet. Adalékok a kialkudott rendszerváltoztatáshoz, 177-190.

Kajdi József: Viszonylag hamar befejeződött az ülés, tehát késő délután-kora este hangzik el az ülést követően a bejelentés.

Arra készültem, hogy aznap éjszaka szokásosan bennmaradva megcsinálom a szó szerinti jegyzőkönyvet. Kimentem valamilyen vacsora után nézni. Döbbenet láttam, hogy azokat a virágágyásokat, amelyek a tér szélén, a beton szélén ki voltak rakva – hiszen akkor már bizonyos nemzetközi feszültségek miatt próbálták védeni a Parlamentet – elvitték a rendőrök. Elég sok rendőrt lehetett látni, és nyitott volt az Alkotmány utca felől a tér. Kérdeztem is az egyik posztos rendőrt, hogy miért veszik el, mi fog itt történni? Közölte, hogy taxisdemonstráció. Most jelentették be a taxisok a BRFK-nak, hogy márpedig ők a ma esti bejelentés hatására demonstrálni fognak. Mondtam, hogy álljon meg a menet, hát a gyülekezési törvény? Itt van előnye annak, aki a törvényt csinálta. Emlékeztem rá, hogy ilyen nincs. Hogy én bejelentem, és azonnal rendezvényt tartok, hát ez törvénytelen valami. Nem tarthatnak itt demonstrációt a taxisok, hiszen két nappal korábban kell bejelenteni stb. Márpedig ők azt a parancsot kapták a BRFK vezetésétől, hogy a taxisok itt demonstrálnak. Gondoltam, jó. Megvettem a vacsorámat, visszajövök, akkor már valóban kezdtek gyűlni a taxisok a Parlament előtt. Nem hagyott békén a dolog, és kértem a rendezvényt biztosító rendőrök főnökét. Bemutatkoztam, akkor egy kicsit komolytalannak tartott, hiszen csak 32 éves fiatal gyerek voltam, ezért az igazolványommal próbáltam igazolni, hogy ki is vagyok. Mondtam, hogy mint a kormányhivatal vezetője, szeretném, ha valamilyen felvilágosítást adna, hogy egyáltalán mi ez. Mert ez szerintem teljesen törvénytelen, és nem szabadna megengedni. Ő ugyanazt mondta el: a főkapitánytól azt a parancsot kapták, hogy itt a taxisok demonstrálhatnak. Úgysem lesz semmi, ők biztosítják a rendet. Az este folyamán, amikor láttam, hogy még több taxis jön, és a Parlament lépcsőjénél hangosbemondóval egyre jobban szítják a hangulatot a szónokok, kétszer is lementem, hogy belehallgassak. Láttam, hogy ott a szemek egyre vörösödnek, a fejek hiúinak, és az indulatok egyre magasabb hőfokot kezdenek elérni. És bizony itt már nemcsak arról szól a történet, hogy most tiltakozunk a benzináremelés ellen, hanem arról is, hogy kényszerítsük rá a kormányt, azonnal vonja vissza. És hogy nyomatékossá tegyük – mondják a taxis szónokok –, foglaljuk el a hidakat. Hát, mondom, fele se tréfa, ez azért egy picit már komolyabb, mint itt hőzöngeni. És akkor ugyanúgy beszélek azzal a rendőrtiszttel, akivel az előbb beszéltem, hogy hallotta? Mondta, hogy hallotta. És, mondom, ennyi? Nem, ők bejelentették a központnak, hogy ez most így elhangzott, onnan azt a választ kapták, hogy nem kell ezt komolyan venni. Én azért nem hagytam ennyiben a dolgot, fölmenvén a szobámba

kértem Barna Sándort, Budapest akkori rendőrfőkapitányát, akit kapcsoltak is. Bemutakoztam, és elég határozottan mondtam, hogy szerintem törvénytelen volt már ennek a megengedése is, nem lett volna szabad hagyni, de ha már ez történt, és most a következő állomás a hidak lefoglalása, akkor talán ezt meg kellene akadályozni, rendőrautókkal kéne odaállni, és nem engedni, hogy a taxisok a hidaknál blokádot csináljanak. Ő maga is azt mondta, hogy komolytalan a dolog, nem kell ezzel foglalkozni. Gondoltam, ő a szakember, nyilvánvaló, hogy ez így van. Elkezdtem dolgozni, de egy óra múlva hallom, látom, hogy még hangosabb a lenti tömeg, rengeteg a taxi. Akkor már a teret teljesen elfoglalták a taxikkal, dudáltak, kiabáltak. Megint lementem, és pont akkor értem le, amikor már az hangzott el, hogy na, akkor most induljunk, és mindenkinek ki volt osztva, leosztva kocsikra, te méssz ehhez a hídhoz, ahhoz a hídhoz. Látszott, hogy tényleg komolyan gondolják a dolgot. Akkor már azonnal visszarohtam a szobámba, kérve megint Barna Sándort, és mondtam, hogy te, ennek fele sem tréfa, most szállnak be a kocsikba, és indulnak lefoglalni a hidakat. Amire a válasz az volt, hogy ne foglalkozzak ezzel, reggelig úgyis hazamennek. Mire a város fölébred, és elindulna a tömegközlekedés... Én aznap éjszaka a saját kocsimmal még haza tudtam menni, másnap reggel, már hihetetlen kerülőutakon, valahogy még beértem nyolc előtt a városba, de akkor már érződött az egészen, hogy ez mégsem annyira komolytalan dolog. És azonnal folyamatos kormányülés kezdődött. Akkor már látszott, hogy nyolc órától kezdve Budapest blokádjá beállt, folyamatosan akciók kezdődtek az országban is. És ettől a délelőttől kezdett a kormány folyamatosan ülésezni, mert érezte azt, hogy nagy baj van. Antall József ekkor kezdett az altatásból ébredezni. Ő még azzal feküdt a kés alá, szegény, hogy nincs semmi baj, s azzal ébredt, hogy országos blokádnak van, és valamit tenni kellene. Menet közben még a kórházi ágyán magához veszi az irányítást, amiről persze senki sem tud, mert mindenki úgy tudja, hogy itt a belügyminiszter, ő csinálja a dolgokat. A kormány megpróbál bizonyos intézkedéseket tenni. Az első intézkedés az, hogy én beszélek a HM jogi főosztályvezetőjével, Fehér Józseffel. Vele együtt fölkerestük Horváth Balázst a belügyminiszteri szobában, előkészítve egy (titkos) határozatot, aminek az volt a lényege, hogy a honvédség műszaki alakulatai nehézfegyverekkel – a honvédségnek voltak ilyen alakulatai, utakat, hidakat építettek – megtisztítják a gócpontokat. Ha nem hajlandók a taxisok levonulni, akkor természetesen a rendőrséget is igénybe véve. Hiszen itt, ha belegondolunk, komoly szabadságjogok

ütköznek: a gyülekezési jog, ráadásul teljesen jogszerűtlenül gyakorolva, hiszen semmi szabályos bejelentés nem történt, és az emberi szabadsághoz és a szabad mozgáshoz való jog. A blokádnak hatására az emberek nem jutottak be a munkahelyükre, nem jutottak be kórházba, nem jutottak el a rokonokhoz, családkhoz. Magára a kormányülésre is mentőautókkal próbáltuk behozni a minisztereket, mert nem mindenki tudott már bejönni a blokádtól, nagy nehezen néha a szirénázó mentőket átengedték. Balázs alá is írta ezt a határozatot, és a médiában is elhangzik, hogy a kormány most már fel fog lépni, és inkább menjen mindenki haza békében. A köztársasági elnök azonnal kiadott egy főparancsnoki parancsot, határozatot és kommunikét. Szeretném hangsúlyozni, hogy a köztársasági elnök békeidőben nem főparancsnok, semmilyen joga nincs közvetlen utasításra a honvédelmi erők felé. Ennek ellenére a köztársasági elnök úgy érezte, hogy neki ezt ki kell adni. Nyilvánvaló, hogy elkészítették és aláírták. Aminek az volt a lényege, és a kommuniké is erről szólt, hogy megtiltotta a honvédségnek a beavatkozást, így belépett a történetbe a köztársasági elnök. Antall először is kiadja utasításba, hogy azonnal le kell ülni tárgyalni a taxisok vezetőivel. Illetőleg akkor már nemcsak a taxisok, Palotás meg más szerencselovagok is gyorsan ráéreznek, hogy itt ideális alkalom van kitűnni. Egy parlamenti párt azonnal felszólítja a kormányt a lemondásra. Az SZDSZ azonnal a taxisok mellé áll, holott egy teljesen törvénytelen megmozdulás zajlik, a gyülekezési szabadsággal való visszaélés történik. A kormányülésen talán Boross Péter veti föl azt az ötletet, hogy hívjuk át Göncz Árpád köztársasági elnököt az ülésre. Kérjük meg arra, hogy – mivel Antall utasítására elkezdődnek a tárgyalások – szólítsa fel a taxisokat, hagyjanak föl a blokáddal. Megindulnak a tárgyalások, nyilvánvaló eredményre fognak vezetni. Rendezni, normalizálni kellene az állapotokat. Átmentem Árpád bácsihoz és megkértem, hogy fáradjon át, mert a kormány szeretne tőle valamit kérni. Ő ennek eleget is tett, átjött, leült Antall József helyére. Ő tudta, hogy melyik a miniszterelnök helye, amit, ha nem volt ott a miniszterelnök, tiszteletből mindig üresen hagyott a helyettesítő miniszter is. De Árpád bátyám rögtön oda leült. (Ennek egyébként még egyszer lesz jelentősége. Antall halálakor szintén rendkívüli kormányülés van, Göncz Árpád akkor is leült Antall helyére, miközben ott vannak a gyertyák.) Elhangzik a kérdés, hogy kérje meg az ország lakosságát a békére stb. Nagyon érdekes a reakció. A köztársasági elnök úr azt mondja, hogy ő a nemzet egységét képviseli, pártok felett áll, és ő a tekintélyét ilyen

piszlicsaré dologra nem használhatja. Lássuk be, hogy ez a kormány ügye, rendezze el a kormány, ő ebben nem kíván szerepet játszani. Főllál, megköszöni a meghívást és elmegy. A döbbenetből akkor ocsúdik fel a kormány, amikor körülbelül egy óra múlva berohan egy titkárnő és mondja, hogy azonnal menjünk, mert a Magyar Televízió megszakítja adását és a köztársasági elnök nyilatkozni fog, az ország polgáraihoz fog szólni. Hát, gondoltuk, mégiscsak meggondolta, mialatt visszasétált. Ez a tíz perc mégiscsak elegendő volt arra, hogy Árpai bátyánk komolyabban vegye a kérdést, és megfogadja a kormány kérését. A tévében látjuk köztársasági elnök urat, aki egy írott nyilatkozatot fölolvass „Honfitársaim” megszólítással, és lényegében pont az ellenkezője történik, mint amit mi kértünk.

Kövér László: A taxisblokádot az a titkosszolgálati hálózat szervezte, amelyikről már beszéltem. Az első igazán jól szervezett akciója volt. Erejük teljében voltak, frissek voltak a kapcsolataik a legális szférában, sokkal többen voltak még aktívak. Ez egy olyan akció volt, ami korántsem volt spontán. Ha spontánnak indult is, „ráépüléssel” egy pillanat alatt katonai precizitással szervezték meg azt a blokádot, ami Budapestet, majd az egész országot megbénította. Akkor érdekes módon az a radikális elem ment ki az utcára, akik az SZDSZ társadalmi bázisát alkották. A „radi szadi”, ahogy egymás között nevezték. Azok, akik a populista szólamokra a leginkább fogékonyak. Akik elégedetlenek voltak az MDF vezette rendszerváltoztatással, mert személyes egzisztenciájuk ellehetetlenülését összekötötték ezzel a változással. S mivel ez a lecsúszástól félő alsó közép-réteg volt, egy-két nap után eltűntek az utcákról, s egyre inkább jöttek a lumpen elemek. Ennek is volt köszönhető, hogy viszonylag gyorsan megoldódott a probléma. Mert világos volt a szervezők számára is, hogy ezeket az embereket ők sem tudják kezelni. Világos volt, hogy az első 2-3 napra szóló társadalmi eufória, ami egyfajta forradalompótlék is volt, hamar átcsap a többség ellenszenvébe. De a célját elérte. Tovább nem is akartak menni. Az SZDSZ szeretett volna kormányváltást, mert úgy gondolta, hogy sok minden eldőlt az első négy évben, és szerettek volna ujjhegyüket a valóság ütőerén tartani. De az MDF-kormány már ott elveszítette az 1994-es választást. Csak lenn kellett tartani, s ehhez mi kiváló eszközül szolgáltunk. Az erkölcsi kára óriási volt. Haszna az volt számunkra, hogy lerántotta a leplet azokról – az SZDSZ-ről –, akikkel egy táborban éreztük magunkat.

2010. október 27.

Antall György: A rendszerváltozás blokádja (Konzervatórium)

(...) A reformközgazdász szakma és az akkori liberális ellenzék (SZDSZ, Fidesz) fő megmondóemberei az egyetemi közgazdasági tankönyvek aktuális fejezeteit olvasták a kormány fejére. Már az első száz napban a lengyel mintájú sokkterápiát, radikális privatizációt, a minél teljesebb piacositást és az állam radikális leépítését kérték számon az új kormánytól, etatizmusról, a magyar középrétegek megengedhetetlen támogatásáról és még száz egyéb „galádságról” szónokoltak, míg ezzel szemben az MSZP épp a „szocializmus vívmányainak” leépítésével, a mérhetetlen szegénység eltűrésével és szociálisan érzéketlen kormányzással riogatták a nagyérdeműt. Hetente jelentek meg az ÚJCSAKÓ (Újpesti Családsegítő Központ) létminimum-számításai, s mindeért természetesen a múltba néző, reakciós és hozzá nem értő kormánypártok voltak a felelősek. Hogy a sokkterápia még nagyobb szegénységet, még több ember reménytelen leszakadását okozta volna, az láthatólag senkit sem érdekelt.

„Nem ellenzék, ellenfél.” Ezt a kiváló mondatot Kis János, az SZDSZ akkori elnöke ugyan nem akkor, hanem néhány héttel a taxisblokádot után fogalmazta meg, hozzátéve, hogy „kérlelhetetlenül fognak harcolni a kormány ellen”, de a párt események alatti viselkedéséből már a blokádot napjaiban is világos lett, hogy a legnagyobb ellenzéki párt meghatározó személyiségei mennyire nem voltak lojálisak a rendszerhez, s mennyire nem képesek elfogadni a parlamenti választások eredményét, ha nem ők nyernek. (...)

Árpai bácsi. Nehéz a dolgot szépíteni: a Magyar Köztársaság elnöke a közrend és a legitim kormány ellenében, az ország közlekedését megbénító magánfuvaros blokádot mellé állt. Nem igaz, hogy a nyilatkozataival és határozott kiállásával visszatartotta a kormányt a katonai erő bevetésétől, mert ilyen szándék nem volt. De az sem az államfőn múlt, hogy a kormány a rendőrséget használja a rend helyreállítására, mert a rendőrség vezetői jó előre kilátásba helyezték a parancsok megtagadását. Azonban az államfőnek egyetlen szava sem volt a kormány, csak a blokádozók mellett, a műtétből lábadozó kormányfőnek pedig barátságosan a lemondást ajánlotta. A két régi barát és '56-os harcostárs, az államfő és a kormányfő kapcsolatában azokban a napokban valami véglegesen megszakadt. (...)

Akkoriban sokan, nemcsak magyarok, hanem itt élő vagy idelátogató külföldiek is feltették azt a kérdést, hogy ki szervezte a taxisblokádot? Az akkori szöbeszéd az elbocsájtott állambiztonsági tiszteket, a hátrahagyott szovjet-orosz ügynököket sejtette a valóban katonai szakszerűséggel végrehajtott útlezárások szervezői mögött, s az új kormánynak szánt figyelmeztetésként értékelte az eseményeket. A jobboldalon egyesek az SZDSZ mesterkedését látták az események mögött, azzal a céllal, hogy a vágyott nagykoalíciót kikényszeríthessék vagy leváltsák a kormányt. Tudomásom szerint soha nem vizsgálták, hogy kik és honnan irányították rádiótelefonnal az útlezárásokat, s hogy a nemzetbiztonságiak miért nem jelezték előre, hogy valami készül. Pedig ezt talán még fontosabb lett volna megtudni.

Akár az elbocsátott légió küldött figyelmeztetést a rendszernek, akár „spontán népmozgalom” volt, a taxisblokádnak elérte a valódi célját: világossá tette, hogy a kormány semmilyen mélyebb reformhoz nem rendelkezik megfelelő társadalmi támogatottsággal, válsághelyzetben pedig még csak a politikai rendszer többi résztvevőjének lojalitására sem számíthat. (...)

2010. október 30.

Pethő Tibor: Ki ült a taxiban? Göncz Árpád: Nem lehet mit tenni. Forradalom van. Magyar Nemzet, 26.

(...) A negatív események egyre sűrűbben követték egymást: az MDF 1990 őszén csúnyán kikapott az önkormányzati választásokon, a valutaalap, elutasítva a Rabár Ferenc pénzügyminiszter jegyzete tervezetét, jóval szigorúbb költségvetési politikát követelt. Tetézte ezt az ország lehangoló gazdasági állapota, a Németh-kormánytól örökölt minimális devizamennyiség, a szovjet olajszállítások akadozása és az öbölválság miatti árrobbanás következtében kiürülő benzintartalékok kérdése.

A világpiaci árakhoz képest sokáig mesterségesen alacsonyan tartott üzemanyagárak október végén robbanással fenyegettek, a díjemelés elkerülhetetlen volt. A kormány harapófogóba került: vagy nyilvánosságra hozza a drasztikus emelés tervét - vállalva, hogy az emberek megrohanják a töltőállomásokat, és kimerítik az ország benzintartalékát -, vagy letagadja azt, látványos foltot ejtve a rendszerváltás tisztaságán. Az utóbbit volt kénytelen kisebbségi rosszként választani, s amint azt egyes volt kormánytagok megállapítják, kis híján belebukott. Igaz, a

hírekből a lakosság napok óta következtethetett arra, hogy valami készül, október 24-én este a Híradó riportban számolt be a várható „árrobbanásról”. A fuvarosokat pedig a legkevesbé sem érthette derült égből villámcsapásként a változtatás, talán csak annak mértéke volt meglepő.

Október 25-én, csütörtök este a rádió bejelentette, hogy éjjeltől 65 százalékkal emelkedik az üzemanyag ára. Alig hagyta el a legalábbis gyanús pedigrijű Romhányi László vezette százötven-kétszáz fős, a kormány lemondását követelő szélsőjobboldali csoport a Kossuth teret, megjelentek az eredetileg a Hősök terén gyülekező, az áremelés ellen tiltakozó taxisok. A tüntetés másnap előbb Budapestet, majd a nagyobb városokat bénította meg, végül az egész országot. (...)

A példás szervezettség már akkor kormánydöntő puccskísérletet sejtetett sokak számára a háttérben, a gondolat azóta sem hagyja nyugodni a kedélyeket. Az Antall-kormány néhány volt minisztere, államtitkára, egykori MDF-es politikusok az akkori legnagyobb ellenzéki erőt, az SZDSZ-t vádolják, amire a párt akkori magatartása bőven adott alapot. A szabad demokraták ismert vezetői néptribunként vonultak szónokolni a barikádra, elfeledkezve arról, hogy ők is felelősek az alkotmányos rendért. A párt ügyvivői testülete által kiadott röplap pedig gyakorlatilag befejezett tényként kezelte a kormány bukását, és utasításokat adott. A némileg a Kádár-féle forradalmi munkás-paraszt kormány 1956-os felhívására emlékeztető szöveg szerint „az országnak haladéktalanul felkészült, a lakosság bizalmát megszerezni képes kormányra van szüksége”. (...)

Névmutató

A

Aczél Endre I.: 269, 324; II.: 354
 Aczél György I.: 193
 Aczél Tamás I.: 266
 Ágh Attila I.: 61, 303, 306
 Alexa Károly I.: 68, 85, 306
 Anderson, Jim I.: 107
 Andorka Rudolf I.: 324
 Andrassy Antal I.: 317
 Annus Antal I.: 47–49, 155, 161;
 II.: 115
 Antal Mihály II.: 132
 Antall György I.: 330; II.: 363
 Antall József I.: 5, 18, 19, 25, 26,
 30, 32, 37, 38, 64, 65, 67, 69,
 74, 75, 81–83, 86, 94, 96, 99,
 103, 112, 113, 117, 119, 123,
 124, 127–129, 131, 134, 136,
 137, 139–141, 143, 146, 149–
 152, 154, 157, 158, 160–169,
 171–178, 180–187, 189, 191,
 194, 195, 199, 202, 204, 205,
 212, 215, 219–223, 227, 228,
 230, 232, 235, 237, 243, 245,
 246, 252, 255, 258, 260, 261,
 264, 267, 269–271, 275, 278,
 281, 286, 288, 297, 299, 304,
 305, 312, 318, 321, 322, 328;
 II.: 11, 283, 288, 320, 324, 337,
 338, 346, 347, 358, 360, 361

Árva László I.: 330

Ash, Timothy Garton I.: 217

B

Bába Iván I.: 43, 47, 54, 58, 60, 77,
 330; II.: 358
 Bajtay József I.: 79
 Balassa Lászlóné I.: 330
 Balatoni István I.: 45, 50; II.: 104,
 105, 111, 147, 148, 149, 169,
 172, 174, 196, 199, 201, 202,
 203, 208, 223, 231, 232, 238,
 240, 242, 243, 244, 249, 250,
 251, 252
 Balázs István II.: 138
 Balázs János I.: 307
 Balázs Magdolna I.: 317
 Bálint Attila I.: 307
 Bálint B. András I.: 257
 Ballai István II.: 272
 Baló György I.: 72, 145, 240, 264,
 297, 300; II.: 292
 Balogh Andrea I.: 307
 Balogh Ernő I.: 297
 Balogh István II.: 274
 Balogh János I.: 41, 42, 45; II.:
 105, 106, 111, 112, 113, 139,
 140, 142, 144, 149, 168, 169,
 191, 194, 195, 196, 197, 207,

- 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 218, 220, 225, 226, 230, 234, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 254, 257, 271, 273, 279
- Balogh László I.: 307
- Balogh Tibor I.: 93
- Baltimore, Richard III. I.: 173
- Bandy, Alex I.: 94, 96
- Bánki András I.: 298
- Bánkuti Gábor I.: 325; II.: 350
- Bárándy Péter I.: 76
- Barcsai János II.: 228
- Barcsai Jenő I.: 237, 266, 279; II.: 290
- Baric Imre I.: 297
- Barna Sándor I.: 29, 38, 41, 43, 45, 48–50, 54, 55, 75, 77, 78, 93, 95, 97, 99, 100, 113, 129, 159, 189, 216, 217, 220, 221, 224, 237–240, 242, 246–251, 260, 276–281, 283, 307, 315, 319, 321, 322, 330; II.: 27, 28, 29, 30, 103, 104, 105, 106, 111, 113, 114, 121, 127, 130, 131, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 142, 144, 146, 147, 156, 157, 186, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 218, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 244, 245, 250, 252, 264, 269, 270, 335, 349, 358, 360
- Bartha Szabó József I.: 307, 317
- Báta István I.: 41, 276; II.: 59, 139, 169, 213, 228, 237, 242, 243, 244, 247, 248, 274
- Bátyi Zoltán I.: 307
- Bauer Tamás I.: 307; II.: 334
- Bayer József I.: 307
- Bayer Zsolt I.: 298
- Beck, Ernest I.: 94, 105, 307
- Bégány Attila I.: 204; II.: 329
- Bencsik András I.: 72, 298, 307, 317, 330
- Bencsik Attila II.: 245
- Bencze György I.: 317
- Beőthy Mihály I.: 156
- Berecz János I.: 308
- Bereczky Gyula I.: 263
- Berkesi Ferenc I.: 45; II.: 105, 111, 179, 182, 191, 197, 199, 218, 220, 223, 224, 227, 233, 234, 235, 240, 241, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 251, 252
- Berki Sándor I.: 317
- Bethlen István I.: 166
- Bibó István I.: 65, 76, 172, 226, 266, 317; II.: 340, 341
- Biedenkopf, Kurt I.: 176
- Bielecki, Jan Krzysztof I.: 169
- Bihari Mihály I.: 223; II.: 352
- Bihari Tamás I.: 317, 325
- Bíró Lajos I.: 307
- Bíró Zoltán I.: 196–199, 205, 298, 307
- Bócz Endre I.: 324

- Bod Péter Ákos I.: 5, 59, 73, 74, 80, 81, 96, 102, 105, 113, 117–136, 143, 155, 166–168, 171, 176, 183, 189, 191, 199, 213, 243, 266, 267, 277, 281, 283, 286, 287, 314; II.: 284, 299, 305, 309, 312, 313, 314, 315, 339, 340, 348
- Bódis András I.: 329
- Bodnár Lajos I.: 317, 318
- Bodor Pál (Diurnus) I.: 298, 316; II.: 8, 323, 332
- Bodrácska János I.: 50, 260; II.: 37, 102, 104, 123, 146, 147, 149, 169, 212, 213, 216, 217, 234, 240, 241, 273
- Bogár László I.: 5, 59, 67, 87, 128, 137–153, 280, 331; II.: 33
- Bogdán Tibor I.: 318
- Bokros Lajos I.: 147, 151
- Bonifert Mária I.: 307
- Bordásné Kalocsai Mária II.: 78
- Borenich Péter I.: 298
- Boros Imre I.: 325
- Boross Péter I.: 5, 136, 140, 149–151, 180, 202, 204, 212, 213, 221, 253, 255, 256, 328; II.: 339, 340, 361
- Borsics László I.: 159, 161
- Borsos Balázs I.: 307
- Bossányi Katalin I.: 38, 307, 318, 328
- Botos Katalin I.: 142, 238, 242
- Bozóki András I.: 64, 318
- Brožová-Polednová, Ludmila I.: 217
- B. Szabó Ernő I.: 46; II.: 111, 145
- Budai János I.: 298, 307
- Buják Attila I.: 328
- Bush, George H. I.: 164, 172
- Büky Barna I.: 84, 307
- C**
- Callmeyer Ferenc I.: 85, 196, 298; II.: 291
- Chrudinák Alajos I.: 269
- Churchill, Winston I.: 193
- Cromwell, Oliver I.: 199
- Czakó Gábor I.: 163, 181, 182, 318; II.: 344
- Czekierska, Irena I.: 94, 105
- Czene Gábor I.: 318, 330
- Czibor Valéria I.: 298
- Cs**
- Csákvári Gábor II.: 169
- Csákvári Iván II.: 169
- Csapody Tamás I.: 7, 63, 64, 317, 318; II.: 340
- Császár Nagy László I.: 298, 307
- Cseh Tibor I.: 88, 308
- Csengey Dénes I.: 13, 58, 61, 71, 76, 79, 83, 88, 201, 202, 284, 307, 308, 312; II.: 22
- Csépány Gábor I.: 53; II.: 153, 154
- Cseri István I.: 298

- Csernohorszky Vilmos I.: 84, 86, 318
 Csizmadia Ervin I.: 308
 Csonka Gábor I.: 308
 Csoóri Sándor I.: 173, 181, 182
 Csorba József I.: 68, 69, 318
 Csurka István I.: 66, 67, 71, 158, 178, 298, 299, 318, 331; II.: 296
- D**
- Dalí, Salvador I.: 144
 Dárdai Zsuzsa I.: 318
 De Gaulle, Charles I.: 81
 Deák András I.: 308
 Deák János I.: 154
 Deáki László I.: 308
 Debreczeni József I.: 29, 69, 76, 328–330
 Dempsey, Judy I.: 109, 110
 Demszky Gábor I.: 43, 96, 98, 161, 248, 284, 299; II.: 215, 216, 217, 235, 236, 238, 243, 246, 247, 250
 Dénes János I.: 24, 204, 332
 Denton, Nicholas I.: 94, 105, 106
 Dési János I.: 299, 308
 Deutsch Tamás I.: 238, 314
 D. Horváth Gábor I.: 299
 Diósi Pál I.: 308
 Dobok János II.: 102
 Dobos János II.: 37
 Dobos Krisztina I.: 196, 197
- Dombóvári Gábor II.: 350, 351
 Donnert Károly I.: 319
 Dornbach Alajos I.: 158
 Dörnyei István I.: 308
- E**
- Egressy Zoltán I.: 299
 Elek István I.: 175, 308
 Éltető Lajos I.: 88, 308
 Emesz László II.: 274
 Enyedi Nagy Mihály I.: 64, 299, 308, 309, 319
 Eörsi István I.: 299
 Eörsi János I.: 309
 Eörsi Mátyás I.: 29, 30, 76, 221, 299, 309, 317–324; II.: 343, 344, 345
 Eötvös Pál I.: 189
 Erhard, Ludwig I.: 166
 Eszli László II.: 132, 210
- F**
- Faggyas Sándor I.: 317, 329
 Faragó András I.: 215, 270
 Farkas Zoltán I.: 309
 Fauche, Joseph I.: 17
 Fazekas Valéria I.: 319
 Fehér József I.: 47; II.: 360
 Fehér Lajos II.: 128
 Fejti György I.: 34–36
 Fekete Gy. Attila I.: 309
 Fekete Gyula, ifj. I.: 200, 201, 204

- Fekete Zoltán I.: 299, 309
 Feledy Péter I.: 6, 19, 30, 65, 206, 263–271, 299; II.: 284, 320
 Fencsik Flóra I.: 69, 309
 Fényi Tibor I.: 65, 299
 Ferencz Csaba I.: 55, 56, 163, 170, 171; II.: 11, 32
 Ferguson, Alan I.: 107
 F. Havas Gábor I.: 299, 309
 Fiedler Anna Mária I.: 300
 Fodor Gábor I.: 98, 162, 238, 266, 267; II.: 286
 Fodor György I.: 309; II.: 332
 Forgács Pál I.: 79, 80, 82, 240–243, 286, 312–314; II.: 298, 307, 312, 317
 Forgó Betti I.: 234, 243
 Forinyák Éva I.: 309
 Forrai István I.: 129, 131, 167
 Forró Tamás II.: 209
 Franka Tibor I.: 6, 257–262, 325; II.: 198
 Friedman, Milton I.: 149
 Für Lajos I.: 96, 140, 154–157, 159, 161, 162, 205, 286
 Fürst Sándor I.: 265
 Furucz Zoltán I.: 73, 300, 309; II.: 283
- G**
- Gábossy Éva I.: 300
 Gádor Iván I.: 76, 78, 300, 310, 319
- Gál Gyula II.: 235
 Gál József II.: 81
 Gáti Tibor I.: 310
 Geller Sándor II.: 142, 144, 191
 Gergely László I.: 300
 Gerő Ernő I.: 65; II.: 24
 Gidai Erzsébet I.: 260
 Glaspie, April I.: 90
 Gombár Csaba I.: 181, 182, 185
 Gombár János I.: 264, 266; II.: 284, 287
 Gorbacsov, Mihail I.: 91, 178
 Göncz Árpád I.: 26–29, 43, 54, 55, 65, 75–77, 79–81, 93, 97–99, 113, 133, 134, 145, 152, 157–159, 169–172, 176–178, 180, 190, 191, 199, 207, 214, 215, 224, 227, 240, 243, 248, 250, 258–262, 270, 276, 278, 280–284, 287, 298, 323, 324, 328, 331; II.: 27, 194, 195, 198, 251, 287, 289, 329, 335, 336, 361, 362, 363, 364
 Gránicz István László II.: 76, 77
 Greenhouse, Steven I.: 98
 Grósz Károly I.: 33
- Gy**
- Gyarmati Dezső I.: 82, 179, 200–202, 204, 241, 300, 326; II.: 327
 Gyémánt Mariann I.: 300, 331
 Győrffy Miklós I.: 263

György Péter I.: 310
 Györgyi Kálmán I.: 55, 318; II.: 11, 20
 Győri Sándor I.: 310
 Győriványi Sándor I.: 278, 279
 Gyulai Péter II.: 26
 Gyulavári Antal I.: 310
 Gyuricza Béla I.: 160
 Gyurkó László II.: 29

H

Hack Péter I.: 6, 64, 208–218, 330
 Hajdú János I.: 257
 Halmai Gábor I.: 319; II.: 340
 Hámor Szilvia I.: 310
 Hanczár János I.: 329
 Handlery György I.: 310; II.: 328
 Hankiss Elemér I.: 181, 182, 185; II.: 250
 Hann Endre I.: 310
 Hanthy Kinga I.: 300
 Haraszi Miklós I.: 65, 98, 158, 261, 266
 Hatala József I.: 234, 235, 237; II.: 244
 Havasi Dániel I.: 5, 6, 153, 162, 193, 244, 262
 Havasi János I.: 310
 Havel, Václav I.: 112
 Hegedűs András I.: 263
 Hegedűs Tamás I.: 328
 Hegedűs Zsuzsa I.: 318; II.: 352

Hegyi Gyula I.: 310
 Herczog László I.: 278
 Hermann Péter I.: 117
 Hiber Tibor II.: 76
 Hieronymi Ottó I.: 164, 166, 167
 Hodula Attila I.: 45; II.: 106, 111, 142, 144, 148, 169, 191, 192, 212, 216, 224, 271, 272, 274
 Hollós János I.: 300
 Honti Katalin I.: 310
 Horn Gyula I.: 158, 161, 162, 225, 249, 256, 258, 287
 Horthy Miklós I.: 182, 263, 265, 266
 Hortobágyi Zoltán I.: 300, 310
 Horváth Ádám I.: 264
 Horváth Balázs I.: 19, 27–29, 37, 38, 41–43, 46–52, 54–56, 63, 65, 67, 69, 73, 75–78, 94, 95, 97, 113, 124, 129, 131, 136, 140, 144, 149, 150, 155, 158, 159, 169–171, 180, 181, 189, 191, 195, 202, 203, 212, 219–221, 223, 226, 227, 232, 235, 242, 243, 247, 249, 252–255, 262, 266, 277–280, 283, 286, 291, 294, 308, 309, 317, 319–322, 325, 327, 329; II.: 10, 11, 12, 34, 36, 103, 113, 115, 139, 179, 180, 194, 195, 199, 200, 205, 234, 247, 284, 285, 287, 290, 329, 330, 338, 339, 343, 344, 345, 346, 347, 357, 360
 Horváth István (belügyminiszter) I.: 32, 250

Horváth István I.: 86
 Horváth Pál I.: 6, 41, 54, 67, 68, 72, 77, 79, 126, 229–231, 234–244, 255, 258, 266, 268, 276, 277, 279, 284, 310; II.: 131, 139, 140, 179, 193, 194, 195, 203, 205, 206, 209, 210, 212, 213, 214, 218, 221, 229, 234, 243, 245, 246, 272, 288, 292, 293, 294, 295, 335, 337, 345
 Huszár András II.: 274
 Huszár István II.: 169
 Huszein, Szaddám I.: 90

I

Iglódi Csaba I.: 310; II.: 339
 Iglói Nagy István I.: 300
 Ilkei Csaba I.: 331
 Illés Gyula II.: 273
 Illés István II.: 28, 195, 203, 208
 Illyés Gyula II.: 355

J

Jámbor Gyula I.: 330
 Jeszenszky Géza I.: 43, 104, 106, 154, 165, 171, 172
 Joó István I.: 331
 Juhász Gábor I.: 319
 Juhász Judit I.: 182, 186, 266, 326; II.: 288
 Juhász Pintér Pál I.: 6, 295
 Juszt László I.: 249, 259, 319; II.: 194

K

Kacziba Antal I.: 38, 56, 328; II.: 177
 Kádár Béla I.: 130, 140–142, 155, 165, 166; II.: 357
 Kádár János I.: 17, 18, 20, 23, 38, 61, 66, 67, 70, 124, 142, 164, 179, 217, 222, 266, 306
 Kajdi József I.: 42, 47, 54, 77; II.: 52, 358
 Kakuk György I.: 300, 311, 317; II.: 334
 Kalantari, Isa I.: 109
 Kállai László II.: 197, 198, 212
 Kámány Éva II.: 258
 Kamarás Péter I.: 300, 311; II.: 333
 Kamecz István I.: 294
 Kapitány Ágnes I.: 320
 Kapitány Gábor I.: 320
 Karacs Imre I.: 99–101, 113
 Karácsony Sándor I.: 153
 Karajánnisz Manolisz I.: 307
 Karátson Gábor I.: 311
 Karcagi László I.: 320
 Kardos Antalné I.: 18, 92, 120, 188, 234, 275; II.: 283
 Kardos Miklós II.: 274
 Kárpáti Gábor II.: 221
 Karvaly Nándor II.: 169
 Kaslow, Amy I.: 107, 108
 Katona András I.: 40, 331
 Kávássy János Előd I.: 5, 89–113
 Kecskés László I.: 198, 204

- Kelecsényi Erzsébet I.: 63; II.: 11, 22
 Kemény István I.: 316
 Kemme, David I.: 108
 Kendall, Raymond I.: 245
 Kende Péter I.: 326; II.: 355
 Kenedi János I.: 65–67, 311; II.: 330, 337
 Kerekes András I.: 301; II.: 283
 Keresztes Tibor I.: 69
 Kéri J. Tibor I.: 320
 Kéri László I.: 320, 328
 Kéri Tamás I.: 301, 311
 Kertész Péter I.: 81, 301
 K. Gyurkó Rita I.: 311
 Kim, Dae Soon I.: 331
 Király Béla I.: 87, 311
 Király Zoltán I.: 223, 301; II.: 352
 Kis János I.: 133, 156, 216, 226, 261, 281, 311; II.: 329, 340, 345, 363
 Kis Papp László I.: 306, 308
 Kis Zoltán I.: 29, 301, 320
 Kiss Antal II.: 169
 Kiss Daisy I.: 215
 Kiss Endre I.: 320
 Kiss Géza II.: 149, 239, 240, 242
 Kiss György I.: 163, 170
 Kiss József II.: 189
 Kiss Mihály II.: 254, 255
 Kiss Zsolt Péter I.: 70, 320; II.: 342
 Kocsi Ilona I.: 301
 Kocsis Györgyi I.: 311
 Kodela László I.: 42
 Kodolányi Gyula I.: 5, 72, 163–183, 278
 Kogelfranz, Siegfried II.: 333
 Kohl, Helmut I.: 86, 104, 143, 173, 248; II.: 334, 338
 Kolosi Károly II.: 274
 Kolosi Tamás I.: 70, 311
 Komáromi Endre II.: 169
 Komoróczy Géza I.: 320
 Koncz Mária I.: 186
 Konrád György I.: 62, 301
 Kónya Imre I.: 76, 170, 171, 203, 278, 284, 298, 317
 Kopácsi Sándor I.: 76
 Kopátsy Sándor I.: 311
 Korinek László I.: 51, 54, 219; II.: 12, 35, 104, 115, 127, 128, 186, 193, 197, 198, 205, 206, 207, 208, 209, 212
 Kósa Lajos I.: 161
 Kovács András I.: 331
 Kovács Béla I.: 172
 Kovács Éva I.: 318
 Kovács György I.: 311
 Kovács Imre I.: 266
 Kovács Judit I.: 70, 311
 Kovács Lajos I.: 320
 Kovács Sándor II.: 274
 Kovalik Károly I.: 264, 265
 Kövér László I.: 60; II.: 362
 Kozák Márton I.: 70, 71, 311
 Kozár László II.: 103, 105, 106,

- 107, 111, 114, 142, 144, 171, 172, 199, 254, 263, 264, 268, 270
 Kozma Judit I.: 301
 Könczöl Csaba I.: 301, 311; II.: 321
 Kör Pál I.: 301
 Kőrös Annamária I.: 5, 6, 153, 193, 218
 Körösényi András I.: 311
 Kőszeg Ferenc I.: 63, 210, 211, 213, 277, 301, 312, 320; II.: 221, 222, 296, 345, 355
 Kőszegi Ferenc I.: 301
 Krassó György I.: 66, 238, 312; II.: 252
 Kristóf Attila I.: 302, 312, 326; II.: 326, 338
 Krőzsel Károly II.: 169
 Kruppa Géza I.: 312
 Kukorelli István I.: 6, 17, 37, 64, 219–228, 312, 321
 Kukulyák János II.: 224
 Kulcsár Anna I.: 312
 Kulin Ferenc I.: 312, 314, 331
 Kuncze Gábor I.: 128, 214
 Kunszabó Ferenc I.: 66, 71, 85, 312
 Kunt Ernő I.: 328
 Kupa Mihály I.: 136, 150, 151, 175
 Kurtán Sándor I.: 303, 320
 Kutrucz Katalin I.: 208; II.: 11, 23, 25
 L
 Ladányi Zsuzsa I.: 302
 Lafosse (követtanácsos) I.: 173
 Lakatos Mária I.: 302
 Lámfalussy Sándor I.: 166, 167
 Láng Zsuzsa I.: 312
 Lang, Kirsty I.: 312
 Langmár Ferenc I.: 302
 Lantos, Tom I.: 164
 Láposi Lőrinc II.: 37, 102, 123
 László Ágnes I.: 42, 312; II.: 327
 László Balázs I.: 5, 72, 93, 184–193, 279, 289, 327; II.: 333
 László Erika I.: 92–94, 97, 101
 László György I.: 54, 324; II.: 194
 Lázár Guy I.: 310
 Lázár Imre II.: 105, 170, 171, 223
 Lázár István I.: 302, 312
 Lencsés Csaba I.: 331
 Lencsés Károly I.: 312, 326
 Lendvai Judit I.: 313
 Lengyel László I.: 223, 307, 309, 313, 322; II.: 352
 Lezsák Levente I.: 197
 Lezsák Sándor I.: 6, 68, 81, 82, 161, 179, 183, 194–207, 212, 225, 229, 232, 241, 261, 262, 286, 326; II.: 11, 23, 236, 241, 246
 Ligeti Pál I.: 73, 130
 Lippai Pál I.: 294
 L. László János I.: 302

Lovas István I.: 329
 Lovas Zoltán I.: 302
 Lovnyak József II.: 129
 Lőcsei Gabriella I.: 302; II.: 325
 Lőrincz Kálmán I.: 47, 54, 159,
 170; II.: 110, 192, 193
 Ludányi András I.: 88, 308
 Lukácsy András I.: 313

M

Madácsy Tamás I.: 5, 6, 162, 218
 Mádl Ferenc I.: 163, 165, 172, 215
 Magyar Bálint I.: 156, 158, 261
 Magyar István II.: 241
 Magyar László I.: 313; II.: 274
 Magyari Ferenc II.: 137
 Majláth Mikes László I.: 321
 Majoros Zoltán I.: 41; II.: 139,
 140, 141
 Makra Zoltán I.: 85, 86, 313
 Marer, Paul I.: 108
 Martin József I.: 111
 Máté Péter I.: 294
 Matolcsy György I.: 130, 136,
 140–141, 143, 166, 167
 Mátrai Tibor I.: 313
 Matúz Gábor I.: 329
 Mátyás Győző I.: 321
 Mazowiecki, Tadeusz I.: 169
 Mécs Imre I.: 213, 214
 Megay László I.: 302
 Megyeri Dávid I.: 330, 331

Megyesi Gusztáv I.: 313
 Méray Tibor I.: 266
 Merényi Sándor II.: 105, 175
 Mester Ákos I.: 145
 Mészáros Lázár I.: 154
 Mihály János II.: 274
 Mihancsik Zsófia I.: 24–25, 298–
 299, 301–303, 306, 313, 321,
 337; II.: 283, 291

Miklós Gábor I.: 313, 321
 Mikojan, A. I. II.: 334
 Mindszenty József I.: 165, 263,
 266
 Mitterrand, François I.: 173, 248
 M. Kiss Sándor I.: 163
 Moldoványi Tibor I.: 77, 328, 329
 Molnár István I.: 63
 Molnár László I.: 302–303, 313
 Molnár Pál I.: 313, 326
 M. Szabó Imre I.: 85, 313
 Mucsányi Marianna I.: 327
 Murányi László I.: 229
 Murányi Mihály I.: 269
 Muzslai Zoltán I.: 303

N

Nagy Endre I.: 321
 Nagy Ferenc József I.: 75, 303
 Nagy Ida I.: 331
 Nagy Imre I.: 23, 194, 209, 263
 Nagy Károly II.: 235, 242, 257,
 259

Nagy N. Péter I.: 329
 Nagy Pongrác I.: 313
 Nagy Sándor I.: 79–80, 82, 93, 97,
 225, 240–243, 277, 286, 307,
 313; II.: 37, 59, 69, 75, 100,
 223, 229, 230, 231, 232, 240,
 241, 244, 301, 302, 309, 313,
 314, 316

Nagy W. András I.: 299, 313; II.:
 329

Nagy-Juhák István II.: 169
 Nagymihály Zoltán I.: 5, 6, 18, 58–
 88, 153, 162, 183, 193, 228,
 233, 244, 332

Nahlik Gábor I.: 269
 Nán Jenő II.: 105, 176, 177
 Németh László I.: 65; II.: 330, 355
 Németh Miklós I.: 32–33, 118,
 123, 161, 171, 193, 223, 249,
 250, 252, 267; II.: 352

Németh Péter I.: 257
 Novák Gábor I.: 314
 Nováki Balázs II.: 205

Ny

Nyeste István Zsolt II.: 76

O

O. Kovács Attila I.: 303
 Oláh Zsigmond I.: 314
 Oplatka András I.: 33
 Orbán István I.: 80, 324; II.: 312,
 319

Orbán Viktor I.: 101, 140, 160,
 162, 216, 238, 303, 311, 327,
 330; II.: 323, 334

Orosz István II.: 77
 Orosz József I.: 303
 Orwell, George I.: 141
 Osskó Judit I.: 74, 81–83, 117,
 173–174, 227, 321
 O'sváth György I.: 83, 164

P

Paál László II.: 285
 Pál Gabriella I.: 321
 Pál László I.: 266, 267
 Palcsik István II.: 129
 Pálffy G. István I.: 258–259, 268–
 270, 308, 326; II.: 355
 Pálmány Béla I.: 26, 32, 297; II.:
 324
 Palmer, John I.: 105
 Palotás Dezső I.: 321
 Palotás István I.: 293
 Palotás János I.: 59, 79–81, 147,
 223, 240–243, 258–260, 286–
 287, 303, 309, 312, 320, 324;
 II.: 301, 303, 304, 307, 308,
 310, 312, 313, 317, 318, 345,
 348, 361

Papp Emília I.: 303
 Papp Endre I.: 265
 Papp Zsolt I.: 323
 Párkány László I.: 314
 Pataki Zsuzsanna II.: 231, 232

Pawlak, Waldemar I.: 169
 Pelecskó Gyula II.: 176
 Péntes Árpád II.: 274
 Peredi Pál II.: 348
 Peredi Péter I.: 7, 28, 68, 74, 324, 326; II.: 350
 Peták István I.: 264, 265
 Peterdi Pál I.: 326
 Péterfi Árpád II.: 274
 Pető Iván I.: 25, 68, 156, 158, 213, 215, 226, 239, 261, 266–267, 281, 303; II.: 286
 Pethő Tibor I.: 331; II.: 281, 364
 Petschnig Mária Zita I.: 266–267; II.: 286
 Pick Róbert I.: 55, 215; II.: 195, 202, 211
 Pintér Sándor I.: 50, 201, 212, 256, 260; II.: 104, 146, 230, 231
 Pió Márta I.: 310
 Piros László I.: 65
 Plecskó Gyula II.: 104, 125, 126
 Pogonyi Lajos I.: 314
 Polgár László I.: 314
 Pongor Sándor II.: 26, 148, 169, 197, 198, 199, 200, 203, 205, 208, 234, 235, 236, 237, 239, 241, 242, 247, 248, 249, 250, 251, 252
 Pörge Lajos II.: 104, 125, 126
 Puskás Gyula II.: 227
 Pünköszt Árpád I.: 303, 304, 314

R

Rab László I.: 304
 Rabár Ferenc I.: 42, 64, 73, 74, 80, 97, 105, 117, 119, 120, 130, 136, 140–143, 165–167, 180, 181, 187, 189, 238, 242, 282, 286, 299, 302, 311, 328; II.: 298, 302, 303, 304, 305, 312, 314, 318, 348, 356, 364
 Rácz Ferenc II.: 234
 Rácz Judit I.: 314
 Rádai Eszter I.: 74, 327, 328, 330; II.: 347, 356
 Raffay Ernő I.: 5, 154–155
 Rajk László II.: 353, 355
 Rákóczi Ferenc I.: 293
 Rákos József I.: 304
 Rangos Katalin I.: 321
 Reagan, Ronald I.: 165
 Réti Tibor II.: 142, 144, 197
 Réz Kata I.: 304
 Riba András László I.: 5, 6, 23, 32–57, 228, 256
 Róbert László I.: 304, 314
 Rockenbauer Zoltán I.: 321
 Román Péter I.: 264
 Romhányi László I.: 41, 238; II.: 365
 Romsics Ignác I.: 329
 Róna-Tas Ákos I.: 321
 Rozgics Mária I.: 327
 Rózsa Marianna I.: 176
 Rózsa Tamás II.: 274

R. Székely Julianna I.: 321; II.: 343, 344, 345
 Rubovszky András I.: 6, 229–233
 Ruffy Péter I.: 265

S

Sághy Erna I.: 328
 Salamon Konrád I.: 40, 331
 Sallai Károly II.: 142, 143, 144, 145
 Sándor György I.: 322
 Sándor Péter I.: 303, 320
 Sárközy Erika I.: 264
 Sas István I.: 304
 Sass Márton I.: 88, 308
 Schlett István I.: 313
 Schmidt Attila I.: 76, 317, 322
 Schöpflin György I.: 329
 Scowcroft, Brent I.: 164
 Sebeők János I.: 304
 Sennyei László I.: 314
 Sereg András I.: 314
 Seres László I.: 327
 Seszták Ágnes I.: 332
 Sevardnadze, Eduard I.: 161
 Shmemann, Serge I.: 110, 111
 Shorgen, Elizabeth I.: 91
 Sík Endre I.: 322
 Síklaki István I.: 314
 Siklós Csaba I.: 42, 75, 92, 118, 124, 189, 240, 276, 277, 282, 312; II.: 39, 140, 327

Siklós László I.: 314
 Simó György I.: 327
 Sinkovics Ferenc I.: 332
 Sipeki József II.: 251
 Siposhegyi Péter I.: 304
 Sógor Zoltán I.: 304
 Solt Ottilia I.: 210, 211, 213, 277; II.: 355
 Sólyom László I.: 215
 Somogyi Gábor I.: 299, 304, 314
 Somorjai Miklós I.: 329
 Sóskuti László I.: 294
 Spangel Péter I.: 24, 332
 Stefka István I.: 327–329; II.: 357
 Stépán Balázs I.: 314, 315, 322
 Stirling György I.: 315
 Stoffán György I.: 29, 322
 Stolmár G. Ilona I.: 85, 86, 315
 Surányi György I.: 141, 143, 165
 Surján László I.: 75, 182, 186, 192
 Sümegi Noémi I.: 315
 Sütő András II.: 324, 332
 Świącicki, Marcin I.: 109
 Sz. Koncz István I.: 305

Sz

Szabad György I.: 128, 170–172, 278, 279; II.: 346
 Szabó András I.: 208
 Szabó Ernő II.: 111, 143, 145
 Szabó Eszter II.: 211, 247
 Szabó Gábor I.: 315

- Szabó György I.: 315
 Szabó Győző I.: 37, 44–45, 47–52, 54, 55, 72, 158, 198, 220, 240, 242, 245–247, 249, 250, 254–256, 285, 297; II.: 37, 44, 96, 97, 103, 104, 109, 110, 111, 112, 115, 116, 120, 122, 123, 124, 134, 137, 142, 143, 144, 145, 156, 179, 193, 195, 196, 201, 205, 206, 208, 212, 217, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 235, 237, 242, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 291, 293, 294, 295, 336, 338, 357
 Szabó Iréne I.: 78, 319, 322, 327
 Szabó Iván I.: 151
 Szabó Máté I.: 65, 322
 Szabó Miklós I.: 213, 214, 315
 Szabó Sándor (vállalkozó) I.: 70
 Szabó Sándor I.: 304
 Szabó Tamás I.: 82, 150, 151, 167, 181, 189–191, 242, 243, 280, 282; II.: 31, 284, 290, 309
 Szakonyi Péter I.: 7, 18, 26, 28, 72, 78, 80, 297, 315; II.: 292, 298
 Szalay Antal I.: 322, 323
 Szalay Hanna I.: 304
 Szalay István I.: 329
 Szále László I.: 323
 Szántó András I.: 327
 Szántó Jenő I.: 315
 Szántó Péter I.: 323
 Szatmári Jenő István I.: 68, 327
 Széchenyi István I.: 264
 Szekér Nóra I.: 5, 6, 13–31, 66, 136, 153, 162, 183, 193, 207, 228, 233, 244, 256, 271
 Szekeres Imre I.: 62, 304
 Szekfű András I.: 323
 Szelényi Iván I.: 62, 312, 315
 Szemán Barna II.: 283
 Szénási Sándor I.: 305
 Szendrei Lőrinc I.: 304, 305
 Szenté László I.: 315
 Szentesi Zöldi László I.: 332
 Szép Ildikó I.: 305
 Szerdahelyi Csaba I.: 315
 Szigethy András I.: 305
 Szikinger István II.: 197, 198
 Szilágyi Béla I.: 305
 Szili Pál II.: 37, 76, 81
 Szilvási József II.: 257
 Szilvász György I.: 260
 Szilvay Gergely I.: 81, 332
 Szőcs Zoltán I.: 323
 Szőke László II.: 189
 Szőke Péter II.: 213, 215, 229, 233
 Szörényi Éva I.: 165
 Szuhay Balázs I.: 323
 Szunyogh Károly I.: 215
 Szuszlov, M. A. II.: 334
 Szűk László I.: 323
 Szűrös Mátyás I.: 215

T

Tábori Kálmán I.: 195

- Takács László I.: 315
 Tallós Emil I.: 63; II.: 11, 20, 21
 Tamás Ervin I.: 314
 Tamás Gáspár Miklós I.: 103, 211, 213
 Tamás Pál I.: 315
 Tamás Tibor I.: 78, 315; II.: 335
 Tamási Lajos I.: 65
 Tar Pál I.: 83, 164
 Tardos Márton I.: 312
 Taxner-Tóth Ernő I.: 316
 Thoma László I.: 327
 Thürmer Gyula I.: 305
 Thurzó Tibor I.: 305
 Tihanyi Örs I.: 329
 Tilma, Thomas I.: 108
 Tímár György I.: 260
 Tompa Imre I.: 323
 Tompos Ádám I.: 332
 Torgyán József I.: 127
 Tóth János I.: 316
 Tóth Károly I.: 310
 Tóth László I.: 316; II.: 148, 169
 Tóth Tibor I.: 293
 Tőkés László I.: 103, 298, 316; II.: 323, 332
 Tőkés Rudolf I.: 58
 Tölgyessy Péter I.: 208, 210, 213, 215
 Trenka István I.: 237; II.: 210, 272, 348, 349
 Túrós András I.: 6, 20, 32, 33, 37, 38, 44, 45, 47, 54, 56, 57, 245–256, 276; II.: 26, 44, 104, 111, 112, 142, 143, 144, 177, 178, 179, 191, 192, 193, 194, 197, 198, 199, 205, 206, 209, 211, 212, 214, 215, 217, 218, 225, 226, 236, 240, 242, 244, 247, 248, 249, 252, 336, 357
 Tuza Sándor II.: 105, 113, 148, 169, 183, 185, 226, 251, 274
 T. Zselensky Péter I.: 316

U

- Udvarhelyi Gábor II.: 232
 Udvarhelyi Tibor II.: 221
 Ugró Miklós I.: 332
 Uhrin Adrien I.: 316
 Ungi Mariann I.: 305

V

- Vajda János I.: 305
 Vajda Péter I.: 314, 323
 Valenta László I.: 45; II.: 103, 107, 108, 111, 196, 229, 235, 237, 239, 241, 261, 262
 Vándor István I.: 42
 Varga Árpád II.: 77
 Varga Csaba I.: 63, 64, 316, 323; II.: 341
 Varga Győző II.: 11
 Varga István II.: 148, 169
 Varga Mihály I.: 128

TAXISBLOKÁD II.

Varga Zsolt I.: 323
Váry László II.: 274
Vásárhelyi Mária I.: 316
Vass László I.: 303, 320
V. Bálint Éva I.: 316, 323
Végh Alpár Sándor I.: 257
Verebélyi Imre I.: 45, 161, 219,
284; II.: 127, 196, 198, 199,
201, 207, 225
Vereczkei Zoltán I.: 305
Veress Jenő I.: 316, 332
Vértés András I.: 111
Vicsei Károly I.: 306
Vicsotka Mihály I.: 306
Vida Ferenc II.: 296
Víg Csaba II.: 243
Virág F. Éva I.: 316
Vitray Tamás I.: 269, 316
Vörösmarti Mihály I.: 45, 51, 52,
54, 196; II.: 26, 104, 111, 142,
144, 155, 218, 248

W

Wass Albert I.: 262
Weyer Balázs I.: 327
Williams, Carol J. I.: 102, 103
Wisinger István I.: 324

Z

Zahumenszki József II.: 191, 192
Zala Júlia I.: 306
Zámbó Enikő I.: 86, 316
Žantovský, Michael I.: 112
Zappe László I.: 306
Zay László I.: 65, 306
Zimber Szilvia I.: 324
Zsengellér István I.: 288
Zsolt Péter I.: 330
Zwack Péter I.: 107

1990. október 25-én, két nappal az első szabadon ünnevelt '56-os forradalom és a köztársaság kikiáltásának első évfordulója után, fél évvel az első szabadon választott kormány hatalomra kerülése után, a taxisok és a fuvarozók egész országra kiterjedő blokádot szerveztek a kormány által kihirdetett drasztikus benzináremelés elleni tiltakozásul. Az ország egy nap leforgása alatt a teljes bénultság állapotába került. Fontosabb közlekedési csomópontok, a hidak, a városok, a határátkelőhelyek mind blokádot állítók ellenőrzése alatt álltak, akik a mentőkön, a tűzoltókon és az alapfelszerelt szállító járműveken kívül senkit nem engedtek át a barikádokon. »Az éjjeli zaka folyamán lényegében befejeződött az ország stratégiai pontjainak megszállása, az úttorlaszok felállítása és központi ellenőrzés alá vonása, egy olyan blokárendszer építése, amellyel addig csak a Magyarországot 1944-ben megszálló német, majd 1956 novemberében megszálló szovjet hadsereg büszkélkedhetett« – fogalmazta meg Sengyei Dénes a taxisblokádot elemző cikksorozatában annak az állapotnak a komolyságát, amelybe az ország az úttorlaszok felállításával került.»

„Huszonöt év alatt több kísérlet született a taxisblokádnak problematikájának megvizsgálására. Jelen kötet több szempontból próbál újat mutatni az eddigiekhez képest. Egyrészt eltelt negyed évszázad. Önmagában tehát más horizontról láthatunk rá az eseményekre. Bár – ahogy az egyik tanulmány fogalmaz – még mi is a »taxisblokádnak korában« élünk, foglalkozásunk, elbeszélési módjaink, végső soron a rendelkezésünkre álló technikai háttér és az életünket befolyásoló egyéb tényezők sokat változtak az eltelt évek, évtizedek során. Emellett törekedtünk a – persze elérhetetlen – teljességre is. Az eseményeket, a korszakot, a helyzetet magyarázó tanulmányok több tekintetben próbálják új megvilágításba helyezni a blokádot, amely több új dimenziót is megnyit a figyelmes megfigyelők előtt. (...)

Fontosnak tartjuk a források szélesebb körben való megismertetését is, erre hivatott könyvünk második kötete, amelyben olyan különleges és egyedi kútfőkből is meríthettünk, mint a lakiteleki Rendszerváltó Archívum gyűjteményének hagyatéka, amelyekből néhány különlegesebb dokumentumot is közlünk. Ezzel egyben szeretnénk hangsúlyozni a RETÖRKI Archívumának azon törekvését, hogy összegyűjti a korszak szereplőinek magániratait, amelyek sok esetben fontos, nélkülözhetetlen adalékokat nyújtanak a politikatörténeti kutatások számára.”

A Szerkesztők

ra: 2500,- Ft

ISBN 978-615-5428-36-4

9 786155 428364

Riba András László – Házi Balázs (szerk.) – **TAXIS „BLOKÁD” II.**
Egy belpolitikai válsághelyzet története – dokumentumok

Riba András László – Házi Balázs (szerk.):

TAXIS „BLOKÁD” II.

1-990-10-25-28

Egy belpolitikai válsághelyzet története – dokumentumok

ANTOLÓGIA KIADÓ
LAKITELEK, 2015

